НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМ. В.І. ВЕРНАДСЬКОГО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Актуальні проблеми інтелектуальної власності в інформаційній сфері

Інформаційно-аналітичний дайджест

№ 10 (жовтень)

Київ 2026

Заснований Відділом з охорони інтелектуальної власності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського у 2016 р. Видається щомісяця. Відповідальний редактор Л. Литвинова. Упорядник: Л. Литвинова. Дизайн обкладинки О. Саприкін. Адреса редакції: НБУВ, просп. Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524-19-92. E-mail: nbuvdpip@ukr.net.

Аналітичний дайджест є спеціалізованим інформаційним ресурсом, який покликаний надати актуальну та систематизовану інформацію про ключові проблеми інтелектуальної власності, особливо в контексті інтеграції України до Європейського Союзу. У зв'язку з глобалізацією економічних та правових процесів, а також зростанням значення інновацій та креативних індустрій, питання захисту інтелектуальної власності набувають особливої ваги. Основне призначення дайджесту полягає в ознайомленні широкого кола фахівців – юристів, патентних повірених, науковців, викладачів, студентів, а також усіх зацікавлених користувачів – з найновішими інформаційними джерелами, що висвітлюють сучасні тенденції та виклики у сфері інтелектуальної власності.

Публікується на умовах ліцензії Creative Commons «Attribution» («Атрибуція – Із Зазначенням Авторства») 4.0.

© Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, 2026

ЗМІСТ

Інтелектуальна власність за кордоном 2

Всесвітня організація інтелектуальної власності.....88

Інтелектуальна власність в Україні 94

Інтелектуальна власність в цифровому середовищі.....105

Інтелектуальна власність в епоху штучного інтелекту.....133

Наука у сфері інтелектуальної власності.....173

Законодавство з інтелектуальної власності.....190

Спори та судові розгляди щодо порушення прав інтелектуальної власності.....218

Сучасний стан авторського права в Україні та світі.....258

Підсумки наукових конференцій, нарад та інших організаційних заходів.....268

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2026

Інтелектуальна власність за кордоном

По суті, патент — це комерційна угода, в рамках якої винахідник розкриває винахід в обмін на обмежену в часі монополію, яка має економічний сенс лише в тому випадку, якщо її вдається перетворити на цінність; а створення стратегічної програми ліцензування патентів є одним із основних способів перетворити портфель патентів на стабільне джерело доходу у вигляді визначених договором регулярних грошових потоків, таких як поточні роялті, попередні платежі, мінімальні гарантії та виплати за досягнення певних етапів, які зберігаються протягом решти терміну дії патенту, можуть бути продовжені за рахунок нових патентів, дозволяють власнику зберігати контроль над активом і навіть слугувати заставою для фінансування, забезпеченого інтелектуальною власністю. Добре реалізована програма забезпечує отримання доходів, розширення ринку, створення стратегічних альянсів, нові бізнес-можливості та зниження ризиків судових спорів, але для отримання цих переваг вона має бути ретельно розроблена, юридично обґрунтованою, комерційно проактивною та належним чином впровадженою, починаючи з міцної основи портфеля, яка є юридично бездоганною, технічно актуальною та комерційно проаналізованою: право власності та ланцюг передачі прав повинні бути підтверджені та зареєстровані; патенти мають бути класифіковані за стратегічною цінністю, причому ключові патенти слід утримувати, а інші — визначати для ліцензування шляхом регулярних переглядів; має бути проаналізовано свободу використання; формули винаходів мають бути перевірені внутрішньо на предмет дійсності та можливості захисту у відповідь на ймовірні запитання ліцензіатів; незавершені процедури продовження та поділу патентів слід розглядати як актуальні можливості для розробки документів; а юрисдикційний охоплення має бути сплановано з урахуванням ймовірних ринків ліцензіатів, а не лише власних ринків ліцензіара. Ідентифікація ліцензіата — це, насамперед, аналітична робота, що передбачає аналіз конкурентного середовища, аналіз прямих та зворотних посилань на патенти, картування продуктів та схеми формул винаходу, які перетворюють кабінетні дослідження на надійні можливості; вона доповнюється більш широким оглядом ринку для пошуку кандидатів на взаємне ліцензування та налагодженням відносин через галузеві асоціації. Після цього необхідно точно структурувати саму ліцензійну угоду, охопивши сферу інтелектуальної власності та прав, включаючи ексклюзивність, фінансову структуру роялті та платежів, порядок поводження з удосконаленнями ліцензіата та зворотними ліцензіями, права на аудит та звітування, контроль за розглядом заяв, що знаходяться на розгляді, включення патентів, що з’являться в майбутньому, положення щодо припинення дії угоди та зміни контролю, вирішення спорів, бажано через міжнародний арбітраж, положення щодо оскарження дійсності, складені з урахуванням обмежень антимонопольного законодавства, зобов’язання щодо маркування патентів, а також правила

субліцензування та вичерпання прав. Після підписання програму необхідно управляти як системою отримання доходів із централізованим відстеженням платежів, плановими аудитами, комерційними перевірками та рішучою позицією щодо забезпечення дотримання вимог, що демонструє ринку серйозність намірів, при цьому ліцензування та забезпечення дотримання вимог залишаються взаємодоповнюючими, щоб пропозиція отримати ліцензію підкріплювалася реальним наміром звернутися до суду у разі відмови, що дозволяє пом'якшити конфлікт, але при цьому гарантує отримання компенсації. Зрештою, комерційний потенціал патентної системи реалізується лише завдяки ліцензійній програмі, яка стратегічно розроблена, оперативно керована та юридично дисциплінована, що перетворює інвестиції в портфель патентів на прибуток, коли до неї ставляться як до проактивної, заснованої на фактах комерційної стратегії, а не як до чогось другорядного. ***(Geraldine Tan, Edmund Kok, Anna Toh. From portfolio to revenue: the critical steps for building a strategic patent licensing programme // LBR trading as Centellic (https://www.iam-media.com/guide/the-guide-monetisation/third-edition/article/portfolio-revenue-the-critical-steps-building-strategic-patent-licensing-programme). 05.10.2026).***

***

Хоча космічний простір наразі не визнається як юрисдикція для патентного захисту, що значно ускладнює безпосереднє забезпечення дотримання патентних прав на орбіті, забезпечення захисту інтелектуальної власності щодо технологій, пов'язаних з космосом, залишається надзвичайно важливою комерційною стратегією. Оскільки розгортання на орбіті не має вбудованого патентного захисту, новатори мусять покладатися на забезпечення дотримання прав на землі в тих юрисдикціях, де їхні технології розробляються, виготовляються, збираються, імпортуються або запускаються. Однак головна цінність цих патентів виходить далеко за межі простої можливості судового розгляду. Натомість патенти слугують важливими комерційними активами, які підвищують привабливість компанії для інвесторів, демонструючи технологічну унікальність та забезпечуючи відкритий обмін знаннями без необхідності покладатися виключно на секретність. З стратегічної точки зору, міцний патентний портфель діє як потужний засіб стримування конкурентів, зміцнює лояльність клієнтів, сигналізуючи про лідерство на ринку та зменшуючи ризики ланцюга поставок, а також надає важливий захисний важіль для вирівнювання конкурентних умов. Крім того, патенти виступають у ролі активів, що підлягають торгівлі, які можуть приносити прямий дохід завдяки угодам про ліцензування та взаємне ліцензування. Зрештою, для підприємств, що працюють у швидкозростаючому космічному секторі, справжня цінність патентної стратегії полягає не в судових спорах щодо орбітальних питань, а в її здатності забезпечувати фінансування, сприяти співпраці та утримувати домінуючі конкурентні позиції на наземному ринку. ***(Jeff Clarke. Patenting Space Technologies: Why Protection on Earth Still***

Matters // HGF Ltd (https://www.hgf.com/knowledge-hub/articles/patenting-space-technologies-why-protection-on-earth-still-matters/). 10.2026).

***

Складна транснаціональна незаконна торгівля підробленою електронікою — зокрема, підробками смартфонів Samsung, зібраних із вживаних комплектуючих і неправомірно реалізованих як нові, — стала приводом для скоординованих рейдів правоохоронних органів, посилення регулювання онлайн-платформ та активних заходів із захисту інтелектуальної власності за підтримки держави в Європі та Азії. У Європі Європейська прокуратура провела операцію «Troja» у 19 країнах, ліквідувавши злочинне угруповання, яке імпортувало відремонтовані пристрої з центрів постачання в Гонконзі та ОАЕ для продажу на онлайн-торговельних майданчиках, що спричинило збитки споживачам на суму понад 336 мільйонів доларів та значні податкові втрати. Щоб стримати потік цих переконливо упакованих підробок, Європейський Союз суворо застосовує Закон про цифрові послуги (DSA), накладаючи санкції на великі платформи, такі як AliExpress, за системні недоліки у контролі за несанкціонованими продавцями та підробленими товарами. Подібні внутрішні мережі збуту були ліквідовані в Індії та В'єтнамі, де підроблені флагманські пристрої збираються з імпортованих китайських комплектуючих, тоді як Південна Корея та Гонконг продовжують перехоплювати незаконні поставки, призначені для світових ринків. У відповідь на постійну загрозу для своїх провідних вітчизняних брендів уряд Південної Кореї розширює систему захисту прав інтелектуальної власності за кордоном за допомогою урядової програми сертифікації K-Brand — шляхом реєстрації державних сертифікаційних знаків у 70 країнах-імпортерах та субсидування технологій автентифікації — а також створює спеціальні міжвідомчі ради для координації розвідувальної діяльності та юридичного протидії транскордонним мережам підробників. ***(Oliver Griffin. "Beyond Asia to Europe": Counterfeit Samsung Smartphones Proliferate as Governments Tighten Platform Regulation and Intellectual Property Protection // Gordon Institute Limited (https://economy.ac/news/2026/10/202610295799). 06.10.2026).***

***

Власні технології охоплюють ексклюзивні інструменти, процеси та системи — як матеріальні, так і нематеріальні — які належать компанії та використовуються нею для забезпечення виразної конкурентної переваги, особливо в галузях, що базуються на знаннях, таких як біотехнології та програмне забезпечення. Ці активи, які часто розробляються власними силами в результаті масштабних науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, можуть становити більшу частину балансу компанії та ретельно аналізуються інвесторами, які прагнуть виявити нерозкриті корпоративні прориви. Форми

запатентованих технологій є різноманітними: від внутрішніх систем обробки фінансових даних і платних програмних додатків до запатентованих фармацевтичних препаратів, причому їхня кінцева цінність часто реалізується завдяки інноваційному поєднанню, як це історично продемонстрував випадок, коли компанія Apple використала ранні концепції комп'ютерного інтерфейсу, розроблені компанією Xerox. З огляду на величезну фінансову та стратегічну цінність цих активів, організації повинні ретельно захищати їх як від внутрішніх витоків, так і від зовнішніх кіберзагроз. З метою захисту своєї інтелектуальної власності компанії використовують комплекс правових засобів захисту, таких як патенти та авторські права, а також суворі внутрішні заходи безпеки, зокрема обмеження доступу співробітників, обов'язкові угоди про нерозголошення інформації та постійні оновлення систем кібербезпеки, що гарантує збереження їхніх власних інновацій та сприяє довгостроковому успіху бізнесу. ***(Will Kenton. Proprietary Technology: Unlocking Competitive Advantage and Innovation // People Inc. (https://www.investopedia.com/terms/p/proprietarytechnology.asp). 06.10.2026).***

***

Схоже, що компанія Sony суттєво скорочує свою діяльність у сфері VR та пов'язаних з нею розробок XR/AR після того, як її гарнітура PlayStation VR2 не отримала очікуваного попиту; про таку зміну свідчить нещодавній продаж 419 патентів, пов'язаних з окулярами XR, наголовними дисплеями та відповідним програмним забезпеченням, компанії-конкуренту Meta. Передача патентів, яка відбулася в період з червня по вересень і охоплює заявки, подані в США, Європі та Азії, свідчить про серйозну стратегічну зміну в діяльності компанії. З моменту обіцяного виходу гарнітури у 2023 році релізи гучних ігор були вкрай рідкісними: серед них виділяються лише «Horizon: Call of the Mountain» та VR-режим «Gran Turismo 7», а також випуск адаптера для ПК, що забезпечує ширшу сумісність. Відсутність майбутніх ігор у PlayStation Store ще більше підкреслює стагнацію системи, що робить масштабний продаж патентів Sony компанії Meta явною ознакою зменшення її зацікавленості в поточній VR-платформі. ***(William Judd. Sony Sells Dozens of Patents to Meta, Seemingly Signifies End of VR Efforts // Digital Foundry (https://www.digitalfoundry.net/news/2026/10/sony-sells-dozens-of-patents-to-meta-seemingly-signifies-end-of-vr-efforts). 08.10.2026).***

***

Згідно з прогнозними даними компаній Norstella та Evaluate, у період з 2026 по 2032 роки світова фармацевтична галузь зіткнеться з безпрецедентним «патентним обривом»: понад 500 мільярдів доларів світового обсягу продажів рецептурних ліків опиняться під загрозою через конкуренцію з боку генериків та біосимілярів. Цей спад доходів не відбудеться одноразово, а розгортатиметься у кілька етапів, починаючи з

значного короткострокового стрибка у 2028 році на суму 99 млрд доларів — що становитиме 6,5 % світового ринку рецептурних ліків і буде зумовлено переважно втратою ексклюзивності на суперпопулярний онкологічний препарат Keytruda компанії Merck & Co. — і досягне піку у 158 млрд доларів за один рік у 2031 році. Великі фармацевтичні компанії стикаються зі зростаючим тиском у всіх сегментах своїх портфелів, зокрема Johnson & Johnson (Imbruvica, Darzalex), Sanofi (Dupixent, Praluent), AstraZeneca (низку препаратів на початку 2030-х років) та AbbVie, яка, за оцінками, близько 2032 року зіткнеться з ризиком втрати продажів на суму 50 млрд доларів у зв'язку з закінченням терміну дії патентів на її основні джерела зростання — препарати Rinvoq та Skyrizi, тоді як провідні препарати для лікування ожиріння, такі як Ozempic та Mounjaro, пізніше зіткнуться з конкуренцією. Хоча управління життєвим циклом, нові лікарські форми та динаміка регіональних ринків можуть допомогти уповільнити скорочення доходів, ця майбутня хвиля закінчення терміну дії патентів підкреслює, чому великі фармацевтичні компанії активно займаються укладенням стратегічних угод, поглинаннями та розвитком портфеля продуктів, щоб замінити вразливі традиційні джерела доходів до того, як їхні основні комерційні активи зіткнуться з конкуренцією з боку генериків. ***(Sy Mukherjee. Pharma's $500B patent problem will come in waves — not as a cliff // TechTarget, Inc. (https://www.pharmavoice.com/news/pharma-patent-cliff-merck-abbvie-dealmaking/832438/). 08.10.2026).***

***

Міжнародний патентний захист є надзвичайно важливим для компаній, що працюють на кількох ринках, проте підприємства часто вкладають надмірні кошти у подачу заявок на патенти за кордоном, оскільки їхні стратегії щодо інтелектуальної власності недостатньо узгоджені з комерційними пріоритетами. Ефективне управління патентним портфелем вимагає поєднання експертних знань у галузі інженерії, права та бізнесу, щоб визначити, де захист принесе суттєву економічну вигоду. Оскільки патентні права мають територіальний характер, компаніям, як правило, слід зосереджувати свої інвестиції в тих юрисдикціях, де вони ведуть значну частину своєї діяльності, використовуючи географічний розподіл доходів як початковий орієнтир для розподілу ресурсів, пов'язаних із патентами. Однак комерційна цінність патентів значно варіюється між країнами через відмінності в механізмах забезпечення дотримання прав, результатах судових розглядів та діловій практиці. У Сполучених Штатах патенти надають особливо значні можливості для монетизації завдяки суттєвим компенсаціям за порушення прав, включаючи випадки, коли суми відшкодування перевищують сотні мільйонів доларів, що робить їх привабливими для інвесторів, спонсорів судових процесів та непрактикуючих суб'єктів. Європа забезпечує доступ до великого комерційного ринку через Європейське патентне відомство, тоді як Єдиний патентний суд та система єдиного патенту спрощують захист та забезпечення

дотримання прав у країнах-учасницях. Проте підприємствам слід ретельно аналізувати окремі ринки, оскільки такі важливі юрисдикції, як Велика Британія, Швейцарія та Іспанія, залишаються поза межами єдиної системи, а забезпечення захисту на території всіх європейських країн рідко є економічно виправданим. Патентна система Китаю стає дедалі ціннішою завдяки посиленню заходів щодо забезпечення дотримання прав, підвищенню розміру передбачених законом відшкодувань, штрафним компенсаціям за умисне порушення прав та адміністративним засобам правового захисту, зокрема митним заходам щодо забезпечення дотримання прав. Отже, китайські патенти можуть захищати внутрішні комерційні інтереси, а також допомагати підприємствам протидіяти конкурентам, чия виробнича діяльність становить загрозу для міжнародних ринків. Японія представляє інше стратегічне середовище, де патентні судові спори є порівняно рідкісним явищем, але патенти відіграють важливу роль у переговорах щодо ліцензування, угодах про взаємне ліцензування, злиттях і поглинаннях, а також у плануванні науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт. Японські патентні портфелі можуть впливати на комерційні рішення конкурентів навіть без офіційних судових розглядів. Зрештою, ефективна міжнародна патентна стратегія повинна ставити якість та комерційну значущість вище за географічний охоплення, розподіляючи ресурси відповідно до важливості ринку та водночас враховуючи особливі правові та стратегічні переваги, які надають окремі юрисдикції. Поєднуючи бізнес-цілі з технічним та юридичним аналізом, компанії можуть уникнути зайвих витрат на подання заявок та сформувати патентні портфелі, які безпосередньо сприяють конкурентній перевазі та довгостроковій фінансовій вартості. ***(Charles Dresser. A Business Leader's Guide To International Patent Investment // Forbes Media LLC. (https://www.forbes.com/councils/forbesbusinessdevelopmentcouncil/2026/10/12/a-business-leaders-guide-to-international-patent-investment/). 12.10.2026).***

***

Походження — достовірна інформація про те, звідки щось походить, хто це виготовив і як це дійшло до нас — стало критичним фактором комерційної цінності в мистецтві, їжі та напоях, здатним виправдати преміальне ціноутворення, заспокоїти покупців і сприяти лояльності клієнтів, але залишаючись вразливим до краху, коли історія стає підозрілою. На арт-ринку атрибуція кардинально змінює цінність, відрізняючи твір, «створений» великим художником, від того, який просто «приписується» або «за зразком» майстра; достовірне походження ґрунтується на документальних записах, історії виставок, наукових каталогах і наукових дослідженнях, хоча сам підпис мало що доводить. Авторське право забезпечує лише обмежений захист, який варіюється залежно від території (термін дії — протягом життя автора плюс 50 років у Новій Зеландії проти 70 років в Австралії та ЄС; при цьому твори Пікассо втратять авторсько-правовий захист

у Новій Зеландії наприкінці 2023 року), не є доказом авторства та втрачає чинність незалежно від пильності спадкоємців, змушуючи фонди митців покладатися на торговельні марки, захист від недобросовісної конкуренції, законодавство про захист прав споживачів та договірні механізми контролю за доступом до зображень. У харчовій промисловості та напоях походження зосереджується на географічному походженні та пов'язаних з ним якостях — шампанське та фета є яскравими прикладами назв, які виконують комерційну роботу, об'єднуючи регіональну репутацію, зберігаючи при цьому стандарти, — але захист стикається з проблемою: найкориснішим словом часто є сама назва місця, яку системи торговельних марок часто відмовляються монополізувати, оскільки вона описує походження або повинна залишатися доступною для інших торговців. Характерні комбіновані торгові марки можуть доповнювати, але не замінювати системи, що безпосередньо захищають походження, а глобальна ситуація є фрагментованою: ЄС застосовує спеціальні схеми PDO та PGI з різним ступенем зв’язку з місцем походження; реєстр Нової Зеландії, який історично обмежувався винами та спиртними напоями, тепер захищає велику групу географічних зазначень ЄС відповідно до Угоди про вільну торгівлю 2024 року; США зазвичай захищають географічні зазначення за допомогою сертифікації та колективних знаків, таких як ROQUEFORT та VIDALIA; а домовленості Австралії з ЄС від 2026 року захищають сотні додаткових географічних зазначень, водночас ведуться переговори щодо конкретних винятків для пармезану, фети, узо та просекко. Отже, обґрунтована стратегія інтелектуальної власності щодо походження вимагає чіткого розуміння того, у чому полягає претензія, якими доказами вона підкріплюється, які елементи є достатньо відмітними для реєстрації звичайного товарного знака, чи доступні географічні зазначення, апеласьйони або сертифікаційні знаки, хто встановлює та перевіряє стандарти, а також які ринки мають значення зараз і в майбутньому, причому такі технології, як захищені бази даних та етикетки з захистом від підробки, підсилюють, але ніколи не замінюють надійні записи. Зрештою, найважливіше питання — це не просто «Що це?», а «Звідки це взялося і чи можете ви це довести?» — адже саме в цей момент походження перестає бути лише цікавою історією і стає довготривалим активом. ***(Kate Wilson. Provenance and IP: Protecting the Value of Origin // James & Wells (https://www.jamesandwells.com/nz/provenance-ip-protecting-origin-value/). 13.10.2026).***

***

Глобальна система ліцензування патентів, необхідних для стандартів (SEP), стикається зі зростаючою невизначеністю, оскільки понад 300 000 патентів було оголошено необхідними для технічних стандартів, хоча лише незначна їх частина справді необхідна для їх впровадження. Ця невизначеність призводить до серйозних розбіжностей щодо оцінки портфелів патентів і справедливих, обґрунтованих і недискримінаційних (FRAND)

ліцензійних зборів. Традиційно компанії вирішували цю проблему за допомогою детальних оцінок суттєвості патентів, порівнянь з чинними ліцензійними угодами або патентними пулами з фіксованою ставкою. Однак останні зміни в законодавстві поставили під сумнів усі три підходи, що підвищило важливість надійних технічних і фінансових доказів. У травні 2025 року рішення Федерального апеляційного суду США у *справі EcoFactor проти Google* скасувало присудження компенсації в розмірі 20 мільйонів доларів США, оскільки оцінка ґрунтувалася на необґрунтованих припущеннях щодо порівнянних ліцензійних угод, що встановило більш суворі вимоги до доказів для розрахунку роялті. Подальші рішення, ухвалені в липні 2026 року, продемонстрували суттєві відмінності між юрисдикціями: Верховний суд Великої Британії дозволив компанії Tesla оскаржити ставку FRAND, яку стягує патентний пул Avanci 5G, тоді як бразильський апеляційний суд дійшов висновку, що пропозиція ліцензії на пул може задовольнити зобов'язання власника патенту за умовами FRAND без необхідності проведення окремих двосторонніх переговорів. Ці рішення підкреслюють, як вибір юрисдикції для розгляду судових спорів може суттєво вплинути на стратегії ліцензування та їхні результати. Тим часом політика США щодо судових заборон на основі патентів змінюється: Відомство патентів і торгових марок та Міністерство юстиції дедалі більше підтримують можливість застосування судових заборон, що потенційно зміцнює переговорні позиції власників патентів після двох десятиліть, протягом яких такі засоби правового захисту було важко отримати. Тим не менш, суди й надалі розглядають клопотання про судову заборону в індивідуальному порядку, а нещодавні рішення не встановили автоматичного права на усунення порушників. В умовах такої мінливої правової ситуації як ліцензіари, так і впроваджувачі технологій мають покращити свою підготовку, задокументувавши розрахунки роялті, перевіривши порівнянні угоди, оцінивши суттєвість патентів та ризики судових спорів ще до початку переговорів. Штучний інтелект пропонує значні можливості для підвищення ефективності таких оцінок шляхом аналізу технічних стандартів, зіставлення патентних формул зі специфікаціями, перевірки великих портфелів та створення попередніх схем формул винаходу. Такі інструменти можуть виявляти перспективні патенти та скорочувати час і витрати на технічний аналіз, роблячи комплексні оцінки портфелів більш доступними. Однак ШІ не може надійно замінити юридичну та технічну експертизу, оскільки справжня суттєвість залежить від тлумачення формули винаходу, історії розгляду заявки та можливості примусового виконання, а не лише від текстової подібності. Автоматизовані оцінки також можуть містити неточності, ігнорувати правові обмеження або створювати проблеми з конфіденційністю, коли конфіденційна інформація про ліцензування обробляється через зовнішні системи. Отже, результати, отримані за допомогою ШІ та призначені для судових спорів, мають бути незалежно перевірені та підтверджені обґрунтованими доказами. Зрештою, оскільки суди встановлюють суворіші стандарти доказування, угоди

про патентні пули піддаються ретельнішій перевірці, а політика щодо судових заборон змінюється, точні оцінки суттєвості стають ключовими для оцінювання та ліцензування SEP. Компанії, які поєднують аналіз за допомогою ШІ з ретельним експертним оглядом, прозорою фінансовою документацією та ретельно спланованими стратегіями забезпечення дотримання прав, матимуть кращі можливості для ведення переговорів щодо справедливих умов ліцензування, врегулювання спорів та захисту своїх комерційних інтересів у дедалі складнішому глобальному патентному середовищі. ***(Harish Daiya, Kalyan Banerjee. Specialist chapter: what is a standard-essential patent worth, and how would you know? // LBR trading as Centellic (https://www.iam-media.com/review/the-patent-litigation-review/2027/article/specialist-chapter-what-standard-essential-patent-worth-and-how-would-you-know). 16.10.2026).***

***

Торгові марки є важливими комерційними активами, що відрізняють компанію від конкурентів; однак перетинання брендів часто призводить до суперечок, які можуть поставити під загрозу бізнес-стратегії. Хоча існує судова захист, договірні механізми пропонують стратегічну альтернативу для врегулювання таких конфліктів, дозволяючи сторонам самостійно визначати умови співіснування та мінімізувати ризики. Процес договірного врегулювання починається з комплексної оцінки ризиків — аналізу таких факторів, як схожість брендів, територія та ризик введення споживачів в оману — і проходить через переговори аж до укладення офіційних угод.

Залежно від характеру конфлікту можуть застосовуватися різні правові інструменти, зокрема листи-згоди для спрощення реєстрації, угоди про співіснування для використання на паралельному ринку, ліцензійні угоди щодо контрольованого використання, а також угоди про врегулювання для припинення поточних судових спорів або передачі прав власності. Такі досудові способи врегулювання, як правило, є кращим варіантом, оскільки вони дозволяють зменшити витрати, забезпечити конфіденційність та зберегти ділові відносини.

Проте договірні угоди мають певні обмеження: вони не можуть бути обов’язковими для органів реєстрації торговельних марок і не повинні порушувати законодавство про конкуренцію або вводити споживачів в оману. Щоб забезпечити довгострокову стабільність та запобігти повторному виникненню спорів, ефективні угоди мають бути дуже детальними та чітко визначати сферу використання, категорії товарів згідно з Ніццькою класифікацією, а також конкретні механізми вирішення майбутніх порушень. ***(Trademark Dispute Resolution: Coexistence, Consent, and Contractual Tools // Chambers and Partners (https://chambers.com/articles/trademark-dispute-resolution-coexistence-consent-and-contractual-tools). 19.10.2026).***

***

Галузь безпілотників стрімко еволюціонувала від споживчої фотографії до різноманітних галузевих застосувань, що спричинило масштабне розширення глобального патентного ландшафту. У період з 2015 по 2025 рік щорічна кількість опублікованих патентів, пов'язаних із безпілотниками, зросла з менш ніж 1 000 до понад 7 500, а кількість корпоративних власників патентів збільшилася майже вдев'ятеро. Це зростання змінило динаміку конкуренції, зокрема між Китаєм та США. Хоча Китай домінує за загальним обсягом патентів, на який припадає 47 % світових патентних сімейств, США залишаються дуже конкурентоспроможними за показником патентної сили з урахуванням якості, скорочуючи розрив, коли портфелі оцінюються за їхнім фактичним конкурентним впливом та охопленням ринку. Тим часом патентний портфель лідера галузі DJI, який колись домінував на ринку, значно скоротився, що ілюструє, як швидко може змінитися ситуація, коли компанії потенційно переорієнтовуються на комерційні таємниці або змінюють свої стратегії подання заявок. Ринок також переосмислюється завдяки вузькоспеціалізованим стартапам та міжгалузевим новим учасникам. Замість того, щоб конкурувати в широкому масштабі, провідні приватні стартапи закріплюють міцні конкурентні позиції, зосереджуючись на нішевих технічних проблемах, таких як автономна доставка, інспекція обмеженого простору або автономний збір фруктів. Крім того, патентний ландшафт насичений компаніями, основна діяльність яких лежить в інших сферах, зокрема великими автовиробниками, логістичними гігантами та постачальниками комунальних послуг. Відповідно, команди з інтелектуальної власності більше не можуть покладатися на прості підрахунки кількості патентів або традиційні галузеві класифікації для оцінки конкурентних загроз. Натомість вони повинні аналізувати ситуацію крізь призму конкретних технічних проблем, використовуючи показники, скориговані з урахуванням якості, щоб визначити справжніх лідерів ринку, потенційних партнерів з ліцензування та нові загрози як серед спеціалізованих виробників дронів, так і серед міжгалузевих інноваторів. ***(Holger Zimmer. What drone patents reveal about the next wave of competition // LBR trading as Centellic (https://www.iam-media.com/article/what-drone-patents-reveal-about-the-next-wave-of-competition). 21.10.2026).***

***

Австралійський Союз

Нещодавно представлена емблема Олімпійських та Паралімпійських ігор у Брісбені 2032 року, на якій зображено рожевого какаду, що водночас символізує факел і тонко відтворює контури штату Квінсленд, підкреслює складність завдання створення візуальної ідентичності, яка б представляла багатонаціональну країну на світовій арені. Хоча олімпійські емблеми повинні долати культурні бар'єри, щоб ефективно передавати

ідентичність країни-господаря — це делікатне завдання, яке дало як історичні класичні зразки, такі як Мюнхен-1972, так і гучні суперечки, як-от Лондон-2012, — дизайн Брісбена викликав особливу увагу щодо його доступності для міжнародної аудиторії. Емблема, створена консорціумом, до складу якого входить консалтингова компанія BlackCard, що спеціалізується на питаннях корінних народів, покликана поєднати елементи дикої природи, географії та культурного значення корінних народів, а композиція з пір'я символізує рік 2032. Однак дизайн піддається критиці за свою надмірну витонченість: міжнародній аудиторії може бути складно розпізнати географічний контур штату; рожевий какаду є ендеміком посушливих внутрішніх районів Австралії, а не прибережних регіонів Квінсленда; а символіка корінного «посланця» не відразу впадає в око. Крім того, хоча офіційно це захід, що проводиться в Брісбені, візуальний акцент значною мірою зроблено на весь штат. Зрештою, емблема знаменує собою чіткий стратегічний зсув порівняно з Іграми 2000 року в Сіднеї, які спиралися на знакові міські пам'ятки та фігури спортсменів, щоб просувати конкретний мегаполіс. Натомість «Брісбен 2032» обирає ширшу, орієнтовану на природу концепцію, що відповідає акценту «Туризму Австралії» на глибоких зв'язках із природним середовищем, намагаючись об'єднати численні голоси країни в єдиний багатогранний символ. ***(Nina Hillenberg.*** *What makes an Olympic emblem memorable – and does Brisbane's new design fit the bill?* ***// The Conversation Media Group Ltd (https://theconversation.com/what-makes-an-olympic-emblem-memorable-and-does-brisbanes-new-design-fit-the-bill-293810). 09.10.2026).***

***

Під час виведення на ринок нового продукту захист інтелектуальної власності може бути не менш важливим, ніж розробка самого продукту. В Австралії дві основні форми захисту, що підлягають реєстрації — патенти та зареєстровані промислові зразки, — слугують принципово різним цілям, хоча обидві надають виключні права, які дозволяють блокувати діяльність конкурентів. Австралійський патент захищає функціональні або технічні аспекти винаходу, як-от пристрій, вузол, метод, систему чи композицію (наприклад, новий механізм, що підвищує ефективність машини, виробничий процес або склад речовин, який забезпечує певний результат). Натомість зареєстрований промисловий зразок захищає лише зовнішній вигляд виробу — його форму, конфігурацію, візерунок або орнамент — незалежно від того, як цей виріб працює. Правові вимоги також відрізняються: патентоспроможний винахід має бути новим, мати необхідний винахідницький рівень у порівнянні з попереднім рівнем техніки та бути достатньо описаним у специфікації, причому захист зосереджений на основній технічній ідеї, тоді як дизайн має бути новим та відмінним за своїм загальним виглядом порівняно з попередніми дизайнами, а характеристики, що диктуються виключно функцією, можуть бути непридатними для захисту дизайну. Обсяг захисту також розрізняється:

монополія патенту визначається його формулою винаходу, тому конкурент може порушити патент навіть за допомогою продукту, який виглядає зовсім інакше, якщо він втілює заявлені технічні характеристики, і навпаки, подібний продукт може уникнути порушення, якщо йому бракує цих характеристик; захист дизайну, навпаки, передбачає візуальну схожість, тому два продукти, що функціонують однаково, можуть не порушувати дизайни один одного, якщо їхній зовнішній вигляд достатньо відрізняється, а продукт з різними внутрішніми механізмами все ще може порушувати патент, якщо його загальний вигляд суттєво схожий. Процедури розгляду заявок також відрізняються: заявки на патенти проходять експертизу по суті, причому запит на проведення експертизи має бути поданий протягом п’яти років з моменту подання заявки (або протягом двох місяців з моменту отримання вказівки про подання запиту на експертизу), а права, що підлягають захисту, виникають лише після видачі патенту; заявки на промислові зразки спочатку реєструються без експертизи по суті щодо їхньої дійсності, але права, що підлягають захисту, виникають лише після експертизи та сертифікації; при цьому слід зазначити, що строку для подання запиту на експертизу австралійської заявки на промисловий зразок не встановлено. Терміни захисту також різняться: стандартний патент діє до 20 років з моменту подання заявки (з можливим продовженням терміну для певних фармацевтичних патентів, що відображає значні інвестиції у розробку технічних винаходів), тоді як промисловий зразок реєструється спочатку на п’ять років із можливістю продовження ще на п’ять, що дає загалом максимум 10 років — цей коротший термін відображає те, як швидко змінюються естетичні характеристики продукції та уподобання споживачів. Оскільки один і той самий виріб може поєднувати в собі як технічну інновацію, так і характерний зовнішній вигляд, патенти та реєстрація промислових зразків можуть забезпечити взаємодоповнювальний захист: патент охоплює механізм, а реєстрація промислового зразка — зовнішній вигляд, що унеможливлює копіювання будь-якого з цих аспектів. Вибір належного інструменту залежить від характеру інновації та джерела її комерційної цінності, тому доцільно розглянути обидва варіанти ще на ранніх етапах розробки продукту — зокрема, до його публічного розкриття чи комерціалізації. Це дозволить гарантувати належний захист інвестицій у новий продукт і уникнути випадкової втрати цінних прав. ***(David Tso. Patent or Design? Choosing the Right IP Protection in Australia // MBIP (https://www.mbip.com.au/articles/patent-or-design-choosing-the-right-ip-protection-in-australia/). 12.10.2026).***

***

Інтелектуальна власність швидко стає вирішальним фактором у майбутньому сільського господарства, визначаючи, хто контролює, комерціалізує та отримує прибуток від інновацій, починаючи від нових сортів рослин та біологічних засобів захисту сільськогосподарських

культур і закінчуючи платформами на базі штучного інтелекту, сільськогосподарськими даними та глобальними брендами. Прориви, що є результатом десятиліть досліджень або запатентованих рецептур, можуть створювати значну комерційну цінність, проте без ретельно обраної стратегії захисту — прав селекціонерів рослин або прав на сорти рослин для відповідних сортів, патентів на винаходи, такі як біологічні продукти та процеси, комерційної таємниці для конфіденційних ноу-хау та торгових марок для відмінного брендингу — підприємства ризикують розкрити цінну інформацію занадто рано, обрати неправильну форму захисту або ненавмисно надати конкурентам доступ до своєї конкурентної переваги. Оскільки сільськогосподарські досягнення зазвичай виникають в результаті співпраці за участю університетів, дослідників, селекціонерів, виробників, розробників технологій та виробників у різних юрисдикціях, права власності, ліцензування та комерціалізації повинні бути чітко розподілені заздалегідь, а не передбачувані на основі фінансування чи трудових відносин, особливо в транстасманійських або експортно-орієнтованих проектах. Не менш важливим є суверенітет сільськогосподарських даних: інформація, що генерується технікою, датчиками, дронами та платформами управління фермерським господарством, може бути об'єднана для навчання прогностичних моделей або створення нових послуг, але збір або зберігання не передбачає автоматичного права власності, тому контракти повинні чітко враховувати доступ, повторне використання, конфіденційність та те, хто зрештою отримує вигоду від отриманих знань. Торгові марки додатково захищають репутацію, походження та довіру клієнтів, пов'язані з назвами продуктів та логотипами, проте пошук дозвільних документів та своєчасна реєстрація в Австралії, Новій Зеландії та на цільових експортних ринках є важливими для уникнення конфліктів, які можуть затримати запуски або призвести до дорогого ребрендингу. Коротше кажучи, рішення щодо інтелектуальної власності, прийняті сьогодні, — щодо того, що захищати, що зберігати конфіденційним, як структурувати співпрацю та як контролювати дані та бренди, — визначатимуть, чи отримають підприємства повну комерційну цінність своїх інновацій, чи втратять її на користь конкурентів, що робить комплексну, перспективну стратегію інтелектуальної власності необхідною, оскільки сільське господарство, агробізнес та суміжні сектори продовжують розвиватися. ***(Helen Macpherson, Paul Johns and Naomi Pearce. Who Owns the Future of Agriculture? The IP Questions Businesses Can't Afford to Ignore // Pearce IP (https://www.pearceip.law/2026/10/13/who-owns-the-future-of-agriculture-the-ip-questions-businesses-cant-afford-to-ignore/). 13.10.2026).***

***

Новий бренд рідко починається із заявки на торговельну марку; натомість, зазвичай він починається з маркетингової ідеї — розробляється назва, розробляється логотип, закріплюються домени та соціальні імена,

створюється веб-сайт та замовляється упаковка — так що на момент консультації з адвокатом з питань торговельних марок вже може бути вкладено значний час і гроші, що робить цей порядок дій дорогим способом виявити, що бренд не можна безпечно використовувати або реєструвати. Законодавство про торговельні марки в основному стосується уникнення плутанини зі споживачами та того, чи можна юридично пов'язати впізнаваність, створену за допомогою маркетингу, з певним торговцем і захистити від конкуруючого використання, тому комерційна цінність може швидко стати зобов'язанням, якщо бренд недоступний: бізнес, який витрачає 50 000 доларів США на розробку бренду, може пізніше виявити попередню торговельну марку для подібної назви — зареєстровану чи ні, оскільки перший користувач у торгівлі визнається справжнім власником в Австралії — і тоді зіткнеться із заміною упаковки, зміною веб-сайтів та облікових записів у соціальних мережах, вилученням рекламних матеріалів, поясненням ребрендингу клієнтам та розглядом юридичних звинувачень від попереднього власника прав, причому витрати зростають зі зростанням успішності запуску. Також існує розрив між маркетинговою та юридичною перспективами: описові або дуже навідні назви, які одразу повідомляють про функцію продукту, важко захистити, тоді як відмінні знаки, такі як «Apple» (для комп'ютерів) або вигаданий «KODAK», є сильнішими юридичними активами, їх легше захистити від схожих до ступеня сплутування знаків, і вони навряд чи будуть законно потрібні конкурентам, на відміну від географічно або описово пов'язаних назв, таких як «PENRITH DRY CLEANERS». Тому пошук на наявність товарів для продажу слід розглядати як частину розвитку бренду, а не як остаточну перевірку перед поданням заявки, в ідеалі проводити, поки ще існує кілька кандидатських назв, і він повинен оцінювати схожі знаки, відповідні товари та послуги, силу попередніх прав, канали торгівлі та цільові ринки, особливо враховуючи, що права на торговельні марки є територіальними, а австралійська реєстрація не забезпечує захисту в Сполучених Штатах, Великій Британії, Європі чи Китаї, тому підприємства з обмеженим бюджетом повинні навмисно пріоритезувати юрисдикції на основі своєї бази, місць виробництва, експортних ринків, значних продажів та очікуваних запусків, а не подавати заявки всюди з першого дня або чекати міжнародного успіху, до якого моменту хтось інший може вже володіти відповідною маркою на важливому ринку. Право власності також необхідно з'ясувати на ранніх етапах між засновниками, операційними та холдинговими компаніями, франчайзі та дистриб'юторами, причому реєструюча організація має право володіти та контролювати торговельну марку; аналогічно, замовлення та оплата логотипу не передбачає автоматичної передачі всієї інтелектуальної власності, тому необхідно перевіряти договірні угоди. Підприємствам слід розглянути можливість захисту як словесних знаків, так і стилізованих логотипів, оскільки вони є юридично окремими торговельними марками, логотипи можуть змінюватися під час ребрендингу, тоді як словесний елемент залишається незмінним, а покладання виключно на

візуальне представлення може послабити захист. Добре спланований портфель торговельних марок, зрештою, є інвестицією в майбутню гнучкість, яка підтримує розширення на нові продукти, ліцензування, франчайзинг, інвестиції та вихід на міжнародні ринки, а також забезпечує визначеність для подальших маркетингових витрат, і є найбільш цінним на ранніх етапах, коли гнучкість брендингу найбільша, оскільки як тільки клієнти знають та довіряють назві, змінити її стає набагато складніше. Практичний перелік дій для запуску бренду включає: підтвердження його унікальності; проведення перевірок на відсутність конфліктів із правами третіх осіб; з'ясування можливості використання бренду для відповідних товарів і послуг; визначення правовласника; прийняття рішень щодо захисту словесних позначень та логотипів; визначення країн, що мають комерційне значення (як на поточний момент, так і в перспективі); опрацювання питань виробництва, дистрибуції та ліцензування; а також узгодження маркетингових планів з обсягом запланованого правового захисту. Якщо ці кроки виконати своєчасно та належним чином, вони не сповільнять, а навпаки — зроблять процес створення бренду ефективнішим, гарантуючи, що бізнес зможе й надалі володіти цим брендом, використовувати його та розвивати. ***(Riet van den Ende. Ready, Set, Rebrand? Why Trade Mark Strategy Should Come Before Marketing Spend // MBIP (https://www.mbip.com.au/trade-marks/ready-set-rebrand-why-trade-mark-strategy-should-come-before-marketing-spend/). 22.10.2026).***

***

Більшість підприємств володіють більшою кількістю об'єктів інтелектуальної власності, ніж їм здається — їхня назва та логотип, зовнішній вигляд продукції, базові технології та навіть тексти на веб-сайті можуть бути цінними активами. Тому розуміння того, які права захищають які активи та які з них потребують оформлення, є найважливішим першим кроком на шляху до забезпечення захисту, що відповідає особливостям діяльності підприємства. В Австралії права інтелектуальної власності поділяються на чотири основні типи: патенти, які захищають принцип дії винаходу (вироб, процес, метод або склад) і діють до 20 років (25 років для деяких фармацевтичних препаратів); торговельні знаки, які захищають бренди, включаючи назви, логотипи, слогани, звуки та форми, діють 10 років і можуть поновлюватися необмежену кількість разів; зареєстровані промислові зразки, які захищають зовнішній вигляд товару протягом 10 років; та авторське право, яке автоматично захищає оригінальні творчі твори, такі як літературні твори, художні твори, музика, фільми та програмний код, протягом усього життя автора та ще 70 років після його смерті. Патенти, торговельні марки та промислові зразки повинні бути зареєстровані в IP Australia відповідно до відповідних законодавчих актів («Закон про патенти» 1990 року, «Закон про торговельні марки» 1995 року, «Закон про промислові зразки» 2003 року), тоді як авторське право виникає автоматично відповідно до «Закону про авторське

право» 1968 року без будь-якої системи реєстрації. До кожного з цих видів пред'являються окремі вимоги: патенти вимагають новизни, винахідницького рівня та корисності, при цьому конфіденційність зберігається до моменту подання заявки, оскільки публічне розкриття інформації може призвести до втрати чинності патенту, незважаючи на обмежений пільговий період; реєстрація назви підприємства в ASIC (Австралійська комісія з цінних паперів і інвестицій) не надає прав власності; промислові зразки повинні пройти експертизу та отримати сертифікат перед тим, як їх можна буде захищати; авторське право захищає вираження ідеї, а не саму ідею, і не може захищати назви, заголовки або короткі слогани. Часто виникає плутанина між поняттями «торговельна марка» та «авторське право» стосовно логотипів: логотип, створений дизайнером, може підпадати під дію авторського права як художній твір (за умови достатньої оригінальності), але авторське право лише забороняє копіювання самого зображення і не може захистити назву бренду, тоді як зареєстрована торгова марка надає виключне право на використання назви або логотипу на всій території Австралії стосовно зареєстрованих товарів та послуг і дозволяє вживати заходів проти ідентичних або оманливо схожих брендів — хоча підприємствам слід перевіряти право власності на авторські права щодо логотипів, створених на замовлення, оскільки воно не завжди належить підприємству, яке за них заплатило. Окрім цих чотирьох основних видів, австралійське законодавство також визнає права селекціонерів (які реєструються в IP Australia), конфіденційну інформацію та комерційні таємниці (що захищаються за допомогою договорів та угод про нерозголошення), а також права на схеми інтегральних мікросхем (автоматичний захист). Важливо, що права інтелектуальної власності мають територіальний характер: австралійські реєстрації забезпечують захист лише на території Австралії, тому підприємства, які планують продавати або виробляти продукцію в інших країнах, повинні завчасно подбати про захист за кордоном, скориставшись періодами пріоритету (12 місяців для патентів, 6 місяців для торговельних марок та промислових зразків), системою PCT для подання патентних заявок у кількох країнах та Мадридською системою для міжнародної реєстрації торговельних марок. Вибір належного захисту залежить від конкурентних переваг підприємства — патент на нову технологію, торгова марка для брендингу, реєстрація промислового зразка для унікального зовнішнього вигляду та авторське право на контент або код, підкріплені чіткими угодами про право власності. Більшості підприємств потрібне поєднання цих елементів: наприклад, новий споживчий товар може потребувати патенту на його функціональність, промислового зразка для зовнішнього вигляду та торгової марки для бренду. ***(What Is Intellectual Property in Australia? Patents, Trade Marks, Designs and Copyright Explained // MBIP (https://www.mbip.com.au/blog/what-is-intellectual-property-australia/). 23.10.2026).***

***

Згідно з австралійським законодавством, доктрина вичерпання патентних прав, встановлена Верховним судом у справі «Calidad Pty Ltd проти Seiko Epson Corporation», передбачає, що авторизований продаж запатентованого виробу вичерпує виключні права патентовласника щодо цього конкретного виробу, тим самим дозволяючи покупцеві ремонтувати, модифікувати та перепродавати його без порушення патенту. Однак ця доктрина не поширюється на реконструкцію виробу, яка відбувається тоді, коли роботи виходять за межі звичайного технічного обслуговування або заміни зношених компонентів і фактично призводять до створення нового втілення запатентованого винаходу. Розмежування між допустимим ремонтом та реконструкцією, що порушує права, значною мірою залежить від конкретних обставин і ґрунтується на таких факторах, як обсяг робіт, наявність переробки основних винахідницьких ознак та збереження продуктом своєї первісної ідентичності. Крім того, хоча вичерпання патентних прав, як правило, унеможливлює застосування формул винаходу щодо продукту до покупця авторизованого виробу, формули винаходу, що стосуються методів, можуть залишатися чинними, якщо дії покупця виходять за межі звичайного використання, наприклад, у разі здійснення реконструкції або виконання додаткових етапів виробництва.

У випадках, коли до справи залучені сторонні постачальники запасних частин, власники патентів можуть пред’являти позови про співучасть у порушенні прав, якщо поставлений компонент не є типовим комерційним товаром, може бути використаний лише одним обґрунтованим способом, що порушує права, або супроводжується інструкціями чи закликами, які спонукають до реконструкції, що порушує права, а не до допустимого ремонту. Щоб зменшити ризики, пов’язані з вичерпанням патентних прав, та зміцнити свої позиції щодо забезпечення дотримання прав, власникам патентів рекомендується застосовувати комплексну стратегію складання патентних формул, яка забезпечує захист прав на різних рівнях. Замість того, щоб покладатися виключно на формули винаходу, що стосуються основного виробу, які стають вразливими до вичерпання прав після санкціонованого продажу, винахідники повинні прагнути забезпечити захист самих замінних деталей, поєднання деталі та основного виробу, а також конкретних методів використання, заміни або відновлення. ***(Rory Anderson. Australia | Replaceable parts and patents // Spruson & Ferguson Pty Ltd (https://www.spruson.com/replaceable-parts-and-patents-australia/). 26.10.2026).***

***

Європейський Союз

Монетизація патентів перетворилася з суто оборонного заходу на загальноприйняту корпоративну фінансову стратегію, що дає змогу глобальним підприємствам залучати значні кошти з недовикористаних

портфелів інтелектуальної власності. Згідно з дослідженням компанії Burford Capital, хоча майже 80 % внутрішніх юристів повідомляють, що понад чверть корпоративних патентних портфелів залишаються нереалізованими — що спричиняє значні витрати на реєстрацію та регулярне обслуговування без отримання комерційної віддачі — монетизація шляхом ліцензування, відчуження та прямого захисту прав швидко поширюється в ключових регіонах завдяки зрілій екосистемі судових спорів у Сполучених Штатах, економічно ефективній централізованій системі захисту прав у рамках Європейського єдиного патентного суду (UPC) та зростаючому поширенню цієї практики в Азії. Хоча продаж патентів став найдинамічнішим методом монетизації для позбавлення від непрофільних активів після злиттів та поглинань, ведення прямих судових справ про порушення прав все ще обмежується значними витратами, тривалими термінами та невизначеністю результатів. Щоб мінімізувати ці ризики, корпорації дедалі частіше звертаються до юридичного фінансування з метою залучення капіталу без права регресу, перенесення ризику невиконання судових рішень та прискорення отримання грошових коштів під заставу незавершених позовів або вартості портфеля, що дозволяє підприємствам активно захищати та монетизувати свої права інтелектуальної власності, зберігаючи при цьому життєво важливий капітал для розвитку основного бізнесу та поточних досліджень і розробок. ***(Katharine Wolanyk. IP Monetization Outlook: Key Insights for Legal Teams // Juve Patent (https://www.juve-patent.com/sponsored/burford-capital/ip-monetization-outlook-key-insights-for-legal-teams/). 05.10.2026).***

***

Розширення бізнесу на територію Європейського Союзу відкриває доступ до ринку, що налічує понад 440 мільйонів споживачів, однак реєстрація торговельної марки може ускладнитися, якщо існуюча європейська компанія володіє ідентичною або схожою до ступеня змішування торговельною маркою. Європейське відомство інтелектуальної власності (EUIPO) застосовує єдину систему реєстрації торговельних марок, яка забезпечує захист у всіх 27 державах-членах ЄС на підставі однієї заявки. Однак принцип «все або нічого» означає, що успішне оскарження на підставі попередніх прав на торговельну марку навіть у одній державі-члені може перешкодити реєстрації на всій території ЄС. Оскільки EUIPO не відхиляє заявки автоматично через конфлікт із попередніми торговельними марками, існуючі правовласники повинні самостійно відстежувати опубліковані заявки та подавати заперечення. Незважаючи на ці виклики, підприємства мають у своєму розпорядженні кілька правових стратегій для захисту ідентичності свого бренду без необхідності повного ребрендингу. Одним із найефективніших рішень є угода про співіснування — юридично зобов'язуюча домовленість, за якою заявник та існуючий власник торговельної марки домовляються про одночасну діяльність у чітко визначених межах, таких як різні категорії товарів,

маркетингові території або візуальні характеристики бренду. Такі угоди можуть вирішити суперечки та дозволити продовжити процес реєстрації. Крім того, підприємства можуть оскаржити торговельну марку конкурента, якщо вона не використовувалася фактично в ЄС після закінчення відповідного п'ятирічного пільгового періоду, що потенційно може забезпечити її скасування. Іншим варіантом є перетворення заблокованої заявки на реєстрацію торговельної марки ЄС на окремі національні заявки, що дозволяє зберегти початкову дату подання та домогтися захисту в країнах, де конфлікту не існує. Ці механізми свідчать про те, що суперечки щодо торговельних марок під час розширення бізнесу в Європі не обов'язково вимагають відмови від вже сформованого бренду. Завдяки ретельній юридичній оцінці, стратегічним переговорам та правильному застосуванню процедур ЄС щодо торговельних марок підприємства можуть подолати місцеві конфлікти, захистити цінні права інтелектуальної власності та розширити свою присутність на ринках більшої частини Європейського Союзу. ***(Navigating Trademark Conflicts: What to Do When Another European Company Has Your Name // LawNews (https://www.lawnews.co.uk/featured-2/navigating-trademark-conflicts-what-to-do-when-another-european-company-has-your-name/). 06.10.2026).***

***

У контексті європейських інновацій у сфері сільського господарства та насінництва сталий селекційний процес залежить від збереження взаємодоповнюючого балансу між правами селекціонерів (PBR) — що на рівні ЄС регулюються системою прав Співтовариства на сорти рослин (CPVR) — та патентним захистом відповідних технічних винаходів, таких як нові геномні технології (NGT). У той час як PBR захищає нові, відмінні, однорідні та стабільні сорти рослин завдяки широкому винятковій нормі для селекціонерів, що сприяє накопичувальній селекції, патенти забезпечують захист відмінних біотехнологічних ознак та методів, діючи в рамках європейських правових механізмів (зокрема Угоди про Єдиний патентний суд) з обмеженим винятком для селекціонерів, який дозволяє використання в наукових цілях, вимагаючи при цьому комерційного ліцензування лише в тому випадку, коли запатентований винахід зберігається в кінцевому сорті. Емпіричні дані спростовують поширені хибні уявлення щодо монополізації патентів: заявки на патенти, пов'язані з рослинами, проходять ретельну експертизу, в результаті чого рівень видачі становить лише близько 30 %, а запатентовані ознаки зустрічаються лише у 2,9–4,0 % зареєстрованих сортів, що становить ледь 2 % від загальної вартості виробництва сільськогосподарської продукції. Водночас захист CPVR — яким переважно (93,5 %) користуються малі та середні підприємства та індивідуальні селекціонери — виступає важливим економічним та екологічним каталізатором, що забезпечує 13 млрд євро додаткового ВВП, майже 90 000 прямих робочих місць, а також, за моделювальними оцінками, екологічні вигоди, що перевищують 62 млн тонн

щорічних викидів, яких вдалося уникнути, та 14 млрд кубічних метрів чистої економії води. Замість того, щоб створювати бар'єри, сектор насіння активно поєднує захист та доступність за допомогою прозорих баз даних, таких як PINTO, та механізмів спільного ліцензування, наприклад Міжнародної платформи ліцензування (ILP) для овочів та Платформи ліцензування сільськогосподарських культур (ACLP). У той час як Європейський Союз впроваджує в дію свій новий Регламент щодо нових NGT та оцінює режим CPVR, зацікавлені сторони наголошують на тому, що політика у сфері патентів та сортів повинна залишатися розділеною, закликаючи галузь інтегрувати знання про інтелектуальну власність у комерційну діяльність та використовувати практичні механізми ліцензування, щоб забезпечити подальшу підтримку інтелектуальною власністю адаптації до кліматичних змін, продовольчої безпеки та стійкості сільського господарства. ***(Marcel Bruins. Seed Sector 2045: Why Plant Breeding IP Matters for Europe's Future // Seed World (https://www.seedworld.com/europe/2026/10/07/plant-breeding-ip-europe-future/). 07.10.2026).***

***

Португалія дотримується надійної системи захисту інтелектуальної власності, що відповідає давнім європейським правовим традиціям та директивам ЄС. Ця система охоплює авторські права на літературні, художні, музичні твори, програмне забезпечення та бази даних відповідно до Кодексу про авторські права, а також патенти, промислові зразки, торговельні марки та комерційні таємниці відповідно до Кодексу про промислову власність. Нещодавні реформи, зокрема транспонування у 2023 році Директиви про єдиний цифровий ринок та застосування у 2024 році Закону ЄС про цифрові послуги, посилили права авторів на додаткову винагороду у випадках, коли доходи від використання творів перевищують початкові очікування, наклали на цифрові платформи зобов'язання щодо прямого ліцензування контенту, завантаженого користувачами, та зобов'язали онлайн-платформи запровадити прозорі політики модерації, механізми розгляду скарг та щорічну звітність, водночас заборонивши загальний моніторинг. Авторське право виникає автоматично з моменту створення твору і діє протягом 70 років після смерті автора, надаючи виключні майнові права на відтворення, розповсюдження та ліцензування, які можуть бути передані або надані за ліцензією (зазвичай на строк 25 років, якщо не вказано інше), а також невід'ємні моральні права на зазначення авторства, цілісність твору та оприлюднення; програмне забезпечення захищається як літературний твір, що охоплює вихідний та об'єктний код, але не охоплює лежачі в його основі ідеї чи алгоритми, тоді як оригінальні бази даних отримують захист авторським правом, а неоригінальні — користуються 15-річним правом sui generis на підставі значних інвестицій. Добровільна реєстрація в Генеральній інспекції з питань культурної діяльності створює презумпцію права власності, а управління правами здійснюють

організації колективного управління. Права промислової власності підлягають реєстрації в Національному інституті промислової власності: патенти надають 20-річний термін виключного права (який може бути продовжений за допомогою додаткових сертифікатів для фармацевтичних препаратів) на нові, винахідницькі та промислово застосовні винаходи; корисні моделі забезпечують спрощений термін захисту від шести до десяти років; промислові зразки захищаються протягом п'яти років із можливістю продовження до 25 років; а торговельні знаки забезпечують десятирічний термін захисту з можливістю продовження для розпізнавальних знаків, здатних ідентифікувати товари або послуги, причому незареєстровані знаки користуються обмеженим шестимісячним пріоритетом. Комерційні таємниці користуються захистом без реєстрації та без обмежень у часі за умови, що вони залишаються конфіденційними, мають комерційну цінність та щодо них вживаються розумні заходи щодо збереження таємниці. Забезпечення дотримання прав поєднує спеціалізовані цивільні провадження в Суді з питань інтелектуальної власності, що передбачають видачу судових заборон, відшкодування збитків, збереження доказів, арешт активів та знищення товарів, що порушують права; кримінальні санкції, включаючи позбавлення волі або штрафи за підробку, несанкціоноване використання та пов'язані з цим правопорушення (публічні для більшості порушень авторського права, на підставі скарги для промислової власності); а також адміністративні заходи через Національний інститут промислової власності або Генеральну інспекцію культурної діяльності, що передбачають накладення штрафів, конфіскацію, заборону діяльності та закриття підприємств. Участь Португалії в таких ключових міжнародних договорах, як Бернська конвенція, Угода ТРІПС, Мадридська система, Європейська патентна конвенція та Договір про патентну співпрацю, ще більше розширює транскордонний захист, створюючи комплексну систему, яка підтримує підприємства та авторів, а також надає правовласникам різноманітні взаємодоповнюючі можливості для запобігання порушенням, їх припинення та відшкодування збитків. ***(Whyportugal 2026: Intellectual Property in Portugal // Macedo Vitorino (https://www.macedovitorino.com/en/knowledge/publications/Whyportugal-2026-Intellectual-Property-in-Portugal/7002/). 08.10.2026).***

***

З метою прискорення інтеграції новітніх технологій та безпілотних систем збройні сили Латвії створили «Автономний центр» (Autonomous Centre) — державний орган при Міністерстві оборони, який дає можливість оборонним компаніям співпрацювати у сфері інтелектуальної власності в рамках «пісочниці» на етапі, що передує закупівлі, не ставлячи під загрозу їхню правомочність на отримання майбутніх контрактів. Бригадний генерал Ілмарс Лейінс (Ilmars Lejins), заступник командувача багатонаціональної дивізії НАТО «Північ» (NATO Multinational Division North),

висвітлив цю ініціативу на конференції Apex Europe, зазначивши, що, хоча ця модель ще перебуває на початковій стадії, вона ефективно усуває традиційні перешкоди для раннього формування довіри між промисловістю та військовими. Реагуючи на стрімке надходження нового обладнання, Лейінс закликав не чинити опір операційному хаосу, а прийняти його, а також наполягав на докорінній зміні підходу до укладання військових контрактів. Проводячи аналогію з переходом споживачів від купівлі фізичних носіїв музики до стрімінгових платформ на кшталт Spotify, він стверджував, що система оборонних закупівель має еволюціонувати від моделі разових угод до безперервної співпраці з промисловістю, орієнтованої на надання послуг. ***(George Allison. Latvia builds a safe space for defence innovators // (https://ukdefencejournal.org.uk/latvia-builds-a-safe-space-for-defence-innovators/). 09.10.2026).***

***

З моменту введення в дію в грудні 2025 року системи ЄС щодо географічних зазначень ремісничих та промислових товарів (CIGI) Європейське відомство з інтелектуальної власності (EUIPO) отримало 94 заявки від дев'яти держав-членів та зареєструвало 52 CIGI, тим самим забезпечивши виробникам традиційних товарів, пов'язаних із конкретним географічним походженням, захист на всій території ЄС. Заявки охоплюють широкий спектр товарів, серед яких найбільшу частку становлять текстильні вироби, за якими йдуть одяг, каміння та мінерали, кераміка, ювелірні вироби, музичні інструменти, скло та кришталь, меблі, столові прибори, наручні та настінні годинники. Друге пленарне засідання Консультативної ради, яке відбулося після її установчого засідання в лютому 2026 року під головуванням новообраного голови Агріса Баталаускіса, зібрало представників EUIPO, Європейської комісії та держав-членів для аналізу досягнутого прогресу; у засіданні взяли участь 26 держав-членів та Комісія, які обмінялися національним досвідом, високо оцінили підтримку з боку Відомства, особливо на етапі підготовки до подання заявки, та обговорили питання впровадження Регламенту про порядок роботи. Важливою віхою з часу першого засідання стало завершення роботи над «Керівними принципами щодо географічних зазначень для ремісничих та промислових виробів» та їх опублікування у травні 2026 року. Ці принципи були затверджені виконавчим директором після консультацій з Правлінням і наразі слугують загальним оперативним орієнтиром. У міру подальшого зростання кількості заявок та реєстрацій Консультативна рада залишатиметься форумом для співпраці, а її наступне чергове пленарне засідання заплановано на другу половину 2027 року. З метою спрощення доступу EUIPO підтримує портал GIportal як центральну платформу для подання заявок, GIview — як загальнодоступну базу даних зареєстрованих найменувань та інформації про заявки, а також розширену програму електронного навчання, що включає вступний курс «CIGIs in a Nutshell» разом з

інтерактивними семінарами та багатомовними матеріалами, які допомагають виробникам орієнтуватися в питаннях реєстрації, технічних специфікацій продукції, вимог після реєстрації та захисту прав. ***(EUIPO Advisory Board takes stock of progress as 94 applications for craft and industrial GIs have been received // European Union Intellectual Property Office (https://www.euipo.europa.eu/en/news/euipo-advisory-board-takes-stock-of-progress-as-94-applications-for-craft-and-industrial-gis-have-been-received). 09.10.2026).***

***

Європейське патентне відомство (EPO) оновило свою інформаційну панель щодо якості, додавши дані аудиту за третій квартал 2026 року, які свідчать про те, що якість пошуку залишається високою: за 24-місячним ковзним середнім показником 93,1 % перевірених пошуків не містили зауважень щодо новизни, винахідницького рівня або доданого предмета. Якість експертизи також залишається високою: 88,6 % перевірених виданих патентів не містили зауважень, що потенційно могли б вплинути на їхню дійсність — зокрема, не було виявлено проблем щодо новизни, винахідницького рівня або доданого предмета в незалежних формулах винаходу, — тоді як кількість випадків неправильної оцінки новизни або винахідницького рівня в процесі видачі патентів знизилася до 6,3 % з 9,5 % у 2022 році. Запущена в березні 2024 року інформаційна панель сприяє прозорості завдяки регулярній публікації ключових показників ефективності щодо стандартів якості та задоволеності користувачів, надаючи зацікавленим сторонам всебічне уявлення про процес видачі патентів та підтримуючи цільові заходи щорічного Плану дій щодо якості, спрямовані на вдосконалення продуктів та послуг EPO. ***(Quality dashboard: quarterly update // European Patent Office (EPO) (https://www.epo.org/en/news-events/news/quality-dashboard-quarterly-update-4). 13.10.2026).***

***

У 2025 році у спільному документі Генерального директорату Європейської комісії з питань оподаткування та митного союзу та Відомства інтелектуальної власності Європейського Союзу повідомлялося, що правоохоронні органи ЄС вилучили понад 196 мільйонів підроблених товарів на кордоні та на внутрішньому ринку, загальна вартість яких, за оцінками, перевищила 6,3 млрд євро — це найвищі показники за всю історію спостережень. Майже 75 відсотків цих товарів становили аудіо- та відеодиски (включно з програмним забезпеченням), іграшки, етикетки, бирки та наклейки, сигарети (включно з електронними сигаретами), ігри та одяг, причому на частку органів влади лише чотирьох держав-членів припадало 90 відсотків як за обсягом, так і за вартістю вилучених товарів. Ці загальні показники за 2025 рік перевершили попередній рекорд за обсягом,

встановлений у 2023 році, та рекорд за вартістю, встановлений у 2024 році, що зумовлено насамперед збільшенням кількості вилучень на внутрішньому ринку. З метою полегшення більш глибокого аналізу EUIPO запровадило «Інформаційну панель щодо затримань у рамках захисту прав інтелектуальної власності» (IP Enforcement Detentions Dashboard) — інтерактивну платформу Power BI, яка відображає дані з загальної точки зору, з точки зору внутрішнього ринку та з точки зору конкретних випадків затримань, тим самим підвищуючи доступність, прозорість та залученість користувачів. Дані, що лежать в основі цієї інформації, були зібрані на основі митних даних, наданих усіма 27 державами-членами через систему COPIS, та даних щодо внутрішнього ринку, наданих 24 державами-членами через Портал щодо забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності, з метою сприяння розробці політики та протидії порушенням прав інтелектуальної власності. ***(EU enforcement of intellectual property rights: results at the EU border and in the EU internal market 2025 // European Union Intellectual Property Office (https://www.euipo.europa.eu/en/publications/eu-enforcement-of-intellectual-property-rights-results-2025). 22.10.2026).***

***

Історія компанії Fiat охоплює набагато більше, ніж лише власні моделі, адже цей італійський виробник, який нині входить до складу Stellantis, вже давно спирається на багату історію хетчбеків, таких як 127, Panda та Uno, а також поглинув цілу мережу раніше незалежних марок, серед яких — Lancia, спеціаліст з розкішних ралійних автомобілів; Alfa Romeo, піонер у виробництві спортивних седанів; Innocenti, виробник скутерів та британських автомобілів; та Autobianchi — марка, яка першою популяризувала хетчбек з переднім приводом та поперечно розташованим двигуном. Хоча деякі джерела вважають першопрохідцем модель Simca 1100, насправді першим таким автомобілем став Autobianchi Primula 1964 року, який слугував експериментальною платформою Fiat з невеликим обсягом виробництва — було випущено 75 000 одиниць, перш ніж така конструкція стала повсюдною. Зважаючи на переваги компоновки моделі «Mini» 1959 року, поперечний двигун та розташування коробки передач у картері якої Данте Джакоза з «Fiat» вдосконалив, розмістивши коробку передач на одній лінії з колінчастим валом та застосувавши приводні вали різної довжини, компанія випустила експериментальну модель «Primula» під брендом «Autobianchi», створеним у 1955 році спільно з виробником велосипедів «Bianchi» та виробником шин «Pirelli»; успіх «Примули» згодом проклав шлях для власної моделі Fiat 128 1969 року та «Autobianchi A112», які, у свою чергу, стали основою для надзвичайно успішних моделей Fiat 127 та «Yugo». Після того як у 1968 році компанія «Autobianchi» була повністю поглинена «Fiat» і перейшла під управління «Lancia», вона продовжувала випускати седан A111 та хетчбек A112, що мав тривалий життєвий цикл (включно з ранньою версією «Abarth» у

стилі «hot-hatch»), аж до 1986 року, потім випустила модель Y10 1985 року на базі Panda, чорна задня дверцята якої стала візитною карткою, перш ніж лінійка еволюціонувала в Lancia Ypsilon, а сама назва Autobianchi була виведена з обігу в 1996 році. Через три десятиліття, коли Lancia перетворилася на бренд, що ледь функціонує, компанія Stellantis відродила Autobianchi виключно для того, щоб задовольнити вимоги італійського законодавства про торговельні марки, яке в іншому випадку дозволило б державі повернути собі невикористовувані торговельні марки; результатом стала Fiat Pandina Tributo Autobianchi — добре оснащена спеціальна версія застарілої Panda третього покоління, яка доповнена емблемами Autobianchi, деталями інтер'єру та, що найпоказовіше, характерним повністю чорним хетчбеком моделі Y10, тим самим зберігаючи пам'ять про забутого піонера в автомобілі, який залишається бестселером Італії у сегменті A, що скорочується. ***(Antti Kautonen. How A Quirk In Italian Trademark Law Brought Back A Forgotten Car Brand // The Autopian (https://www.theautopian.com/how-a-quirk-in-italian-trademark-law-brought-back-a-forgotten-car-brand/). 23.10.2026).***

***

Європа володіє потужною інноваційною базою, що ґрунтується на провідних у світі наукових дослідженнях і розробках, видатних університетах та творчому потенціалі у сфері брендингу та дизайну, проте це не принесло достатньо позитивних економічних результатів, через що економіка континенту відстає від інших регіонів. У звіті Маріо Драгі про майбутнє європейської конкурентоспроможності за 2024 рік було підкреслено значний розрив у ВВП порівняно зі Сполученими Штатами, що зумовлений переважно повільнішим зростанням продуктивності праці в Європі: за даними Європейського центрального банку, продуктивність праці на годину в єврозоні з кінця 2019 року до середини 2024 року зросла лише на 0,9 відсотка, тоді як у США — на 6,7 відсотка; значна частина цієї розбіжності зумовлена розширенням американських технологічних компаній, що відбувалося на тлі цифрової революції та нещодавніх інвестицій у штучний інтелект, про що свідчить той факт, що серед 25 найбільших технологічних компаній за обсягом доходу у 2025 році 11 були американськими, тоді як лише дві мали представництва в ЄС. Драгі визначив подолання інноваційного розриву зі США та Китаєм, особливо у сфері передових технологій, як головний пріоритет Європи, зазначивши, що континент має достатньо ідей, талантів та патентів, але стикається з труднощами у їх комерціалізації, оскільки розширення масштабів діяльності гальмується непослідовним та обмежувальним законодавством. Цю тенденцію підтверджує Глобальний індекс інновацій BOIB за 2026 рік, у якому європейські країни посіли 14 із 25 перших місць, а кілька з них увійшли до першої двадцятки; проте на Північну Америку припадало 72,6 % від загальної вартості угод із венчурним капіталом, тоді як на Європу — лише 9,9 %, що змушує багато перспективних європейських компаній переносити свою

діяльність за кордон у пошуках фінансування та можливостей для зростання, тим самим позбавляючи континент робочих місць та економічної активності. Права інтелектуальної власності — торговельні марки, промислові зразки, авторські права та патенти — разом з іншими нематеріальними активами, такими як дані та комерційні таємниці, можуть допомогти подолати цей розрив у комерціалізації, надаючи інвесторам впевненість, сприяючи ліцензуванню та передачі технологій, заохочуючи подальші дослідження через обмін інформацією та слугуючи заставою для кредитів, які стартапам та компаніям, що розширюють свою діяльність і мають переважно нематеріальні активи, часто важко отримати. Проте у звіті EUIPO щодо фінансування, забезпеченого інтелектуальною власністю, було визначено значні перешкоди, що випливають із особливого характеру активів інтелектуальної власності, особливостей чинної нормативної бази ЄС та обмежень у практиці оцінки вартості, і, відповідно, визначено п’ять пріоритетів: підвищення видимості інтелектуальної власності шляхом покращення розкриття інформації, визначення її достовірної вартості, використання цієї вартості для отримання кредитів, створення бази доказів на основі даних та посилення інституційної координації; обсяг ринку, на який можна орієнтуватися, оцінюється в 70–150 млрд євро на рік, при цьому інструменти, забезпечені ІВ, потенційно можуть мобілізувати 30–120 млрд євро щорічно та забезпечити сукупний вплив на ВВП у розмірі 0,4–4,2 відсотка протягом десятиліття. Хоча регулятори та фінансисти повинні вживати заходів, самі користувачі ІВ можуть отримати більшу вигоду, забезпечивши, щоб внутрішні менеджери захищали, управляли та інформували про активи ІВ у спосіб, прозорий для інвесторів, а також залучивши консультантів з приватної практики до розробки послуг, які допомагають МСП ідентифікувати, перевіряти, оцінювати та структурувати весь спектр своїх нематеріальних активів — включаючи програмне забезпечення, бази даних та конфіденційну інформацію — одночасно налагоджуючи їхні зв’язки з інвесторами, інноваційними джерелами фінансування та податковим консультуванням. Отже, реалізація інноваційного потенціалу Європи вимагає спільних зусиль підприємців, банкірів, бухгалтерів, юристів та фахівців з інтелектуальної власності, винагородою за які стане більш динамічна економіка, вищі темпи зростання, більше робочих місць та підвищення рівня життя на всьому континенті. ***(James Nurton. Turning Europe’s innovation into growth: a shared responsibility of the IP community // European Union Intellectual Property Office (https://www.euipo.europa.eu/en/news/turning-europe-s-innovation-into-growth-a-shared-responsibility-of-the-ip-community). 27.10.2026).***

***

Після впровадження 1 липня 2026 року другої фази реформи законодавства ЄС щодо промислових зразків модернізована система реєстрації промислових зразків ЄС продемонструвала обнадійливі перші результати: було подано понад 100 заявок на промислові зразки з

використанням динамічних графічних форматів. Протягом перших трьох місяців реформи Відомство отримало загалом 25 591 заявку на промислові зразки, з яких 25 452 подано з використанням традиційних статичних зображень, 103 — з використанням відеоматеріалів та 36 — з використанням цифрових 3D-моделей. Маючи у своєму розпорядженні все необхідне для прийому та експертизи цих форматів, Відомство надає творцям можливість захищати ширший спектр творчих робіт: відеозаписи фіксують динамічні та цифрові особливості, які неможливо адекватно відобразити за допомогою статичних зображень, тоді як 3D-моделі дозволяють створювати більш точні та вичерпні зображення фізичних виробів. Зрештою, ці розширені можливості представлення зміцнюють правову визначеність, сприяють інноваціям та забезпечують відповідність правової бази ЄС у сфері промислових зразків вимогам економіки, що дедалі більше переходить у цифровий простір. ***(100+ EU designs filed using new digital formats in the first three months of reform // European Union Intellectual Property Office (https://www.euipo.europa.eu/en/news/100-eu-designs-filed-using-new-digital-formats-in-the-first-three-months-of-reform). 27.10.2026).***

***

Ісламська Республіка Пакистан

Права інтелектуальної власності (ПІВ) відіграють дедалі важливішу роль у міжнародній торгівлі, прямих іноземних інвестиціях, інноваціях та економічній конкурентоспроможності. Для Пакистану головним викликом є не лише запровадження правового захисту патентів, торговельних марок, авторських прав та промислових зразків, а й перетворення цих прав на комерційні можливості та сталий економічний ріст. Хоча Пакистан розробив систему захисту інтелектуальної власності на основі національного законодавства, діяльності Організації інтелектуальної власності Пакистану (IPO-Pakistan), спеціалізованих судів та участі в міжнародних угодах, залишаються значні виклики, зокрема слабке забезпечення дотримання прав, затримки у судовому розгляді справ, інституційні обмеження та недостатній захист комерційних таємниць. Ці недоліки можуть стримувати іноземні інвестиції, технологічне співробітництво та розвиток конкурентоспроможних вітчизняних галузей. Посилення захисту інтелектуальної власності могло б допомогти пакистанським підприємствам, зокрема у текстильній, сільськогосподарській, фармацевтичній, технологічній та обробній галузях, захищати свої інновації, створювати міжнародно визнані бренди та збільшувати обсяги експорту. Однак лише посилення правового захисту є недостатнім і може спричинити додаткові витрати для малих підприємств або обмежити доступ до необхідних технологій. Тому реформа у сфері інтелектуальної власності має бути інтегрована в ширшу стратегію, що поєднує розвиток торгівлі, заохочення інвестицій, інновації та технологічний прогрес. Серед

ключових пріоритетів — вдосконалення механізмів забезпечення дотримання законодавства, перехід на цифрові технології в сферах реєстрації та вирішення спорів, посилення координації між регуляторними органами, спрощення процедур ведення бізнесу та забезпечення доступної підтримки у сфері інтелектуальної власності для малих і середніх підприємств. Більш тісна співпраця між університетами, науково-дослідними установами та промисловістю також могла б сприяти комерційним інноваціям та передачі технологій. Крім того, інвестиційна та експортна політика повинна сприяти укладанню ліцензійних угод, міжнародному захисту торговельних марок, розвитку вітчизняних брендів та партнерствам, що посилюють місцевий технологічний потенціал. Успіх цих реформ слід оцінювати за допомогою практичних показників, таких як прискорення вирішення спорів, активізація інноваційної діяльності, зміцнення партнерських відносин у сфері наукових досліджень, підвищення експортної конкурентоспроможності та розширення передачі технологій за рахунок іноземних інвестицій. Зрештою, довгострокова економічна конкурентоспроможність Пакистану залежить від його здатності поєднувати ефективний захист інтелектуальної власності з інноваціями, чесною конкуренцією, інституційною ефективністю та інтеграцією в міжнародні ринки, що дасть змогу підприємствам отримувати більшу вигоду від своїх знань, творчого потенціалу та технологічних можливостей. ***(Atteq ur Rehman. Protecting ideas, unlocking growth // THE NEWS PAKISTAN (https://www.thenews.pk/magazine/money-matters/1445050-protecting-ideas-unlocking-growth). 26.10.2026).***

***

Канада

Канадське відомство з інтелектуальної власності (CIPO) запустило пілотний проект «Програми прискореного розгляду ключових технологій» (KTEP), що передбачає прискорену процедуру розгляду патентних заявок без додаткових витрат завдяки скасуванню стандартних зборів за поглиблений розгляд для стратегічних інновацій, які відповідають критеріям участі. Ця ініціатива, яка передбачає річний ліміт у 50 заявок на кожен напрямок, стартує з активного напрямку щодо критично важливих мінералів — який забезпечує прискорене розгляд заявок, що стосуються видобутку, переробки або рафінування визначених Канадою критично важливих мінералів, з метою надання першого офіційного рішення протягом семи місяців — та неактивного резервного напрямку, призначеного для пом’якшення наслідків надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров’я, який може бути задіяний на розсуд Комісара з патентів. Маючи потенціал для включення в майбутньому інших технічних галузей, пілотний проект KTEP спрямований на оптимізацію процедури отримання патентів та сприяння швидкій комерціалізації пріоритетних технологій, що мають важливе значення

для економічних ланцюгів постачання Канади та її готовності до надзвичайних ситуацій. ***(Bernise Carolino. CIPO opens accelerated patent examination stream for critical minerals // KM Business Information Canada Ltd. (https://www.canadianlawyermag.com/practice-areas/intellectual-property/cipo-opens-accelerated-patent-examination-stream-for-critical-minerals/394747). 02.10.2026).***

***

Китайська Народна Республіка

У Китаї іноземні правовласники, які прагнуть захистити географічні зазначення (GI) — знаки, що ідентифікують товари, чия особлива якість, характеристики або репутація безпосередньо зумовлені їхнім територіальним походженням, — переважно забезпечують такий захист шляхом реєстрації їх як колективних або сертифікаційних торговельних марок через Національне управління інтелектуальної власності Китаю (CNIPA). На відміну від стандартних власницьких торговельних марок, знаки GI становлять спільні, засновані на стандартах права, нерозривно пов'язані з географічним походженням, що вимагає від заявників бути колективними галузевими асоціаціями або незалежними наглядовими органами, які самі не займаються комерційною торгівлею сертифікованими товарами. Реєстрація торговельної марки як географічного зазначення вимагає значного обсягу доказів, зокрема підтвердження правового захисту в країні походження, наявності доведених можливостей для тестування та нагляду, а також офіційних правил використання та управління; отже, для управління великим обсягом документації та взаємодії з експертами зазвичай вважається кращим варіант прямої подачі заявки через кваліфіковану місцеву агенцію, ніж використання Мадридської системи. Важливо, що іноземні власники торговельних марок повинні протидіяти загрозі перетворення на загальний термін та проактивно реєструвати офіційні китайські транслітерації та переклади, щоб запобігти спекулятивному захопленню назв, оскільки реєстрація латиницею не виключає автоматично подання заявок з китайськими ієрогліфами, що можуть суперечити їй. Хоча історична угода про взаємне визнання між ЄС та Китаєм забезпечує прямий, автоматичний захист за договором для сотень відповідних європейських найменувань, реєстрація торговельної марки залишається незамінним додатковим рівнем захисту. Опираючись на нещодавні рішення CNIPA щодо забезпечення дотримання законодавства, якими відхиляються подані недобросовісно внутрішні заявки, що суперечать іноземним географічним зазначенням, ця правова база забезпечує всебічний захист активів, пов'язаних із походженням, за умови, що асоціації вчасно подають заявки, захищають еквіваленти на місцевій мові та суворо дотримуються своїх стандартів нагляду. ***(Jane Chen. China's maturing***

GI regime raises the stakes for foreign brands // Kangxin Partners PC (https://en.kangxin.com/html/2/218/219/220/30841.html). 08.10.2026).

***

Вихід інноваційних продуктів і технологій на ринок Китаю вимагає ретельно спланованої, локалізованої стратегії у сфері інтелектуальної власності, щоб забезпечити комерційні переваги та захист від порушень прав на одному з найбільших у світі ринків технологій і споживчих товарів. Патентна система Китаю передбачає три основні форми захисту: патенти на винаходи, які проходять експертизу по суті та забезпечують захист технічних рішень терміном до 20 років; патенти на корисні моделі, які захищають структуру або форму фізичних виробів і, як правило, можуть бути отримані швидше; а також патенти на промислові зразки, які захищають зовнішній вигляд виробу. У міру того як Національне управління з інтелектуальної власності Китаю (CNIPA) оновлює свої рекомендації щодо експертизи в таких нових галузях, як штучний інтелект, біотехнології, передові технології виробництва та чиста енергетика, підприємства можуть скористатися більш чіткими стандартами захисту та прискореними процедурами, зокрема механізмами «Patent Prosecution Highway». Належним чином організований китайський патентний портфель може посилити заходи щодо боротьби з підробками, сприяти переговорам щодо ліцензування та покращити конкурентні позиції компанії на місцевих виробничих і комерційних ринках. Однак іноземні заявники повинні дотримуватися певних процедурних вимог, зокрема призначити уповноважене китайське патентне агентство, якщо вони не мають місцевого представництва, та подати основні документи заявки китайською мовою, яка стає юридично обов'язковою версією. Китай також застосовує суворі вимоги щодо абсолютної новизни, що означає: публічне розкриття винаходу до подання заявки може унеможливити отримання патентного захисту, за винятком вузько визначених обставин. Загалом, успішний захист патентів у Китаї залежить від своєчасного подання заявки, точного оформлення документації, правильного вибору типів патентів та ретельного узгодження місцевих прав інтелектуальної власності з більш широкими міжнародними стратегіями комерціалізації. ***(Shuwei Tang and Monique Chu. Getting Started: Patent Protection in China // Marks & Clerk (https://www.marks-clerk.com/insights/latest-insights/102o3ru-getting-started-patent-protection-in-china/). 13.10.2026).***

***

14 жовтня 2026 року Національне управління з інтелектуальної власності Китаю (CNIPA) та Головне митне управління Китаю (GACC) спільно опублікували «Висновок щодо посилення скоординованого захисту інтелектуальної власності», яким встановлено структуровані механізми для зменшення розбіжностей між адміністративними рішеннями про

порушення прав інтелектуальної власності та рішеннями митних органів щодо прикордонного контролю, а також для сприяння створенню єдиної моделі суворого, всебічного, оперативного та рівноправного захисту. У висновку окреслено сім напрямків співпраці, починаючи з довгострокової угоди про обмін даними, згідно з якою CNIPA періодично надає дані про торговельні марки та патенти, визнання загальновідомих торговельних марок, інформацію про скасовані або визнані недійсними знаки, а також адміністративні рішення у значних патентних спорах для полегшення митного обліку, тоді як GACC, у свою чергу, надає дані про зареєстровану інтелектуальну власність та конфісковані товари, причому обидва відомства обмінюються інформацією щодо заходів з забезпечення дотримання прав з метою узгодження стандартів щодо порушень. Також передбачено взаємну допомогу у розслідуваннях, що дозволяє CNIPA рекомендувати технічних експертів для розгляду патентних справ, а митним органам — перевіряти статус торговельних марок через систему публічної сертифікації CNIPA. Митним органам доручено керуватися стандартами та рішеннями CNIPA щодо порушень під час оцінки товарів, що викликають підозру, а також звертатися за своєчасними консультативними висновками з складних питань, таких як ідентичні або схожі товари та знаки, або порушення патентних прав. Правовласникам загальновідомих торговельних марок, колективних або сертифікаційних знаків географічного зазначення, а також представникам ключових галузей, таких як фотоелектрична енергетика, рекомендується подавати заявки на митну реєстрацію, після чого їм буде надано посилений захист відповідно до промислової політики та аналізу ризиків. Додаткові заходи включають спільні дослідження та обговорення конкретних випадків щодо складних питань і нових технологій, таких як штучний інтелект та великі дані, взаємну підтримку у сфері навчання та спільні кампанії з підвищення обізнаності громадськості, а також періодичні спільні оцінки результатів захисту, що передбачають визнання ефективних підрозділів та осіб і водночас вирішення проблем, пов’язаних із незадовільними результатами роботи. Координацію реалізації здійснюють Департамент захисту інтелектуальної власності CNIPA та Генеральний департамент з питань бізнесу GACC за допомогою призначених механізмів взаємодії на провінційному та місцевому рівнях, причому всі ці заходи здійснюються відповідно до національних стратегій, спрямованих на посилення захисту інтелектуальної власності, поліпшення бізнес-середовища та інноваційного клімату, а також підтримку розвитку Китаю як потужної держави в галузі інтелектуальної власності. ***(Aaron Wininger. CNIPA and Customs Jointly Issue Opinion on Strengthening Coordinated IP Protection // National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/cnipa-and-customs-jointly-issue-opinion-strengthening-coordinated-ip-protection). 14.10.2026).***

***

Відповідно до змінених Положень про застосування Закону про патенти Китаю, які набрали чинності 20 січня 2024 року, правило 50 розширює сферу застосування попередньої експертизи, додаючи оцінку того, чи дизайн явно не відповідає вимозі статті 23.2 щодо «очевидної відмінності» від попередніх дизайнів. Ця реформа передбачає включення того, що раніше було суттєвою оцінкою, до етапу первинного розгляду, що значно підвищує суворість процедури реєстрації патентів на промислові зразки та робить систематичний пошук попередніх промислових зразків перед подачею заявки обов'язковим. Проведення всебічних пошуків до подання заявки дає заявникам змогу виявляти подібні загальнодоступні промислові зразки в патентних базах даних, на комерційних платформах та у публікаціях, що дозволяє їм заздалегідь вдосконалити відмітні ознаки промислового зразка та передбачити можливі труднощі під час експертизи, замість того щоб вирішувати питання, пов'язані з відмовами після подання заявки. Окрім забезпечення більшої впевненості у видачі патенту, ретельний пошук на ранніх етапах безпосередньо сприяє захисту прав після видачі патенту, створюючи основу для отримання позитивного звіту про оцінку патенту — незамінного інструменту для ініціювання судових процесів щодо порушення прав, реєстрації в митних органах, видалення товарів з електронної комерції та захисту від процедур визнання патенту недійсним. Оскільки попередній аналіз промислового зразка вимагає спеціальних знань у галузі візуального порівняння, пошуку за зображеннями та китайської патентної практики, проведення ретельного пошуку перед подачею заявки створює надійну основу для всього життєвого циклу патенту на промисловий зразок. ***(CHANG TSI. Why Prior Design Searches Matter: Value Before Filing and After Grant // Chang Tsi & Partners (https://www.changtsi.com/news/insight/17672.html). 23.10.2026).***

***

23 жовтня 2026 року чотири китайські державні органи, зокрема Міністерство промисловості та інформаційних технологій (MIIT) та Національне управління з інтелектуальної власності Китаю (CNIPA), спільно опублікували повідомлення, спрямоване на посилення нагляду за посередницькими організаціями, що беруть участь у поданні заявок на присвоєння статусів «Спеціалізовані, досконалі, унікальні та інноваційні» (SRDI) для малих і середніх підприємств та підприємств категорії «Маленькі гіганти». Ці сертифікати надають значні економічні переваги, зокрема державні субсидії, пільгове фінансування, можливості участі в державних закупівлях, підтримку в галузі досліджень і розробок, а також покращений доступ до інвестиційних та капітальних ринків. Однак включення патентів на винаходи та міжнародних патентних заявок до критеріїв оцінки спонукало деякі компанії та посередницькі організації надавати пріоритет кількості патентів, а не справжнім інноваціям та технологічній якості. Щоб вирішити цю проблему, у повідомленні запроваджуються суворіші процедури

перевірки, зокрема механізм попереднього відбору патентів для виявлення аномальних патентних заявок, оцінки якості патентів та виявлення невідповідностей або раптових змін у даних заявки. Органам влади також рекомендується використовувати штучний інтелект та аналіз великих даних для підвищення ефективності експертизи, не відмовляючись при цьому від перевірок на місцях. Крім того, експерти та їхні завдання повинні обиратися випадковим чином, а посередницьким агентствам, які допомагають компаніям у поданні заявок, заборонено брати участь у їхній оцінці. Компанії, які подають сфальсифіковану інформацію, ризикують втратити сертифікацію та отримати заборону на повторне подання заявки протягом трьох років, тоді як посередницькі агентства, які вдаються до шахрайських практик, вводячої в оману реклами або неналежного залучення клієнтів, стикаються зі скоординованими заходами з боку регуляторних органів та публічним оприлюдненням фактів порушень. Уряд також продовжуватиме проводити регулярні оцінки, спільні перевірки та неанонсовані аудити для забезпечення дотримання вимог. Загалом ці заходи спрямовані на підвищення прозорості, запобігання шахрайським практикам у сфері патентування, зміцнення авторитету сертифікації підприємств та забезпечення того, щоб державні стимули підтримували справжні технологічні інновації та якісний розвиток малих і середніх підприємств, а не штучне накопичення прав інтелектуальної власності. ***(Aaron Wininger. China Moves to Screen Patents Used in SRDI and "Little Giant" Enterprise Certification // National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/china-moves-screen-patents-used-srdi-and-little-giant-enterprise-certification). 28.10.2026).***

***

Відповідно до стратегічного плану у сфері інтелектуальної власності, оприлюдненого Державною радою, Китай прагне збільшити частку високоцінних патентів на винаходи на 10 000 осіб з 16 на кінець 2025 року до понад 22 до кінця періоду 15-го п'ятирічного плану (2026–2030 рр.). Цей показник відображає загальний стратегічний перехід від суто кількісних показників патентів до якості, промислової корисності та інновацій із значним впливом. Згідно з китайськими критеріями, до патентів на винаходи високої цінності належать ті, що видані за кордоном, діють понад десять років, відзначені національними нагородами або стосуються стратегічних галузей, що розвиваються, таких як штучний інтелект, інтегральні схеми, передові технології виробництва, біомедицина та нові джерела енергії — сфери, які разом становлять понад 70 відсотків від загальної кількості на сьогодні. Щоб забезпечити вищу якість на початковому етапі, понад 1 200 університетів та науково-дослідних установ запровадили системи попередньої оцінки заявок, щоб відбирати заявки та спрямовувати наукові ресурси на задоволення основних потреб промисловості.

Комерційні підприємства є основною рушійною силою цього високоцінного портфеля: станом на кінець 2025 року приблизно 280 000 компаній володіли 1,764 млн таких патентів, що становило 77 відсотків від загальної кількості в країні. Поряд із цими корпоративними інвестиціями урядові ініціативи були спрямовані на прискорення процедур експертизи та комерціалізації: до кінця 2025 року середній термін розгляду патентів на винаходи було скорочено до 15 місяців, тоді як сума угод щодо технологій, пов'язаних із патентами, зросла на 18,8 % у порівнянні з попереднім роком і сягнула 1,18 трлн юанів. Протягом періоду 2026–2030 років Китай планує ще більше посилити захист прав інтелектуальної власності та оптимізувати механізми комерціалізації, щоб перетворити наукові дослідження на промислову конкурентоспроможність та сталий економічний ріст. ***(China targets over 22 high-value invention patents per 10,000 people by 2030 // People's Daily Online (https://en.people.cn/n3/2026/1029/c90000-20513469.html). 29.10.2026).***

***

Королівство Таїланд

Тайванське відомство з інтелектуальної власності роз'яснило, що часткове анулювання торговельної марки комікс-серії «Wulongyuan» (烏龍院) не вплине на авторські права творця, підкресливши, що обидві сторони можуть оскаржити це рішення. Процедура була розпочата за заявою третьої сторони, яка стверджувала, що творець Ау Яо-сін не використовував зареєстровану торговельну марку понад три роки, хоча протягом останнього десятиліття він регулярно сплачував відповідні збори. Застосувавши положення Закону про торговельні марки щодо невикористання, відомство визначило, що торговельна марка залишатиметься чинною для готельних послуг у класі 43, де було підтверджено активне використання, але буде анульована для невикористовуваних сфер, таких як послуги будинків для людей похилого віку у класі 43 та напої, включаючи чай і каву, у класі 30. Відомство підтвердило, що такі анулювання обмежуються конкретними невикористовуваними класами, а не призводять до втрати всіх прав власника, завдяки чому захист авторських прав пана Ау залишається повністю незмінним. ***(Liao Chia-ningand Esme Yeh. 'Wulongyuan' copyright remains despite trademark dispute, IP office says // The Taipei Times (https://www.taipeitimes.com/News/taiwan/archives/2026/10/20/2003866286). 20.10.2026).***

***

Малайзія

Корпорація інтелектуальної власності Малайзії (MyIPO) запустила Фонд фінансування оцінки інтелектуальної власності (ІВ) у розмірі 1 мільйона малайзійських ринггітів, щоб допомогти щонайменше 50 малим та середнім підприємствам (МСП) і стартапам покрити високі витрати на професійну оцінку ІВ, що дозволить офіційно визнати їхні нематеріальні активи банківським сектором. Ця пілотна ініціатива, про яку оголосив міністр внутрішньої торгівлі та вартості життя Датук Армізан Мохд Алі на конференції IP CONFEX 2026, покликана підтримати технологічні підприємства, які володіють цінною інтелектуальною власністю, але мають труднощі з доступом до капіталу через відсутність традиційного фізичного застави, такого як земля чи будівлі. Фонд базується на існуючій пілотній програмі співпраці з фінансування на суму 10 млн малайзійських ринггітів, реалізованій спільно з компанією Malaysian Industrial Development Finance Berhad (MIDF) та Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (ВОІВ), яка дозволяє підприємствам безпосередньо використовувати інтелектуальну власність як заставу для прискорення отримання фінансування. З метою зміцнення довіри серед комерційних кредиторів та створення сталого ринку оцінки уряд також запровадив перший у Малайзії «Модуль оцінки інтелектуальної власності» для підготовки акредитованих місцевих оцінювачів, що сприятиме зниженню довгострокових витрат на оцінку. Ця комплексна стратегія, що відповідає 13-му плану розвитку Малайзії та Стратегічному плану трансформації MyIPO NEXTGEN (2025–2030), має на меті прискорити комерціалізацію вітчизняних досліджень і розробок, подолати дефіцит фінансування для інноваційних підприємств та сприяти розвитку економічної екосистеми, що базується на інтелектуальній власності. (***Armizan: RM1m IP fund could help 50 Malaysian SMEs and start-ups access financing // Malay Mail (https://www.malaymail.com/amp/news/money/2026/10/07/armizan-rm1m-ip-fund-could-help-50-malaysian-smes-and-start-ups-access-financing/238110). 07.10.2026).***

***

Нова Зеландія

Оскільки мови та культурна спадщина корінних народів дедалі частіше стають рушійною силою для завоювання провідних позицій на ринку в різних секторах, незаконне привласнення традиційних знань через торговельні марки стало гострою проблемою, причому лише в небагатьох юрисдикціях передбачено чіткі заходи захисту. Нова Зеландія пропонує новаторське рішення у вигляді «інтегрованого колективного управління», в рамках якого Консультативний комітет маорі надає рекомендації Комісару з питань торговельних марок щодо того, чи можуть знаки, що містять символи

маорі, сприйматися як образливі. Цей механізм діє через канал попереднього відбору — що зменшує кількість реєстрацій торговельних марок, які не відповідають культурним нормам, таких як однослівні терміни маорі або священні імена на невідповідних товарах — та канал сертифікації, який надає затвердженим знакам «сертифікаційну премію», що підвищує їхню цінність та рівень поновлення. Емпіричні дані підтверджують ці ефекти: після реформи 2003 року ймовірність реєстрації торговельних марок, пов'язаних з маорі, у Новій Зеландії була на 12,7 процентних пунктів нижчою, ніж за кордоном, проте ймовірність закінчення терміну їхньої дії була на 12,4 процентних пунктів нижчою. Хоча такий підхід успішно захищає культурні ресурси, не вилучаючи їх з ринку, він підвищує витрати на вихід на внутрішній ринок і може стимулювати вибір юрисдикції на користь країн, де така перевірка не проводиться, що підкреслює необхідність багатосторонньої координації, подібної до нещодавно укладеного патентного договору BOIB. Проте поступове поширення Новою Зеландією цієї консультативної моделі на патенти та права на сорти рослин демонструє універсальну інституційну траєкторію інтеграції експертизи з урахуванням культурних аспектів у процес прийняття рішень щодо інтелектуальної власності, що залишається у віданні держави, та пропонує дієву основу для захисту спадщини корінних народів із збереженням її економічної цінності. ***(Alexander Cuntz, Alessio Muscarnera, Egbert Amoncio. Protecting indigenous cultural resources from within the IP system // Centre for Economic Policy Research (CEPR) (https://cepr.org/voxeu/columns/protecting-indigenous-cultural-resources-within-ip-system). 09.10.2026).***

***

Міжнародні компанії часто розглядають Нову Зеландію як додатковий елемент своєї стратегії подання патентних заявок в Австралії, проте майже 6 000 заявок, поданих там у 2024 році — незважаючи на те, що чисельність населення в п'ять разів менша, ніж в Австралії, — свідчать про те, що досвідчені транснаціональні корпорації усвідомлюють стратегічну цінність, що виходить за межі простого розміру ринку. Хоча фармацевтичне пояснення (високі доходи на одного клієнта, що виправдовують захист навіть на невеликих ринках) пояснює частину заявок, воно не пояснює постійну активність у таких секторах, як агротехнології, переробка молочної продукції, корми для тварин, гірничодобувна промисловість, виробництво, харчові інгредієнти, промислове обладнання, автоматизація та екологічні технології — секторах, де комерційна віддача корелює з економічною активністю, а не лише з чисельністю населення. Справжня причина криється в тому, що можна назвати «новозеландською патентною трійцею». По-перше, комерційне значення, що виходить за межі чисельності населення: молочний сектор Нової Зеландії, опорою якого є компанія «Фонтерра» і який приваблює таких глобальних гравців, як «Данон» та «Нестле», перетворив країну на важливий світовий центр сільськогосподарських інновацій, здоров'я тварин,

оптимізації кормів та харчових інгредієнтів, завдяки чому відповідна комерційна екосистема значно перевищує внутрішній споживчий ринок. По-друге, додаткові права створюють додаткові важелі впливу: новозеландський патент є окремим правом власності, що надає незалежні можливості щодо забезпечення дотримання прав, оскарження дійсності, засобів правового захисту, важелів впливу під час переговорів та динаміки укладення угод; отже, конкурент, який прагне прокласти собі шлях через Австралазію, мусить враховувати обидві юрисдикції, а додаткові витрати на захист у Новій Зеландії є незначними порівняно зі стратегічною гнучкістю, яку це забезпечує. По-третє, і, мабуть, найменш оцінене, Нова Зеландія слугує полігоном для вирішення патентних спорів: патентні спори рідко вирішуються виключно на основі формулювання пунктів формули винаходу, а залежать від авторитетності експертів, показань винахідників, технічних доказів та аналізу рівня техніки, і судовий процес у Новій Зеландії дозволяє виявити слабкі місця в доказах, показаннях та аргументах щодо винахідницького рівня, водночас обмежуючи комерційні ризики лише меншим ринком. Хоча рішення, ухвалене в Новій Зеландії, не визначає дійсність патенту в інших країнах, воно надає інформацію, яка покращує процес прийняття рішень до того, як спори переростуть у більш масштабні судові процеси. Висновок для внутрішніх юристів та менеджерів портфелів полягає в тому, що патенти є стратегічними активами, які створюють конкурентну перевагу, можливості ліцензування, переговорні важелі та бар'єри для входу на ринок — а не лише інструментами захисту ринку — і якщо технологія виправдовує захист в Австралії, то для відмови від захисту в Новій Зеландії має бути обґрунтована та задокументована причина, а не просто відмова від додаткового права, що підлягає примусовому виконанню, додаткової інстанції для забезпечення дотримання прав та додаткової можливості перевірити міцність портфеля. ***(Jason Rogers. Beyond Market Size: Why Australian Patent Filers Need a Good Reason Not to File in New Zealand // James & Wells (https://www.jamesandwells.com/nz/new-zealand-patent-strategy-australian-filers/). 20.10.2026).***

***

Південно-Африканська Республіка

В епоху вірусних, недовговічних трендів бренди можуть з'являтися й зникати ще до того, як їхні торговельні марки встигнуть отримати реєстрацію в таких юрисдикціях, як Південна Африка, що спонукає до питання: чи варто й надалі подавати заявки на реєстрацію торговельних марок для брендів, які є лише «минущим явищем», і чи варто продовжувати використовувати та поновлювати права на бренди, що виходять з обігу. Відповідь, як правило, позитивна, і це зумовлено кількома стратегічними причинами. Бренди рідко з'являються сьогодні, а завтра зникають: навіть якщо вони не використовуються протягом тривалого часу,

вони зберігають залишкову цінність та ділову репутацію, пов'язані з більш широкою ідентичністю бізнесу, і розсудливі власники не дадуть конкурентам безкоштовного шансу привласнити ці права та розмити їхню інтелектуальну власність; крім того, бренди часто мають сезонний характер і можуть повернутися на ринок через кілька років. Продумані портфелі продовжують використовувати бренди, що поступово виходять з обігу, за допомогою тонких рекламних мотивів, кампаній з випуском лімітованих серій, товарів, що викликають ностальгію, або прихованого розміщення на упаковці, демонструючи, як розумне управління брендом може поєднуватися з геніальним маркетингом — завдяки чому оновлення існуючих торговельних марок стає важливішим, ніж це зазвичай усвідомлюють. Сама заявка на реєстрацію торгової марки надає значні права ще до її реєстрації, слугуючи перешкодою для третіх осіб, які намагаються зареєструвати або використовувати ті самі чи подібні знаки, та забезпечуючи важливу підтримку в процедурах захисту прав, коли заявник мусить відстоювати свої права, що є набагато ефективнішим, ніж покладатися виключно на права за загальним правом. Споживачі часто створюють культові спільноти навколо брендів, що зняті з виробництва, тому відмова від цього накопиченого ділового іміджу є серйозною помилкою, а конкуренти охоче скористаються торговими марками, які не перебувають під активним управлінням. Тому загальне правило полягає в тому, щоб реєструвати, використовувати та поновлювати: забезпечити належний захист торгової марки незалежно від запланованого терміну її існування та активно використовувати бренд після закінчення сезону за допомогою витончених і креативних методів, які застосовують розумні власники брендів, оскільки навіть одноразові кампанії можуть мати тривалу цінність, яку варто захищати. ***(Daniel Pekar. Here today, valuable tomorrow: why phased-out brands still deserve trade mark protection // KISCH IP (https://www.kisch-ip.com/Articles/Read/532/HERE-TODAY-VALUABLE-TOMORROW-WHY-PHASEDOUT-BRANDS-STILL-DESERVE-TRADE-MARK-PROTECTION). 02.10.2026).***

***

Гірничі підприємства часто вважають, що технічне обслуговування штабелерів, реклеймерів та суднозавантажувачів може здійснювати лише оригінальний виробник обладнання (OEM) через права інтелектуальної власності, але ситуація є більш багатогранною і стає особливо складною, коли права інтелектуальної власності OEM переходять до інших власників, що потенційно може спричинити суперечливі претензії щодо того, хто має право здійснювати технічне обслуговування обладнання, постачати запасні частини або використовувати оригінальні креслення. Як правило, власник обладнання може обрати незалежного постачальника послуг або закуповувати запчастини у сторонніх постачальників, хоча це залежить від відповідних договорів, прав інтелектуальної власності, технічних специфікацій,

гарантій та вимог безпеки. Зареєстровані права є відправною точкою: термін дії патентів відповідно до Закону про патенти № 57 від 1978 року може становити до 20 років, а термін дії прав на функціональні та естетичні промислові зразки відповідно до Закону про промислові зразки № 195 від 1993 року — до 10 та 15 років відповідно; проте чинний патент не перешкоджає автоматично законному ремонту придбаного виробу, хоча значна реконструкція або особливі методи ремонту можуть вимагати окремого розгляду, а стаття 14(6) Закону про промислові зразки виключає запасні частини для машин із сфери захисту функціональних промислових зразків, не звільняючи їх при цьому від усіх прав інтелектуальної власності. Авторські права можуть поширюватися на оригінальні інженерні креслення, технічну документацію та програмне забезпечення для управління відповідно до Закону про авторське право № 98 від 1978 року, який захищає саме форму вираження, а не основні технічні ідеї; і хоча виготовлення тривимірного виробу на основі захищеного креслення може становити порушення, стаття 15(3A) передбачає важливий виняток для санкціонованих, вироблених у промислових масштабах репродукцій, призначених переважно для утилітарних цілей. Придбані компоненти, такі як двигуни, редуктори та PLC, можуть бути обтяжені правами, що належать їхнім власним виробникам, і наявність таких компонентів у третіх осіб не усуває договірних обмежень щодо постачання, сумісності, сертифікації або гарантійних зобов’язань. За основу слід брати оригінальні договори про постачання, EPC та технічне обслуговування: такі положення, як підпункт 1.10 FIDIC та пункт 22.1 ECC NEC4, надають замовникам значні права на використання документації підрядника для експлуатації, технічного обслуговування, переобладнання та ремонту, з урахуванням поправок, що стосуються конкретного проєкту, а також необхідно перевірити межі ліцензії, щоб визначити, чи дозволено виконання запропонованих робіт та використання документації незалежним підрядником. Важливо зазначити, що придбання копій креслень не є передачею авторських прав, яка, згідно з пунктом 3 статті 22, має здійснюватися в письмовій формі та може обмежуватися за видом діяльності, територією або строком дії; пункт 7 статті 22, як правило, поширює дію існуючих ліцензій на наступних власників авторських прав, за винятком добросовісних покупців, які не були проінформовані про це. Покупець авторських прав не може автоматично претендувати на статус правонаступника OEM, а введення в оману щодо походження або зв’язку може становити недобросовісну конкуренцію. Власники обладнання можуть залучати відповідних незалежних підрядників з урахуванням умов договорів та законодавчих вимог, однак це не обов’язково надає право на відтворення або розголошення креслень виробника, програмного забезпечення чи конфіденційної технічної інформації, а модифікації чи заміна деталей майже напевно вимагатимуть інженерної оцінки, випробувань та затвердження. Незалежне технічне обслуговування може вплинути на дію гарантії залежно від її формулювання та причинно-наслідкового зв’язку, однак незалежний ремонт

не призводить автоматично до втрати всіх гарантійних прав, а закінчення терміну дії гарантії не скасовує прав інтелектуальної власності чи зобов’язань щодо конфіденційності. Перш за все, дозволи на інтелектуальну власність не звільняють оператора шахти від обов'язків щодо охорони здоров'я та безпеки, встановлених Законом про охорону здоров'я та безпеку в шахтах № 29 від 1996 року, тому ремонт та зміни, зокрема систем підйому, транспортування, гальмування, електропостачання та керування, вимагають оцінки ризиків, схвалення компетентною особою та дотримання процедур шахти, а також дотримання умов страхування та гарантій виконання робіт. На практиці власники повинні переглядати положення оригінальних договорів щодо інтелектуальної власності, використання документів, конфіденційності та гарантій; запитувати документацію про виконання робіт, на яку вони мають право; вимагати від зовнішніх підрядників підписання зобов'язань щодо конфіденційності (які самі по собі не можуть компенсувати відсутню ліцензію); проводити відповідні інженерні та безпекові оцінки з необхідними законодавчими, виробником, страховиком або погодженнями на місці; та, стикаючись з претензіями на ексклюзивність, вимагати, щоб заявник вказав конкретне порушене право або договірне положення. ***(Tim Laurens. WHO REALLY OWNS THE IP IN YOUR STACKER? OEM RIGHTS IN MINING EQUIPMENT UNDER SOUTH AFRICAN LAW // KISCH IP (https://www.kisch-ip.com/Articles/Read/540/WHO-REALLY-OWNS-THE-IP-IN-YOUR-STACKER-OEM-RIGHTS-IN-MINING-EQUIPMENT-UNDER-SOUTH-AFRICAN-LAW). 16.10.2026).***

***

Республіка Індія

Для налагодження комерційної діяльності в Індії підприємствам необхідно усвідомлювати, що реєстрація компанії відповідно до Закону про компанії 2013 року не надає виключного права власності на торговельну марку, тому спеціальний захист торговельних марок згідно із Законом про торговельні марки 1999 року є необхідним для збереження комерційної ідентичності та ринкової вартості. Регулювані, насамперед, статтею 29 цього Закону, позови про порушення прав на торговельні марки захищають зареєстрованих власників від несанкціонованого використання ідентичних або оманливо схожих знаків на відповідних товарах чи послугах, торгових найменувань та відомих знаків, що піддаються розмиванню або недобросовісному використанню, у 45 окремих законодавчо встановлених класах (класи 1–34 для товарів та 35–45 для послуг). Недавня судова практика ілюструє багатогранний характер захисту прав на торговельні марки в Індії: Вищий суд Делі у справі «Havells India Ltd. проти Havai Home Products Pvt. Ltd.» (2026) постановив, що наявність реєстрації торговельної марки не захищає відповідача від позовів про недобросовісну конкуренцію, що ґрунтуються на

попередньому використанні та оманливій комерційній презентації; Верховний суд підкреслив практичний вплив спорів щодо зовнішнього вигляду товару у справі «Amara Raja Energy & Mobility Ltd. проти Exide Industries Ltd.», врегулювавши питання реалізації та знищення упаковки, що порушує права; а Вищий суд Делі визнав словесний знак «HERMES» та тривимірну форму сумки «Birkin» загальновідомими торговельними марками у справі «Hermès International проти Macky Lifestyle» (2025). З метою мінімізації ризиків судових спорів та забезпечення юридично захищеної цінності бренду підприємства, що ведуть комерційну діяльність в Індії, повинні проводити всебічні попередні перевірки щодо наявності подібних фонетичних та візуальних варіантів, забезпечити відповідну реєстрацію слів та символів відповідно до точних класифікацій, гарантувати, що фактичне комерційне використання точно відповідає зареєстрованим заявкам, а також здійснювати пильний моніторинг ринку після видачі реєстрації. ***(Archana Rao. Trademark Infringement in India: Protecting Company Names, Brands, and Business Interests // Dezan Shira & Associates (https://www.india-briefing.com/news/trademark-infringement-legal-protection-india-47219.html/). 06.10.2026).***

***

Індійська сфера інтелектуальної власності переживає тихі, але значні зміни, оскільки урядові установи видають концептуальні записки, циркуляри та настанови, які нібито мають на меті захист інновацій, створення рівних умов для всіх учасників ринку або приведення законодавства у відповідність до світових стандартів, проте на практиці розширюють сферу об’єктів, що підлягають захисту, або запроваджують нові механізми виключення щодо інформаційних об’єктів — від графічних інтерфейсів користувача та даних клінічних випробувань фармацевтичних препаратів до навчання генеративної штучної інтелекту — і все це без підтверджуючих доказів та з методологічними недоліками. Закони про інтелектуальну власність регулюють нематеріальну інформацію, а не матеріальні продукти, що її втілюють, і не кожен інформаційний продукт підлягає виключенню; наприклад, авторське право захищає форму вираження, але не ідеї, що лежать в його основі, тому лише певні неконкурентні та невиключні товари — ті, використання яких не зменшує їхньої доступності та копіювання яких не можна легко запобігти — переходять у приватну власність завдяки правам, наданим державою. Таке розширення накладає витрати на доступ і зменшує конкуренцію, створюючи безповоротні втрати, що найяскравіше ілюструється патентованими ліками, ціни на які недоступні для пацієнтів, які їх потребують; єдиним виправданням для втручання є потреба другого порядку компенсувати творцям високі початкові витрати, проте прагнення капіталізму до необмеженого перетворення прибутку з кожного соціального використання на приватну цінність призводить до поширення прав, яке має бути виправдане доказами того, що вигоди від інновацій переважують

отриману шкоду. Історично Індія зайняла обережну позицію, неохоче вступивши до Угоди ТРІПС у 1995 році, використовуючи такі гнучкості, як Розділ 3(d) та виключення Законом про патенти 1970 року патентів на продукти харчування та ліки, підхід, що ґрунтується на скептичному звіті Комітету Айянгара 1959 року, який довго впливав на обмежувальну культуру Патентного відомства; Сьогодні ця культура стала шизофренічною, серед нещодавніх заходів – концептуальна записка DPIIT (Департамент з питань розвитку промисловості та внутрішньої торгівлі) від січня 2026 року, яка пропагує захист дизайну для графічних інтерфейсів користувача (GUI), піктограм та віртуальних товарів, робочий документ від грудня 2025 року, що пропонує законодавче ліцензування навчання роботі зі штучним інтелектом, повідомлення CDSCO від жовтня 2025 року, яке схиляється до ексклюзивності даних, та рішення Високого суду, які звели заборону Розділу 3(k) на патенти на програмне забезпечення до простої формальності та поширили закон про дизайн на графічні інтерфейси користувача. У світовому масштабі емпіричні аргументи на користь систем інтелектуальної власності залишаються слабкими, а Індія особливо бідна за даними, бракує досліджень, які б стосувалися питання про те, чи слід додавати нові цифрові інформаційні товари; жоден з нещодавніх документів не надає послідовного обґрунтування чи доказів, спираючись на розпливчасті посилання на інновації чи глобальні стандарти, тому політики закривають публічні знання на основі припущень, витрати на які лягатимуть на споживачів та широку громадськість. ***(Bharathwaj Ramakrishnan. India's Intellectual Property Policy Needs Evidence, Not Faith // The India Forum (https://www.theindiaforum.in/law/indias-intellectual-property-policy-needs-evidence-not-faith). 27.10.2026).***

***

Бренд стартапу може стати одним із його найцінніших комерційних активів задовго до того, як його засновники це усвідомлять, тому захист цього активу на ранньому етапі — це не просто юридична формальність: він сприяє зростанню, вселяє впевненість інвесторам та зберігає довгострокову цінність підприємства. Проте на початковому етапі засновники, природно, зосереджуються на продукті, клієнтах та залученні фінансування, тоді як інтелектуальна власність опускається вниз у списку пріоритетів, навіть коли бренд уже починає формувати впізнаваність серед клієнтів, довіру інвесторів та вартість компанії. Торговельна марка — це набагато більше, ніж просто свідоцтво про реєстрацію; це назва, яку запам'ятовують клієнти, репутація, яку оцінюють інвестори, та актив, який згодом можна ліцензувати, передати у франшизу, переуступити або продати. У міру того, як індійська екосистема стартапів розширюється та приваблює глобальний капітал, засновники дедалі частіше розглядають захист торговельної марки як ключовий елемент бізнес-стратегії. Сильні бренди рідко з'являються випадково; вони розвиваються завдяки обдуманим рішенням на

кожному етапі — вибору оригінальної назви, що підлягає правовому захисту, а не суто описової; встановленню чіткої приналежності до назви операційної компанії, а не до імені засновника; визначенню обсягу реєстрації, що передбачає майбутні продукти та ринки; послідовному використанню бренду; збереженню доказів та захисту прав у разі необхідності. Отже, надійна стратегія починається з вигаданого, довільного або асоціативного знака, який виділяється на переповнених ринках, а перед цим — з всебічної перевірки запропонованої назви, назви компанії, домену та імен у соціальних мережах за допомогою пошуку за словами, фонетичним схожістю, зображеннями та за допомогою штучного інтелекту; вибір бренду без попереднього аналізу правового поля може призвести до дорогого ребрендингу, спору або перешкод для розширення. Після вибору назви її необхідно захистити до того, як темпи зростання прискоряться, оскільки поспішне подання заявки може створити проблеми через кілька років під час залучення фінансування, отримання ліцензій або поглинання; заявку слід подавати на ім’я правильного власника, із перспективним описом, упорядкованими супровідними документами та комерційним обґрунтуванням, зафіксованим з самого початку, тоді як окремі заявки на словесні знаки та логотипи забезпечують більш гнучкий захист. Подання заявки — це лише початок: за її проходженням необхідно стежити на всіх етапах — під час експертизи, слухань та всіх подальших процедур — за допомогою незалежного реєстру термінів, впорядкованих записів та регулярних перевірок, які проводяться щоразу, коли компанія виводить на ринок новий продукт, виходить на новий ринок, залучає капітал або готується до угоди. Укріпленню бренду сприяє послідовне використання однакового оформлення на веб-сайтах, упаковці, у рекламі та матеріалах для інвесторів, що не тільки полегшує впізнавання бренду клієнтами, а й створює актуальні докази — скріншоти, рахунки-фактури, записи про рекламні кампанії та матеріали ЗМІ — які слід збирати в порядку рутини, а не відтворювати після виникнення спору. У міру розширення компанії з’являються нові ризики: конкуренти можуть застосовувати подібний брендинг, треті сторони можуть спекулювати на її репутації, а також можуть виникнути конфліктні заявки, тому регулярний моніторинг ринку та реєстрів є надзвичайно важливим. Реакція має бути адаптована до ступеня загрози — від простого повідомлення або видалення з платформи до оскарження, анулювання, митних заходів або судового розгляду — а обґрунтування має бути задокументовано, щоб майбутні інвестори могли бачити, як здійснювалося управління портфелем. Інвестори та покупці перевірятимуть право власності, охоплення, записи про статус та контроль термінів; простий реєстр портфеля, що охоплює заявки, ліцензії, передачі прав та спори, який перевіряється перед будь-яким залученням коштів або виходом з інвестиції, демонструє належне управління та полегшує проведення комплексної перевірки. Оскільки права на торговельні марки мають територіальний характер, захист в Індії не поширюється автоматично на інші країни, тому подання заявок за кордоном слід пріоритезувати з урахуванням

цільових ринків, місць виробництва, очікувань інвесторів та ризиків, пов'язаних із забезпеченням дотримання прав, розширюючи їх у міру розвитку бізнесу, а не після того, як конфлікт уже виник. Для засновників практичний урок полягає в тому, що брендинг, інтелектуальна власність та бізнес-стратегія повинні розвиватися разом: бренд створює стійку цінність лише тоді, коли компанія може чітко володіти ним, використовувати його та захищати, що вимагає п'яти звичок на ранніх етапах — перевірки назви, реєстрації на ім'я правильного власника, вибору обсягу, що передбачає зростання, послідовного використання бренду та збереження доказів — які слід переглядати під час кожного запуску продукту, виходу на ринок, залучення капіталу або укладення угоди. Зрештою, торгові марки — це юридичні права, тривале значення яких полягає в комерційній цінності, яку вони захищають; добре керований портфель зміцнює капітал бренду, підтримує інвестиції та розширення, а також полегшує оцінку бізнесу, тому найбільшу вигоду отримують ті компанії, які розглядають стратегію щодо торгових марок як невід'ємну частину планування зростання, а не як паперову роботу, до якої слід повертатися лише після виникнення проблеми. ***(Ranjan Narula, Swati Dalal. Building brand value: a trademark strategy for Indian startups // Legal Benchmarking Limited (https://www.managingip.com/article/2h36ak7gndlushfnp648w/sponsored-content/building-brand-value-a-trademark-strategy-for-indian-startups). 29.10.2026).***

***

Республіка Корея

У відповідь на стрімке зростання світового попиту на корейські культурні товари — зокрема, на продукти K-beauty, K-food та K-fashion — а також на різке збільшення кількості підробок за кордоном і хижацьке захоплення торговельних марок, спрямованих проти таких популярних брендів, як «Beauty of Joseon» та «Samyang's Buldak», на таких платформах, як Amazon і TikTok Shop, Південна Корея створила спільну урядову раду для захисту малих та середніх підприємств (МСП), що працюють на міжнародних ринках. Ця ініціатива, створена завдяки співпраці між Міністерством МСП та стартапів, Корейським відомством інтелектуальної власності (KIPO), Корейським агентством з питань МСП та стартапів і Корейським агентством з захисту інтелектуальної власності, безпосередньо пов'язує державні програми підтримки експорту з механізмами реагування на спори щодо інтелектуальної власності за кордоном. Координуючи міжнародну мережу, що включає 22 глобальні бізнес-центри та 10 закордонних центрів з питань інтелектуальної власності, які охоплюють 40 країн, міжвідомча рада сприятиме обміну інформацією в режимі реального часу щодо несанкціонованих заявок на реєстрацію торговельних марок, проводитиме спільні освітні програми та надаватиме цільову превентивну юридичну

підтримку, тим самим створюючи надійну інституційну систему захисту, яка забезпечує збереження корпоративної вартості бренду та надає вітчизняним МСП можливість впевнено розширювати свою діяльність на глобальному рівні. ***(Lee Kyung-min. K-brands gain new shield against overseas counterfeits // The Korea Times (https://www.koreatimes.co.kr/lifestyle/travel-food/20261002/k-brands-gain-new-shield-against-overseas-counterfeits). 02.10.2026).***

***

Минулого року виплати роялті за використання торговельних марок, здійснені дочірніми компаніями південнокорейських конгломератів на користь холдингових компаній групи, сягнули 2,23 трлн вон (приблизно 1,7 млрд доларів) — це на 69 % більше, ніж до введення в дію правил щодо розкриття інформації у 2018 році, — причому переважну більшість цих платежів за ліцензування торговельних марок отримали такі провідні бізнес-групи, як LG, SK, Hanwha та CJ. Таке стрімке зростання посилило занепокоєння щодо корпоративного управління та посилило нагляд з боку регуляторних органів через сильну кореляцію між високими доходами від роялті та концентрацією акцій у власності родини засновників; у компаніях, де доходи від роялті перевищують 1 % від виручки, середня частка акцій, що належить родині засновників, становить 33,5 % (порівняно з 10,2 % у компаній із нижчими доходами від роялті), причому у деяких компаніях сума надходжень від роялті навіть дорівнює або перевищує їхній загальний річний чистий прибуток. Оскільки для торговельних марок відсутні чіткі та порівнянні ринкові орієнтири, окремі конгломерати застосовують розбіжні ставки розрахунку (від 0,072 % до 0,5 %), що створює ризик зловживання «платою за використання торгової марки» з метою перенаправлення корпоративних прибутків у структури, контрольовані сім'єю. У зв'язку з тим, що Корейська комісія з чесної торгівлі (KFTC) активно розслідує можливі випадки недобросовісної внутрішньої підтримки в таких групах, як CJ та Hanwha, законодавці та ринкові оглядачі закликають регуляторні органи сформулювати конкретні та передбачувані стандарти оцінки ex-ante, щоб чітко розмежувати законну винагороду за використання бренду від незаконного переведення прибутку між афілійованими компаніями. ***(South Korean Conglomerates' Trademark Royalty Payments Surge 69% in Seven Years Amid Absence of Fair-Pricing Standards // Finance.BigGo (https://finance.biggo.com/news/8be5e4be-63fa-4b98-a8da-4557828aa6cd). 08.10.2026).***

***

Влада Південної Кореї посилила заходи щодо боротьби з розповсюджувачами підроблених товарів, виконуючи дедалі більшу кількість ордерів на обшук та вилучення — від 104 у 2022 році до 163 минулого року, причому у першому півріччі цього року вже зареєстровано 64 таких випадки — тоді як кількість виявлених підробок, що надходять

через закордонні інтернет-канали, залишається стабільно високою, коливаючись на рівні близько 200 000 випадків щорічно і повернувшись до позначки 210 034 минулого року після тимчасового спаду. На малі та середні підприємства припадає понад 70 відсотків усіх виявлених випадків (77,8 відсотка минулого року), що спонукає до закликів щодо посилення захисту інтелектуальної власності, оскільки ці фірми, як правило, не мають таких ресурсів, як великі компанії, для боротьби з порушеннями. Обсяги вилучених товарів коливалися, але минулого року, після арешту великого імпортера китайських підробок товарів класу «люкс», їхня роздрібна вартість сягнула 432,5 млрд вон; Китай залишається провідною країною-джерелом, за ним йдуть В'єтнам, Філіппіни та Сінгапур, при цьому підробки поширилися далеко за межі товарів класу «люкс» і охоплюють товари з зображеннями популярних персонажів, одяг, косметику та товари побутового вжитку. У відповідь на це Управління інтелектуальної власності запустило державну програму сертифікації, в рамках якої держава сама стає правовласником національно сертифікованих торговельних марок «K-brand», надаючи компаніям-учасницям доступ до системи моніторингу автентичності та пропонуючи малим і середнім підприємствам субсидії в розмірі до 200 мільйонів вон на впровадження технологій перевірки автентичності продукції. За оцінками ОЕСР, обсяг світової торгівлі підробленими товарами «K-brand» вже становить близько 11 трильйонів вон. ***(Jeong Seok-jun. Seizures of counterfeit goods rise every year as fakes flood online channels // Herald Corporation (https://biz.heraldcorp.com/article/10897056). 10.10.2026).***

***

У вівторок у сеульському районі Каннам заарештували чоловіка, якому інкримінують підпал двох будівель, де розташовані юридичні фірми, що спеціалізуються на патентному праві. Пожежі, що спалахнули з інтервалом приблизно у сім хвилин близько полудня в районі Йоксам-дон, призвели до травмування 19 осіб; п'ятеро з них отримали серйозні ушкодження. Після затримання підозрюваний заявив, що вчинив ці дії через давню образу, яка тягнеться ще з 2000 року. За його словами, одна з патентних юридичних фірм ошукала його, а один із адвокатів привласнив його торговельну марку під час суперечки щодо формату свідоцтва про реєстрацію. Поліція повідомила, що цей чоловік раніше вже обирав саме ці об'єкти як цілі: у 2022 році його заарештували за підготовку подібних нападів на ті самі дві будівлі. Відстеживши його пересування за допомогою записів камер спостереження та даних про поїздки громадським транспортом, правоохоронці затримали його в центрі Сеула пізніше того ж дня. ***(Moon Joon-hyun. Gangnam arson suspect claims patent fraud, had attempted similar attack in 2022 // Herald Corporation (https://www.koreaherald.com/article/10909100). 20.10.2026).***

***

Республіка Перу

Звукові торговельні марки є нетрадиційною формою інтелектуальної власності, яка ідентифікує походження товарів або послуг за допомогою конкретних звукових сигналів, а не візуальних елементів. У Перу реєстрація таких марок регулюється Андським рішенням № 486 та Законодавчим декретом № 1075, які передбачають, що звуки повинні бути чітко відтворюваними, що, як правило, вимагає подання цифрових аудіофайлів, спектрограм та детальних технічних описів. Практичне застосування цієї нормативної бази було наочно продемонстровано у Постанові № 016764-2020/DSD-INDECOPI, в якій INDECOPI успішно зареєструвала звукову торговельну марку для компанії INDEXI DEL PERÚ S.A.C., створивши сприятливий юридичний прецедент для звукових знаків із достатньою розпізнавальною здатністю. Цей місцевий прогрес відповідає глобальній популярності звукових знаків, прикладом чого є всесвітньо визнані аудіоідентифікатори, такі як чотиринотний джингл компанії Intel, рик лева компанії MGM та дзвінкі ноти NBC, які демонструють, наскільки глибоко звуки можуть інтегруватися в корпоративну ідентичність. Проте перуанська система все ще стикається зі значними перешкодами, зокрема щодо графічного зображення складних або абстрактних електронних звуків, ретельної оцінки відмітності для забезпечення того, щоб звук не був суто описовим, а також загальної відсутності усталеної судової практики, що може створювати правову невизначеність для заявників. Незважаючи на ці технічні та юридичні перешкоди, успішна реєстрація торгової марки INDEXI підкреслює перспективність надійних торгових марок у Перу та свідчить про багатообіцяюче майбутнє, в якому місцеві підприємства зможуть дедалі ширше використовувати аудіо-інтелектуальну власність для посилення своєї конкурентоспроможності та підвищення впізнаваності бренду. ***(Evelyn Dueñas Morales. Principales retos que enfrentan las MiPymes peruanas para acceder al sistema de Patentes y proteger sus innovaciones // OMC ABOGADOS & CONSULTORES (https://omcabogados.com.pe/es/principales-retos-que-enfrentan-las-mipymes-peruanas-para-acceder-al-sistema-de-patentes-y-proteger-sus-innovaciones/). 02.10.2026).***

***

Республіка Сінгапур

Сінгапур став провідним напрямком для підприємців та інноваторів, посівши дев'яте місце у світовому рейтингу «Global Startup Ecosystem Report 2025» від Startup Genome завдяки сприятливому для бізнесу середовищу, стратегічному розташуванню та міцній системі захисту інтелектуальної власності. Для іноземних підприємців патентний захист також може стати важливим шляхом до створення бізнесу в Сінгапурі завдяки

візовій програмі «Entrepreneur Pass» (EntrePass). Програма EntrePass, розроблена для засновників інноваційних або венчурних підприємств, оцінює технологічні інновації та підприємницький потенціал, а не спирається на мінімальні вимоги до заробітної плати. Наявність патенту, виданого визнаним відомством з інтелектуальної власності, таким як Відомство інтелектуальної власності Сінгапуру (IPOS), може допомогти підтвердити відповідність вимогам, особливо для підприємців, які ще не залучили зовнішні інвестиції. Однак самого лише володіння патентом недостатньо; винахід повинен забезпечувати суттєву конкурентну перевагу, яку конкуренти не зможуть легко відтворити. Тому якість і обсяг патентного захисту мають вирішальне значення, оскільки патенти з вузькою формулюванням або слабкі патенти можуть мати обмежену комерційну цінність. Для ефективного складання патенту необхідно чітко визначити технічну проблему, сформулювати надійні формули винаходу та передбачити альтернативні варіанти реалізації, щоб забезпечити надійний захист основної інновації. Відповідно, сильний патент може слугувати кільком стратегічним цілям: захисту власних технологій, зміцненню ділової репутації, залученню інвестицій та підтримці права на участь у програмах імміграції. Зрештою, система EntrePass у Сінгапурі ілюструє, як добре розвинена інтелектуальна власність може слугувати не лише юридичною гарантією, а й важливим активом для міжнародного підприємництва та розширення бізнесу. ***(Joseph Yan. Patents as a Gateway to Entrepreneurship in Singapore // Marks & Clerk (https://www.marks-clerk.com/insights/latest-insights/102o53l-patents-as-a-gateway-to-entrepreneurship-in-singapore/). 12.10.2026).***

***

Республіка Союз М'янма

Минуло понад три роки відтоді, як у М'янмі набув чинності Закон про торговельні марки. Тепер іноземні правовласники у сфері інтелектуальної власності мають у своєму розпорядженні повний спектр засобів правового захисту — цивільно-правових, кримінальних та тих, що застосовуються на кордоні. Це стало можливим завдяки законам 2019 року про торговельні марки, патенти, промислові зразки та авторське право, які набули чинності відповідно 1 квітня 2023 року, 31 жовтня 2023 року та 31 травня 2024 року. Вони замінили попередню практику реєстрації декларацій про право власності в Управлінні реєстрації документів (Office of Registration of Deeds). Хоча цей масштабний перехід дозволив модернізувати систему інтелектуальної власності в країні, він також супроводжується певними труднощами: значна кількість заявок на торговельні марки досі перебуває на розгляді, оскільки Департамент інтелектуальної власності опрацьовує накопичені справи; судова практика обмежена, а можливості органів, відповідальних за забезпечення дотримання прав, залишаються обмеженими. У М'янмі застосовується принцип «першим подав заявку» для торговельних

марок, патентів та промислових зразків, тому попереднє використання або старі декларації більше не забезпечують виключних прав, а конкуруючі претензії вирішуються на користь найдавнішої дійсної заявки; власники, які не подали свої основні марки, зразки та винаходи, ризикують, що треті сторони випередять їх. Пріоритет може бути заявлений протягом шести місяців для торговельних марок та промислових зразків та дванадцяти місяців для патентів та корисних моделей з відповідним виставковим пріоритетом; авторське право виникає автоматично, але реєстрація IPD (Департамент інтелектуальної власності) надає цінні докази права власності та є передумовою для митної реєстрації. Заявки, що очікують розгляду, можуть підтримувати заперечення, а марки з усталеною репутацією можуть бути захищені відповідно до положень про недобросовісну конкуренцію; опубліковані заявки можуть бути заперечені протягом 60 днів (торгові марки, промислові зразки, корисні моделі) або 90 днів (патенти), що робить необхідним ретельний моніторинг щомісячних публікацій. Оскільки М'янма не приєдналася до Мадридського протоколу, Паризької конвенції або PCT, іноземні власники повинні подавати заявки безпосередньо в М'янмі, а пріоритет наразі визнається на основі членства М'янми в СОТ, що означає, що заявники патентів не можуть покладатися на розширені терміни національної фази PCT і повинні подати заявку протягом однорічного пріоритетного періоду. Іноземні власники повинні діяти через місцевого представника для всіх заявок до IPD, при цьому нотаріально засвідчені форми призначення потрібні для торговельних марок, дизайну та авторських прав, але наразі не для патентів. Прикордонні заходи через митницю — часто найефективніша перша лінія захисту, враховуючи значну частку контрафактних товарів, що надходять через транскордонну торгівлю, — включають реєстрацію зареєстрованих торговельних марок та авторських прав у Митному департаменті та звернення до генерального директора з проханням призупинити випуск імпорту, що підозрюється у порушенні прав, за наявності достатніх доказів, що також допомагає забезпечити затримані товари як докази та ідентифікувати імпортерів для подальшого розгляду. Засоби судового захисту в Суді інтелектуальної власності включають цивільні позови, тимчасові заходи та, щодо торговельних марок та авторського права, кримінальні скарги, з такими засобами захисту, як заборонні заходи, відшкодування збитків або звіти про прибутки, витрати, знищення товарів, що порушують авторські права, а також, у кримінальному порядку, позбавлення волі та штрафи; адміністративні скарги також можуть бути подані до регуляторних органів, таких як FDA (Управління з контролю за продуктами харчування та ліками), Комісія з питань конкуренції М'янми та Департамент у справах споживачів. З огляду на нерівномірне впровадження, обмежений прецедент, неперевірену оцінку збитків та явний законодавчий дозвіл на консультації або арбітраж, узгоджені результати часто є практичною альтернативою судовому розгляду, а ефективне правозастосування починається задовго до виникнення порушення: оперативне подання позову в пріоритетні терміни, своєчасні заперечення,

збереження доказів, реєстрація авторських прав для митних цілей, ретельне досудове розслідування порушників та скоординована стратегія, що поєднує вимоги про припинення та утримання, прикордонні заходи, адміністративні скарги, врегулювання та цивільні або кримінальні провадження, адаптовані до порушника та поточних можливостей правоохоронних органів М'янми. ***(Khin Myo Myo Aye and Yuwadee Thean-ngarm. Enforcing Foreign IP Rights in Myanmar // Tilleke & Gibbins International Ltd (https://www.tilleke.com/insights/enforcing-foreign-ip-rights-in-myanmar/). 22.10.2026).***

***

Соціалістична Республіка В'єтнам

Проведення попереднього пошуку торговельних марок у В'єтнамі є важливим стратегічним кроком з управління ризиками, що дозволяє підприємствам оцінити як можливість реєстрації запропонованого бренду, так і юридичні ризики його використання на ринку, перш ніж вкладати капітал у запуск або ребрендинг. Щоб надати практичні рекомендації, під час пошуку необхідно проаналізувати всі фактичні елементи брендингу, з якими стикаються споживачі, — включаючи окремі логотипи, стилізований текст, слогани та локалізовані в'єтнамські транслітерації або варіанти з діакритичними знаками — у поєднанні з комерційними описами товарів та послуг, що планується зареєструвати, а також реалістичними сценаріями розширення бізнесу, а не лише на основі Ніццької класифікації. Оскільки у В'єтнамі діє переважно система «першості подання заявки», комплексний аналіз вимагає вивчення як зареєстрованих знаків, так і заяв, що знаходяться на розгляді, у базах даних «IP Vietnam» та BOIB із зазначенням В'єтнаму, виходячи за межі точних збігів для оцінки візуальних, фонетичних та концептуальних подібностей. Крім того, аналіз повинен оцінювати властиву знаку розпізнавальну здатність та абсолютні підстави для відмови — такі як описовий характер, географічні терміни та незнайомі алфавіти — одночасно враховуючи права, що існують поза межами офіційного реєстру, зокрема захищені торговельні назви, знаки, термін дії яких нещодавно закінчився, але які зберігають тимчасову юридичну силу, та загальновідомі знаки, що вимагають документального підтвердження їхнього визнання на території В'єтнаму. Зрештою, хоча незалежний пошук не є обов'язковим для компанії IP Vietnam і не гарантує відсутності конфліктів на ринку, він надає керівникам підприємств юридичну ясність, необхідну для вирішення конфліктів, укладення комерційних угод або передачі прав, запобігання неправомірному заволодінню правами власності місцевими дистриб'юторами, а також уникнення значних фінансових збитків, пов'язаних із ребрендингом на пізніх етапах. ***(Tuan Nguyen. Trademark Search in Vietnam: 7 Issues Before You File // ANT Lawyers (https://antlawyers.vn/ip/trademark-search-in-vietnam.html). 08.10.2026).***

В'єтнамське Агентство з нагляду та розвитку внутрішнього ринку (DMS) та компанія Procter & Gamble поновили партнерство з метою боротьби з контрафактною продукцією та захисту прав інтелектуальної власності, підписавши 9 жовтня в Ханої новий меморандум про взаєморозуміння, який ґрунтується на співпраці, започаткованій у 2023 році. Ця співпраця вже дала відчутні результати у сфері навчання посадових осіб розрізняти оригінальні товари та підробки, координації перевірок, реагування на порушення та підвищення обізнаності громадськості; лише за перші дев'ять місяців 2026 року органи ринкового нагляду перевірили та вирішили 19 646 справ, пов'язаних із підробками та порушеннями прав інтелектуальної власності, що принесло до державного бюджету майже 250 млрд донгів, причому у вересні було зареєстровано понад 1 700 справ та стягнуто 17,2 млрд донгів. Серед виявлених порушень були такі, що стосувалися брендів P&G, як-от Pantene, Head & Shoulders та Olay, зокрема був зафіксований резонансний випадок підробки крему для відбілювання шкіри під торговою маркою Olay; при цьому на електронну комерцію припало 635 випадків та 11,4 млрд донгів за той самий період. У рамках оновленої угоди обидві сторони активізують обмін інформацією щодо захищених торговельних марок, ознак ідентифікації продукції та підозрюваних порушників, спільно виявлятимуть та притягатимуть до відповідальності за порушення як на фізичних ринках, так і в онлайн-каналах, а також продовжуватимуть надавати зразки оригінальної та підробленої продукції для виставок та кампаній з підвищення обізнаності громадськості. DMS також розробляє спеціалізовану базу даних щодо захисту прав інтелектуальної власності та запросила компанію P&G надати оновлені записи про торговельні марки та ідентифікаційні матеріали з метою загального посилення захисту прав, забезпечення прав підприємств і споживачів, а також сприяння створенню більш прозорого та справедливого комерційного середовища. ***(Vietnam steps up fight against counterfeits, IP violations // VietNamNet Global (https://vietnamnet.vn/en/vietnam-steps-up-fight-against-counterfeits-ip-violations-2563691.html). 11.10.2026).***

***

Процедура оскарження торговельних марок у В'єтнамі дає змогу третім особам оскаржувати національні заявки, що знаходяться на розгляді, до їх реєстрації; для цього необхідно подати офіційні документи в'єтнамською мовою через ліцензованого місцевого представника з питань інтелектуальної власності протягом трьох місяців з моменту публікації в «Бюлетені промислової власності». Щоб оскарження було успішним, воно має бути підкріплене перевіреними доказами, що підтверджують наявність дійсних законодавчих підстав, таких як схожість, що вводить в оману, щодо попередніх прав, відсутність розпізнавальних ознак, недобросовісність, несанкціоновані заявки від комерційних партнерів або доведене визнання на національному рівні добре відомих знаків, оскільки самі лише закордонні

реєстрації не надають місцевого захисту. Після отримання повідомлення від IP Vietnam заявник, як правило, має один місяць — який можна продовжити один раз на такий самий термін — для подання цілеспрямованого заперечення, оскарження тверджень щодо ризику введення в оману або звуження переліку товарів і послуг. Якщо спір щодо права власності вимагає судового вирішення, IP Vietnam може скерувати опонента до цивільного суду, призупинивши адміністративну експертизу лише в тому випадку, якщо доказ прийняття справи до розгляду судом буде подано протягом двох місяців. Хоча паралельні переговори щодо урегулювання або листи-згоди не зобов'язують IP Vietnam надати знак, а подання заперечення не обмежує автоматично комерційні продажі заявника на ринку, сторони, які пропустили тримісячний строк для подання заперечення, все ще можуть подати неофіційні зауваження третіх осіб до ухвалення остаточного рішення або згодом подати адміністративні скарги протягом 90 днів після надання права чи розпочати процедуру визнання недійсним після реєстрації. ***(Tuan Nguyen. Trademark Opposition in Vietnam: 8 Issues for Businesses // ANT Lawyers (https://antlawyers.vn/ip/trademark-opposition-in-vietnam-8-issues.html#more-46186). 14.10.2026).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

Розмежування між авторством винаходу та правом власності на патент є надзвичайно важливим, але часто неправильно розуміється поняттям, особливо в академічних колах та у середовищах, де проводяться дослідження на початкових етапах. Хоча винахідник — це особа, яка зробила внесок у створення винаходу та має право на офіційне визнання, цей статус не надає автоматично права власності або комерційних прав на використання, ліцензування чи продаж патенту. Натомість право власності на патент належить фізичній або юридичній особі, яка володіє юридичними правами на інтелектуальну власність, що надає їй пріоритетне право на комерціалізацію. На практиці ці ролі часто розходяться; наприклад, у університетах або в умовах корпоративної зайнятості винахідником зазвичай зазначається дослідник або працівник, тоді як установа чи роботодавець зберігає юридичне право власності на патент на підставі трудових договорів або інституційних політик. Оскільки це розмежування має серйозні правові та комерційні наслідки для майбутньої комерціалізації, створення спін-офів та інвестиційних можливостей, для зацікавлених сторін у сфері інтелектуальної власності надзвичайно важливо з самого початку чітко визначити та задокументувати право власності на патент, щоб запобігти дороговартісним суперечкам та забезпечити майбутні бізнес-можливості. ***(Anna Moore and Charlotte Tillett. Inventorship vs ownership: who really owns a patent? // Stevens & Bolton LLP (https://www.stevens-***

bolton.com/insights/102o3wi/inventorship-vs-ownership-who-really-owns-a-patent/). 01.10.2026).

***

У міру комерціалізації космічного сектору Великої Британії захист інтелектуальної власності повинен виходити за межі патентів, що охоплюють технічні аспекти ракетної науки, та поширюватися на багату творчість галузі, зокрема на емблеми місій, бортові бирки, наклейки та іншу сувенірну продукцію, графічні елементи якої дедалі частіше виконують функцію ідентифікаторів бренду. Космодром SaxaVord (раніше — Шетландський космічний центр) продемонстрував це на власному прикладі, уклавши партнерство з розташованою неподалік винокурнею SaxaVord — найпівнічнішою винокурнею Великої Британії — для випуску спільних продуктів, таких як джин «Countdown Gin 2021», натхненний космічним центром, та наступний джин «Good Heavens Gin», який описують як «створений завдяки тій самій терплячості та наполегливості, що й побудували перший у Великій Британії космодром із вертикальним запуском». Ця угода про перехресний маркетинг дозволяє двом абсолютно не пов'язаним між собою підприємствам об'єднати ідею: лікеро-горілчаний завод використовує інтерес громадськості до космосу, а космодром підвищує обізнаність про масштаби космічної галузі Великої Британії, що привертає позитивну увагу до обох підприємств. Кожне підприємство володіє зареєстрованою торговою маркою на слово «SAXA VORD» у класах, що відповідають його діяльності — клас 33 для алкогольних напоїв у випадку лікеро-горілчаного заводу та кілька класів, що охоплюють товари та послуги, пов'язані з космосом і супутниками, а також освіту, навчання та заходи для космодрому, — що демонструє: одна й та сама відмітна назва може бути зареєстрована та захищена абсолютно різними підприємствами без конфлікту. Оскільки комерційний інтерес до космосу продовжує зростати, очікується поява нових креативних ініціатив у сфері брендингу та маркетингу такого роду. ***(Ella Newell and Louise Mansion-Bowen. Space, Spirits and Shared Trade Marks // Marks & Clerk (https://www.marks-clerk.com/insights/latest-insights/102o4ma-space-spirits-and-shared-trade-marks/). 02.10.2026).***

***

Британське відомство з інтелектуальної власності зареєструвало перший у країні сертифікаційний знак для книг, написаних людьми — логотип у вигляді відбитка великого пальця, що належить британському стартапу «Books by People» і призначений для розміщення на обкладинках сертифікованих видань; реєстрація була підтверджена 7 жовтня 2026 року. На відміну від звичайного товарного знака, що ідентифікує виробника, сертифікаційний знак засвідчує, що товари відповідають стандарту, визначеному приватним суб'єктом; за цією схемою видавці повинні подати

декларацію про авторство, пройти перевірку за допомогою власного програмного забезпечення та дозволити ручну перевірку ранніх чернеток і дослідницьких матеріалів на наявність того, що співзасновниця Есме Денніс називає «ознаками людськості», при цьому допускається обмежене використання штучного інтелекту для перевірки орфографії та граматики, а неоднозначні випадки вирішуються на користь автора. П’ять видавництв уже приєдналися до програми, сплативши членський внесок та плату за кожну окрему книгу; першу сертифіковану книгу очікують до кінця року. Ця ініціатива з’явилася на тлі гучних скандалів щодо рукописів, які, як підозрюють, були створені штучним інтелектом, зокрема скасованої угоди на кілька мільйонів доларів, і є аналогом знака «Human Authored» («Написано людиною»), запровадженого Гільдією авторів у США до 2025 року. Переносячи питання авторства на задокументований процес, а не лише на сам зміст, цей знак має на меті надати читачам надійний спосіб ідентифікувати твори, написані людиною, уникаючи при цьому помилкових спрацьовувань, які були характерними для суто алгоритмічних засобів виявлення, тим самим використовуючи законодавство про торговельні марки для сертифікації методу створення творів в епоху генеративного штучного інтелекту. ***(UK registers first certification mark for human-authored books // GIP Digital Watch (https://dig.watch/updates/uk-first-certification-mark-human-authored-books). 07.10.2026).***

***

Зареєстрована торгова марка у Сполученому Королівстві – це право, яке має активно здійснюватися, а не захищатися, оскільки нові заявки публікуються щотижня в журналі Trade Marks Journal без будь-якого автоматичного сповіщення існуючих власників, що робить ранній моніторинг важливим для запобігання конфліктам, які можуть призвести до плутанини споживачів, розмивання бренду та шкоди репутації. Найбільш економічно ефективним моментом для дій є двомісячний період для подання заперечень після публікації (який можна продовжити на один місяць за запитом), коли до Відомства інтелектуальної власності можна подати офіційний заперечення з таких підстав, як ймовірність плутанини, що виникає внаслідок ідентичних або подібних марок, що охоплюють ідентичні або подібні товари чи послуги, несправедлива перевага або шкода відмітному характеру чи репутації марки, або недобросовісність; після того, як конфліктуюча марка зареєстрована та почала використовуватися, можливості звужуються, а витрати зростають, хоча визнання недійсною залишається можливим без суворого терміну (за умови можливої згоди, якщо власник знав про п'ять років використання та не вжив жодних заходів). Провадження щодо порушення зазвичай починаються з листа про припинення та утримання, і, якщо питання не вирішено, переходять до Суду з питань інтелектуальної власності або Високого суду, де засоби правового захисту включають судові заборони, відшкодування

збитків або звіт про прибутки, а також знищення товарів, що порушують права. Самі відомі торговельні марки стають вразливими через п'ять років, оскільки заявник, проти якого подається заперечення, може вимагати доказів справжнього використання, а новий учасник може вимагати анулювання через невикористання, що підкреслює необхідність зберігання датованих доказів використання в усіх класах. Тому підприємствам рекомендується залучати професійну службу спостереження, одразу після публікації суперечливої заявки планувати терміни подання заперечень, вести вичерпний облік використання та звертатися за юридичною консультацією, перш ніж видавати будь-який лист про припинення та утримання, тим самим перетворюючи реєстрацію на живий, юридично придатний актив, а не на статичний запис у реєстрі. ***(Darcy Parker Green. How Can You Defend an Established Trade Mark from a New Entrant in the UK? // LegalVision Law UK Ltd (https://legalvision.co.uk/intellectual-property/defend-established-trade-mark-new-entrant/). 07.10.2026).***

***

У міру стрімкого розвитку сектору робототехніки, що поєднує в собі складну механіку, сенсори та штучний інтелект, забезпечення захисту інтелектуальної власності має вирішальне значення для збереження конкурентної переваги. Однак багатогранний характер робототехнічних систем ускладнює визначення цінних об’єктів, що підлягають патентуванню, оскільки винахідники часто недооцінюють патентоспроможність рутинних розробок, які можуть суттєво вплинути на зовнішню функціональність робота. Щоб отримати патент, особливо на компоненти штучного інтелекту та програмного забезпечення, винахід повинен пропонувати чітке технічне рішення технічної проблеми, що часто демонструється через функціональну взаємодію апаратного та програмного забезпечення, наприклад, покращену спритність або сприйняття навколишнього середовища. Проте виявлення об’єктів, що підлягають патентуванню, є лише першим кроком; компанії повинні стратегічно «оптимізувати» свої портфелі інтелектуальної власності, оцінюючи комерційний потенціал та можливість виявлення порушень з боку третіх осіб. Якщо порушення важко виявити, що часто трапляється у випадку програмного забезпечення, збереження інновації як комерційної таємниці може виявитися вигіднішим, ніж оприлюднення її у патентній заявці. Крім того, оскільки робототехнічні системи зазвичай об’єднують технології від різних розробників, компанії повинні ретельно управляти відносинами співпраці, чітко визначаючи право власності на інтелектуальну власність та умови ліцензування на ранніх етапах, щоб уникнути ризиків, пов’язаних із свободою використання, на перенасиченому ринку. Зрештою, оскільки моделі штучного інтелекту розвиваються набагато швидше, ніж патентний процес, компанії мусять регулярно переглядати та коригувати свої стратегії щодо інтелектуальної власності, щоб пристосовувати їх до мінливих комерційних цілей, зосереджуючи свої патентні формули на базовій функціональності та

системних взаємодіях, які залишатимуться актуальними навіть у разі зміни конкретних версій програмного забезпечення. ***(Andrew White. Adding Business Value with IP in Robotics Innovation // Mathys & Squire LLP (https://www.mathys-squire.com/insights-and-events/news/adding-business-value-through-ip-in-robotics-innovation/). 08.10.2026).***

***

Ерлінг Хааланд (Erling Haaland) розпочав судовий процес проти авіакомпанії Norwegian Air Shuttle у зв'язку з маркетинговою кампанією до Чемпіонату світу з футболу, в якій фігурував літак із блондинистим хвостиком — символом, що асоціюється з цим футболістом, — що порушує важливі питання щодо захисту особистої ідентичності в комерційному брендингу. Хоча авіакомпанія захищає цю кампанію як прояв національної підтримки, команда Хааланда стверджує, що вона незаконно використовує його характерні риси для продажу квитків, підкреслюючи складну правову ситуацію, в якій у Великій Британії відсутнє окреме «право на зображення», а замість цього застосовується сукупність таких засобів захисту, як захист від неправомірного використання, право на приватність та торговельні марки. На відміну від традиційних позовів про неправомірне використання імені чи іміджу, які зазвичай вимагають використання фактичної фотографії, цей спір стосується несанкціонованого використання візуальних ознак, які громадськість одразу асоціює з цією особою, що відображає більш широку тенденцію, за якої сучасні особисті бренди визначаються сукупністю впізнаваних рис, таких як святкування, голоси та силуети. У відповідь на це знаменитості та спортсмени дедалі частіше формують креативні портфелі торговельних марок для захисту цих специфічних характеристик, що забезпечує міцнішу основу для захисту прав, ніж традиційні позови, хоча залишаються питання щодо правового захисту рис, які з часом можуть бути змінені або відкинуті. Крім того, розвиток генеративного штучного інтелекту, що дозволяє компаніям реалістично відтворювати зовнішність та голос публічних осіб без використання існуючих медіаматеріалів, прискорив необхідність створення надійних правових рамок, що спонукало уряд Великої Британії до вивчення нових прав на цифрові репліки. Зрештою, ця ситуація, що постійно змінюється, підкреслює необхідність для брендів проявляти обережність при використанні впізнаваних особистих рис, а для публічних осіб — застосовувати комплексні стратегії щодо інтелектуальної власності та укладення договорів з метою захисту своїх комерційних ідентичностей у ширшому сенсі. ***(Tom Collins, Kathy Harford. Kathy Harford // Stevens & Bolton LLP (https://www.stevens-bolton.com/insights/102o4yu/planes-trade-mark-rights-and-ponytails-haalands-image-rights-claim-takes-off/). 13.10.2026).***

***

Сума податкових пільг за програмою «Patent Box» у Великій Британії вперше перевищила 2 млрд фунтів стерлінгів: за прогнозами, у 2024/25 фінансовому році 1 735 компаній зможуть отримати пільги на суму 2,283 млрд фунтів стерлінгів, що є значним зростанням порівняно з першим роком дії програми. Таке різке зростання фінансової вигоди значною мірою зумовлене підвищенням основної ставки податку на прибуток підприємств до 25 % на тлі фіксованої ставки «Patent Box» у розмірі 10 %, а також відновленням обсягів прибутку, що підпадає під дію програми. Хоча грошові пільги, як і раніше, значною мірою зосереджені серед великих корпорацій — на які припадає лише 28 % компаній-учасниць, але 95 % загального обсягу пільг — приблизно 70 % користувачів програми насправді становлять малі та середні підприємства. Експерти галузі наголошують, що багато підприємств нехтують цією можливістю через хибне уявлення про те, що для цього необхідний великий портфель патентів або запатентований готовий продукт. Насправді навіть одна запатентована технічна особливість, компонент або навіть власний технологічний процес може дати право на податкове пільгування щодо відповідного прибутку. Щоб скористатися цим невикористаним потенціалом, компанії повинні налагоджувати співпрацю між підрозділами з інтелектуальної власності та податковими підрозділами на ранніх етапах, ще під час фази досліджень і розробок. Виявлення та патентування інновацій до їхнього оприлюднення — навіть тих, що раніше зберігалися як комерційні таємниці — може відкрити значні довгострокові податкові переваги, спонукаючи підприємства вийти за межі своїх існуючих портфелів та усвідомити приховану комерційну цінність своїх технічних досягнень. ***(Thomas Gibb, Catherine Bonner, Mark Earnshaw and Rosie Hardy. Patent Box take-up: What has changed since the beginning? // Murgitroyd (https://www.murgitroyd.com/insights/patents/patent-box-take-up-what-has-changed-since-the-beginning). 13.10.2026).***

***

Міжнародні події формують законодавство у сфері інтелектуальної власності у 2026 році через гучні судові спори за участю світових брендів та стрімкий розвиток генеративної штучної інтелекту, що спонукає творчі галузі звертатися до судових органів для захисту своїх творів від несанкціонованого використання в моделях навчання. Через десять років після Brexit законодавство Великої Британії у сфері інтелектуальної власності демонструє як зближення, так і розбіжності з режимами ЄС, оскільки Закон про збережене законодавство ЄС 2023 року скасував верховенство права ЄС та принцип марлізингу (Marleasing principle), надавши судам більшу незалежність і призвівши до менш передбачуваних результатів, хоча основи британського законодавства у сфері інтелектуальної власності, що походять від ЄС, залишаються незмінними. Такі справи, як «Industrial Cleaning Equipment», ілюструють навмисне відхилення від прецеденту Європейського суду

справедливості (CJEU) щодо законодавчо закріпленої згоди, тоді як в інших справах, таких як «Thatchers Cider проти Aldi», продовжують застосовувати європейські норми, встановлені у справі «L'Oréal проти Bellure»; активність британських судів не знизилася, незважаючи на втрату можливості видавати загальноєвропейські судові заборони, а фахівці-практики тепер тісніше співпрацюють з органами ЄС, при цьому очікується подальша розбіжність у законодавстві щодо штучного інтелекту, авторського права, промислових зразків та відповідальності платформ. Рішеннями Вищого суду було відхилено позови компанії Shein щодо порушення авторських прав проти Temu стосовно фотографій товарів третіх осіб (ця справа наразі передана до Апеляційного суду, а пов'язаний з нею зустрічний позов — до Апеляційного трибуналу з питань конкуренції); було відхилено позови компанії Entain щодо порушення авторських прав проти Liquidity Trading, водночас дозволивши продовжити розгляд позовів щодо торговельних марок; а також підтверджено відповідальність компанії Samsung за порушення прав на цифрові циферблати годинників, що належать третім особам. У BOIB другий термін повноважень Дарена Танга на посаді генерального директора забезпечує спадкоємність, що супроводжується прогресом у напрямку ратифікації Договору GRATK (Договір про інтелектуальну власність, генетичні ресурси та пов'язані з ними традиційні знання) 2024 року та Рійадського договору про право на промислові зразки, запуском Ініціативи з обміну інфраструктурою штучного інтелекту для розробки технічних рішень щодо метаданих, водяних знаків та походження, а також майбутнім Глобальним форумом з питань інтелектуальної власності та штучного інтелекту, на якому буде розглянуто питання практичного ліцензування без очікування гармонізованого законодавства. Єдиний патентний суд Європи успішно функціонує з 2023 року, хоча виникли проблеми з дотриманням термінів, а його юрисдикція з широким охопленням все ще може поширюватися на Велику Британію; у 2026 році відбулося перше звернення Єдиного патентного суду до Суду ЄС у справі «Dyson проти Dreame», тоді як після Brexit зберігаються асиметрії у питаннях вичерпання прав та паралельного імпорту. У сфері авторського права на штучний інтелект апеляція Getty Images проти Stability AI перебуває на розгляді і на неї може вплинути німецьке рішення у справі GEMA проти Suno щодо запам'ятовування моделей; уряд Великої Британії зайняв вичікувальну позицію щодо винятків у сфері аналізу тексту та даних до винесення судових рішень, а законопроект, ініційований окремим депутатом, що має на меті заборонити надрозумний штучний інтелект, навряд чи стане законом. Консультації UKIPO з питань права на промислові зразки стосуються спрощення процедур, зразків, створених за допомогою штучного інтелекту, та пастки транскордонного незареєстрованого захисту, тоді як суперечки, такі як справа «Jellycat проти Hamleys» щодо дизайну плюшевих іграшок, підкреслюють існуючі напруження; нові проблеми, пов'язані з «діпфейками», відсутністю у Великій Британії прав на особистість та вимогами щодо маркування, передбаченими

Законом ЄС про штучний інтелект, вже впливають на рекламні та маркетингові практики. Хоча розбіжності поки що виявилися меншими, ніж очікувалося, поєднання нових судових систем, таких як Єдиний патентний суд (UPC), та технологій, що стрімко розвиваються, як-от генеративний штучний інтелект, неминуче змінить ландшафт інтелектуальної власності після Brexit, причому британські суди користуватимуться своєю свободою незалежного мислення, водночас зважаючи на принцип взаємності у забезпеченні дотримання прав. ***(Joanna Goodman. Intellectual property: Original thinking // The Law Society (https://www.lawgazette.co.uk/features/intellectual-property-original-thinking/5128313.article). 23.10.2026).***

***

Сполучені Штати Америки

У звіті Відомства патентів і торговельних марок США (USPTO) під назвою «Інтелектуальна власність та економіка США у 2024 році» наведено детальний опис використання інтелектуальної власності в різних галузях американської економіки, де зазначається, що на «інтелектуально-ємні» сектори припадає 11,4 трлн доларів ВВП (44 % обсягу виробництва приватного сектору), 33 % робочих місць у приватному секторі та 81,5 % експорту товарів — проте у ньому не доведено, що саме інтелектуальна власність є причиною економічного зростання. Хоча керівництво USPTO подало ці висновки як остаточний доказ економічної цінності інтелектуальної власності, автори дослідження прямо визнають, що не можуть відокремити вплив патентів, торговельних марок чи авторських прав від більш загальних чинників зростання, таких як капітальні інвестиції, робоча сила та технології. Крім того, методологія, на якій ґрунтується звіт, має суттєві обмеження: визначення «інтенсивності інтелектуальної власності» за співвідношенням кількості прав інтелектуальної власності на одного працівника створює викривлену метрику, яка надає перевагу капіталомістким компаніям з невеликою кількістю персоналу, завищує статус непрактикуючих суб'єктів (організацій, що займаються захистом патентів) та фармацевтичних патентних заростей, а також не дозволяє відрізнити справжні інновації від антиконкурентних заявок. Двохкомпонентна класифікація також не враховує важливі непатентні механізми реалізації інновацій — такі як комерційні таємниці та переваги першопрохідців — тоді як галузі, що не є інтенсивними щодо ІВ, продовжують генерувати більшу частину національного економічного випуску. Зрештою, хоча дослідження надає корисний огляд впливу ІВ на економіку США, політикам слід утриматися від неправильного використання його описової статистики для протидії реформам якості патентів або для твердження, що просте накопичення більшої кількості патентів автоматично сприяє економічному зростанню та добробуту споживачів. ***(Wayne T. Brough. America's Patent Office Measures IP's Footprint, Not Its Payoff // R Street***

Institute (RSI) (https://www.rstreet.org/commentary/americas-patent-office-measures-ips-footprint-not-its-payoff/). 01.10.2026).

***

Все більш поширена практика проведення клінічних випробувань біологічних препаратів на ранніх стадіях поза межами Сполучених Штатів надає фармацевтичним та біотехнологічним компаніям значні переваги, зокрема швидший набір пацієнтів, нижчі витрати та, можливо, більш гнучкі регуляторні вимоги в таких країнах, як Китай, Австралія та країни Латинської Америки. Однак компанії, які прагнуть отримати остаточне схвалення від Управління з контролю за продуктами та ліками США (FDA), стикаються зі значними ризиками щодо інтелектуальної власності, що виникають у зв'язку з розкриттям інформації відповідно до вимог іноземних регуляторних органів, партнерськими відносинами у сфері виробництва та розбіжностями між міжнародними графіками клінічних досліджень та термінами розгляду патентних заявок у США. Реєстрація клінічних випробувань та загальнодоступні нормативні документи можуть вважатися рівнем техніки відповідно до патентного законодавства США, що потенційно може перешкодити компаніям отримати патентний захист, якщо винаходи будуть оприлюднені до подання заявок. Щоб зберегти ексклюзивність, розробники біотехнологій повинні розглянути можливість подання попередніх або остаточних патентних заявок до реєстрації закордонних клінічних випробувань або оприлюднення конфіденційної інформації, що стосується терапевтичних композицій, методів лікування, схем дозування, клінічних методик та інноваційних виробничих процесів. Додаткові ризики виникають під час залучення іноземних контрактних дослідницьких організацій або контрактних виробничих організацій, оскільки обмін власними технологіями виробництва та технічними знаннями може призвести до порушення конфіденційності, суперечок щодо авторства винаходів або подання конкуруючих патентних заявок. Ці проблеми є особливо актуальними в юрисдикціях із слабким захистом прав інтелектуальної власності або недостатніми вимогами щодо передачі технологій. Тому компаніям слід забезпечити патентний захист відповідних виробничих інновацій, зокрема методів обробки клітин, генетичних модифікацій, технологій розробки рецептур та процедур контролю якості, перш ніж розкривати їх зовнішнім партнерам. Не менш важливим є узгодження процесу отримання патенту з етапами регуляторного контролю FDA, щоб забезпечити встановлення необхідних прав до початку комерціалізації та збереження потенційних переваг, пов'язаних із терміном дії патенту. Розробникам рекомендується проводити офіційні перевірки інтелектуальної власності перед залученням підрядників, подачею заявок на дослідження нових лікарських засобів, реєстрацією клінічних випробувань та подачею заявок на ліцензування біологічних препаратів. Прискорена експертиза патентів також може допомогти

узгодити правовий захист із графіком клінічних досліджень. Зрештою, успішна розробка біологічних препаратів, орієнтована на закордонні ринки, вимагає комплексної стратегії у сфері інтелектуальної власності та регуляторних питань, яка б передбачала ризики розкриття інформації, захищала виробничі ноу-хау, запобігала суперечкам щодо прав власності та зберігала ексклюзивність на ринку США, гарантуючи, що фінансові вигоди від міжнародних клінічних випробувань не будуть підірвані через ослаблення патентного захисту або передчасне входження на ринок біосимілярів-конкурентів. ***(Allison Gilder. Intellectual Property Strategy In An Era of Foreign Clinical Trials // Foley Hoag LLP (https://foleyhoag.com/news-and-insights/publications/alerts-and-updates/2026/september/intellectual-property-strategy-in-an-era-of-foreign-clinical-trials/). 01.10.2026).***

***

У сфері розробки фармацевтичних препаратів оперативність є ключовою стратегією створення вартості, оскільки дозволяє зберегти обмежений термін патентної ексклюзивності активу, відлік якого починається з дати подання первинної нетимчасової заявки, а не з моменту виходу препарату на ринок. Оскільки останні роки патентного захисту зазвичай є періодом найвищої прибутковості терапевтичного засобу, перш ніж конкуренція з боку генериків або біосимілярів спричинить різке падіння цін — аж до 85% (при цьому понад 230 млрд доларів доходу фармацевтичного ринку США припадає на препарати, термін дії патентів на які закінчується в період з 2025 по 2030 роки), — затримки у розробці безпосередньо скорочують термін комерційного використання препарату з високою рентабельністю. Значна втрата часу пов’язана не стільки з самим науковим процесом, скільки з операційними «прогалинами», що характеризуються фрагментованими передачами між постачальниками, адміністративними затримками та послідовним плануванням між окремими неклінічними, виробничими, біоаналітичними та клінічними підрядними організаціями. Замінивши транзакційні моделі взаємодії з постачальниками на інтегровані паралельні робочі процеси, що дозволяють завчасно передбачити наступні етапи регуляторного та клінічного супроводу, розробники можуть усунути непотрібні операційні перешкоди та скоротити терміни від оцінки безпеки до клінічного підтвердження концепції на 40%. Зрештою, хоча прискорення розробки не може змінити встановлений законом термін дії патенту, усунення операційних прогалин дозволяє відновити цінну ринкову ексклюзивність, максимізувати чисту теперішню вартість та зміцнити комерційну життєздатність інноваційних методів лікування ще до настання «патентного обриву». ***(Julie-Ann Cabana. The Patent Clock Is Already Running. Why Development Speed Is Also a Commercial Strategy // Endpoints News (https://endpoints.news/sp/the-patent-clock-is-already-running-why-development-speed-is-also-a-commercial-strategy/). 05.10.2026).***

***

Торгова палата США подала свої зауваження до Офісу торгового представника США в рамках перегляду у 2026 році переліку ринків, що мають погану репутацію через підробку та піратство, підкресливши, що міцні, передбачувані та забезпечені правом на примусове виконання права інтелектуальної власності мають вирішальне значення для конкурентоспроможності США, довіри споживачів та верховенства права, оскільки галузі, що інтенсивно використовують інтелектуальну власність, забезпечують 7,8 трлн доларів ВВП, 33 відсотки зайнятості, 79 % експорту та 47,2 млн робочих місць станом на 2019 рік, тоді як, за даними Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD), у 2021 році вартість підроблених та піратських товарів становила аж 467 млрд доларів, або 2,3 % світової торгівлі. Палата вітає те, що Торговий представник США (USTR) зосереджує увагу на високоякісних «суперпідробках» або «суперклонах», які настільки точно відтворюють торговельні марки, упаковку, етикетки та матеріали для автентифікації, що здатні ввести в оману навіть досвідчених експертів у секторах розкішних товарів, автомобільних запчастин, ігрових приставок та інших галузях, проте наголошує, що заходи з дотримання прав інтелектуальної власності повинні також бути спрямовані проти суб'єктів, які сприяють цьому — незаконних онлайн-торговельних майданчиків, платформ соціальних мереж, каналів перепродажу, платіжних мереж, логістичних операторів та фізичних ринків — які забезпечують виробництво, просування, доставку, оплату та продаж у великих масштабах. У ньому заохочується визнання платформ, які демонструють активну залученість, достатнє ресурсне забезпечення дотримання вимог та конструктивну співпрацю з правовласниками, зокрема згадуються багаторівнева система перевірки продавців Amazon, системи виявлення, автентифікації та забезпечення дотримання прав на основі штучного інтелекту, а також співпраця в рамках ланцюга постачання; швидкі відповіді eBay протягом 24–48 годин, програму перевірених продавців, політику щодо повторних порушників та інструмент VeRO; а також заборону Mercado Libre на продаж рецептурних медичних препаратів, Програму захисту брендів та меморандуми про взаєморозуміння з органами охорони здоров'я країн Латинської Америки. І навпаки, у звіті вказується на стійкі проблеми на DHGate (неефективне забезпечення дотримання вимог, громіздка процедура подання скарг, повторні порушники, які використовують змінені торгові марки), IndiaMART (значні обсяги фармацевтичних препаратів та медичних виробів за цінами нижче ринкових, непослідовне дотримання вимог, повільне забезпечення дотримання та відмова від відповідальності продавців), Lazada (нерівномірне впровадження заходів у різних регіонах, триваючий продаж товарів, що підлягають регулюванню, таких як контактні лінзи в Малайзії, прогалини у комунікації), Shein (товари, що нагадують захищені логотипи та дизайни предметів розкоші, повторні розміщення товарів та слабкі заходи реагування), Telegram (анонімність, що уможливлює торгівлю підробками, зокрема ліками), TikTok (просування

«суперпідробок» у соціальній комерції попри чіткі заборони) та Tokopedia (непослідовне видалення контенту, обмежена прозорість щодо перевірки інтернет-аптек). До фізичних ринків, що викликають занепокоєння, належать: Bhagirath Palace в Делі (підроблені та неліцензовані фармацевтичні препарати), Pramuka Market в Джакарті (відкритий продаж незаконних ліків), численні місця в Пакистані поблизу лікарень у Мултані, Файсалабаді, Карачі, Лахорі та Сваті, а також Стамбульський Великий базар, райони Аксарай, Фатіх та Умраніє (підроблені текстильні вироби, що перетинаються з фармацевтичною продукцією). У додаткових спостереженнях зазначається стрімке зростання в Пакистані неформальної онлайн-торгівлі через платформу Daraz.pk та соціальні мережі, де рівень контролю є неоднаковим, а також про те, що в Туреччині, незважаючи на законодавчу заборону, продовжує існувати онлайн-торгівля лікарськими засобами через групи в Telegram, які використовують існуючі мережі збуту підроблених препаратів. Палата також наголошує на новій загрозі, яку становлять непідробні незаконні товари, що порушують нормативні дозволи, стандарти безпеки чи маркування, а також акцизні чи митні правила, хоча на перший погляд виглядають законними, створюючи прямі ризики для здоров'я, особливо при застосуванні на людському тілі, та використовуючи ті самі комерційні моделі, платформи й контрабандні мережі, що й порушники прав інтелектуальної власності; вона рекомендує USTR визначити NCIP як окрему категорію, звітувати про їхню концентрацію, домагатися заходів правового захисту в рамках торговельних переговорів, включаючи забезпечення дотримання експортних правил та обмін даними до завантаження, а також заохочувати такі внутрішні відомства, як IPRC, CBP та HSI, ставитися до них з такою ж суворістю, як і до порушень прав інтелектуальної власності, звертаючи увагу на існуючу розбіжність у статистиці щодо вилучень та судових переслідувань. Загальні рекомендації включають висвітлення платформ, що демонструють передовий досвід; зосередження уваги на системних недоліках, таких як недостатній контроль та повторні порушення; заохочення прозорості та збереження доказів; посилення митного співробітництва та забезпечення дотримання експортного законодавства; сприяння розвитку державно-приватного партнерства; а також моніторинг національних центрів інтелектуальної власності (NCIP), щоб Америка залишалася найкращим місцем для винаходів, створення та виведення продуктів на ринок. ***(Brad Watts. U.S. Chamber Comment: 2026 Review of Notorious Markets for Counterfeiting and Piracy // U.S. Chamber of Commerce (https://www.uschamber.com/intellectual-property/u-s-chamber-comment-2026-review-of-notorious-markets-for-counterfeiting-and-piracy). 05.10.2026).***

***

Посилаючись на дані Відомства патентів і торгових марок США, які свідчать, що галузі, які інтенсивно використовують інтелектуальну власність, становлять 11,4 трлн доларів — або 44 % валового

внутрішнього продукту приватного сектору США, — Корпорація з питань страхування інтелектуальної власності (IPISC) закликає підприємства та страхових брокерів офіційно включити ризики судових спорів щодо інтелектуальної власності до аналізу комерційного страхування. Хоча стандартні поліси загальної комерційної відповідальності та професійної відповідальності часто містять обмежувальні виключення, що залишають компанії недостатньо захищеними, ризик судових спорів щодо інтелектуальної власності діє у двох напрямках: особи, які не є власниками прав інтелектуальної власності, стикаються з високими витратами на захист, відшкодування збитків та зобов'язаннями щодо відшкодування за договором у разі передбачуваного порушення, тоді як правовласники часто не мають достатнього капіталу для активного захисту своїх патентів, торговельних марок або комерційних таємниць без спеціального страхового покриття для захисту прав інтелектуальної власності. Оскільки тривалі суперечки можуть серйозно підірвати операційні грошові потоки, а стандартне страхування рідко покриває конфлікти, що існували раніше, IPISC наголошує на необхідності проведення проактивної оцінки ризиків до виведення продукту на ринок, укладення великих контрактів або поновлення страхових полісів, щоб організації могли оцінити свої ключові джерела доходу та забезпечити собі спеціалізоване страхове покриття для захисту своєї фінансової стабільності та комерційних активів від дорогих судових спорів. ***(IPISC Calls Attention to the Intellectual Property Blind Spot in Commercial Insurance Reviews // Wells Media Group, Inc. (https://www.insurancejournal.com/services/newswire/2026/10/06/886462.htm). 06.10.2026).***

***

У середині 2000-х років, коли Макао стало провідним світовим центром азартних ігор, комерційні амбіції Дональда Трампа на цій території зазнали краху, оскільки місцеві мешканці випередили його та зареєстрували назву компанії «Trump Companhia Limitada». Після того як у 2010 році Цивільний суд Макао відхилив його позов — постановивши, що ані Трамп, ані його бренд не були добре відомі місцевій громадськості, та відмовивши у задоволенні його вимоги про відшкодування збитків — Трамп надіслав гнівні листи голові виконавчої влади Макао Фернандо Чуї, в яких засуджував це рішення, у листуванні з міністром торгівлі США Гері Локом звинуватив регіональну судову систему в корупції та доручив своєму особистому адвокату Майклу Коену звернутися за допомогою до Державного департаменту США. Хоча ці перші спроби лобіювання виявилися невдалими, термін дії місцевого товарного знака закінчився у 2016 році, що відкрило шлях для пов'язаної з Трампом компанії отримати у червні 2017 року — лише через кілька місяців після початку його першого терміну на посаді президента США — дозвіл на реєстрацію чотирьох торгових марок у Макао, що охоплюють сфери готельного бізнесу, нерухомості та казино. Відновивши інтерес до

прибуткового ігрового сектору Макао, який тривав десятиліттями після невдалої спроби отримати ліцензію на казино у 2001 році, ці реєстрації торговельних марок у 2017 році підкреслили постійні занепокоєння критиків та організацій з нагляду за дотриманням етики щодо переплетення президентської посади Трампа з його приватними бізнес-інтересами. ***(Ryan Ho Kilpatrick. Exclusive: In 2010 letter, Trump pleaded with Macau leader to correct 'outrageous' trademark defeat, attaching TV ratings // HKFP LTD (https://hongkongfp.com/2026/10/06/exclusive-in-2010-letter-trump-pleaded-with-macau-leader-to-correct-outrageous-trademark-defeat-attaching-tv-ratings/). 06.10.2026).***

***

У звіті громадської організації Groundwork Collaborative під назвою «The Walmart Watchtower» стверджується, що компанія Walmart розробила та запатентувала широкий набір технологій штучного інтелекту та відстеження поведінки, призначених для проведення експериментів із динамічним ціноутворенням, відмови у наданні знижок та зміни цін на основі індивідуальних профілів споживачів. У звіті детально описано патентні заявки, що охоплюють методи відстеження біометричних показників, даних про місцезнаходження, повсякденних звичок та історії покупок з метою маніпулювання цінами в онлайн-пошуку та вартістю кошика, при цьому ці технологічні ресурси порівнюються з заявами керівництва про те, що штучний інтелект компанії під назвою «Sparky» збільшує середню вартість замовлення на 40%. У відповідь керівництво Walmart, зокрема виконавчий віце-президент з корпоративних питань Ден Бартлетт, категорично заперечило застосування індивідуалізованого або динамічного ціноутворення за принципом «surge pricing», стверджуючи, що наявність патентів не означає їхнього практичного застосування, та ще раз підкресливши прихильність компанії до принципу «ціна встановлюється за товар, а не за особу». Однак організація Groundwork стверджує, що очевидна суперечність між власним патентним портфелем Walmart, повідомленнями для інвесторів та публічними запереченнями в рамках піар-кампанії підкреслює нагальну потребу в регуляторному контролі та корпоративній прозорості щодо того, як штучний інтелект та дані про споживачів використовуються під час розрахунку на касі. ***(Julia Conley. New Report Reveals Walmart's Patents for Price-Gouging Tech // Truthout (https://truthout.org/articles/new-report-reveals-walmarts-patents-for-price-gouging-tech/). 06.10.2026).***

***

Компанія Rocket One Inc. підписала з Міністерством ВПС США 12-місячну угоду про ліцензію на оцінку патенту, що охоплює патент США № 10,239,637 B2 під назвою «Система та метод затримання й нейтралізації безпілотних апаратів», тим самим розширивши свій портфель систем

протидії безпілотним літальним апаратам за рахунок технології, призначеної для захоплення ворожих дронів та ізоляції їхніх каналів зв'язку. Ця ліцензія надає компанії права на оцінку винаходу на території Сполучених Штатів у різних сферах застосування, серед яких — захист військових баз, аеропортів та аеродромів, внутрішня та прикордонна безпека, морська та портова безпека, критична інфраструктура, виправні установи та урядові об'єкти. Запатентована архітектура поєднує фізичне утримання з радіочастотною ізоляцією: дружній дрон розгортає утримуючий модуль навколо цільового безпілотного апарата, екранування якого призначене для переривання зв'язку з його оператором, тоді як додаткові конфігурації, описані в патенті, можуть підтримувати функції локалізованого підроблення, глушіння та радіорозвідки. Генеральний директор Робб Кні заявив, що ця угода додає запатентований підхід до фізичного захоплення, який компанія оцінюватиме разом зі своєю платформою «Swarm Stage AI» для імітації загроз з боку роїв дронів та навчання протидії безпілотним літальним апаратам (UAS). Протягом періоду оцінки планується вивчити конфігурації системи, вимоги до тестування та можливості інтеграції. Ці можливості все ще перебувають на стадії оцінки та випробувань і не свідчать про фактичні експлуатаційні характеристики продукції; угода надає виключно права на оцінку, не дає дозволу на комерційний продаж, не є результатом державних закупівель і не означає схвалення компанією Rocket One або її продукції з боку Міністерства ВПС. ***(Rocket One Signs Patent License Agreement with U.S. Air Force for Technology Designed to Capture and Neutralize Hostile Drones // Cision US Inc. (https://www.prnewswire.com/news-releases/rocket-one-signs-patent-license-agreement-with-us-air-force-for-technology-designed-to-capture-and-neutralize-hostile-drones-302898719.html). 06.10.2026).***

***

Поява економіки «дублів» (dupe) — коли споживачі навмисно купують доступні за ціною імітації товарів класу «люкс» — створила складну правову ситуацію для брендів. На відміну від підробок, «дублі» відкрито позиціонуються як альтернативи, що ставить під сумнів традиційний стандарт торговельної марки щодо «ризику введення в оману». Проте законодавство про торговельні марки залишається дієвим інструментом захисту прав, оскільки юридична плутанина виходить за межі простої помилки щодо походження товару й включає помилкове переконання, що оригінальний бренд спонсорував, ліцензував або схвалив цю імітацію. Недавні судові справи свідчать про те, що, хоча значні відмінності в ціні та брендингу можуть виключити ймовірність введення споживачів в оману, точні візуальні копії все одно можуть порушувати права на торговельну марку, навіть якщо покупці усвідомлюють, що це підробки. Оскільки покладатися виключно на традиційну концепцію введення в оману щодо походження товару стає дедалі недостатнім у світлі тенденцій до імітації, що поширюються через соціальні мережі,

брендам рекомендується впроваджувати комплексну стратегію захисту інтелектуальної власності. Коли позови щодо торговельних марок виявляються неефективними, компанії дедалі частіше звертаються до питань порушення прав на зовнішній вигляд товару та патентів на промислові зразки для захисту своїх активів. Цей проактивний підхід передбачає отримання патентів на промислові зразки та авторських прав, захист характерної упаковки на ранніх етапах життєвого циклу продукту, а також збереження послідовних елементів дизайну для підтримання асоціацій у споживачів. Зрештою, в епоху, коли доступні за ціною альтернативи користуються великим попитом, найефективнішим захистом для брендів є формування диверсифікованого портфеля інтелектуальної власності ще до того, як їхні успішні продукти стануть об'єктами копіювання. ***(John J. O'Malley, Lauren McLaughlin. The Dupe Economy: What Fashion Brands Can and Can't Do About Copycats // Volpe and Koenig (https://www.vklaw.com/ImagineThatIPLawBlog/the-dupe-economy-what-fashion-brands-can-and-cant-do-about-copycats). 07.10.2026).***

***

Патент без відповідної бізнес-стратегії — це лише дорогий шматок паперу, а отже, стартапи повинні перенести акцент з простого питання про те, чи підлягає винахід патентуванню, на оцінку конкретної комерційної вигоди, яку він створює. Перш ніж витрачати значний час і кошти на подання заявки, засновники повинні перевірити свої винаходи за трьома послідовними критеріями. Перший критерій оцінює комерційну вигоду, гарантуючи, що винахід безпосередньо пов'язаний із доходом, захищає функції, за які клієнти насправді платять, або зміцнює партнерські відносини. Другий критерій оцінює ризик обходу патенту, ставлячи перед командою завдання визначити, чи можуть конкуренти легко обійти патент, щоб досягти того самого результату; якщо існує дешевий спосіб обходу, патент має незначну практичну цінність. Лише після того, як винахід пройде ці орієнтовані на бізнес перевірки, засновники повинні застосувати третій критерій — патентоспроможність, який передбачає оцінку новизни та неочевидності.

Розробка надійної патентної стратегії також вимагає суворої дисципліни на етапі супроводу, зокрема шляхом регулярного скорочення патентного портфеля. Оскільки з часом розмір плати за підтримання чинності патентів зростає у всіх юрисдикціях, розширення портфеля може непомітно вичерпати грошові кошти стартапу, якщо ним не керувати належним чином. Стартапи повинні проводити щорічні аудити своїх існуючих патентів, дозволяючи тим, що пов'язані з застарілими продуктами, втратити чинність, якщо вони не мають зовнішньої цінності для ліцензування або захисту. Такий підхід вимагає культурних змін у компанії: відходу від схильності до досягнення сухих квот на подання заявок на користь оцінки комерційного охоплення, фінансового навантаження та загальної рентабельності інвестицій у патентний портфель.

На практиці це означає, що стартапи повинні ставити якість вище за кількість, спираючись на менший, але більш цілеспрямований портфель патентів, який ефективно блокує конкурентів. Під час проходження цього процесу засновники повинні залучати патентних повірених, які пропонують стратегічні бізнес-рекомендації та узгоджують інтелектуальну власність із дорожньою картою продукту, а не просто складають формули винаходу. Крім того, якщо стартап використовує попередню заявку для забезпечення ранньої дати подання, він повинен повністю розкрити основні аспекти винаходу, щоб гарантувати ефективний захист пріоритету. Зрештою, кожен патент у портфелі стартапу, незалежно від того, чи є він запропонованим, чи вже існуючим, повинен відповідати стандарту, згідно з яким він активно заслуговує на своє місце, надаючи відчутну бізнес-перевагу. ***(Babak Akhlaghi. Patent strategy for US start-ups: the three-filter test and pruning recommendations // LBR trading as Centellic (https://www.iam-media.com/article/patent-strategy-us-start-ups-the-three-filter-test-and-pruning-recommendations). 07.10.2026).***

***

Хоча Генрі Форда часто пов'язують із зародженням автомобіля, він не винайшов його; натомість його судова суперечка з Джорджем Селденом запобігла створенню монополії, яка в іншому випадку контролювала б усі ранні автомобілі, що вироблялися або продавалися у Сполучених Штатах. Селден, патентний повірений із Рочестера, штат Нью-Йорк, подав заявку на патент на автомобіль у 1879 році — за сім років до того, як Карл Бенц запатентував свій «Motorwagen», який широко вважається першим практичним автомобілем, — проте, на відміну від Бенца, який сконструював діючий транспортний засіб, Селден підготував лише креслення двигуна та автомобіля і на той час так і не побудував повноцінного автомобіля. Використовуючи свої знання про патентну процедуру, Селден навмисно затягував розгляд заявки приблизно на шістнадцять років, щоб патент, виданий у 1895 році, збігся у часі з появою прибуткових виробників, яких він потім міг би притягнути до відповідальності за порушення прав, чим завоював собі репутацію першого у світі «патентного троля». У 1899 році підприємець Вільям Вітні виявив цей патент і, через компанію «Electric Vehicle Company», придбав його та забезпечив дотримання прав, подавши позов проти компанії «Winton Motor Carriage Company» Олександра Вінтона, яка зрештою уклала мирову угоду після дорогої судової тяганини та приєдналася до інших виробників, утворивши Асоціацію ліцензованих виробників автомобілів. «Ford» відмовився приєднатися до угоди і, після восьми років судових розглядів, у 1911 році домігся рішення суду про те, що патент Селдена був дійсним лише для двотактних компресійних двигунів Брейтона; оскільки «Ford» та більшість інших виробників використовували чотиритактні двигуни циклу Отто, вони могли вільно продовжувати виробництво, а сам патент втратив чинність через два роки. Згодом Селден сам зайнявся виробництвом: у 1906 році він заснував

компанію «Selden Motor Company» і до 1914 року випустив понад 7 400 автомобілів різних типів кузова, які, за іронією долі, оснащувалися саме чотиритактними двигунами, а не запатентованою двотактною конструкцією. Це були дорогі автомобілі преміум-класу, такі як «Selden 40R Varsity Roadster» 1911 року випуску з чотирициліндровим двигуном потужністю 40 кінських сил і об'ємом 5,8 літра, початкова ціна якого становила 2 000–2 500 доларів (що сьогодні еквівалентно приблизно 71 000–89 000 доларів); збереглися лише поодинокі екземпляри, причому один із шести відомих «40R Varsity Roadster» був проданий на аукціоні за 220 000 доларів у 2007 році та за 159 500 доларів у 2019 році. ***(Charles Krome. Henry Ford Killed The Patent That Claimed To Own The Automobile // Static Media® (https://www.jalopnik.com/2281442/henry-ford-killed-selden-patent-claimed-own-automobile/). 11.10.2026).***

***

Оскільки інновації дедалі більше залежать від програмного забезпечення, штучного інтелекту, даних та спеціалізованих процесів, компанії усвідомлюють, що частина їхньої найціннішої інтелектуальної власності полягає саме у власних ноу-хау, а не в патентах. Комерційні таємниці можуть захищати конфіденційну інформацію, таку як технології виробництва, алгоритми, методи випробувань, технічні характеристики матеріалів, процеси розробки продукції та експертні знання щодо ланцюгів постачання, особливо коли конкуренти не можуть легко виявити ці активи або здійснити їх реверс-інжиніринг. На відміну від патентів, які вимагають публічного оприлюднення, пов'язані зі значними витратами на реєстрацію та забезпечення дотримання прав і, як правило, втрачають чинність через 20 років, комерційні таємниці можуть забезпечувати захист на необмежений термін, доки інформація залишається комерційно цінною, конфіденційною та захищеною за допомогою розумних заходів щодо збереження таємниці. Такий підхід є особливо актуальним у таких галузях, як відпочинок на природі, фітнес та електромобільність, де конкурентні переваги часто залежать від технологій та операційних знань, які клієнти ніколи не бачать безпосередньо. Однак комерційні таємниці не завжди є кращим варіантом, особливо коли винахід можна легко реконструювати або розробити самостійно, що робить патентний захист більш доцільним. Тому компаніям слід систематично визначати знання та технології, які вирізняють їхній бізнес, оцінювати ризики розкриття та копіювання, а також запроваджувати відповідні заходи щодо забезпечення конфіденційності. Зрештою, ефективна стратегія у сфері інтелектуальної власності поєднує патенти та комерційні таємниці відповідно до характеру кожної інновації, забезпечуючи належний захист як очевидних винаходів, так і менш відчутних джерел конкурентної переваги. ***(Kevin P. Moran. Trade Secrets Are Making a Comeback // Michael Best & Friedrich LLP (https://www.michaelbest.com/insights/trade-secrets-are-making-a-comeback-102o56w/). 12.10.2026).***

Для інвесторів венчурного капіталу в секторі біологічних наук оцінка інтелектуальної власності компанії вимагає не лише підтвердження наявності патентних заявок або виданих патентів. Справжня комерційна цінність патентного портфеля залежить від того, чи захищають його формули винаходу основні продукти компанії, чи перешкоджають вони конкурентам у розробці альтернатив та чи забезпечують достатню ринкову ексклюзивність, щоб виправдати інвестиції. Тому ефективна комплексна перевірка повинна оцінювати як точність, так і широту патентних формул, гарантуючи, що вони охоплюють терапевтичні засоби, що розробляються, та водночас розширюють захист за межі вузько визначених молекул або препаратів. У міру того як біотехнологічні компанії переходять від початкових досліджень до клінічних випробувань, їхні продукти часто зазнають змін у молекулярній структурі, складі, схемах дозування та терапевтичних показаннях, що створює ризик того, що існуючі патенти можуть більше не забезпечувати захист найбільш важливих з комерційної точки зору активів. Підтримка заяв на продовження, що знаходяться на розгляді, у ключових патентних сімействах дозволяє компаніям адаптувати свої формули винаходів у міру просування досліджень та появи конкурентних загроз. Інвесторам також слід перевіряти, чи є патентні формули достатньо широкими, щоб унеможливити обхід їх конкурентами, особливо у усталених терапевтичних галузях, де альтернативні антитіла або малі молекули можна відносно легко розробити, дедалі частіше за допомогою штучного інтелекту. Однак надмірна широта формули винаходу несе в собі певні ризики, оскільки патенти повинні адекватно описувати та забезпечувати можливість реалізації всього обсягу винаходів, які вони покликані захищати. Широкі формули винаходу, підкріплені обмеженою кількістю експериментальних прикладів, особливо ті, що охоплюють цілі класи біологічних молекул, визначених переважно за функцією, можуть бути відхилені під час експертизи або визнані недійсними в ході судового розгляду. Отже, надійний патентний захист вимагає балансу між комерційно значущою широтою формули винаходу та достатнім технічним розкриттям. Очікування також повинні враховувати стадію розвитку компанії: підприємства на початковій стадії розвитку повинні зберігати гнучкі можливості щодо подання заяв на патенти та запасні варіанти, тоді як компанії на клінічній стадії повинні демонструвати отримані патенти, які захищають їхні провідні продукти та створюють суттєві бар’єри для конкуренції. Щодо більш зрілих підприємств, інвестори повинні оцінювати весь портфель у рамках довгострокової стратегії життєвого циклу продукту, включаючи додаткові патенти, що охоплюють виробничі процеси, методи лікування, рецептури та схеми дозування. Для визначення реалістичного терміну ринкового захисту необхідно також враховувати дати закінчення терміну дії патентів, а також очікувані регуляторні дозволи, продовження терміну дії патентів та періоди регуляторної ексклюзивності. Зрештою, ретельна перевірка інтелектуальної власності повинна зосередитися на тому, чи відповідають патентні формули вимогам продуктів, що постійно розвиваються,

чи забезпечують вони надійний захист від конкурентів та чи в сукупності створюють комерційно цінний період ексклюзивності. Такий підхід дозволяє інвесторам відрізнити компанії з дійсно сильними конкурентними позиціями від тих, чиї патентні портфелі виглядають вражаюче, але забезпечують обмежений практичний захист. ***(Paul A. Calvo, Anjali Ramaswamy. Patent Claim Quality and Scope: Why What a Patent Claims Matters More Than Whether It Exists // Sterne, Kessler, Goldstein & Fox PLLC (https://www.sternekessler.com/news-insights/insights/patent-claim-quality-and-scope-why-what-a-patent-claims-matters-more-than-whether-it-exists/). 13.10.2026).***

***

Підприємства часто помилково вважають, що оплата інтелектуальної власності автоматично надає їм право власності, що створює юридичні ризики, які можуть проявитися лише під час залучення фінансування, поглинань, переговорів щодо ліцензування або судових спорів. Згідно із законодавством США, твори, створені працівниками в рамках виконання своїх трудових обов'язків, як правило, належать роботодавцю, однак інтелектуальна власність, розроблена фрілансерами та незалежними підрядниками, не переходить автоматично до компанії-замовника. Тому підприємствам слід укласти письмові угоди, що містять відповідні положення щодо творів, створених за замовленням, та чітке передання прав ще до початку роботи. Творчі проекти, до яких залучено декількох учасників, вимагають особливої уваги, оскільки право власності на готове відео, подкаст або маркетингову кампанію не обов'язково включає права на їхні окремі складові, що робить необхідним отримання дозволів від учасників та перевірку ліцензій третіх сторін. Компанії, які співпрацюють з консультантами, також повинні розрізняти вже існуючу інтелектуальну власність, що залишається у власності консультанта, та інтелектуальну власність, створену в рамках проекту, та переконатися, що вони отримали достатні ліцензії на використання будь-яких базових технологій, включених до кінцевих результатів роботи. Розробка програмного забезпечення пов'язана з додатковими викликами, що стосуються субпідрядників, внесків у код та зобов'язань щодо ліцензування відкритого програмного забезпечення, що вимагає чіткого розподілу обов'язків, ведення обліку учасників та проведення регулярних аудитів на відповідність вимогам. Засновники повинні офіційно передати компанії відповідні винаходи, програмне забезпечення, бренди та інші активи, розроблені до реєстрації компанії, а трудові договори з працівниками повинні регулювати питання власності на винаходи, зокрема на патенти та результати роботи, створені поза межами звичайних трудових обов'язків. Зрештою, ефективне управління правами власності на інтелектуальну власність залежить від чіткої договірної документації, ретельного відстеження внесків та ліцензій, а також періодичних аудитів прав власності. Своєчасне вирішення цих питань допомагає

підприємствам сформувати юридично захищений ланцюжок прав власності, захистити комерційно цінні активи та уникнути дорогих суперечок щодо прав власності, які можуть підірвати майбутні інвестиції або угоди. ***(Laura Lamansky. Who Owns the Rights? Avoiding IP Ownership Mistakes Before They Become Expensive // Michael Best & Friedrich LLP (https://www.michaelbest.com/insights/who-owns-the-rights-avoiding-ip-ownership-mistakes-before-they-become-expensive-102o584/). 13.10.2026).***

***

Законодавство США про патенти, що регулює заявки на продовження патенту (CIP), може створювати значні труднощі для винахідників, які вдосконалюють свої винаходи після подання первинної патентної заявки. Згідно з чинними правилами, пункт формули винаходу в заявці CIP отримує дату подання попередньої заявки лише в тому випадку, якщо первинне оприлюднення повністю підтверджує весь пункт формули винаходу. Коли заявка CIP вводить нові технічні елементи, уся формула винаходу, як правило, отримує пізнішу дату подання, навіть якщо більшість її ознак було розкрито раніше. Відповідно, якщо первинна патентна заявка була опублікована більше ніж за рік до подання заявки CIP, ця публікація може стати рівним рівнем техніки щодо вдосконаленого винаходу винахідника, що потенційно може стати підставою для відмови у видачі патенту на підставі очевидності відповідно до розділу 103 Закону про патенти. Наприклад, винахідник, який спочатку оприлюднив елементи ABCD, а згодом додав елемент E, може зіткнутися з необхідністю відмежувати отриманий винахід ABCDE від своєї власної попередньої публікації. У статті стверджується, що такий підхід несправедливо карає винахідників, які розвивають технології поступово, зокрема тому, що CIP зазвичай зберігають обмеження щодо терміну дії патенту, пов’язані з їхніми попередніми заявками. Щоб вирішити цю проблему, автор пропонує внести зміни до розділів 100(i) та 120 Закону США про патенти, щоб дозволити окремим елементам формули винаходу зберігати дати подання попередніх заявок, якщо це належним чином підтверджується відповідними оприлюдненнями. За таким підходом елементи ABCD збережуть свою початкову дату пріоритету, тоді як нововведений елемент E отримає пізнішу дату подання заявки за процедурою CIP, що унеможливить використання власної попередньої публікації винахідника як рівня техніки проти раніше розкритих ознак. Хоча суди та Відомство з патентів і торговельних марок США історично відхиляли присвоєння різних дат пріоритету в межах одного пункту формули винаходу, автор стверджує, що сучасна практика експертизи патентів та цифрові інструменти аналізу пунктів формули винаходу роблять можливою оцінку кожного елемента окремо. Критики стверджують, що винахід, який містить як старі, так і нові елементи, не є повністю сформованим до пізнішої дати подання заявки, і що запропонована система ускладнить процес експертизи. Однак, винаходи

еволюціонують з часом і що патентне право повинно визнавати поступовий розвиток та задокументоване володіння окремими технічними ознаками. Існуючі процедури експертизи вже передбачають окремий аналіз елементів формули винаходу під час оцінки вимог щодо очевидності та розкриття інформації, що свідчить про можливість застосування подібних методів для визначення пріоритету. Визнаючи занепокоєння щодо покладання громадськістю на опубліковані заявки та існуючий однорічний пільговий період, автор стверджує, що цих заходів захисту недостатньо для винаходів, розробка яких тривала кілька років. Зрештою, запропонована законодавча реформа має на меті уникнути ситуації, коли винахідникам доводиться доводити, що їхні власні попередні оприлюднення не є перешкодою, зберігаючи при цьому відповідні обмеження щодо строку дії патенту та заохочуючи постійне технологічне вдосконалення. ***(John Powers. Ending Self-Collision in Continuation-In-Part Patent Applications // IPWatchdog, Inc. (https://ipwatchdog.com/2026/10/14/ending-self-collision-in-continuation-in-part-patent-applications/). 14.10.2026).***

***

Розробка та замовлення індивідуальних поліцейських пам'ятних монет і значків пов'язані з важливими аспектами інтелектуальної власності та юридичними питаннями, особливо коли на виробах містяться назви підрозділів, значки, логотипи, слогани або офіційні відзнаки. Згідно із законодавством США, торговельні марки захищають ідентифікуючі слова, символи та дизайни, пов'язані з конкретними організаціями, тоді як авторське право може захищати оригінальні художні твори та ілюстрації. Однак наявність зображення в Інтернеті не означає автоматичного дозволу на його комерційне або рекламне використання, тому покупцям вкрай важливо перевірити право власності та отримати відповідні ліцензії перед початком виробництва. Товари, пов'язані з поліцією, викликають додаткові занепокоєння, оскільки певні федеральні закони, зокрема 18 U.S.C. §§ 701 та 716, обмежують несанкціоноване використання офіційних знаків розрізнення та форми за певних обставин, тоді як до символів правоохоронних органів штатів та місцевих органів можуть застосовуватися окремі правила. Особливо важливим є призначення цих товарів, оскільки до виробів, виготовлених для офіційних заходів відомства, можуть застосовуватися інші вимоги, ніж до продукції, що продається широкому загалу. Покупці також повинні переконатися, що дизайн не створює помилкового враження про офіційну підтримку, спонсорство або схвалення з боку правоохоронного органу. Щоб мінімізувати юридичні та комерційні ризики, організації повинні перевіряти походження та дозволене використання всіх графічних матеріалів, переглядати остаточні макети дизайну, фіксувати письмові дозволи та вести чіткий облік узгоджених технічних вимог. Цифрові платформи для дизайну, зокрема ті, що пропонують шаблони та персоналізацію за допомогою штучного інтелекту, можуть спростити творчий

процес, але не передають права власності на захищені матеріали та не скасовують вимог щодо ліцензування. Покупці та постачальники повинні укладати письмові угоди, в яких визначаються відповідальність за отримання дозволів, право власності на новостворені графічні матеріали, зобов'язання щодо конфіденційності, дозволене використання файлів дизайну та процедури затвердження змін. Перед здійсненням оплати також слід узгодити такі деталі виробництва, як кількість, розміри, обробка, упаковка та ціна. Зрештою, ретельна перевірка інтелектуальної власності, прозорі договори з постачальниками та ґрунтовний аналіз дизайну можуть допомогти запобігти спорам щодо порушення прав, введенню в оману та дороговартісним виробничим помилкам. У випадках, коли право власності або правові обмеження залишаються невизначеними, рекомендується проконсультуватися з кваліфікованим юристом у сфері інтелектуальної власності. ***(Catherine Sadler. What to Know About Intellectual Property When Ordering Custom Police Challenge Coins and Pins in the U.S. // LawNews (https://www.lawnews.co.uk/legal-news/what-to-know-about-intellectual-property-when-ordering-custom-police-challenge-coins-and-pins-in-the-u-s/). 14.10.2026).***

***

Порушення прав інтелектуальної власності має місце, коли хтось використовує, продає або імпортує матеріали, що підлягають захисту — такі як запатентовані характеристики продукції, логотипи, що є торговими марками, твори, захищені авторським правом, конфіденційні списки клієнтів або комерційні таємниці — без дозволу або виходячи за межі наданого дозволу; а оскільки інтелектуальна власність часто входить до числа найцінніших активів підприємства, такі порушення можуть становити загрозу для відносин із клієнтами, конкурентоспроможності, доходів та контролю над ключовою інформацією. Вибір відповідної стратегії захисту значною мірою залежить від типу інтелектуальної власності, оскільки для торговельних марок, авторських прав, патентів та комерційних таємниць діють різні правила щодо реєстрації, юрисдикції та засобів правового захисту; наприклад, позови щодо патентів вимагають наявності патенту, виданого Відомством з патентів та торговельних марок США (USPTO), і розглядаються виключно у федеральному суді; власники авторських прав на твори, створені у США, як правило, повинні зареєструвати свої права перед подачею позову до федерального суду, тоді як позови щодо торговельних марок та комерційних таємниць можуть розглядатися як у суді штату, так і у федеральному суді. Перш ніж обрати спосіб дій, власник повинен усвідомити як правові підстави позову, так і комерційну мету його подання. У багатьох випадках, особливо коли порушення є ненавмисним, добре складений лист із вимогою припинити порушення — у якому викладено точні факти (включно з реєстраційними номерами, датами та доказами заподіяної шкоди), тверду, але ввічливу правову позицію, підкріплену законодавством або умовами договору, конкретне

запропоноване рішення, чіткий термін для відповіді та чітке зазначення кроків (включно з судовим розглядом), які будуть вжиті у разі невирішення спору, — може дозволити врегулювати спір без судового розгляду. Якщо ймовірний порушник ігнорує лист або оскаржує звинувачення, може знадобитися подача позову про порушення прав, у рамках якого позивач повинен довести наявність законних прав на об'єкт інтелектуальної власності та факт їх порушення відповідачем; доступні засоби правового захисту включають судові заборони, відшкодування фактичних збитків, виплату роялті, відшкодування витрат на юридичні послуги, а також збільшені або штрафні збитки. Нарешті, у випадках, коли шкода може бути завдана негайно і її важко буде усунути — наприклад, коли колишній працівник або партнер погрожує розкрити комерційну таємницю — може знадобитися тимчасовий або попередній судовий наказ, щоб припинити оскаржувані дії та зберегти статус-кво на час розгляду справи. Адаптація заходів реагування до типу об'єкта інтелектуальної власності та конкретних обставин, бажано за участю досвідченого юриста, гарантує ефективний та результативний захист прав. ***(Michael Mietlicki. IP Infringement: What Steps Can You Take If You're Affected? // Scarinci Hollenbeck, LLC (https://scarincihollenbeck.com/law-firm-insights/ip-infringement-steps-to-protect-your-rights). 16.10.2026).***

***

Моніторинг порушень патентних прав — це безперервний процес, що ґрунтується на фактичних даних і допомагає організаціям виявляти продукти або види діяльності, які потенційно порушують патентні права, шляхом порівняння ринкової інформації з конкретними пунктами формули патентів у їхніх патентних портфелях. На відміну від підходів, що базуються на збігах за ключовими словами, автоматизованих оцінках ризику або окремих сповіщеннях про дії конкурентів, ефективний моніторинг пов'язує інформацію про компанії, версії продуктів, патентні сімейства, окремі пункти формули патентів, технічні обмеження та підтверджуючі докази, щоб визначити, які ситуації потребують юридичної експертизи. Оскільки для встановлення факту порушення патентних прав необхідно довести, що продукт або процес, щодо якого висунуто звинувачення, відповідає всім обмеженням відповідного патентного пункту, технічної схожості самої по собі недостатньо для встановлення відповідальності. Тому структурована система моніторингу повинна забезпечувати ведення точних записів про конкурентів, технічні характеристики продукції, право власності на патенти та їхній правовий статус, при цьому розрізняючи ознаки, які безпосередньо підтверджуються відкритими даними, ті, що обґрунтовано випливають із цих даних, ті, що суперечать наявній інформації, та ті, які неможливо перевірити за допомогою відкритих джерел. Докази повинні мати простежуваність до надійних джерел, бути пов'язані з конкретними версіями продукту та зберігатися з достатнім контекстом для забезпечення подальшого розслідування. Повідомлення про

моніторинг повинні зосереджуватися на значущих подіях, таких як випуск нових продуктів, оновлення програмного забезпечення, нещодавно видані патенти або зміни в технічній документації, а також чітко визначати відповідні пункти формули винаходу, підтверджуючу інформацію, невирішені питання та причини ескалації. Автоматизовані інструменти та штучний інтелект можуть допомогти у виявленні потенційних перекриттів, систематизації технічної інформації та створенні попередніх схем формул винаходів, але вони не можуть замінити кваліфікованих юристів у тлумаченні формул винаходів, визначенні факту порушення або виборі стратегій захисту прав. Отже, юридичний аналіз слід інтегрувати в безперервний робочий процес, у рамках якого оцінюються результати, документуються рішення, а отриманий досвід використовується для вдосконалення моніторингу в майбутньому. Такі платформи, як IP Copilot, покликані підтримувати цей процес, об'єднуючи аналітичні дані про конкурентів, патентні портфелі, технічні докази та аналіз на рівні формули винаходу в рамках системи, призначеної для юридичної оцінки, а не для автоматизованого винесення висновків щодо порушення прав. Зрештою, ефективність моніторингу порушень патентних прав слід оцінювати за якістю, релевантністю та простежуваністю отриманих результатів, а не за кількістю сформованих сповіщень. Забезпечуючи чіткий зв'язок між ринковими тенденціями, формулами патентів, підтверджуючими доказами та судовими рішеннями, організації можуть раніше виявляти обґрунтовані ризики порушення прав, скорочувати кількість непотрібних розслідувань та приймати більш обґрунтовані рішення щодо захисту прав інтелектуальної власності. ***(Bryant Yee. Patent infringement monitoring: The alert is not the asset // IP Copilot (https://ipcopilot.ai/blog/patent-infringement-monitoring-the-alert-is-not-the-asset). 20.10.2026).***

***

Святковий сезон, хоча й є часом урочистостей, часто приносить з собою дорогі юридичні прорахунки для нових брендів, тому надзвичайно важливо до початку нового року врахувати п'ять ключових юридичних аспектів, щоб забезпечити впевнений старт з дотриманням усіх вимог, а не хаотичний початок. По-перше, необхідно створити належну юридичну структуру: компанії, які планують залучити венчурний капітал, повинні зареєструватися як корпорація типу «С» у штаті Делавер, тоді як підприємства, орієнтовані на надання послуг і не мають амбіцій щодо залучення венчурного капіталу, можуть обрати ТОВ або корпорацію типу «S», при цьому вони повинні додатково відповідати вимогам щодо статусу іноземної корпорації в кожному штаті, де розташовані їхні офіси або працюють співробітники, а не вибирати штат для реєстрації довільно. Захист інтелектуальної власності має не менш важливе значення: він вимагає повного розриву з будь-яким попереднім роботодавцем, передачі компанії всієї інтелектуальної власності, створеної до реєстрації, та підписання угод усіма учасниками — включаючи засновників,

співробітників, консультантів та радників — з подальшою оперативною реєстрацією торговельних марок і патентів для беззатримного захисту інновацій, створених протягом року. Документація щодо акціонерного капіталу має ретельно вестися за допомогою договорів купівлі акцій, підтверджень про оплату та згод ради директорів, при цьому вибір за статтею 83(b) має бути поданий до Податкової служби США (IRS) протягом 30 днів після будь-якого надання прав на акції, а будь-які неформальні «обіцяні» частки в капіталі мають бути урегульовані до початку перевірки з боку інвесторів. Дотримання трудового законодавства вимагає, щоб кожен працівник підписав лист-пропозицію, а також угоду про конфіденційність та передачу прав на винаходи, тоді як підрядники, що працюють за формою 1099, також повинні мати належні договори для забезпечення правильної класифікації та документації. Нарешті, підготовка до початкового фінансування передбачає завчасну організацію корпоративної документації для забезпечення безперешкодного проведення комплексної перевірки, налагодження відносин з інвесторами на ранньому етапі та надання пріоритету партнерам, які пропонують не лише капітал, а й галузеву експертизу та мережі контактів. Вирішення цих питань до кінця року дасть новим брендам змогу розпочати новий рік на міцній правовій основі та з набраним темпом розвитку. ***(Yashreeka Huq. Don't let the holidays turn into a legal hangover: Five things emerging brands should tackle now // Ashurst Perkins Coie Group (https://www.ashurstperkinscoie.com/en/insights/five-things-emerging-brands-should-tackle-now/). 21.10.2026).***

***

В економіці, що орієнтована на інновації, інтелектуальна власність часто є найціннішим активом, яким володіє високотехнологічна або біотехнологічна компанія, і часто коштує більше, ніж усі її матеріальні активи разом узяті, що робить перевірку інтелектуальної власності важливою для досвідчених інвесторів, які прагнуть зменшити ризики в угодах, проте багато хто не усвідомлює, що така перевірка має термін придатності та закінчується швидше, ніж очікувалося. Дві структурні особливості патентної системи поєднуються, що роблять попередню перевірку неактуальною: по-перше, між датою пріоритету заявки та її публікацією існує 18-місячна сліпа зона, протягом якої заявка конкурента, яка зрештою може загрожувати свободі діяльності компанії, залишається невидимою навіть для найдосвідченішого спеціаліста з пошуку, а деякі заявники з США, які відмовляються від подання заявки за кордон, можуть тримати заявки неопублікованими до видачі патенту; по-друге, патентні претензії є рухомою мішенню, оскільки заявники регулярно подають широкі претензії, а потім звужують, переписують або вносять зміни протягом процесу судового переслідування, що триває кілька років, а це означає, що заявка, яка здавалася нешкідливою на перевірці серії A (Series A), пізніше може бути оскаржена з претензіями, що блокують провідний продукт компанії, або, навпаки, виявитися

настільки звуженою, що не становить ризику. Отже, не можна покладатися на результати перевірки, проведеної для одного раунду фінансування, під час наступного раунду, оскільки з «сліпої зони» з'являються нові заявки, а обсяг відомих заявок змінюється — часто звужуючись, але іноді й розширюючись до загрозливих позицій. Найбільше на кону стоїть у галузі наук про життя, де багаторічні затримки в науково-дослідній роботі та регуляторних процедурах роблять сам портфель інтелектуальної власності основою інвестиційної концепції, а подовжені терміни зумовлюють збільшення кількості процедур реєстрації між раундами. До типових помилок належать: покладання на результати комплексної перевірки, проведеної в попередньому раунді; прогалини у питаннях власності та авторства винаходів (особливо у випадках університетських спін-офів, де відсутні договори про передачу прав або передбачені обмежувальні умови ліцензій); несподівані проблеми щодо свободи використання, які не можна вирішити навіть за допомогою потужного портфеля прав; а також слабкі заходи щодо захисту комерційної таємниці, що характеризуються відсутністю угод про конфіденційність, засобів контролю доступу та задокументованих протоколів. Тому головні юристи, фінансові директори та інвестори повинні з новою ретельністю підходити до кожного випадку фінансування чи укладення угоди, переглядати заявки, про які було відомо раніше, а також шукати нові, окремо підтверджувати, «що нам належить», у порівнянні з «що ми можемо зробити», підбирати експертів-рецензентів відповідно до складності технології — особливо у випадку клітинної та генної терапії, що вимагають глибоких наукових та юридичних знань — та включати як комплексну перевірку, так і моніторинг після укладення угоди до графіків та бюджетів угод, оскільки зареєстровані заявки та викладені в них формулювання продовжують розвиватися навіть після завершення переказу коштів. ***(Richard B. Emmons. IP Due Diligence Has a Shelf Life: Why Investors Must Reexamine IP at Every Round // Day Pitney LLP (https://www.daypitney.com/ip-due-diligence-has-a-shelf-life-why-investors-must-reexamine-ip-at-every-round). 22.10.2026).***

***

Нещодавня демонстрація компанією Tesla Roadster нового покоління, під час якої було продемонстровано їзду в перевернутому положенні та повітряні трюки, що стали можливими завдяки ракетним технологіям, запозиченим у SpaceX, підкреслює потенційну комерційну цінність захисту експериментальних інновацій навіть тоді, коли їхнє безпосереднє застосування залишається невизначеним. Хоча продемонстрований автомобіль не допущений до експлуатації на дорогах загального користування, а його двигуни на холодному газі не будуть встановлені на комерційну версію Roadster, патентна діяльність Tesla свідчить про те, що деякі базові технології з часом можуть знайти застосування у серійних автомобілях. Наприклад, нещодавно отриманий патент на систему електричних вентиляторів, яка

створює притискну силу, засмоктуючи повітря з-під автомобіля, може покращити зчеплення з дорогою, стабільність та керованість, особливо в складних дорожніх умовах. Аналогічно, технології газового приводу потенційно можуть сприяти покращенню прискорення та експлуатаційних характеристик автомобіля. Ці розробки ілюструють, як інновації, що беруть свій початок у таких спеціалізованих галузях, як гонки «Формули-1» та аерокосмічна промисловість, можуть набувати комерційного значення у міру розвитку доповнюючих технологій. З точки зору інтелектуальної власності цей випадок демонструє, наскільки важливо під час розробки патентних стратегій виходити за межі початкового призначення винаходу та визначати його потенційні майбутні сфери застосування. Хоча не кожна експериментальна технологія заслуговує на патентний захист, своєчасна подача заявки дозволяє закріпити за компанією цінні права ще до публічного оприлюднення інформації та створити для неї сприятливі умови для отримання вигоди, коли нові технології стануть комерційно вигідними. Зрештою, Roadster від Tesla ілюструє, що довгострокова цінність винаходу може полягати не в його найефектнішій демонстрації, а в практичних застосуваннях, які з'являються пізніше. ***(Dylan Morgan. Tesla's 'Flying' Car: Publicity Stunt or Valuable IP? // Mathys & Squire LLP (https://www.mathys-squire.com/insights-and-events/news/tesla-flying-car-publicity-stunt-or-valuable-ip/). 22.10.2026).***

***

Вашингтон три десятиліття повчав світ щодо захисту інтелектуальної власності, проте зараз, схоже, готується почати викрадати економічні таємниці з Китаю та інших країн за допомогою нового розвідувального підрозділу Пентагону, створеного для отримання комерційної інформації від іноземних компаній на користь американських фірм. Подробиці поки що обмежені, але, як очікується, підрозділ буде задіювати агентів, які видаватимуться за приватних підприємців, щоб проникнути в іноземні підприємства та заволодіти їхніми таємницями — про такий поворот подій йшлося у статті колишнього заступника директора ЦРУ Девіда Коена, опублікованій у журналі «Foreign Affairs». Це свідчить про суттєвий відхід від нещодавньої практики США, яка за адміністрації Обами була спрямована на встановлення міжнародних норм проти комерційного шпигунства, що передбачали передачу викраденої інтелектуальної власності приватним компаніям, водночас дозволяючи збір розвідувальної інформації для стратегічних цілей у рамках ширшої дипломатичної ініціативи з посилення глобальних правил щодо інтелектуальної власності. Відмова адміністрації Трампа від таких норм не є несподіванкою, зважаючи на її переконання, що справді справедливої глобальної торговельної системи не існує і що Сполучені Штати повинні використовувати свій вплив для забезпечення вигідних умов; Китай, який ніколи не визнавав антишпигунських норм, стане основною мішенню, особливо у сфері штучного інтелекту. Ця ініціатива також свідчить

про відсутність у Пентагону впевненості в тому, що американські компанії зможуть зберегти своє лідерство в сфері інновацій, що контрастує з підходом епохи Обами, який спирався на тодішнє домінуюче технологічне становище Америки. Хоча агресивний промисловий шпигунство суперечить нормам ліберального міжнародного порядку, це не є безпрецедентним явищем серед демократичних держав: Франція вже давно проводить такі операції, Південна Корея та Японія включили привласнення технологій до своєї промислової стратегії, а самі Сполучені Штати вдавалися до подібних практик на етапі свого становлення, аж доки не досягли технологічного панування. Незалежно від обґрунтування, ця зміна є кардинальним розворотом у підході Сполучених Штатів до інтелектуальної власності, що панував протягом трьох десятиліть, і, з огляду на виклик, який кидає Китай, навряд чи її вдасться скасувати майбутній адміністрації. ***(Robert Farley. A US Pivot Toward Commercial Espionage? // Diplomat Media Inc. (https://thediplomat.com/2026/10/a-us-pivot-toward-commercial-espionage/). 26.10.2026).***

***

Хелловін перетворився на масштабний комерційний бізнес, у рамках якого роздрібні продавці щороку випускають на ринок тисячі костюмів, натхнених популярною культурою, історією та культурними традиціями. Проте ця сезонна торгівля часто викликає суперечки, коли комерціалізує образи, одяг або символи, пов’язані з конкретними спільнотами, що порушує складні питання щодо культурної апропріації, права власності та правового захисту. Культурна апропріація — у широкому розумінні визначена як використання інтелектуальної власності, традиційних знань або артефактів іншої культури без дозволу — виявляє фундаментальну суперечність з існуючими рамками інтелектуальної власності, які зазвичай передбачають наявність конкретних творців та правовласників. Оскільки культурні прояви зазвичай розвиваються колективно протягом поколінь, їм часто бракує єдиного автора чи власника, якого вимагає традиційне законодавство про інтелектуальну власність, що залишає спільноти з глибоким почуттям власності, але з обмеженими формальними правовими інструментами для контролю комерційного використання.

Законодавство про торговельні марки особливо чітко ілюструє цю невідповідність. Хоча захист торговельних марок поширюється на слова, назви та дизайн, що ідентифікують комерційне джерело товарів чи послуг, культурне значення відрізняється від значення торгової марки. Символ, стиль одягу або візерунок можуть мати глибоке значення для спільноти та служити для вираження ідентичності, проте вони можуть не кваліфікуватися – або навіть не бути призначеними – для використання як торгова марка. Це створює недосконале перекриття: коли культурний символ функціонує як ідентифікатор джерела, закон про торговельні марки може пропонувати певний захист від несанкціонованого комерційного використання, але більшість культурних

виразів повністю виходять за межі його сфери дії. Більше того, шкода, яку розглядає закон про торговельні марки, відрізняється від тієї, що пов'язана з культурною апропріацією. Позов про порушення прав на торговельну марку в першу чергу стосується того, чи споживачі можуть бути незрозумілими щодо джерела, спонсорства чи приналежності товарів. На противагу цьому, культурна апропріація може завдати значної шкоди, навіть коли ніхто не впевнений у тому, хто виготовив продукт, оскільки шкода полягає у вилученні культурного виразу з його контексту, його комерціалізації без дозволу або його використанні таким чином, який спільнота джерела вважає образливим. Це обмеження яскраво проілюструвалося, коли великий роздрібний торговець зіткнувся з негативною реакцією громадськості за продаж дитячого костюма на Хелловін із расистськими зображеннями; Відсутність плутанини для споживачів ніяк не пом'якшила шкоду від упаковки та продажу цих зображень як комерційного продукту. Зрештою, зіткнення між комерцією на Хелловін та культурною апропріацією підкреслює не лише те, що закон про торговельні марки не захищає, але й ширшу неадекватність традиційних моделей власності. Глибша проблема може полягати не в тому, щоб визначити, хто юридично володіє культурою, а в тому, чи можуть традиційні поняття власності та прав коли-небудь повністю охопити те, що означає приналежність культурного вираження до спільноти. ***(Mary Kate Brennan, Alyssa R. Kaufman. Who Owns the Costume? What Trademark Law Can – and Cannot – Do About Cultural Appropriation // Baker & Hostetler LLP (https://www.ipintelligencereport.com/blogs/who-owns-the-costume-what-trademark-law-can-and-cannot-do-about-cultural-appropriation/). 27.10.2026).***

***

Сполучені Штати Мексики

Патентна сфера в Мексиці зазнає глибоких змін унаслідок внесення у 2026 році поправок до Федерального закону про захист промислової власності (FLPIP). Ці зміни спрямовані на створення більш ефективної, передбачуваної та гармонізованої з міжнародними стандартами системи інтелектуальної власності. Ключовим елементом цієї реформи є прискорення процедури розгляду патентних заявок: Мексиканський інститут промислової власності (IMPI) зобов’язаний винести остаточне рішення протягом одного року з моменту початку експертизи по суті, а кількість офіційних запитів у ході такої експертизи обмежується максимум двома. Таке скорочення кількості ітеративних обмінів вимагає значно більш стратегічного підходу до складання пунктів формули винаходу, планування внесення змін, а також використання таких інструментів, як «магістраль патентного діловодства» (Patent Prosecution Highway), вже на самому початку процесу розгляду заявки. Щоб запобігти ненавмисній втраті прав, зміни також запроваджують вагомі процесуальні гарантії. Зокрема, передбачено можливість відновлення пріоритетних прав

протягом двох місяців після пропуску встановленого строку, поновлення прав, втрачених через пропуск строків у процесі діловодства, протягом 15 робочих днів, а також усунення недоліків, пов’язаних із попереднім розкриттям інформації, під час експертизи по суті. Крім того, Мексика вперше запроваджує можливість подання попередніх (тимчасових) патентних заявок. Це дозволяє заявникам зафіксувати ранню дату подання за мінімальних формальних вимог за умови, що повний комплект документів заявки буде подано протягом суворого 12-місячного строку, який не підлягає продовженню.

Реформи також запроваджують суворіші правила щодо розділених заявок, вимагаючи їх подання суворо в межах періоду відповіді на заперечення щодо відсутності єдності та забороняючи каскадні розділені заявки, тим самим підкреслюючи необхідність ретельного раннього планування портфеля. Для забезпечення дотримання нових прискорених термінів було створено Спеціалізований технічний комітет для видання обов'язкових резолюцій, коли IMPI не дотримується встановлених законом термінів, за винятком затримок, спричинених заявником або зовнішніми факторами. Нарешті, хоча запровадження у 2020 році додаткових сертифікатів для коригування терміну дії патенту через необґрунтовані затримки IMPI залишається чинним, нові однорічні мандати на експертизу та механізми забезпечення виконання можуть зробити ці сертифікати менш практично актуальними для майбутніх заявок. Утім, суперечки щодо затримок, які виникли в минулому в межах процедури отримання патентів, що діяла до 2020 року, ймовірно, триватимуть і надалі. Зрештою, хоча ці поправки 2026 року є важливим кроком до модернізації мексиканської патентної практики, їхній успіх значною мірою залежатиме від адміністративного потенціалу IMPI, а також від здатності заявників адаптувати свої стратегії ведення патентних справ до цієї нової, більш динамічної системи. ***(Sergio L Olivares and Karla Olvera. Mexico: major patent reforms reshape filing and prosecution practice // LBR trading as Centellic (https://www.iam-media.com/review/the-patent-litigation-review/2027/article/mexico-major-patent-reforms-reshape-filing-and-prosecution-practice). 16.10.2026).***

***

Мексика, яку тривалий час вважали другорядною юрисдикцією для подання патентних заявок, за один рік пройшла найзначнішу модернізацію з часу набрання чинності чинною законодавчою базою: було впроваджено законодавчі зміни, прийнято цілком нові підзаконні акти, розширено та забезпечено кращим фінансуванням патентне відомство, а також покращено міжнародний авторитет країни. Таким чином, Мексика перетворилася на більш оперативну, передбачувану та надійну юрисдикцію, особливо для фармацевтичної галузі, наук про життя, автомобілебудування та передових галузей виробництва. 11 березня 2026 року Мексиканський інститут промислової власності скоротив максимальну кількість суттєвих повідомлень від відомства з чотирьох до двох; 3 квітня поправки до Федерального закону

про охорону промислової власності запровадили процедуру тимчасового застосування, адміністративний механізм заявлення прав власності, однорічний встановлений законом строк для завершення експертизи по суті, процедуру відновлення прав та режим компенсації за строк дії патенту; а 28 квітня нові нормативні акти замінили нормативно-правову базу 1994 року, додавши вимоги щодо розкриття інформації про генетичні ресурси та традиційні знання, а також посиливши обмеження щодо подання подільних заявок. Ці зміни прискорюють процес розгляду заяв — IMPI тепер зобов'язаний завершити експертизу протягом одного року з моменту її початку, після чого можливе лише видача патенту або остаточна відмова, без аналога продовження експертизи — проте водночас вони позбавляють заявників значної частини гнучкості, якою вони користувалися раніше: заявки на поділ можна подавати лише доти, доки «початкова заявка» перебуває на розгляді, а у відповідь на заперечення щодо єдності заявки їх необхідно подавати протягом того самого короткого строку, що й на саму відповідь. До додаткових особливостей належать: недорога попередня заявка, яка забезпечує дату подання на дванадцять місяців, але не дає права на пріоритет за Паризькою конвенцією; багаторівневі періоди для відновлення пропущених строків; віртуальні співбесіди з експертами, юридична сила яких залишається недокументованою; а також позов про визнання права власності, який можна подати в будь-який момент протягом терміну дії патенту, що, таким чином, підвищує вимоги до ретельності при здійсненні транзакцій. Компенсація за затримки в регуляторних процедурах, пов'язані з терміном дії патенту, яка обмежена п'ятьма роками та надається лише за умови попереднього рішення органу охорони здоров'я, досі не має остаточно визначених критеріїв придатності та методології розрахунку. Серед паралельних подій — рішення Верховного суду від 2024 року про те, що сам лише статус конкурента більше не надає права на оскарження дійсності патенту; призначення Всесвітньою організацією інтелектуальної власності IMPI в якості Міжнародного органу з пошуку та попередньої експертизи в рамках PCT (набирає чинності в січні 2027 року); призначення 500 нових експертів; а також виключення Мексики зі списку пріоритетного спостереження Торгового представника США (USTR). У сукупності ці реформи заохочують своєчасне та якісне формулювання формули винаходу, оформлення списку авторів винаходу, планування поділу патенту та координацію між нормативно-правовими органами та органами інтелектуальної власності, водночас залишаючи набагато менше місця для вичікувальної позиції. Отже, компанії, що мають комерційні, виробничі або правозахисні інтереси в Мексиці, тепер змушені з самого початку розглядати цю юрисдикцію як невід'ємну частину глобальної патентної стратегії, а не як звичайне охоплення національної фази. ***(Claudio Ulloa, Mariana Gonzalez Vargas. Specialist chapter: Mexico's patent system at a turning point // LBR trading as Centellic (https://www.iam-media.com/review/the-patent-prosecution-review/2027/article/specialist-chapter-mexicos-patent-system-turning-point). 16.10.2027).***

Султанат Оман

Міністерство торгівлі, промисловості та сприяння інвестиціям Оману (МоСІІР) наголосило на важливості дотримання законодавчих вимог під час вибору, розробки та реєстрації торговельних марок з метою захисту прав інтелектуальної власності, запобігання комерційним спорам, сприяння чесній конкуренції та зміцнення довіри споживачів. Халід бін Хамуд Аль-Хінаї, директор Національного відомства з інтелектуальної власності, наголосив, що створення успішного бренду починається з перевірки його відповідності вимогам щодо правової охорони, одночасно підтвердивши прихильність міністерства до вдосконалення нормативно-правової бази Оману у сфері інтелектуальної власності. Норми щодо торговельних марок забороняють несанкціоноване використання або імітацію національних прапорів, офіційних емблем та суверенних символів, що належать країнам або міжнародним організаціям, особливо у випадках, коли такі зображення можуть помилково створювати враження про підтримку з боку уряду. Використання географічних назв та позначень також обмежується з метою запобігання введенню споживачів в оману щодо походження товарів або послуг. Зображення історичних пам'яток, зокрема замків та фортець, можуть бути дозволені залежно від їхнього подання та від того, чи натякають вони на офіційну приналежність або містять елементи, що підлягають захисту. Галіб бін Мохаммед Аль-Саїді, голова Департаменту торгівлі провінції Мусандам, закликав підприємців та дизайнерів проводити попередні юридичні перевірки перед подачею заявок, щоб виявити потенційні перешкоди та уникнути зайвих витрат, пов'язаних із відмовою у реєстрації торговельних марок або необхідністю переробки дизайну бренду. Реєстрація торговельних марок в Омані регулюється Законом про торговельні марки країн Ради співробітництва арабських держав Перської затоки (GCC), прийнятим згідно з Королівським указом № 33/2017, та Законом про права промислової власності, прийнятим згідно з Королівським указом № 67/2008. Заявки проходять формальну експертизу, а після їх прийняття настає обов'язковий 60-денний період оприлюднення, протягом якого треті особи можуть подавати заперечення. Успішно зареєстровані торговельні марки отримують захист на 10 років з дати подання заявки з можливістю продовження на додаткові 10-річні періоди. Загалом, у рекомендаціях міністерства наголошується на важливості своєчасної юридичної оцінки, дотримання нормативних вимог та ретельного розвитку бренду для забезпечення прав на торговельні марки, що підлягають примусовому виконанню, та підтримки надійного бізнес-середовища в Омані. ***(Commerce Ministry highlights trademark compliance rules to protect IP rights, boost fair competition // Muscat Media Group (https://timesofoman.com/article/177919-commerce-ministry-highlights-trademark-compliance-rules-to-protect-ip-rights-boost-fair-competition). 12.10.2026).***

***

Федеративна Республіка Бразилія

Бразилія є одним з найбільших у світі ринків косметики та засобів особистої гігієни, демонструючи сильний попит на азійські бренди, але успішне розширення вимагає комплексної стратегії інтелектуальної власності (ІВ), розробленої до виходу на ринок. Оскільки Бразилія дотримується системи реєстрації товарних знаків «першим, хто подає заявку», компанії повинні проводити ретельні перевірки на наявність дозволів та розробляти локалізований портфель, який враховує місцеві бізнес-моделі та потенційні варіації в написанні чи вимові. Окрім назви бренду, критично важливим є захист візуальної ідентичності; це передбачає багаторівневий підхід, що використовує промисловий дизайн для тривимірної упаковки, авторське право на оригінальні твори мистецтва та правила недобросовісної конкуренції для захисту загального «торгового вигляду». Крім того, оскільки бренди запускають місцеві рекламні кампанії, вкрай важливо укладати чіткі письмові угоди з інфлюенсерами та агентствами, щоб забезпечити законну передачу майнових прав відповідно до обмежувальних тлумачень бразильського закону про авторське право. Зрештою, захист повинен поширюватися на активну стратегію правозастосування та моніторингу, використовуючи такі інструменти, як адміністративні процедури в ВРТО, цивільні судові процеси та співпраця митних органів для боротьби з підробками та несанкціонованим цифровим використанням. Зрештою, захищаючи всю екосистему бренду — від торгових марок та упаковки до креативного контенту — азійські косметичні компанії можуть ефективно забезпечити свою комерційну цінність на бразильському ринку. ***(Fernanda Vieira. Beyond the Trademark: Protecting a Beauty Brand in Brazil // IPWatchdog, Inc. (https://ipwatchdog.com/2026/10/19/beyond-the-trademark-protecting-a-beauty-brand-in-brazil/). 19.10.2026).***

***

Японська Держава

Патентна система Японії стає дедалі привабливішою для вітчизняних та іноземних компаній завдяки швидким процедурам експертизи, високим показникам видачі патентів, низьким показникам анулювання та ефективним механізмам забезпечення дотримання прав. У 2025 році кількість патентних заявок зросла більш ніж на 16 % і перевищила 350 000, що частково пояснюється тим, що генеративний штучний інтелект дозволяє зменшити витрати та час, необхідні для підготовки патентних заявок. Японське патентне відомство дотримується термінів розгляду, конкурентоспроможних на міжнародному рівні: в середньому приблизно дев’ять місяців до першого офіційного повідомлення та 13 місяців від подання заявки до реєстрації, причому прискорені процедури забезпечують ще швидші результати. Рівень

видачі патентів у Японії залишається на рівні близько 76 %, при цьому відносно невелика кількість виданих патентів анулюється в результаті процедур оскарження або визнання недійсними. Особливо позитивною рисою є система виправлень, яка дозволяє власникам патентів вносити зміни до формули винаходу під час судових розглядів або процедур визнання недійсними, зберігаючи при цьому можливість вимагати відшкодування збитків за попередні порушення. Японські суди також забезпечують відносно недорогі та ефективні судові розгляди, потужні заходи судового заборони та дедалі більші суми відшкодування збитків. Ці переваги ілюструють нещодавні справи, зокрема рішення у справі «Toray Industries» від травня 2025 року, за яким було присуджено відшкодування збитків у розмірі приблизно 21,7 млрд єн; спір щодо «Teribone», що завершився укладенням угоди на суму 4 млрд єн та введенням обмежень на продаж генеричних лікарських засобів; а також справа «Pantech», в якій компанія Google отримала судову заборону на продаж свого смартфона Pixel 7 в Японії через патент, що є необхідним для дотримання стандарту. Японське законодавство також передбачає вигідні механізми забезпечення дотримання патентів на виробничі процеси, зокрема презумпцію порушення та обов'язки щодо розкриття інформації, що допомагають власникам патентів подолати труднощі з доведенням фактів порушення. Тим часом еволюція судових тлумачень доктрини еквівалентів свідчить про те, що суди дедалі частіше готові враховувати суттєві технологічні відмінності, а не покладатися виключно на буквальне формулювання пунктів формули винаходу, що потенційно посилює захист від незначних модифікацій конструкції. Очікується, що генеративна штучна інтелектуальна система ще більше трансформує патентну практику, скоротивши витрати на складання та переклад документів, розширивши можливості подання міжнародних заявок та покращивши виявлення порушень, оцінку патентів, аналіз пунктів формули винаходу та переговори щодо ліцензування. Ці ефективні заходи можуть зробити монетизацію патентів більш доступною для малих підприємств, університетів та стартапів. Однак пов'язане з цим збільшення кількості заявок може також створити певні виклики, зокрема зниження середньої якості патентів, розширення баз даних про рівень техніки та збільшення навантаження на експертів, що підкреслює важливість надання пріоритету комерційно цінним та захищеним винаходам, а не обсягу поданих заявок. Оскільки штучний інтелект знижує традиційні мовні та фінансові бар'єри для отримання японських патентів, передбачувана судова система країни, неупереджене ставлення до іноземних правовласників, значний внутрішній ринок та стратегічно важливі ланцюги постачання зміцнюють її позиції як пріоритетної юрисдикції для захисту патентних прав в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Загалом, завдяки поєднанню доступної процедури отримання патентів, надійного правового захисту, ефективного забезпечення дотримання прав та покращення можливостей монетизації Японія стає дедалі важливішою складовою міжнародних стратегій у сфері інтелектуальної власності. ***(Kentaro***

Ito, Yoshio Murai, Taku Yamada. Japan's patentee-friendly trend continues as recent litigation and AI-driven changes expand opportunities for IP monetization // LBR trading as Centellic (https://www.iam-media.com/guide/the-guide-monetisation/third-edition/article/japans-patentee-friendly-trend-continues-recent-litigation-and-ai-driven-changes-expand-opportunities-ip-monetisation). 05.10.2026).

***

Всесвітня організація інтелектуальної власності

Аналізуючи результати останнього Глобального індексу інновацій (GII) ВОІВ, який оцінює майже 140 економік за 80 показниками, цей коментар підкреслює складні виклики, пов'язані з перетворенням лабораторних проривів на масштабовані комерційні застосування. У передових галузях, зокрема в галузі наук про життя (на які припадає понад 11 000 із 30 000 стартапів у сфері глибокої науки, запущених у період з 2015 по 2025 рік), підприємства регулярно стикаються з високоризиковими перехідними етапами між початковими дослідженнями, перевіркою концепції та промисловим впровадженням. З огляду на те, що лише від 0,01% до 0,02% лікарських препаратів успішно виходять на ринок в умовах суворих регуляторних вимог, передбачувані механізми захисту інтелектуальної власності (ІВ) мають вирішальне значення для зниження ризиків довгострокових капіталовкладень, сприяння міжгалузевим партнерствам та ефективного використання глобальних нематеріальних активів, вартість яких у 2024 році зросла до 80 трильйонів доларів. Щоб подолати ці перешкоди на шляху комерціалізації та розширити можливості за межі 89 провідних інноваційних кластерів, зосереджених у Північній Америці, Європі та Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, такі ініціативи, як «Клініка з питань інтелектуальної власності» ВОІВ (WIPO IP Clinic) — за підтримки IFPMA (Міжнародна федерація фармацевтичних виробників та асоціацій) та Interpat — пропонують індивідуальні дорожні карти у сфері інтелектуальної власності та наставництво, що дає підприємцям змогу долати регуляторні перешкоди та перетворювати наукові відкриття з високим рівнем ризику на життєздатні продукти, що рятують життя. ***(****David Reddy.* ***From pilots to pipelines: What WIPO's Global Innovation Index highlights about innovation ecosystems // International Federation of Pharmaceutical Manufacturers and Associations (IFPMA) (https://www.ifpma.org/insights/from-pilots-to-pipelines-what-wipos-global-innovation-index-highlights-about-innovation-ecosystems/). 02.10.2026).***

***

Оскільки компанії дедалі частіше використовують культурні ресурси для отримання конкурентної переваги, існуючі інституції часто не забезпечують належного захисту цих активів або взагалі вилучають їх з ринку. З метою вирішення цієї проблеми в робочому документі з економічних досліджень «Вбудоване колективне управління та стратегія компанії» (Embedded Collective Governance and Firm Strategy) розглядається концепція вбудованого колективного управління (ECG) щодо традиційних форм культурного самовираження — це концептуальна модель, яка інтегрує культурний аналіз з боку спільноти безпосередньо в інституції, що регулюють доступ до ринку. Автори стверджують, що ECG функціонує через два основні канали: відбір, який регулює вхід на етапі реєстрації, та сертифікацію, яка винагороджує культурну відповідність на етапі поновлення, створюючи премію для торговельних марок, що пройшли громадську оцінку. Проаналізувавши цю модель на прикладі Закону Нової Зеландії про торговельні марки 2003 року та передбаченого ним Консультативного комітету маорі, автори дослідження підтверджують наявність обох механізмів, встановивши, що торговельні марки, пов'язані з маорі, рідше реєструються та частіше втрачають чинність у Новій Зеландії, ніж за кордоном, причому ці наслідки особливо помітні там, де комерційні стимули є найсильнішими. Зрештою, отримані результати свідчать про те, що поєднання громадського контролю з державним регулюванням дозволяє успішно узгодити стимули підприємств з інтересами громади, не вилучаючи при цьому культурні ресурси з ринку повністю. ***(Embedded Collective Governance and Firm Strategy: The Case of New Zealand's Māori Advisory Committee // WIPO (https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4880). 05.10.2026).***

***

Порівняльний звіт щодо судових структур та процесуальних норм у спорах про інтелектуальну власність, підготовлений на основі законодавства та судової практики одинадцяти юрисдикцій, містить огляд існуючих варіантів судової організації, видів та ролей суддів і призначених судом експертів, процедур, що стосуються саме інтелектуальної власності, а також відповідних політичних аспектів; таким чином, він пропонує об'єктивні та практичні рекомендації, покликані допомогти політикам та представникам судової влади, які розглядають можливість реформування своїх систем вирішення спорів щодо інтелектуальної власності. ***(Judicial Structures and Procedural Rules for IP Disputes: A Comparative Report // WIPO (https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4881). 08.10.2026).***

**

WIPO, Відомство інтелектуальної власності Філіппін та Японське патентне відомство спільно організували Міжрегіональний форум для жінок-творців та підприємниць з Азіатсько-Тихоокеанського регіону,

Латинської Америки та Карибського басейну, який відбувся 21–23 вересня 2026 року в Манілі. Форум зібрав 34 жінок-творців та підприємниць із 15 країн для участі у практичній та інтерактивній триденній програмі семінарів, що охоплювали визначення «голосу» бренду та планування контенту, розповіді історій, зйомки та монтажу з урахуванням питань інтелектуальної власності, групового створення коротких відеороликів, застосування інтелектуальної власності у креативних галузях, а також панельних дискусій щодо захисту виробів ручної роботи та отримання доходів за рахунок ліцензування та роялті. Учасниці також відвідали Дизайнерський центр Філіппін та виставкові зали «Лікханг Філіпіно» (Likhang Filipino Exhibition Halls), щоб ознайомитися з тим, як філіппінський дизайн та ремесла розвиваються, просуваються під власними брендами та позиціонуються на внутрішньому ринку та на експортних ринках. Водночас важливою подією стала презентація нових платформ WIPO для взаємодії з громадськістю — «IP for Her» та «WIPO FACE», до яких учасницям було запропоновано долучитися для подальшого налагодження контактів, навчання, обміну ідеями та просування ідей. Такі жінки, як Пріянжана Бхаттараї з Непалу, Філза Мумтаз із Пакистану та Аніндія Сукарні з Індонезії, розповіли, що їх надихнули колеги з різних культурних середовищ, завдяки чому вони отримали нові інструменти, перспективи та впевненість для розвитку підприємств, орієнтованих на культурну спадщину, захисту та монетизації своїх творінь за допомогою інтелектуальної власності, а також повернулися додому, заснувавши міцні міжконтинентальні дружні стосунки. ***(First WIPO Cross-Regional Forum for Women Creators and Entrepreneurs Concludes in the Philippines // WIPO (https://www.wipo.int/en/web/cooperation/w/news/2026/first-wipo-cross-regional-forum-for-women-creators-and-entrepreneurs-concludes-in-the-philippines). 12.10.2026).***

***

У звіті «Перспективи країн: подорож Центральної Америки та Домініканської Республіки», що є частиною серії «Розкриття фінансування, підкріпленого інтелектуальною власністю» (Country Perspectives: The Journey of Central America and the Dominican Republic), розглядається ландшафт фінансування інтелектуальної власності в Коста-Риці, Домініканській Республіці, Сальвадорі, Гватемалі, Гондурасі, Нікарагуа та Панамі, де правові рамки загалом дозволяють використовувати активи інтелектуальної власності як заставу, проте практичне впровадження фінансування, підкріпленого інтелектуальною власністю, залишається на ранній стадії. У ньому розглядаються постійні проблеми, які включають обмежений ринковий досвід, недостатнє знайомство з нематеріальними активами у фінансовому секторі, нечасте використання практик оцінки та недостатні зв'язки між екосистемами інтелектуальної власності, інновацій та фінансів, а також відзначається зростаючий інтерес фінансових установ до вивчення нових підходів до фінансування та визначення конкретних дій для

нарощування технічного потенціалу, покращення інституційної координації та поступової інтеграції інтелектуальної власності в регіональні механізми фінансування. ***(Country Perspectives: The Journey of Central America and the Dominican Republic // WIPO (https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4882). 14.10.2026).***

***

Всесвітня організація інтелектуальної власності (WIPO) розширила свою програму «Творці вивчають інтелектуальну власність» (CLIP), виходячи за межі початкової спрямованості на музику та охопивши образотворче мистецтво, надаючи художникам, скульпторам, ілюстраторам, фотографам, авторам муралів та іншим митцям практичну інформацію про те, як права інтелектуальної власності можуть допомогти їм захищати, поширювати та монетизувати свої твори. Запущена у 2023 році з метою усунення значного пробілу в знаннях творців щодо їхніх прав інтелектуальної власності та суміжних прав, а також щодо того, як використовувати їх для заробляння на життя, CLIP є безкоштовною онлайн-платформою, доступною сімома основними мовами, яка містить матеріали, написані творцями для своїх колег. Генеральний директор ВОІВ Дарен Тан зазначив, що творці часто вважають, що для досягнення успіху достатньо таланту та пристрасті, нехтуючи при цьому питаннями управління правами, і що CLIP охоплює всі аспекти сучасної творчої екосистеми, включаючи авторське право, щоб допомогти їм заробляти, досягати успіху та продовжувати творити. Новий розділ CLIP, присвячений образотворчому мистецтву, знайомить користувачів із питаннями авторства, захисту творів мистецтва, прав авторів, зазначення авторства, ліцензування та поширених методів експонування, поширення та комерціалізації творів, поєднуючи прості пояснення щодо інтелектуальної власності з думками та досвідом художників та фахівців у сфері мистецтва. Ця ініціатива, розроблена у тісній співпраці з Консультативною радою WIPO для творців та партнерами з галузі, належить консорціуму WIPO for Creators, який керує її діяльністю. Консорціум був заснований спільно WIPO та Фондом підвищення обізнаності про музичні права (Music Rights Awareness Foundation) і надалі розширюватиметься на інші творчі дисципліни, щоб допомогти творцям приймати обґрунтовані рішення та отримувати справедливе визнання й винагороду. ***(WIPO's "Creators Learn Intellectual Property" Initiative Expands: Now Supporting Visual Artists in Understanding and Managing their Rights // AG-IP-NEWS (https://www.agip-news.com/news.aspx?id=78896&lang=en). 15.10.2026).***

***

У цьому виданні, чинному станом на 1 листопада 2026 року, зібрано автентичні тексти Протоколу до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків (Протокол 1989 року зі змінами, внесеними у 2006 та

2007 роках), а також Регламент до цього Протоколу, Адміністративні інструкції щодо його застосування та супровідний Тарифний перелік, таким чином забезпечуючи єдине та актуальне довідкове джерело щодо системи міжнародної реєстрації торговельних марок, яку адмініструє WIPO. ***(Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks; Regulations; Administrative Instructions; Schedule of Fees // WIPO (https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4876). 21.10.2026).***

***

Перший Глобальний форум прокурорів у сфері інтелектуальної власності, організований Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (WIPO) 20–21 жовтня 2026 року, зібрав 163 прокурорів та експертів із понад 30 країн для обговорення зростаючих викликів, пов'язаних із розслідуванням та судовим переслідуванням злочинів у сфері інтелектуальної власності в епоху, коли контрафактні товари, докази та винні особи часто знаходяться на території кількох юрисдикцій. На прикладі реальних випадків підробки та піратства учасники розглянули методи розслідування, перешкоди у передачі справ до суду та механізми транскордонного співробітництва. Генеральний директор WIPO Дарен Тан у своїй вступній промові наголосив, що забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності стосується не лише грошей і торгівлі, а й життя та здоров'я людей — особливо з огляду на небезпеку, яку становлять підроблені ліки для громадського здоров'я, — і що метою Форуму було не усунення відмінностей між національними правовими системами та гарантіями кримінального переслідування, а забезпечення більш практичного та ефективного співробітництва між ними. Сесії були присвячені як розслідуванню, так і судовому переслідуванню, зокрема тому, як збирати оперативні дані з відкритих джерел та соціальних мереж, звертатися за допомогою до іноземних органів влади, притягати до відповідальності за підробку торговельних марок та порушення авторських прав, а також оцінювати випадки крадіжки комерційної таємниці з метою порушення кримінальної справи; водночас під час сесій розглядалися нові виклики у сфері онлайн-розслідувань, такі як «побутові проксі-сервери», які перенаправляють інтернет-трафік через побутові підключення. Форум, організований Відділом WIPO з питань формування поваги до інтелектуальної власності та проведений за правилами «Чатем-Хаус» (Chatham House Rule) з метою заохочення відвертого обміну думками, також мав на меті налагодити професійні стосунки, на які прокурори можуть покладатися під час розгляду транскордонних справ. ***(First WIPO Global Forum for IP Prosecutors Addresses Cross-Border IP Crime // AG-IP-NEWS (https://www.agip-news.com/news.aspx?id=78909&lang=en). 22.10.2026).***

***

Понад 70 музикантів, продюсерів, підприємців у сфері музики, політиків, експертів з авторського права та лідерів креативної індустрії з 17 країн Африки та Карибського басейну зібралися в Аккрі (Гана) з 21 по 23 вересня 2026 року на Міжрегіональний форум з питань інтелектуальної власності та музики: «Афро-карибський творчий міст» — ініціативи, спільно організованої WIPO, Міністерством туризму, культури та творчих мистецтв Гани, Департаментом генерального реєстратора та Бюро з авторських прав Гани з метою налагодження зв'язків між творцями, чия спільна історія, культура та музичні традиції відкривають нові можливості у глобальній індустрії. Цей триденний захід, відкритий міністром Аблою Дзіфою Гомаші, яка наголосила на необхідності зміцнення культурних, творчих та економічних зв'язків між двома регіонами, був присвячений практичним аспектам авторського права, ліцензування, розподілу роялті, музичного видавництва, цифрової дистрибуції, колективного управління правами та творчого підприємництва, щоб митці могли будувати сталу кар'єру, захищати свої права та отримувати прибуток від своєї творчості. Учасникам було представлено такі інструменти WIPO, як WIPO Connect, CLIP та WIPO FACE, а ганський музикант Рокі Давуні, чотириразовий номінант на премію «Греммі», та реггі-виконавець Грампс Морган, лауреат премії «Греммі», поділилися своїми думками щодо управління правами, стійкості та співпраці. У студії PlayHouse Studio митці спільно написали, склали та записали дві оригінальні афро-карибські пісні, які згодом були виконані наживо, продемонструвавши, як інтелектуальна власність не лише захищає творчість, а й сприяє надійній та справедливій співпраці; вони визначили поточні пріоритети, серед яких — освіта творців, права та колективне управління, вирішення спорів, цифрові платформи та розвиток музичного бізнесу. ***(WIPO Strengthens Afro-Caribbean Creative Connections Through Music and Intellectual Property // WIPO (https://www.wipo.int/en/web/cooperation/w/news/2026/wipo-strengthens-afro-caribbean-creative-connections-through-music-and-intellectual-property). 23.10.2026).***

***

Оскільки корейські бренди — від K-косметики та K-продуктів харчування до K-поп-груп, таких як BTS та Seventeen — стрімко перетворюються з улюблених на місцевому рівні на глобальні мейнстрімні явища, традиційний підхід до забезпечення прав на торговельні марки лише після виходу на закордонний ринок більше не є доцільним. За словами Чулджу Лі та Йонджу Сон з сеульської юридичної фірми KAI IP Law Firm, стрімке зростання цифрових експортних платформ, таких як Amazon, означає, що K-бренди тепер майже миттєво досягають споживачів у всьому світі, швидко привертаючи увагу фальсифікаторів і вимагаючи негайного захисту в різних юрисдикціях. Мадридська система WIPO стала важливим інструментом у цих умовах, дозволяючи підприємствам отримувати захист на

понад 130 ринках за допомогою однієї заявки, поданої однією мовою та в одній валюті. Окрім зручності первинної реєстрації, головна цінність системи полягає у спрощенні довгострокового управління глобальним портфелем торговельних марок. У міру розширення портфеля компанії управління поновленням реєстрації та адміністративними змінами — такими як оновлення назви, адреси чи інформації про власника — можна централізувати через WIPO, замість того щоб проводити окремі процедури та залучати місцевих юристів у кожній окремій юрисдикції. Хоча Мадридська система не замінює повністю пряму реєстрацію на національному рівні в усіх випадках — наприклад, коли специфіка національних систем реєстрації торговельних марок або ймовірність виникнення спорів роблять доцільнішим використання місцевих процедур — вона надає компаніям потужний та економічно ефективний механізм для забезпечення, внесення змін та поновлення прав на торговельні марки одночасно в багатьох країнах, що дозволяє узгодити їхню стратегію у сфері інтелектуальної власності безпосередньо зі швидким глобальним зростанням бізнесу. ***(KAI IP: An IP Law Firm That Protects Korean Brands Globally // WIPO (https://www.wipo.int/en/web/ip-advantage/w/stories/kai-ip-an-ip-law-firm-that-protects-korean-brands-globally). 26.10.2026).***

***

Інтелектуальна власність в Україні

З початком повномасштабного вторгнення військова символіка, назви підрозділів, шеврони та патріотичні слогани стали популярним комерційним ресурсом, що спричинило конфлікт між монопольними правами власника торговельної марки та суспільним інтересом і повагою до подвигу захисників. Оскільки Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» не виділяє окремої категорії «військова символіка», правова оцінка таких позначень здійснюється за загальними нормами. Ключовими бар'єрами для реєстрації виступають критерії невідповідності публічному порядку та принципам моралі (стаття 5), ризик уведення споживачів в оману щодо офіційного зв’язку продукції з державою чи армією, а також стаття 6 закону, яка прямо забороняє реєстрацію державних символів, емблем, нагород і офіційних відзнак без дозволу відповідного компетентного органу (комісії Мінекономіки).

У відповідь на безконтрольну комерціалізацію оборонні структури почали самостійно захищатися за допомогою цивільно-правових механізмів інтелектуальної власності. Зокрема, Міністерство оборони України зареєструвало як торговельні марки абревіатуру «ЗСУ» та офіційну емблему, полк «Азов» закріпив права на власний шеврон, а профільне міністерство розробило проєкт порядку управління правами на військові найменування, який передбачає видачу безоплатних невиключних ліцензій бізнесу за умови дотримання репутаційних вимог та відсутності зв'язків із державою-агресором.

Водночас суспільно значущі слогани, назви операцій та постраждалих міст наразі не мають окремої прямої заборони в законі (хоча відповідні законопроєкти № 9128 та № 9216 пропонували суворі обмеження та криміналізацію), проте їхня комерційна експлуатація жорстко обмежується Законом «Про рекламу», законодавчою забороною символіки російського вторгнення та судовим захистом моральних засад суспільства.

З огляду на ці правові реалії, бізнесу необхідно проявляти високу обачність під час брендингу: уникати несанкціонованого використання військових абревіатур, шевронів чи нагород без офіційних ліцензій, завчасно перевіряти наявність зареєстрованих прав силових відомств у реєстрах УКРНОІВІ, не створювати хибного враження офіційної підтримки армії, обов'язково укладати письмові договори у благодійних колаборціях із військовими та усвідомлювати, що спекуляція на темі війни створює прямі ризики відмови в реєстрації, судового оскарження та репутаційних втрат. ***(Богдан Кузьмович. Військова символіка як торговельна марка: межі правової охорони суспільно значущих позначень // ТОВ «Юридична газета» (https://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/viyskova-simvolika-yak-torgovelna-marka-mezhi-pravovoyi-ohoroni-suspilno-znachushchih-poznachen.html). 01.10.2026).***

***

Сфера інтелектуальної власності України, за словами директорки Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) Олени Орлюк, перейшла від окремих реформ до комплексної трансформації, що охоплює наближення до європейської моделі, цифровізацію (запуск нового порталу з подальшим впровадженням електронного кабінету) та переосмислення ролі самого IP-офісу як центру експертизи та підтримки бізнесу, а не просто реєстраційної установи. Ключовим викликом залишається розрив між реєстрацією права та його використанням як економічного активу, а також недостатня культура управління IP, коли бізнес згадує про інтелектуальну власність лише після виникнення конфлікту. Міжнародний авторитет української системи підтверджено продовженням до 2037 року статусу УКРНОІВІ як Міжнародного пошукового органу та Органу міжнародної попередньої експертизи за процедурою PCT, що дає українським заявникам змогу проходити міжнародну фазу патентування через національне відомство та отримувати попередню оцінку перспектив заявки до витрат на національні фази. Воднокладено основу для системної інтеграції українських IP-даних (патенти, торговельні марки, промислові зразки) до глобальних баз ВОІВ та європейських сервісів EUIPO — DesignView уже містить інформацію про понад 98 тисяч українських дизайнів, а TMview — майже 620 тисяч торговельних марок, що підвищує міжнародну видимість українських активів і спрощує IP due diligence для іноземних інвесторів. Євроінтеграційний трек передбачає масштабне оновлення

законодавства: Національна програма адаптації містить 29 цілей лише за розділом «Право інтелектуальної власності», серед яких законопроєкти про торговельні марки з переходом до європейської моделі експертизи з механізмом заперечень, про комерційні таємниці за Директивою (ЄС) 2016/943, новий закон про патенти та корисні моделі, а також зміни в авторському праві й регулюванні дизайнів. Особливий стратегічний вимір має підготовка до приєднання до Європейської патентної конвенції за дорожньою картою 2026–2027 років, що передбачає узгодження законодавства, адаптацію процедур та інституційну готовність, при цьому національний маршрут патентування зберігається. Окремим викликом визначено баланс між захистом IP, комерціалізацією та національною безпекою у сфері MilTech і Defence Tech, де вже запроваджено експериментальний проєкт надання бізнесу права використання державних технологій для оборонного виробництва та порядок ліцензування державних об'єктів IP. Загальна мета — завершити законодавчу адаптацію до 2027 року, щоб українська IP-система була готова працювати за правилами внутрішнього ринку ЄС з першого дня членства, а зрілість системи оцінюватиметься не кількістю реєстрацій, а здатністю прав створювати економічну цінність, залучати інвестиції та виводити українські технології й бренди на глобальні ринки. ***(«Ми вже орієнтуємося на те, як українська система має функціонувати в європейському правовому просторі» — Олена Орлюк, директорка УКРНОІВІ // Юридична практика (https://pravo.ua/my-vzhe-oriientuiemosia-na-te-iak-ukrainska-systema-maie-funktsionuvaty-v-ievropeiskomu-pravovomu-prostori-olena-orliuk-dyrektorka-ukrnoivi/). 06.10.2026).***

***

Понад 98,3 тисячі українських промислових зразків стали доступними у найбільшій у світі безкоштовній пошуковій базі даних дизайнів DesignView, про що повідомило Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства. Інтеграцію, яка відбулася 8 липня завдяки співпраці Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) з Офісом інтелектуальної власності ЄС (EUIPO), було реалізовано в межах фінансованого Євросоюзом проєкту EU4IP, спрямованого на наближення українського законодавства до стандартів ЄС. Після приєднання України база DesignView розширилася до 78 патентних відомств і містить понад 24,7 мільйона об'єктів, що суттєво спрощує для українських винахідників, дизайнерів та підприємців міжнародний захист своїх прав і забезпечує глобальну видимість їхніх розробок. Цей крок став черговим етапом системної інтеграції вітчизняної сфери інтелектуальної власності до європейського простору, слідом за успішним включенням у жовтні 2025 року понад 600 тисяч українських торговельних марок до системи TMview. ***(Дарина Рубан. Український дизайн став доступним у найбільшій світовій базі // громадська організація "КРИГОЛАМ" (https://shotam.info/ukrainskyy-dyzayn-***

stav-dostupnym-u-naybilshiy-svitoviy-bazi-dodaly-ponad-98-tysiach-zrazkiv/). 07.10.2026).

***

Питання правового захисту бренду все частіше актуальне для українських компаній, підприємців, музикантів і блогерів, однак не кожен бренд може бути захищений законом, оскільки «бренд» є маркетинговою категорією, цінність якої формується у свідомості споживачів, тоді як «торговельна марка» має чіткий юридичний статус як об'єкт права інтелектуальної власності — позначення або їх комбінація (слова, літери, цифри, зображувальні елементи, комбінації кольорів), придатні для вирізнення товарів і послуг однієї особи від інших. Відповідно до українського законодавства саме реєстрація позначення в Державному реєстрі свідоцтв України на торговельні марки є підставою для виникнення прав інтелектуальної власності, і станом на вересень 2026 року в Україні з 1992 року здійснено майже 393 тисячі таких реєстрацій. Реєстрація надає власнику комплекс майнових прав: можливість використовувати марку на товарах, упаковці, в advertising, соціальних мережах і діловій документації, а також розпоряджатися нею як самостійним комерційним активом — передавати права, видавати ліцензії, вносити до статутного капіталу, використовувати для залучення інвестицій чи як предмет застави. Найважливішою перевагою є виключне право забороняти іншим використовувати тотожні або схожі до ступеня змішування позначення, а у разі порушення — звертатися до суду з вимогами про припинення незаконного використання, відшкодування збитків, вилучення та знищення контрафактних товарів, що підтверджує практика Верховного Суду, який у справі проти двох ФОПів, що використовували схожий логотип на чушках бабіту, зобов'язав припинити порушення та знищити всі товари зі схожим позначенням. Водночас захист діє лише в межах заявлених класів товарів і послуг за Ніццькою класифікацією, тому ту саму назву може зареєструвати інша компанія для іншої сфери діяльності, за винятком визнання марки добре відомою (як-от «Всі.Свої», «ОККО», «МЕТА», «1+1»), що розширює охорону навіть на незареєстровані класи та спрощує доведення порушень у спорах про недобросовісну конкуренцію. Отже, реєстрація торговельної марки є ключовим інструментом захисту бренду, що закріплює виключні права та перетворює позначення на комерційний актив, але ефективність захисту вимагає не лише реєстрації, а й постійного контролю використання схожих позначень, своєчасної реакції на порушення та активного застосування наданих законом способів захисту. ***(Світлана Корпачова. Торговельна марка та бренд: що саме захищає реєстрація // Юридична практика (https://pravo.ua/torhovelna-marka-ta-brend-shcho-same-zakhyshchaie-reiestratsiia/). 07.10.2026).***

***

У щорічному рейтингу Всесвітньої організації інтелектуальної власності Global Innovation Index 2026 Україна посіла 67-ме місце серед 139 економік світу, втративши одну позицію порівняно з попереднім роком, водночас зайнявши 14-те місце серед 35 економік із доходом вище середнього та 34-те серед 39 економік Європи. Попри п'ятий рік повномасштабної війни українська інноваційна екосистема зберігає стійкість і здатність перетворювати знання та технології на практичні результати. Україна вже у 14 випусках GII (у 2012 році та безперервно з 2014 до 2026-го) має статус innovation overperformer — економіки, інноваційні результати якої перевищують очікування з огляду на рівень економічного розвитку. Характерним залишається розрив між ресурсами та результатами: за Innovation Inputs Україна на 78-му місці, за Innovation Outputs — на 59-му, тобто результативний складник на 19 позицій вище ресурсної бази; порівняно з GII 2025 позиція за ресурсами покращилася з 80-го до 78-го, за результатами змінилася з 54-го до 59-го. Глобальний інноваційний трекер показує переважно позитивну короткострокову динаміку: з дев'яти індикаторів шість покращилися, зокрема витрати на R&D зросли на 18,2%, кількість венчурних угод — на 39,1%, наукових публікацій — на 3,2%, міжнародних патентних заявок — на 0,9%. Серед сильних сторін — 1-ше місце за корисними моделями відносно ВВП, 4-те за зайнятістю жінок із вищою освітою, 5-те за державними онлайн-сервісами, 9-те за експортом ІКТ-послуг, а також високі позиції за мобільними застосунками, промисловими зразками та імпортом високотехнологічної продукції. Спеціальна тема GII 2026 — deep science entrepreneurship; у звіті згадуються українські стартапи Tencore, Buntar і Trypillian у сферах робототехніки, автономних систем та аерокосмічних технологій, а також розвиток в Україні інженерних команд міжнародних компаній. Стримують розвиток низькі позиції за зростанням продуктивності праці, валовим нагромадженням капіталу, демографічним потенціалом молоді, ефективністю використання енергії та взаємодією університетів із бізнесом. Загалом результати свідчать, що інноваційний потенціал України спирається на людський капітал, знання й здатність перетворювати ресурси на практичні результати — основу для подальшого розвитку та повоєнної відбудови, водночас потребуючи зміцнення інституційної, фінансової та дослідницької бази. ***(Україна зберегла статус країни, що перевищує очікування за рівнем інновацій, у Global Innovation Index 2026 // Юридична практика (https://pravo.ua/ukraina-zberehla-status-krainy-shcho-perevyshchuie-ochikuvannia-za-rivnem-innovatsii-u-global-innovation-index-2026/). 08.10.2026).***

***

Ландшафт товарних знаків України зазнав значної модернізації із запровадженням нових правил експертизи та реєстрації у 2024 році, що тісніше узгодило національну систему зі стандартами ЄС та міжнародними стандартами. Система, що адмініструється Національним відомством

інтелектуальної власності та інновацій України (UANIPIO), працює за принципом «перший подав» і тепер охоплює ширший спектр нетрадиційних знаків, таких як звукові, рухомі та голографічні знаки, поряд з традиційними словесними та фігуративними елементами. Процес подання заявки включає формальну експертизу, а потім оцінку по суті, де Відомство інтелектуальної власності оцінює як абсолютні, так і відносні підстави для відмови, включаючи перевірки ex officio на наявність конфліктуючих попередніх прав. Після публікації тримісячний період заперечення до реєстрації дозволяє будь-якій зацікавленій стороні оскаржити заявку, з подальшими апеляціями, спрямованими до Апеляційної палати UANIPIO та, зрештою, до судів.

Після реєстрації торгова марка захищається протягом десяти років і може бути поновлена на невизначений термін, хоча вона стає вразливою до анулювання через невикористання, якщо вона залишається невикористаною в Україні протягом п'яти років поспіль. Позови про анулювання невикористання розглядаються господарськими судами, які можуть визнати форс-мажорні обставини, такі як триваюча війна або міжнародні санкції, як поважні виправдання для невикористання. Права на торговельну марку можуть вільно передаватись за умови, що передача зареєстрована в UANIPIO, щоб мати силу проти третіх осіб, і можуть бути ліцензовані, хоча ліцензійні угоди повинні містити пункт про контроль якості, щоб залишатися відповідними вимогам. У нещодавній події Верховний Суд уточнив, що судове визнання «добре відомої» торгової марки не є самостійною підставою для позову, а має бути встановлено в контексті конкретного спору про порушення, що має силу лише між залученими сторонами. Крім того, заявки та переуступки, пов'язані з державою-агресором або підпадають під санкції, можуть бути заблоковані або визнані недійсними як такі, що суперечать громадському порядку.

Для захисту цих активів правовласники можуть використовувати багаторівневу стратегію правозастосування, що охоплює цивільні, адміністративні та кримінальні шляхи. Цивільні судові процеси пропонують такі засоби правового захисту, як судові заборони, відшкодування збитків та знищення товарів, що порушують авторські права, тоді як кримінальні та адміністративні стягнення застосовуються до навмисних порушень, що досягають певних порогів збитків. Крім того, власники торговельних марок можуть реєструвати свої марки в Митному реєстрі, щоб використовувати прикордонні заходи, що дозволяє призупиняти та спрощувати знищення підозрюваних контрафактних поставок. У цифровій сфері доменні імена другого рівня .UA вимагають відповідної зареєстрованої торгової марки, а суперечки щодо кіберсквотингу можуть бути ефективно вирішені за допомогою Політики вирішення спорів щодо доменних імен .UA, що адмініструється ВОІВ. Незважаючи на постійні операційні труднощі, спричинені воєнним станом та майбутнім створенням спеціалізованого Вищого суду з питань інтелектуальної власності, режим торговельних марок в Україні, що все більше орієнтований на ЄС, забезпечує надійну основу для захисту бренду, за умови,

що правовласники підтримують активне управління портфелем та своєчасне забезпечення виконання. ***(Oleg Zhukhevych. Ukraine: navigating the examination and registration framework before the UANIPIO // LBR trading as Centellic (https://www.worldtrademarkreview.com/review/the-trademark-prosecution-review/2027/article/ukraine-navigating-the-examination-and-registration-framework-the-uanipio). 09.10.2026).***

***

Отримання попереднього висновку експертизи про невідповідність заявленого позначення умовам надання правової охорони часто сприймається як фактична відмова в реєстрації торговельної марки, проте з юридичного погляду це помилково: попередній висновок не завершує експертизу і не є рішенням про відмову, а дає заявникові можливість подати мотивовану відповідь, спростувати аргументи, надати додаткові докази або скоригувати обсяг охорони. Відповідно до статті 10 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», якщо під час кваліфікаційної експертизи встановлено підстави вважати, що позначення повністю або частково не відповідає умовам охорони, заявнику надсилається обґрунтований попередній висновок із пропозицією надати відповідь на користь реєстрації; така відповідь підлягає врахуванню під час підготовки остаточного висновку, тож позиція експертизи може змінитися. Першим кроком є визначення підстави потенційної відмови: абсолютні (відсутність розрізняльної здатності, описовість, загальновживаність, введення в оману тощо) чи відносні (конфлікт із більш ранніми правами третіх осіб, зокрема схожість із раніше зареєстрованою або заявленою маркою щодо тих самих чи споріднених товарів і послуг). Стратегія відповіді має будуватися саме навколо конкретної підстави.

Якщо йдеться про більш ранню марку, ключовим є ймовірність сплутування: позначення вважається схожим, якщо асоціюється з протиставленою маркою в цілому, попри окремі відмінності; порівняння охоплює фонетичний, візуальний і семантичний аспекти, а не лише колір чи одну літеру. Практика Апеляційної палати УКРНОІВІ це підтверджує: у справі щодо «VITTO ROSSI» палату визнала певну фонетичну близькість, але через відмінності графіки та загального сприйняття позначення не визнала такими, що їх можна сплутати; натомість щодо «BOTANIST BAR» і «THE BOTANIST» тотожність домінуючого елемента виявилася достатньою для ризику сплутування. Спорідненість товарів і послуг не визначається лише класом МКТП: аналізують призначення, властивості, коло споживачів, канали реалізації, взаємодоповнюваність і можливість спільного комерційного походження. Одним із способів подолання відносної підстави є лист-згода власника більш ранньої марки, якщо він оформлений як юридично значущий документ і дозволяє ідентифікувати сторони, позначення та товари чи послуги; проте згода не є автоматичною гарантією реєстрації, якщо зберігається ризик

введення споживачів в оману. Обставини можуть змінитися після подання заявки (наприклад, припинення чинності протиставленого свідоцтва), що також може стати підставою для скасування відмови. Ефективним інструментом є скорочення переліку товарів і послуг, якщо конфлікт стосується лише частини позицій, але вилучення комерційно важливих позицій має бути стратегічно виваженим. Якщо експертиза ставить під сумнів розрізняльну здатність, вирішальною стає доказова база про набуту розрізняльну здатність унаслідок тривалого та широкого використання, прив'язана до юридично значущого періоду. Сам знак у межах експертизи істотно змінити не можна: якщо потрібна суттєва модифікація, коректніше подати нову заявку. Додаткові матеріали у відповідь на попередній висновок подаються протягом двох місяців від дати одержання (або від отримання копій протиставлених матеріалів); строк можна продовжити не більш як на шість місяців за клопотанням і сплатою збору до його спливу, інакше заявка може вважатися відкликаною. Універсальної відповіді немає: стратегія залежить від причини відмови — схожість і спорідненість, скорочення переліку, лист-згода чи доказування розрізняльної здатності, — а результат значною мірою визначається якістю аргументів і доказів у конкретній справі. ***(Єлизавета Кібець, Юлія Басюк. Попередня відмова — не вирок: як захистити заявку на торговельну марку в УКРНОІВІ // ТОВ «Юридична газета» (https://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/poperednya-vidmova--ne-virok-yak-zahistiti-zayavku-na-torgovelnu-marku-v-ukrnoivi.html). 13.10.2026).***

***

Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій підготував аналітичний звіт «Об'єкти права інтелектуальної власності на балансах установ державного та комунального секторів України у 2021–2025 роках» та інтерактивний дашборд, які дають змогу оцінити стан обліку інтелектуальних активів, простежити динаміку їхньої кількості, структуру та розподіл між установами різного підпорядкування і регіонами. Звіт ґрунтується на даних, зібраних УКРНОІВІ станом на 1 січня 2026 року за відповідями центральних органів виконавчої влади, Національної академії наук України, національних галузевих академій наук, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування; загалом проаналізовано інформацію щодо 74 230 об'єктів права інтелектуальної власності, які обліковувалися на балансах установ протягом досліджуваного періоду. У документі представлено динаміку кількості та структуру ОПІВ за видами, розподіл за типами установ і сферами підпорядкування, рівень охоплення обліком, середню кількість об'єктів на одну установу, регіональні особливості, установи-лідери, концентрацію активів та особливості портфелів в освітньому й науковому секторах.

Результати засвідчили позитивну динаміку після незначного скорочення у 2022 році: у 2025 році кількість облікованих об'єктів досягла 16 878, що на

13,1% більше порівняно з попереднім роком. Найчисленнішою категорією протягом усього періоду залишалися патенти на корисні моделі; водночас зростала кількість облікованих сортів рослин, об'єктів авторського права на літературні та художні твори, а також комп'ютерних програм. Основний обсяг інтелектуальних активів зосереджений в установах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, Національній академії наук України та Національній академії аграрних наук України, при цьому структура портфелів суттєво відрізняється: для установ НААН характерна висока частка сортів рослин, а в наукових установах НАН України та закладах вищої освіти значну частину формують винаходи й корисні моделі. Аналіз також виявив нерівномірність розподілу між установами та регіонами і дозволив визначити установи з найбільшими портфелями. Отримані результати формують інформаційно-аналітичну основу для подальшого дослідження управління інтелектуальними активами, їх комерціалізації та трансферу технологій.

Інтерактивний дашборд доповнює звіт і дає змогу досліджувати динаміку та структуру ОПІВ, порівнювати показники за видами установ, сферами підпорядкування та регіонами, оцінювати концентрацію активів і визначати установи-лідери. Дані можуть бути корисними органам державної влади та місцевого самоврядування при формуванні політики у сфері інтелектуальної власності, науки та інновацій, а також закладам вищої освіти, науковим установам і фахівцям з управління ІВ. Презентований звіт започатковує цикл аналітичних публікацій ІР офісу з поглибленим дослідженням інтелектуальних активів за секторами — аграрним, біологічним, природно-ресурсним і медичним; технічним, транспортним та інженерним; культурним, мистецьким і безпековим; гуманітарним та освітнім, — що дозволить детальніше розкрити галузеві особливості формування портфелів ОПІВ. ***(УКРНОІВІ представив аналітичний звіт щодо об'єктів прав інтелектуальної власності на балансах установ України // Юридична практика (https://pravo.ua/ukrnoivi-predstavyv-analitychnyi-zvit-shchodo-ob-iektiv-prav-intelektualnoi-vlasnosti-na-balansakh-ustanov-ukrainy/). 20.10.2026).***

***

Масштабування бізнесу через передачу торговельної марки та готову модель продажів, яке виглядає привабливим шляхом для експансії, приховує нищівні фіскальні наслідки для українських підприємців на спрощеній системі оподаткування, адже юридичне упакування співпраці двох фізичних осіб-підприємців у стандартну «франшизу» майже завжди стає дорогою до втрати пільгового статусу та донарахування значних податкових боргів. Перша проблема полягає в тому, що у Цивільному кодексі України терміна «франшиза» не існує — ця бізнес-модель юридично оформлюється виключно як договір комерційної концесії за статтею 1115 ЦКУ, за яким правовласник надає партнеру право користуватися комплексом своїх суб'єктивних прав (від зареєстрованої торговельної марки до комерційного

досвіду, ділової репутації та внутрішніх технологій) в обмін на регулярні виплати — роялті, які й створюють головний правовий глухий кут для спрощенців. Податковий кодекс прямо забороняє зараховувати роялті до підприємницького доходу на єдиному податку, трактує їх як пасивний дохід фізичної особи, що миттєво змінює податкове навантаження: замість звичних 5% франчайзер змушений сплатити 18% ПДФО та 5% військового збору (разом 23%) з окремим обліком і декларуванням поза межами ФОП, а спроби приховати роялті під виглядом звичайних послуг чи товарів під час аудиту ДПС гарантовано кваліфікуються як порушення з донарахуваннями та штрафами. Справжня франшиза, яку податкова легко відрізняє від «паперової», передбачає наявність діючої інфраструктури — навчально-операційного центру, ланцюгів постачання, стандартизованих регламентів, CRM-систем, систематичного навчання персоналу з власними найманими працівниками та обладнанням, а ключовою передумовою є офіційно зареєстрована в УКРНОІВІ торговельна марка, без якої передавати за договором концесії юридично немає чого. Найнебезпечнішим сценарієм є використання «франшизи між ФОП» для штучного розділення виторгу при наближенні до річних лімітів доходу через реєстрацію нового ФОП на родича чи знайомого — фіскали та банківський фінмоніторинг розкривають такі схеми, ознаками яких є спільний бренд без операційної автономії партнерів, відсутність у франчайзера власного штату та реальної системи навчання, а також транзакції, що імітують розрахунки за концесію, що тягне скасування статусу єдиноподатника заднім числом, переведення на загальну систему з виплатою усіх донарахувань та штрафів. Франчайзинг залишається законним інструментом розвитку, але вимагає глибокого змістового наповнення, тому перед підписанням документів підприємець має відповісти на три фундаментальні запитання: чи володіє бізнес зареєстрованою ТМ та реальною операційною інфраструктурою, чи прорахована економічна модель з урахуванням 23% податкового навантаження на роялті, та чи є суб'єкти господарювання повністю незалежними юридично й операційно, адже юридичний аудит моделі та вибір безпечної форми взаєморозрахунків є єдиним захистом від втрати спрощеного статусу й фінансових санкцій. ***(Світлана Овсієнко. Договір франшизи між ФОП: приховані ризики та податкові пастки // ТОВ "Діджитал Економіка" (https://speka.ua/business/dogovir-fransizi-miz-fop-prixovani-riziki-ta-podatkovi-pastki-pjz5gq). 22.10.2026).***

***

Підприємець, який зареєстрував компанію, замовив логотип, купив домен і почав рекламувати бренд, не обов’язково вже має повний захист назви й зображення від конкурентів: логотип, комерційне найменування і торговельна марка можуть виглядати однаково, але мають різне призначення та різні механізми охорони. Логотип — це візуальне позначення бізнесу, товару чи послуги; якщо він є оригінальним творчим результатом,

графічне оформлення може охоронятися авторським правом з моменту створення без обов'язкової реєстрації, проте авторське право на малюнок не дає монополії на слово для певних товарів чи послуг, а якщо дизайн зробив зовнішній виконавець, потрібно перевірити договір і перехід майнових прав — оплата сама по собі цього не гарантує. Комерційне (фірмове) найменування індивідуалізує особу в господарському обороті й охороняється з моменту першого використання без заявки, якщо дозволяє відрізнити одну особу від інших і не вводить в оману; запис у ЄДР не тотожний охороні комерційного найменування і не замінює реєстрацію торговельної марки, а в спорі вирішальними будуть докази фактичного використання. Торговельна марка відрізняє товари або послуги однієї особи від інших і може бути словесною, зображувальною чи комбінованою; права в Україні зазвичай засвідчуються свідоцтвом, обсяг охорони визначається позначенням і переліком товарів і послуг, строк дії — 10 років із можливістю продовження, а реєстрація в Україні не дає автоматичного захисту в інших державах.

Типові помилки: вважати, що реєстрація ТОВ забороняє іншим схожу назву; що домен і сторінка в соцмережах означають володіння брендом; що оплачений логотип автоматично належить компанії; що однієї комбінованої реєстрації «назавжди» достатньо. Перед запуском бренду варто визначити, що саме захищати — назву компанії, продукту, графічний знак чи їх поєднання, — перевірити схожі позначення, оформити права на дизайн і визначити власника ТМ та перелік товарів чи послуг. Одна й та сама назва може існувати одночасно як комерційне найменування, логотип і торговельна марка, але реєстрація комбінованої марки не завжди дає той самий захист самої назви, що окрема словесна реєстрація. ***(Логотип, комерційне найменування та торговельна марка: у чому різниця? // Компанія Вікторія™ (https://www.victorija.ua/reiestratsii/logotyp-komertsiine-naimenuvannia-torhovelna-marka.html). 25.10.2026).***

***

Відомий на Миколаївщині екснардеп від партії Петра Порошенка та агробізнесмен Аркадій Корнацький ініціював реєстрацію торговельної марки «Політична партія 73,22%». Відповідну заявку до Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) було подано 10 вересня. Цифрове значення в назві є прямим відсиланням до результату Володимира Зеленського на президентських виборах 2019 року, коли він здобув саме 73,22% голосів виборців. Згідно із поданою заявкою, Корнацький планує закріпити права на цей бренд за п'ятьма напрямками, зокрема для адміністрування політичних організацій, правового забезпечення громадських об'єднань, а також публікування політичних програм і аналітичних матеріалів, що фактично відкриває шлях для його потенційної політичної діяльності під цією символічною назвою. ***(Аркадій Корнацький реєструє***

торговельну марку «Політична партія 73,22%» // inshe.tv (https://inshe.tv/mykolayv/2026-10-25/1024805/). 25.10.2026).

***

Український оборонний стартап Swarmer, акції якого з березня 2026 року торгуються на американській біржі Nasdaq, уклав угоду про придбання частини інтелектуальної власності виробника безпілотників Vataga Drone. Фінансові умови угоди, що передбачає розрахунок коштами та частками в капіталі, не розголошуються, однак відомо, що Swarmer отримує права на апаратні та програмні розробки, зокрема планери для FPV-дронів, станції наземного керування та виробничу документацію. До команди Swarmer перейдуть генеральний директор Vataga Максим Мельник і 14 інженерів, тоді як сама компанія Vataga продовжить діяльність як незалежний серійний виробник.

Головною метою партнерства є інтеграція апаратних рішень Vataga з фірмовим програмним забезпеченням Styx AI від Swarmer, яке дозволяє одному оператору координувати до 15 дронів одночасно, для масштабування застосування ударних і перехоплювальних БПЛА у складі бойових роїв. ***(Юрій Тарасовський. Swarmer купує технології виробника дронів Vataga Drone та залучить її команду інженерів // (https://forbes.ua/news/swarmer-kupuje-texnologiyi-virobnika-droniv-vataga-drone-ta-zalucit-yiyi-komandu-inzeneriv-28102026-43330). 28.20.2026).***

***

Інтелектуальна власність в цифровому середовищі

Глобальне розширення інфраструктури штучного інтелекту спричинило безпрецедентні інвестиції в центри обробки даних, виробництво напівпровідників, оптоволоконні мережі та енергетичні системи, проте державні інвестори ризикують не звернути уваги на інтелектуальну власність, яка лежить в основі цих фізичних активів. Патенти, що охоплюють архітектури напівпровідників, технології пам’яті, мережеві протоколи, системи зберігання даних та програмне забезпечення, створюють значну комерційну цінність завдяки доходам від ліцензування та стратегічному контролю, що часто приносить вигоду правовласникам, які знаходяться за межами країн, що інвестують в інфраструктуру. Отже, країни, які володіють центрами обробки даних, але не мають відповідних прав інтелектуальної власності, можуть стати залежними від іноземних постачальників технологій, стикаючись із постійними витратами на ліцензування, патентними судовими спорами та потенційними перебоями в роботі. Досвід китайського виробника напівпровідників YMTC, що

підтримується державою, ілюструє цю динаміку: його обширний патентний портфель, що охоплює пам’ять 3D NAND та запатентовану технологію Xtacking, дозволив укласти ліцензійні угоди з компанією Samsung та порушити судові справи проти компанії Micron у кількох юрисдикціях. На відміну від фізичної інфраструктури, інтелектуальна власність, що перебуває під міжнародним захистом, може приносити дохід у різних галузях та на різних географічних ринках, не піддаючись безпосередньому впливу місцевих фізичних перебоїв, що надає суверенним фондам додатковий засіб економічної диверсифікації, хоча патенти все ще стикаються з проблемами щодо їхньої дійсності, обмеженими строками захисту та ризиками, пов’язаними із забезпеченням дотримання прав. Найбільш стратегічно цінні патенти контролюють технологічні вузькі місця, які важко обійти, стають більш цінними у міру розширення розгортання інфраструктури та лежать в основі багатьох рівнів технологічного стеку. Серед прикладів — стандарти стиснення відео, пам’ять з високою пропускною здатністю, архітектури графічних процесорів (GPU) та прискорювачів штучного інтелекту, протоколи зберігання даних NVMe, а також технології високошвидкісних мереж, такі як RDMA, RoCE та InfiniBand. Щоб скористатися цими можливостями, в аналізі пропонується п’ятикомпонентна суверенна стратегія у сфері інтелектуальної власності, що поєднує стратегічне придбання патентів, участь у розробці технічних стандартів та володіння патентами, необхідними для дотримання стандартів, комерціалізацію інновацій університетів та науково-дослідних установ, створення спеціалізованих суверенних ліцензійних організацій, а також інтеграцію прав власності на інтелектуальну власність у національні програми у сфері штучного інтелекту та цифрового суверенітету. Існуючі ініціативи, такі як «Intellectual Discovery» у Південній Кореї, «France Brevets» у Франції та «IP Bridge» в Японії, демонструють, як інвестиції в патенти та ліцензування за державної підтримки можуть приносити фінансову віддачу та забезпечувати стратегічний вплив. Для країн Ради співробітництва арабських держав Перської затоки (RSA) великі інвестори в інфраструктуру штучного інтелекту, зокрема G42, MGX та саудівська компанія Humaine, могли б доповнити свої існуючі інвестиції спеціалізованими портфелями інтелектуальної власності та можливостями ліцензування, зменшивши залежність від зовнішніх власників технологій та водночас розвиваючи незалежні джерела доходу. Однак для успішної реалізації необхідні спеціалізовані знання в галузі патентного права, інженерії, фінансової оцінки, переговорів щодо ліцензування та оцінки ризиків судових спорів. Аналітичні інструменти на основі штучного інтелекту можуть покращити оцінку патентів, прискорюючи аналіз формул винаходу, пошук відомого рівня техніки, порівняння портфелів та моделювання доходів, як це проілюструвало злиття компаній SIM IP та Garden Intel, але експертна оцінка залишається незамінною. Зрештою, суверенні інвестори повинні розглядати право власності на інтелектуальну власність як стратегічне доповнення до фізичної

інфраструктури, а не як альтернативний варіант інвестування. Країни, які отримують надійно захищені патенти в галузі фундаментальних технологій, беруть участь у розробці стандартів та комерціалізують результати вітчизняних наукових досліджень, матимуть кращі можливості для отримання довгострокової вигоди від економіки штучного інтелекту, зміцнення технологічного суверенітету та зменшення фінансової, правової та операційної залежності від іноземних власників інтелектуальної власності. ***(Yasser Zaghloul. Escaping the infrastructure trap: IP as a path to capital formation and digital sovereignty in the age of AI // LBR trading as Centellic (https://www.iam-media.com/guide/the-guide-monetisation/third-edition/article/escaping-the-infrastructure-trap-ip-path-capital-formation-and-digital-sovereignty-in-the-age-of-ai). 05.10.2026).***

***

Компанія IMPEL (міжнародне агентство колективного ліцензування, що представляє права на видання цифрової музики) запустила Becon — першу в своєму роді систему управління даними про авторські права на базі технології BMAT, спеціально розроблену для обслуговування сектору незалежного музичного видавництва. Ця централізована платформа дозволяє видавцям-учасникам управляти своїми даними про авторські права та обмінюватися ними з партнерами, що сприяє переходу галузі від простої передачі даних до динамічної, сумісної системи, об'єднаної в мережу. Забезпечуючи покращену прозорість, можливість відстеження та інструменти збагачення даних, Becon надає видавцям більший контроль і детальність у керуванні своїми цифровими ліцензіями. Керівництво IMPEL наголошує, що ця інфраструктура є необхідною для оптимізації доходів від потокового відтворення та відкриття нових можливостей ліцензування у нових галузях, таких як штучний інтелект, одночасно роблячи незалежні репертуари більш доступними для ліцензіатів. Зрештою, мета Becon — створити безперебійну та прозору екосистему, яка підвищить адміністративну ефективність та забезпечить точну винагороду авторам у умовах стрімкого розвитку цифрового середовища. ***(James Hanley. IMPEL launches Becon to transform copyright data management for independent publishers // Future Plc (https://www.musicweek.com/publishing/read/impel-launches-becon-to-transform-copyright-data-management-for-independent-publishers/095171). 06.10.2026).***

***

Шрифти широко використовуються на веб-сайтах, у додатках, на упаковках та в маркетингових матеріалах, проте компанії часто недооцінюють значні юридичні ризики, пов'язані з їхнім цифровим використанням, особливо з огляду на те, що швейцарські та німецькі підприємства дедалі частіше стикаються зі значними ретроактивними позовами щодо ліцензування з боку виробників шрифтів, які систематично

сканують Інтернет на предмет порушень. На першому плані — компанія Monotype, найбільший у світі постачальник програмного забезпечення для шрифтів та власник таких культових шрифтів, як Helvetica, Times New Roman та Futura, яка накопичила величезний портфель завдяки численним придбанням і тепер звертається до великих корпорацій із автоматизованими аналітичними звітами, в яких стверджується про неліцензійне вбудовування шрифтів у веб-сайти або додатки, що часто призводить до несподіваних і дорогих вимог навіть у тих випадках, коли ліцензії існували раніше, але їхній обсяг було перевищено або змінився власник прав. Розрізняючи шрифтовий набір (візуальний дизайн літер) та шрифт (його технічну цифрову реалізацію), слід зазначити, що захист авторських прав на самі шрифтові набори, як правило, не передбачений у Сполучених Штатах і в Європі залишається пов'язаним із високим порогом оригінальності, про що свідчать рішення Федерального суду Німеччини у справі «Candida» 1958 року та рішення французького суду 2023 року, тоді як програмні файли шрифтів, як правило, захищаються як комп'ютерні програми згідно з німецьким законодавством. Моделі ліцензування від таких виробників шрифтів, як Monotype, є складними: вони надають окремі, часто обмежені в часі та за обсягом права на використання в настільних комп'ютерах, веб-додатках, мобільних додатках та на серверах, через що багато компаній не знають, які шрифти насправді використовуються всередині організації та чи охоплюють їх існуючі ліцензії; крім того, оскільки в угодах зазвичай зазначається застосування законодавства США та підсудність американських судів, європейські компанії ризикують потрапити на судові розгляди в американських судах. Отримавши такі претензії, які рідко містять детальне юридичне обґрунтування, не слід ні автоматично здійснювати виплату, ні відхиляти їх; натомість глибоке розуміння цих невирішених юридичних нюансів забезпечує міцну основу для переговорів та захисту. ***(Stefan J. Schröter. When Fonts become a Risk: Protection and Licensing of Fonts and Typefaces*** // *MLL Legal Ltd* ***(https://www.mll-news.com/when-fonts-become-a-risk-protection-and-licensing-of-fonts-and-typefaces/). 06.10.2026).***

***

Програми «працівники-амбасадори», які заохочують співробітників просувати продукти та послуги компанії в соціальних мережах, таких як TikTok, Instagram та YouTube, можуть значно розширити охоплення бренду, проте вони порушують важливі питання щодо прав інтелектуальної власності, прав на публічність, дотримання вимог до реклами та трудового законодавства, які необхідно вирішити до початку будь-якої кампанії. Контент, створений у рамках виконання службових обов'язків, може належати роботодавцю, але відео, зняті у вільний від роботи час та опубліковані на особистих акаунтах, часто залишаються власністю співробітника, тому для уточнення питань власності необхідні письмові правила або договори про передачу прав. Оскільки створення контенту може

вважатися роботою, що підлягає оплаті, роботодавці також повинні оцінювати свої зобов'язання щодо оплати праці та робочого часу, коли працівники безпосередньо беруть участь у зйомках або публікації матеріалів поза робочим часом. Не менш важливим є планування на випадок можливого звільнення працівника: у договорах слід чітко визначити, хто зберігає право власності на публікації, акаунти, підписників та контент, що містить торговельні марки компанії; чи можуть колишні працівники заперечувати проти подальшого використання їхніх відео; а також чи повинні рекламні матеріали публікуватися виключно через акаунти, що перебувають під управлінням компанії та підлягають визначеним процедурам затвердження. Навіть якщо компанія є власником самого контенту, використання імені, зображення, голосу та зовнішності працівника окремо регулюється державним законодавством про право на публічність, яке вимагає укладення дозволів, що прямо охоплюють використання в рекламних цілях і залишаються чинними після припинення трудових відносин. Додаткові ризики виникають у зв'язку з використанням популярної музики або інших матеріалів третіх осіб, які можуть бути ліцензовані лише для особистого, а не комерційного використання, що потенційно наражає компанію на претензії щодо порушення авторських прав; надання затверджених аудіоджерел та чітких вказівок щодо допустимого контенту третіх осіб може зменшити цей ризик. Рекламні відносини повинні чітко розкриватися в кожному дописі, щоб уникнути звинувачень у неправдивій рекламі або порушень нормативних вимог, і чим більший контроль роботодавця над контентом, тим більша його відповідальність за забезпечення належного розкриття інформації. Очікування щодо описового стилю, подяк та обов'язкових формулювань — таких як вказівка на компанію як постачальника продукції — слід узгодити заздалегідь. Роботодавці також повинні перевіряти загальнодоступну активність у соціальних мережах співробітників, які беруть участь у програмі, щоб виявляти публікації, що суперечать місії компанії, хоча, як правило, вони не можуть вимагати надати дані для входу в акаунт. Якщо ці питання врегульовані за допомогою комплексної політики щодо соціальних мереж, положень про доручення створення контенту та ліцензування, дозволів на використання зображень, інструкцій щодо використання бренду та процедури перевірки розкриття інформації, встановлених на самому початку, програма залучення співробітників-амбасадорів може стати ефективним інструментом маркетингу та утримання персоналу, одночасно суттєво знижуючи ризик виникнення суперечок у майбутньому або несподіваної юридичної відповідальності. ***(Employee Brand Ambassador Programs: Intellectual Property and Advertising Risks // Woods Rogers Vandeventer Black PLC. (https://www.woodsrogers.com/insights/publications/employee-brand-ambassador-programs-intellectual-property-and-advertising-risks). 12.10.2026).***

***

Кілька незалежних виконавців повідомили, що DistroKid — популярна платформа для розповсюдження оригінальної музики — видалила їхні записи, які не порушують авторських прав, на тлі суперечки щодо авторських прав з Universal Music Group (UMG), після того як віцепрезидентка DistroKid з питань обслуговування виконавців Аманда Феррі підтвердила виданню Billboard, що компанія видалила «дуже невелику кількість записів» у відповідь на позов, поданий UMG у штаті Делавер 15 вересня, в якому DistroKid звинувачується в оманливих торговельних практиках та порушенні авторських прав через публікацію музики, створеної за допомогою штучного інтелекту, а також розповсюдження реміксів і семплів, що містять матеріали, захищені авторським правом. DistroKid категорично заперечує ці звинувачення, висловлює жаль з приводу незручностей, яких зазнали постраждалі виконавці, та заявляє, що працює над мінімізацією наслідків, продовжуючи захищати право авторів на випуск музики; проте виконавці повідомляють про видалення треків, у яких використовувалися семпли, ліцензовані та оплачені через саму платформу DistroKid, аудіоматеріали з публічного домену, які можна використовувати безкоштовно, а також повністю акустичні записи, що не містять матеріалів третіх осіб. Mixmag звернувся до DistroKid за коментарем, оскільки суперечка триває. ***(Megan Townsend. Non-infringing music removed from DistroKid amid UMG copyright cull, artists claim // Wasted Talent Ltd (https://mixmag.net/read/music-removed-distrokid-amid-umg-copyright-cull-artists-claim-news). 15.10.2026).***

***

Використання музики в публікаціях бренду або інфлюенсерів у соціальних мережах без належного комерційного ліцензування несе значний ризик порушення авторських прав, оскільки вбудовані музичні бібліотеки, що пропонуються соціальними платформами, зазвичай призначені лише для особистого, некомерційного використання. Оскільки комерційне використання музики стосується двох різних авторських прав — на саму музичну композицію, що належить видавцям, та на оригінальний звукозапис, що належить звукозаписним лейблам, — підприємства повинні отримати дозвіл на обидва права, які рідко включені до попередньо затверджених комерційних каталогів платформ для популярних пісень або тих, що входять до хіт-парадів. Крім того, комерційне використання визначається рекламною метою, а це означає, що навіть репост користувацького контенту, який містить музику без ліцензії, перетворює його на комерційне використання, що наражає бренд на пряму відповідальність за порушення авторських прав незалежно від дій оригінального автора. У зв’язку з тим, що правовласники все активніше посилюють заходи правового захисту, компанії стикаються зі зростаючою кількістю позовів про пряме, співучасть та опосередковане порушення авторських прав як щодо публікацій бренду, так і щодо публікацій інфлюенсерів, що наражає їх на ризик стягнення передбачених законом

штрафних збитків у розмірі до 150 000 доларів за кожну порушену роботу у разі умисних порушень. ***(Anthony V. Lupo, R. Erica Roque, Ricardo Fischer, Natasha Weis. Using Music in Brand Social Media: Copyright Risks and Licensing Considerations // ArentFox Schiff LLP (https://www.afslaw.com/perspectives/fashion-counsel/using-music-brand-social-media-copyright-risks-and-licensing). 19.10.2026).***

***

Програмне забезпечення для управління інтелектуальною власністю та програмне забезпечення для аналізу інформації про інтелектуальну власність виконують взаємодоповнюючі, але відмінні функції, допомагаючи організаціям захищати та максимізувати вартість своєї інтелектуальної власності. Програмне забезпечення для управління інтелектуальною власністю спрямовано на підвищення операційної ефективності шляхом централізації обліку патентів і торговельних марок, відстеження статусу заявок, термінів, поновлення, прав власності, витрат, документів та юридичних робочих процесів. Його основна роль полягає у забезпеченні адміністративної точності, підтримці прозорості портфеля та запобіганні випадковій втраті прав. На відміну від цього, програмне забезпечення для аналізу інтелектуальної власності аналізує патентні дані, діяльність конкурентів та технологічні розробки з метою підтримки стратегічних рішень щодо інновацій, інвестицій, ліцензування та розвитку портфеля. Воно допомагає компаніям виявляти нові технологічні тенденції, загрози з боку конкурентів, перенасичені ринки, невикористані можливості та патенти, які, можливо, вже не відповідають бізнес-пріоритетам. У той час як системи управління надають надійну інформацію про наявні активи, інструменти аналізу пояснюють їхнє комерційне значення та допомагають визначити подальші дії. Жоден із цих підходів не замінює інший повністю: ефективність стратегій у сфері інтелектуальної власності дедалі більше залежить від інтеграції оперативних даних із аналітичною інформацією про конкурентів та ринок. Наприклад, система управління може виявити наближення терміну поновлення патенту, тоді як аналіз аналітичної інформації дозволяє оцінити, чи зберігає цей патент комерційну цінність, стратегічну актуальність або важливість для захисту від конкурентів. Інтегровані платформи, такі як IP Copilot, покликані об’єднати управління портфелем, картування технологій, моніторинг конкурентів та аналітичні висновки в єдиному середовищі, що дозволяє організаціям безпосередньо втілювати стратегічні висновки в конкретні дії, такі як подання заявок, поновлення, ліцензування або відмова від патентів. Вибір програмного забезпечення в кінцевому рахунку залежить від потреб організації: підприємства, які стикаються з проблемою розрізненості документації та адміністративних процесів, можуть надати пріоритет управлінню інтелектуальною власністю, тоді як ті, хто прагне покращити конкурентне позиціонування та прийняття

рішень щодо інновацій, можуть отримати більшу користь від аналітичних можливостей. Загалом, поєднання цих двох функцій дає змогу командам з інтелектуальної власності вийти за межі простого забезпечення юридичних прав і активно використовувати дані про інтелектуальну власність для формування бізнес-стратегії, підвищення конкурентоспроможності та максимізації вартості портфеля. ***(Zack Loughlin. IP management software vs. patent intelligence software: key differences // IP Copilot (https://ipcopilot.ai/blog/ip-management-vs-patent-intelligence-software). 20.10.2026).***

***

Україна

Продаж товарів через інтернет не звільняє підприємців від відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності, тож навіть невеликий онлайн-магазин може опинитися в центрі судового спору з міжнародною компанією з суттєвими фінансовими наслідками, хоча сума, зазначена в позові, є лише вимогою позивача, обґрунтованість якої має встановити суд. Приховати особу продавця через відсутність даних на сайті чи реєстрацію домену на іншу людину не вдасться, оскільки відповідну інформацію можуть витребувати у хостинг-провайдерів і реєстраторів доменних імен у межах судового розгляду. Суттєвим є й майновий ризик: згідно зі статтею 52 Цивільного кодексу України, фізична особа-підприємець відповідає за зобов'язаннями, пов'язаними з підприємницькою діяльністю, усім своїм майном, включно з особистими активами, тоді як реєстрація товариства з обмеженою відповідальністю дозволяє розмежувати майно компанії та учасників, хоча й не guaranteet абсолютного захисту за будь-яких обставин. Не варто ігнорувати судові документи: після вручення ухвали про відкриття провадження підприємець має щонайменше 15 днів на подання відзиву, і хоча його відсутність не означає автоматичного задоволення позову, справу розглянуть за наявними матеріалами, тому важливо ознайомитися з вимогами, підготувати аргументовані заперечення та зібрати докази. Окрему небезпеку створює використання чужих фотографій, промоматеріалів, рендерів чи зображень пакування без правових підстав, адже доступність зображення у відкритому доступі не дає автоматичного права на його комерційне використання, а перед розміщенням контенту слід перевірити умови його використання чи наявність дозволу правовласника. Для зменшення юридичних ризиків онлайн-бізнесу рекомендують перевіряти походження товарів і документи, що підтверджують законність їх придбання, використовувати власні фотографії чи контент із відповідними правами, перевіряти правомірність використання торговельних марок і логотипів, не залишати без відповіді претензії правовласників і судові документи, а за потреби своєчасно звертатися по юридичну допомогу, адже контроль не лише комерційних показників, а й

правомірності використання товарів і контенту допомагає уникнути тривалих судових процесів та значних фінансових втрат. ***(Чужі фото, торговельні марки та судові позови: які ризики загрожують онлайн-магазинам // Retailers.ua (https://retailers.ua/news/menedjment/chuji-foto-torgovelni-marki-ta-sudovi-pozovi-yaki-riziki-zagrojuyut-onlayn-magazinam). 19.10.2026).***

***

Австралійський Союз

Австралійська користувачка TikTok на ім'я Мередіт (Meredith) розкритикувала світовий бренд спортивного одягу Alo Yoga після того, як компанія подала на її акаунт скарги щодо порушення авторських прав та прав інтелектуальної власності у відповідь на її чесний огляд, у якому вона показала значне утворення катишків на їхньому спортивному костюмі вартістю 150 доларів. Хоча Мередіт одразу оскаржила ці скарги, посилаючись на своє законне право на критику як споживача, її відео залишалося недоступним майже три тижні, перш ніж TikTok зрештою ухвалив рішення на її користь і відновив його, хоча ця затримка фактично обмежила алгоритмічний охоплення відео. Експерти з питань права зазначають, що використання механізмів захисту інтелектуальної власності як засобу цензури негативних відгуків створює значні ризики для репутації брендів, оскільки австралійське законодавство про авторське право передбачає винятки щодо справедливого використання в цілях критики; проте споживачам рекомендується уникати використання у своїх відгуках матеріалів, захищених авторським правом, щоб не виходити за межі закону. Побоюючись подальших репресій, які можуть призвести до блокування її облікового запису, Мередіт заблокувала цей бренд, зазначивши, що інші автори контенту стикалися з подібними переслідуваннями з боку Alo, і пообіцяла повністю бойкотувати цю компанію. ***(Gabriela Amoils. Aussie TikToker hit with copyright strike by $10B activewear giant over negative review // Nationwide News Pty Ltd (https://www.news.com.au/lifestyle/fashion/designers/aussie-tiktoker-hit-with-copyright-strike-by-10b-activewear-giant-over-negative-review/news-story/9581bcb4330bdfb83465da1e39aa614c). 06.10.2026).***

***

Соціальні мережі функціонують в умовах «економіки уваги», де користувачів засипають безперервним потоком фрагментованого контенту, який змагається за обмежені когнітивні ресурси. Дослідження пов'язують це явище зі зниженням тривалості уваги, фрагментацією пам'яті, когнітивним перевантаженням та більшою схильністю до використання когнітивних скорочень. Як наслідок, впізнавання бренду на цих платформах тепер відбувається за лічені секунди: споживачі, прокручуючи стрічку новин, рідко зупиняються, щоб проаналізувати назву чи логотип, а натомість

покладаються на поєднання візуальних, слухових та контекстуальних підказок — кольорів, типографіки, зображень, стилів дизайну, музики, звуків, повторюваних форматів контенту, хештегів, імен користувачів та загального оформлення — щоб ідентифікувати бренд, часто навіть тоді, коли традиційні торговельні знаки не виставлені на видному місці. Цей процес підсилюється ефектом простого сприйняття, завдяки якому багаторазове сприйняття одного й того самого набору цифрових об'єктів закріплює їх у пам'яті та сприяє формуванню впізнаваності та позитивних асоціацій. Законодавство про торговельні марки ніколи не обмежувалося лише словесними знаками та логотипами; залежно від юрисдикції воно вже може забезпечувати захист кольорів, форм, звуків, слоганів та інших нетрадиційних знаків, які виконують функцію індикаторів комерційного походження. Отже, практичне завдання для сучасних підприємств полягає в тому, щоб визначити, коли елементи їхньої присутності в соціальних мережах перетворилися з простих маркетингових інструментів на ідентифікатори джерела, які споживачі насправді використовують для розпізнавання бренду. У середовищі, де домінують короткі відео, історії, прямі трансляції та співпраця з інфлюенсерами, цінний портфель торговельних марок тепер може охоплювати широко впізнавані хештеги, характерні ніки, фірмові звуки, кольорові палітри, формати контенту та інші аспекти цифрової ідентичності. Тому підприємствам слід провести аудит торговельних марок у цифрову епоху, задаючись питанням не про те, чи були ці елементи спочатку призначені як торговельні марки, а про те, чи почали споживачі сприймати їх як ексклюзивні ідентифікатори походження. Захист цієї ширшої цифрової ідентичності є настільки ж важливим, як і захист традиційних знаків, адже на ринку, що характеризується швидкістю, розсіяною увагою та п'ятисекундним прокручуванням, найпотужнішим джерелом ідентифікації може бути вже не окреме слово чи логотип, а ціла сукупність ознак, які споживачі миттєво впізнають і асоціюють із брендом. ***(Siminee Campbell. The Trade Marks You're Missing: Social Media Assets Worth Protecting // MBIP (https://www.mbip.com.au/articles/social-media-assets-worth-protecting/). 06.10.2026).***

***

4 вересня 2026 року Австралійське податкове управління (ATO) опублікувало остаточну версію рекомендацій щодо транскордонних угод у сфері програмного забезпечення та інтелектуальної власності (ІВ), в яких було застосовано широке тлумачення законодавства про ІВ, що суттєво підвищує ризики утримання податку на роялті (RWT) для транснаціональних технологічних компаній, які розповсюджують програмне забезпечення серед австралійських клієнтів. Позиція ATO, яка застосовуватиметься до угод, укладених щонайменше з 1 липня 2021 року, визначає транскордонне розповсюдження та платежі посередникам як роялті, що підлягають оподаткуванню, у всіх випадках, коли вони пов'язані з наданням

або використанням прав ІВ — зокрема, наданням дозволу на використання авторських прав, доведенням творів до відома громадськості, наданням прав на відтворення програмного забезпечення, передачею ноу-хау або забезпеченням доступу за допомогою технологічних засобів захисту, таких як ліцензійні ключі та паролі. АТО запровадила цільову систему оцінки ризиків, яка надає пріоритет ретельному контролю (зони «бурштинового» та «червоного» рівнів) щодо схем, які не мають ґрунтовної доказової документації, не сплачують роялті попри використання інтелектуальної власності або спрямовують платежі до визначених юрисдикцій, таких як Ірландія, Нідерланди, Сінгапур та Швейцарія. Оскільки регулятор покладає на платників податків юридичне зобов'язання всебічно документувати та обґрунтовувати, чому виплата дивідендів не має зв'язку з відповідними правами інтелектуальної власності — або підтверджувати конкретну методологію оцінки, що використовується у разі визнання роялті, — і висловив чітку готовність захищати свої суперечливі тлумачення в суді, транснаціональні підприємства повинні негайно провести детальну оцінку фактичних та договірних ризиків у своїх австралійських структурах розподілу прибутку. ***(Annemarie Wilmore, Kathryn Bertram, Don Spirason. Payments from Australia relating to software and intellectual property // Johnson Winter Slattery (https://jws.com.au/what-we-think/payments-from-australia-relating-to-software-and-intellectual-property/). 07.10.2026).***

***

Боліваріанська Республіка Венесуела

Протягом 2026 року хвиля заяв про нібито порушення авторських прав призвела до видалення дописів та обмеження облікових записів, що належать венесуельським медіа, журналістам і творцям контенту. Нещодавній випадок за участю партії «Camina» та її засновника Карлоса Лосано Парри демонструє, що такі скарги можуть подаватися навіть із використанням особистих даних самої «цілі» — тобто особи, проти якої спрямована атака, — як нібито власника прав. Верифікований акаунт Лосано в Instagram (@caminacarlos) та сторінка партії (@PartidoCamina) отримали щонайменше 38 таких скарг (14 проти партії та 24 проти Лосано). У кожній із них у полі «власник прав» (rights owner) у системі Meta було вказано «caminacarlos» (ідентифікатор або ім'я користувача), хоча сам Лосано не подавав жодної з них. Форма Meta щодо авторських прав вимагає від заявників лише заявити про право власності під страхом відповідальності за неправдиві свідчення, без перевірки автентичності на момент подання, а 38 повідомлень надійшли з 28 різних адрес на чотирьох анонімних сервісах безкоштовної електронної пошти, деякі з яких фігурували у кількох скаргах. Нібито докази складалися з посилань на власні відео Лозано в TikTok, які використовувалися для «доведення» авторства контенту, який він або його сторона насправді опублікували роками раніше; тексти скарг, написані португальською,

японською, індонезійською та іспанською мовами, були практично ідентичними в межах кожної мови та слідували перекладеному шаблону, в якому згадувалися відсутність дозволу та закон DMCA. В середині кампанії Лозано отримав небажаний електронний лист від особи, яка представилася автором скарги, з пропозицією відкликати скарги, якщо він відповість на цю адресу — такий підхід відповідає задокументованій на міжнародному рівні схемі шантажу, коли за поданням неправдивих скарг щодо порушення авторських прав слідують вимоги про сплату, як повідомляла BBC. Ця схема також збігається з попередніми кампаніями 2026 року, в результаті яких були видалені публікації венесуельських ЗМІ, таких як Armando.info, La Gran Aldea, El Nacional та El Pitazo. Лозано вважає, що ці атаки є політичним помстою, проте без технічних даних, таких як IP-адреси, неможливо визначити, чи мотив є політичним, суто кримінальним, чи обома одночасно. Його особистий акаунт неодноразово блокували, а згодом, після подачі апеляцій, відновлювали, проте акаунт партії залишається недоступним, оскільки код підтвердження від Instagram так і не надійшов; представник Meta заявив, що ці випадки перебувають на розгляді, що помилково видалений контент було відновлено та що було впроваджено додаткові заходи захисту, проте на момент підготовки цього матеріалу профіль @PartidoCamina все ще залишався невидимим для користувачів. ***(Copyright claims filed in the name of its own founder restrict a Venezuelan party's Instagram account // Cazadores de Fake News (https://www.cazadoresdefakenews.info/copyright-claims-filed-in-the-name-of-its-own-founder-restrict-a-venezuelan-partys-instagram-account/). 27.10.2026).***

***

Європейський Союз

Польське Управління з питань конкуренції та захисту прав споживачів (UOKiK) звинуватило компанію Google, що входить до складу Alphabet, у зловживанні своїм домінуючим становищем на ринку під час переговорів щодо винагороди за відображення статей преси та уривків у Google Search, Google News та Discover, стверджуючи, що компанія приховала дані про використання, відповідні доходи та параметри розрахунку, які вимагаються законом, і тим самим створила інформаційний дисбаланс, що зробило переговори ілюзорними та дозволило Google в односторонньому порядку нав'язати свої умови. Розслідування проводиться у зв'язку з поправкою 2024 року до польського закону про авторське право, якою було імплементовано директиву ЄС щодо винагороди видавцям преси, що зобов'язує платформи надавати видавцям інформацію, необхідну для оцінки пропозицій; голова UOKiK Томаш Хростний заявив, що великі технологічні компанії не можуть ставити себе понад законом. Компанія «Google Poland», яка уклала ліцензійні угоди з понад 70 польськими виданнями та позиціонує себе як єдину платформу зі структурованою,

масштабною програмою винагороди, заявила, що вивчає це рішення. Польське розслідування не пов'язане з окремим розслідуванням Європейської комісії щодо використання Google контенту видавців у сервісах штучного інтелекту, і в разі виявлення порушення може призвести до накладення штрафів у розмірі до 10 відсотків від обороту. Ця справа ілюструє структурні недоліки, з якими стикаються дрібні видавці, що не мають реальних альтернатив трафіку та видимості, які забезпечує Google, спотворюючий вплив інформаційної асиметрії на переговори, а також багаторівневу модель регулювання, в якій національні органи влади діють паралельно з контролем на рівні ЄС. ***(Poland regulator alleges Google abused its dominant position in Publishers' negotiations // GIP Digital Watch (https://dig.watch/updates/poland-regulator-allege-google-abuse-it-dominance). 06.10.2026).***

***

«Фейкові магазини» — шахрайські інтернет-магазини, які імітують справжні торговельні платформи, щоб обдурити споживачів і змусити їх заплатити за товари, яких вони ніколи не отримають, — стають дедалі серйознішою проблемою для підприємств і споживачів у всіх галузях: одні майже ідентично копіюють магазин однієї компанії, а інші одночасно пропонують товари від кількох компаній. Типова схема полягає в тому, що оператори копіюють зображення та текст з оригінального веб-сайту й використовують доменне ім'я, яке дуже нагадує справжнє. Цю практику значно спрощують інструменти штучного інтелекту, які дозволяють створювати переконливі фейкові магазини з мінімальними зусиллями. Як тільки підроблений магазин виявлено, головним завданням стає якнайшвидше його закриття, щоб запобігти подальшій шкоді для споживачів, адже на компанії, які постраждали, лягає значне навантаження: хвиля скарг, негативних відгуків та запитів від ошуканих покупців, які вважали, що роблять покупки у законного продавця, — і все це вимагає заходів з управління репутацією, незважаючи на те, що компанія не несе в цьому провини. З юридичної точки зору підроблені інтернет-магазини стають причиною численних позовів — законодавство про торговельні марки захищає назви брендів та логотипи, законодавство про авторське право захищає оригінальні фотографії товарів та тексти веб-сайтів, а кримінальне законодавство регулює питання, пов'язані з шахрайством та порушеннями прав інтелектуальної власності; однак на практиці оператори таких магазинів зазвичай знаходяться за кордоном, що ускладнює притягнення їх до особистої відповідальності. Отже, ефективні заходи зазвичай здійснюються безпосередньо на рівні домену: звернення до реєстратора та хостинг-провайдера, які можуть або відключити сайт, або розкрити інформацію, що ідентифікує оператора, а також подання кримінальної скарги до спеціалізованих підрозділів, таких як Центральний контактний пункт з питань кіберзлочинності Баварії. Швидкість та своєчасна юридична консультація мають вирішальне значення на обох фронтах — як у

профілактичних цілях, шляхом моніторингу доменів, що дозволяє виявляти реєстрацію назв, схожих до ступеня змішування, ще до запуску фальшивого магазину, так і під час правозастосування, шляхом закриття шахрайських сайтів, що вже функціонують, — що дає змогу підприємствам рішуче обмежувати збитки, а не лише реагувати після того, як споживачі вже стали жертвами шахрайства. ***(Clarissa Otto. Fake shops: How to protect your brand against fraudulent online stores // Bird & Bird (https://www.twobirds.com/en/insights/2026/germany/fake-shops-how-to-protect-your-brand-against-fraudulent-online-stores). 22.10.2026).***

***

У рамках майбутнього «пакета заходів щодо авторського права», запровадження якого заплановано на другий квартал 2027 року, Європейська комісія розглядає можливість запровадження загальноєвропейської системи судових заборон для боротьби з піратством, яка зобов'яже постачальників послуг блокувати доступ до веб-сайтів та серверів, що розміщують контент, який порушує авторські права. Захисники цифрових прав та технічні експерти попереджають, що поширення цих зобов'язань на віртуальні приватні мережі (VPN) загрожує підірвати основні функції конфіденційності, шифрування та безпеки, на які покладаються громадяни, підприємства та журналісти. За своєю суттю VPN-мережі діють як нейтральні посередники, які маршрутизують та шифрують трафік, а не розміщують контент — цей принцип був підтверджений Судом Європейського Союзу (CJEU) у рішенні щодо щоденника Анни Франк, в якому було визнано, що провайдери VPN не несуть відповідальності, коли користувачі використовують їхні інструменти для обходу геоблокування. Підпорядкування VPN автоматизованим наказам щодо блокування IP-адрес або DNS фактично перетворило б ці нейтральні канали на активні фільтри трафіку, змусивши їх відстежувати пункти призначення користувачів і підірвавши основні гарантії захисту даних, навіть якщо базове шифрування технічно залишається незламним.

Крім того, блокування IP-адрес виявилося інтрузивним, але водночас значною мірою неефективним механізмом правозастосування. Оскільки провайдери VPN не розміщують матеріали, що порушують авторські права, вони не можуть видалити їх у джерелі, що дозволяє піратським операторам легко обходити блокування через альтернативні маршрути, тоді як законні веб-сайти зазнають значних побічних збитків через надмірне блокування. Ця суперечність вже очевидна в таких юрисдикціях, як Іспанія, Франція та Італія; наприклад, агресивне блокування з метою боротьби з піратством, яке спортивні організації, такі як LaLiga, домагаються в іспанських судах, спрямовано проти VPN, що створює прямий політичний парадокс із Національним інститутом кібербезпеки Іспанії (INCIBE), який активно рекомендує використання VPN для захисту громадян від відстеження та цензури. Відповідно, експерти з питань

політики закликають законодавців ЄС підтримувати передбачуване та безпечне цифрове середовище шляхом захисту наскрізного шифрування та спрямування заходів щодо дотримання авторських прав виключно на суб'єктів, які розміщують незаконний контент і мають можливість його видалити. ***(Charlotte Dantin. EU Copyright Overhaul Risks Forcing VPNs to Police the Internet // Disruptive Competition Project (DisCo) (https://project-disco.org/european-union/eu-copyright-overhaul-risks-forcing-vpns-to-police-the-internet/). 28.10.2026).***

***

Канада

Орієнтація на клієнтську базу конкурента за допомогою алгоритмів соціальних мереж порушує нові правові питання щодо законності порівняльної реклами в Інтернеті, зокрема щодо того, чи є порушенням прав на торговельну марку розміщення назви конкурента в хештезі, участь в аукціоні за пошукові запити або згадка бренду у відео. Канадська судова практика свідчить, що текст, який не є легко помітним для споживачів — наприклад, метатеги та прихований SEO-контент — загалом становить менший ризик порушення прав: у 2009 році справа 411travelbuys.ca була закрита, оскільки оскаржуваний метатег був прихований від користувачів, а в 2011 році Апеляційний суд у справі Vancouver Community College постановив, що «сама по собі участь в аукціоні за ключові слова не є передачею повідомлення». Використання хештегів також залежить від контексту. У справі «Dermaspark проти Ipince» (2025 FC 946) використання хештегу #Oxygeneo у Facebook було визнано таким, що не порушує права, оскільки цей хештег виконував функцію посилання, яке направляло читачів до контенту Oxygeneo, і становило маркетингову діяльність на користь позивача — хоча це рішення було винесено в порядку одностороннього заочного судового рішення, яке має обмежену прецедентну цінність. У справі Lost Craft Inc проти Direct Brewing Company (2021 TMOB 168) хештег #findyourcraft не був визнаний використанням торговельної марки, оскільки до нього ставилися так само, як і до інших описових хештегів, таких як #torontobeer, тоді як послідовне використання хештегу #NoNailLeftBehind компанією з демонтажу будівель у своїх маркетингових матеріалах було визнано використанням торговельної марки в безспірних справах 2024 року, оскільки його повторення встановило його як розпізнавальний ідентифікатор джерела. Ознаки приналежності акаунта також можуть знизити ризик, як у справі «Wanakome проти LIO», де хештеги на власному акаунті LIO з брендингом LIO не спричинили плутанини серед споживачів. Альтернативний текст перебуває в «сірій зоні»: якщо споживачі покладаються на нього для розуміння продуктів, неточні описи можуть бути незаконними, але якщо його розглядати як прихований інструмент SEO, суди можуть трактувати його так само, як метатеги. Видимі порівняння та усні

згадки про бренд несуть більший ризик: реклама з явними згадками про бренд конкурента може становити «використання» торговельної марки; неточні порівняльні твердження можуть спричинити відповідальність згідно із Законом про торговельні марки або Законом про конкуренцію (як, наприклад, у випадку, коли було встановлено, що наклейки компанії Gillette, на яких стверджувалося, що батарейки DURACELL служать на 15 % довше, ніж ENERGIZER, знижують цінність ділової репутації ENERGIZER); а демонстрація логотипу конкурента несе ризик порушення авторських прав на сам логотип. Тому підприємства, які планують рекламні кампанії, повинні оцінювати точність і обґрунтованість порівняльних тверджень, вимоги щодо доступності, правила, що діють у конкретній юрисдикції, політику платформ щодо реклами та торговельних марок, загальну зрозумілість презентації, а також те, чи є такі посилання законним використанням торговельної марки. Власники брендів, зі свого боку, повинні підтримувати портфелі торговельних марок в актуальному стані, підготувати юридичні команди до швидкого реагування на порушення та проявляти обережність перед тим, як видаляти рекламу конкурента без поважної причини, оскільки законодавство забезпечує баланс між захистом сформованої ділової репутації та забезпеченням добросовісної конкуренції. ***(Allessia Chiappetta and Reagan Seidler. Comparative advertising online: when SEO and social media tactics create trademark risks // Smart & Biggar LP (https://www.smartbiggar.ca/insights/publication/comparative-advertising-online-when-seo-and-social-media-tactics-create-trademark-risks). 20.10.2026).***

***

Республіка Індія

Відповідно до Закону Індії про авторське право 1957 року одне відео на YouTube може містити кілька різних категорій творів, що підлягають авторському праву — кінофільм, звукозапис, музичний твір, художній твір та літературний твір — кожна з яких порушує окремі питання щодо права власності, ліцензування та дозволеного використання, а завантаження на публічну платформу не переводить контент у сферу суспільного надбання. Право власності на готове відео не означає автоматичного набуття права власності на кожен його елемент, оскільки автор міг зняти оригінальні кадри, використовуючи при цьому пісню, архівні кадри або ілюстрацію, що належать іншій особі; навпаки, дозвіл на використання пісні не надає прав на відео, що її містить. Стаття 17 регулює питання первинного права власності з урахуванням винятків та угод, тоді як стаття 19 встановлює вимоги щодо передачі прав, що означає: договірне передавання прав редакторам, виробничим командам, агентствам або спонсорам може бути настільки ж важливим, як і сам акт створення. У разі несанкціонованого поширення відео — що потенційно може призвести до втрати переглядів та рекламних доходів оригінальним автором — Закон передбачає засоби правового захисту відповідно до статей 14, 51 та 55,

зокрема судові заборони та відшкодування збитків. Судовий спір у справі «Super Cassettes Industries Ltd. проти YouTube LLC» ілюструє, що платформи для обміну відео можуть стати ареною суперечок щодо несанкціонованого використання, тоді як у пов'язаному з нею рішенні Делійського Вищого суду від 2016 року у справі «MySpace Inc. проти Super Cassettes Industries Ltd.» було розглянуто питання відповідальності посередників, при цьому підкреслено, що для забезпечення дотримання прав необхідна ідентифікація конкретного контенту, що порушує права, а не загальні вимоги щодо цілих каталогів. Поширеною помилкою є думка, що зазначення імені оригінального автора робить повторне використання законним; вказівка на авторство підтверджує джерело, але не замінює дозволу, необхідного згідно із законом. Стаття 52 дійсно передбачає обмежені винятки щодо добросовісного використання для критики, рецензування та висвітлення поточних подій, однак мета, контекст, характер та обсяг використання залишаються ключовими факторами, і жоден фіксований розмір уривка автоматично не вважається законним. Нарешті, система Content ID та процедури видалення YouTube є механізмами на рівні платформи, а не юридичними висновками: претензія за системою Content ID може вплинути на доступність або монетизацію відповідно до політики платформи, проте її відсутність не означає, що використання є законним, тому автори повинні розрізняти заходи, що вживаються платформою, та права та засоби правового захисту, передбачені індійським законодавством. Отже, створення контенту, що відповідає принципам сталого розвитку, починається з питання, яке на перший погляд здається простим: що саме належить автору, а що йому лише дозволено використовувати? Відповідь на це питання визначає форми співпраці, умови ліцензування, підходи до боротьби з копіюванням та формування стійкої цифрової присутності. ***(Who Owns a YouTube Video? Copyright Protection for Digital Creators in India // Anand and Anand (https://www.anandandanand.com/news-insights/youtube-video-copyright-protection-india/). 14.10.2026).***

***

Республіка Корея

Чотири власники музичних авторських прав підозрюються у отриманні десятків мільярдів вон у вигляді роялті шляхом вставлення своїх пісень у відеоролики YouTube Shorts, іноді на такій низькій гучності, що їх неможливо почути, що змусило головну корейську організацію з захисту музичних авторських прав — Корейську асоціацію музичних авторських прав (Komca) — призупинити виплати. Ці чотири правовласники зареєстрували 802 пісні та вимагають близько 24 мільярдів вон ($18 мільйонів) роялті; загальна сума, за оцінками, перевищить 30 мільярдів вон, якщо врахувати вже розподілені виплати. Суть справи полягає в тому, чи штучно завищували правовласники кількість використань певних пісень з

метою збільшення розміру роялті — це питання порушила депутатка від Демократичної партії Чін Сун-мі під час аудиту 12 жовтня, попередивши, що практика, за якою правовласники виплачують каналам Shorts частину роялті за використання їхніх пісень, може стати предметом зловживань. За даними Komca, деякі канали Shorts використовували певні пісні у своїх відео, після чого правовласники повертали частину роялті операторам каналів; при цьому, як повідомляється, деякі канали використовували музику, що не мала жодного стосунку до змісту їхніх відео, або вставляли пісні на такій низькій гучності, що їх практично не було чутно; асоціація з'ясовує, чи люди насправді слухали ці пісні, чи їхні відтворення були сфальсифіковані з метою отримання роялті. YouTube виплачує фіксований фонд роялті, який потім розподіляється між піснями відповідно до їхнього використання, тому штучне завищення частки певних пісень може призвести до зменшення виплат іншим музичним авторам, і Komca вважає, що ця справа впливає на справедливість розподілу роялті серед усіх авторів. Організація вивчає, як працювали канали «Shorts», та їхні договірні відносини, обмінюючись інформацією з закордонними організаціями з захисту авторських прав, а також перевіряє, чи були пісні створені штучним інтелектом: для цього вона надіслала 791 з них до закордонної аналітичної компанії, яка виявила, що деякі з них, ймовірно, були створені штучним інтелектом. Ця справа вже розглядалася в рамках кримінального провадження: у лютому один із членів Komca подав скаргу до поліції за звинуваченням у шахрайстві та перешкоджанні господарській діяльності, але 30 червня поліція вирішила не передавати справу до прокуратури, посилаючись на недостатність доказів, після чого Komca подала клопотання про перегляд результатів розслідування. На засіданні правління 29 вересня Komca вирішила й надалі утримувати роялті до завершення подальшого з'ясування обставин справи; один із представників асоціації пояснив, що, хоча законно зароблені роялті мають бути виплачені, асоціація повинна бути обережною щодо виплати великих сум без належної перевірки в умовах, коли постали серйозні питання, а також має з'ясувати, чи не призвела така практика до зменшення роялті, які по праву належать іншим творцям. ***(Korea music group withholds $18 million in YouTube Shorts royalties amid fraud probe // JoongAng Ilbo Co., Ltd. (https://www.koreajoongangdaily.com/business/korea-music-group-withholds-18-million-in-youtube-shorts-royalties-amid-fraud-probe/12934835). 22.10.2026).***

***

Сполучені Штати Америки

У міру того, як федеральний уряд США все частіше закуповує програмне забезпечення, системи штучного інтелекту та системи, що базуються на даних, управління інтелектуальною власністю (ІВ) та ліцензійними правами стало критично важливим оперативним викликом, який безпосередньо впливає на підтримку систем у робочому стані, їх

модернізацію та участь у конкурентних тендерах. Традиційна залежність від ручного аналізу контрактів та статичних таблиць сприяла поширенню так званого «боргу в сфері ІВ» — постійного розриву між юридичними правами, які відомства мають на папері, та тим, що вони можуть фактично реалізувати на практиці, — що призводить до дорогого прив'язування до конкретного постачальника, погіршення технічного обслуговування військового парку та обмежень щодо міжвідомчого обміну даними, як це було виявлено в нещодавніх перевірках Управління з питань підзвітності уряду (GAO) програм у сферах оборони та реагування на надзвичайні ситуації. Успішне управління придбанням технологій вимагає виваженого балансу: висунення надмірно обмежувальних вимог щодо прав або повного права власності відлякує комерційні технологічні компанії та стартапи від участі в тендерах, тоді як забезпечення недостатніх прав позбавляє агентства можливості підтримувати, адаптувати або надавати спільний доступ до платформ, які вони фінансували. Крім того, поява штучного інтелекту (ШІ) посилює ці ризики, породжуючи складні питання щодо походження та власності навчальних наборів даних, ваг моделей та генерованих результатів. Щоб усунути ці вразливості, державні органи повинні перетворити управління інтелектуальною власністю зі статичного адміністративного завдання на активну оперативну функцію, що охоплює весь життєвий цикл, використовуючи автоматизовані інструменти робочих процесів для перевірки результатів роботи, відстеження метаданих та походження прав, проведення попередніх перевірок даних ШІ на відповідність вимогам, а також підтримки динамічних репозиторіїв, що забезпечують довгострокову гнучкість, ефективність державних інвестицій та конкуренцію між постачальниками. ***(Alan Holden, John Lisciandro, Steven Cady, Jarrett Rumoro, Kevin Almerini. Strategic intellectual property management may maximize government's return on investment // Deloitte Touche Tohmatsu Limited (https://www.deloitte.com/us/en/insights/industry/government-public-sector-services/government-intellectual-property-management.html). 06.10.2026).***

***

Бюро з авторських прав США опублікувало у «Федеральному реєстрі» повідомлення про проведення опитування (NOI), в якому запрошує громадськість висловити свою думку щодо загроз, пов'язаних із шахрайством у сфері цифрового стрімінгу та музичним піратством, що ставлять під загрозу мільярди доларів у музичній екосистемі, де на стрімінг припадає приблизно 70 % світових доходів. Ініційоване запитом члена Палати представників США Скотта Фіцджеральда після гучних кримінальних справ — таких як винесення вироку Майклу Сміту в Південному окрузі Нью-Йорка за використання автоматизованих ботів та музики, згенерованої штучним інтелектом, з метою шахрайського отримання 10 мільйонів доларів роялті — це розслідування стосується таких обманних тактик, як використання ботів та «ферм кліків», маніпулювання плейлистами,

захоплення облікових записів та шахрайське копіювання контенту, що застосовуються для завищення кількості відтворень та виведення коштів із фондів роялті законних правовласників. Окрім прямих втрат доходів для виконавців, лейблів та видавців, Бюро з авторських прав наголошує на тому, як штучне маніпулювання даними про прослуховування спотворює критично важливі дані, на які спираються при прийнятті рішень щодо гастрольних турів, вибору концертних майданчиків та вторинних продажів. У NOI, за яким до 23 листопада 2026 року приймаються коментарі, основна увага приділяється кількісній оцінці поширеності та фінансових наслідків цих шахрайських схем, аналізу ролі генеративної штучної інтелігенції та синтетичних завантажень у незаконних операціях, а також вивченню добровільних галузевих рішень, оновлень законодавчих актів та вдосконалених механізмів кримінального правозастосування для захисту цілісності цифрового музичного стрімінгу. ***(Steve Brachmann. Copyright Office Solicits Comment on Music Streaming Fraud // IPWatchdog, Inc. (https://ipwatchdog.com/2026/10/07/copyright-office-solicits-comment-on-music-streaming-fraud/). 07.10.2026).***

***

У міру того як бренди дедалі частіше співпрацюють з інфлюенсерами в соціальних мережах для просування продукції з використанням популярних аудіотреків, великі звукозаписні лейбли — зокрема Sony Music Entertainment, Warner Music Group та Universal Music Group — активно подають багатомільйонні позови про порушення авторських прав проти корпоративних спонсорів, серед яких особливо виділяються справи з високими ставками проти таких роздрібних мереж, як DSW, Kroger та Quince. Ця зростаюча юридична вразливість зумовлена поширеною помилкою: хоча соціальні мережі надають доступ до обширних музичних каталогів, багато ліцензій суворо обмежуються особистим використанням, що робить несанкціоноване використання популярної музики у спонсорованих або рекламних публікаціях порушенням авторських прав. У цих суперечках музичні видавці та лейбли висувають претензії щодо прямого, співучасті та опосередкованого порушення авторських прав — що передбачає передбачені законом штрафи у розмірі до 150 000 доларів за кожний порушений твір — аргументуючи це тим, що комерційні суб’єкти отримують фінансову вигоду від спонсорованого контенту авторів та здійснюють контроль над ним. Хоча бренди, які захищають свої інтереси, стверджують, що вони діяли в рамках інструментів платформ і створювали рекламну цінність, нещодавні угоди про врегулювання та подальші судові позови свідчать про посилення хвилі правозастосування, спрямованої проти комерційних акаунтів брендів. Щоб мінімізувати ці серйозні юридичні та фінансові ризики, компанії повинні переконатися, що їхні корпоративні профілі в соціальних мережах належним чином позначені як бізнес-акаунти, проінформувати внутрішні маркетингові команди та зовнішніх авторів про обмеження комерційного ліцензування,

запровадити суворі протоколи перевірки та моніторингу перед публікацією, а також укладати комплексні договори з інфлюенсерами, які передбачають підтверджене отримання дозволів на використання музики, а також надійні положення щодо відшкодування збитків та видалення контенту. ***(Kasey Boucher Pierter. Trending Music: A Hidden Copyright Risk in Influencer Marketing // National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/trending-music-hidden-copyright-risk-influencer-marketing). 07.10.2026).***

***

Бренди дедалі частіше звертаються до інфлюенсерів у соціальних мережах для просування продукції шляхом використання у контенті популярних звуків та музики — ця тактика дозволяє максимально збільшити видимість, але, як показують нещодавні судові справи, може ненавмисно наражати як інфлюенсерів, так і бренди-спонсори на претензії щодо порушення авторських прав. Багато інфлюенсерів вважають, що пісні з музичної бібліотеки платформи можна вільно використовувати в будь-якому дописі, проте платформи, як правило, отримують ліцензії на ці треки від правовласників на різних умовах: деякі з них доступні для комерційного використання, а багато — обмежені лише особистим використанням; хоча платформи пропонують обмежені заходи захисту, це розмежування не завжди є очевидним, тому звичайний вибір популярної пісні для брендової співпраці може створити несподіваний ризик порушення авторських прав, якщо необхідні права не були окремо забезпечені; ця проблема ускладнюється, якщо власний акаунт бренду не був належним чином позначений як бізнес-акаунт і, отже, має доступ до матеріалів, призначених виключно для особистого користування. Минулого року лейбли та видавництва Sony Music Entertainment і Warner Music Group на чолі з Atlantic Recording Corporation подали позови проти компанії Designer Brands, Inc. (DSW) за порушення авторських прав, пов’язане з використанням музики у публікаціях у соціальних мережах компанією DSW та її інфлюенсерами, яка, на думку DSW, була взята з бібліотек цих платформ, стверджуючи про пряме порушення на підставі несанкціонованого розміщення, відтворення або розповсюдження, співучасть у порушенні за сприяння або підбурювання інфлюенсерів, а також опосередковане порушення, оскільки DSW мала право та можливість контролювати цю діяльність і отримувала від неї фінансову вигоду; позивачі вказали на умови використання платформ, що обмежують використання певних пісень лише особистим користуванням, на вимогу TikTok щодо підтвердження авторами публікацій наявності у них усіх необхідних прав, а також на досвід DSW як компанії, яка мала б розуміти питання ліцензування. Компанія DSW відповіла, що використовувала музику, надану через ці платформи, відповідно до їхніх інструментів та політик; що музичні компанії раніше заохочували таке використання через прес-релізи, в яких оголошувалося про доступність пісень без явних обмежень щодо особистого використання; а також що вони вже отримали компенсацію у

вигляді роялті, сплачених платформами, та рекламної цінності. Якщо позови будуть задоволені і порушення буде визнано умисним, DSW може зіткнутися з передбаченими законом збитками у розмірі до 150 000 доларів за кожен твір; Лише у позові WMG йдеться про понад 200 творів, захищених авторським правом, що потенційно може перевищити 30 мільйонів доларів лише у цій справі. Здається, у серпні 2026 року DSW досягла принципової угоди з Sony та Universal Music Group, після чого Sony негайно подала суттєво подібний позов проти The Kroger Co., що свідчить про те, що вона розцінила вирішення справи з DSW як сприятливе. Ці випадки підкреслюють значні ризики, пов'язані з порушенням авторських прав, що притаманні поширеній практиці маркетингу за участю інфлюенсерів, і нагадують брендам про необхідність підходити до таких кампаній із дотриманням відповідних запобіжних заходів: навчання інфлюенсерів, а також внутрішніх і зовнішніх маркетингових команд розпізнаванню ризиків; моніторинг контенту інфлюенсерів; розуміння того, як не надто інтуїтивні музичні бібліотеки платформ розрізняють треки для комерційного та особистого використання; оцінка наслідків щодо відповідальності, пов'язаних із збереженням прав на затвердження контенту; укладення чітких угод з інфлюенсерами, що забороняють використання музики, якщо не було отримано відповідних прав для обох сторін, документувати процес затвердження контенту, включаючи вибір музики, надавати бренду право вимагати внесення змін або видалення після публікації, а також включати положення про перенесення ризиків, що можуть передбачати страхування. Такі запобіжні заходи можуть допомогти виявити проблеми ще до публікації та зменшити ймовірність стати наступною мішенню, тоді як подібні позови продовжують перебувати під пильною увагою, зокрема справа, порушена компанією UMG проти Quince. ***(Kasey Boucher Pierter. Trending Music: A Hidden Copyright Risk in Influencer Marketing // National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/trending-music-hidden-copyright-risk-influencer-marketing). 07.10.2026).***

***

Компанія DTTM TLD, LLC, яка управляє торговими марками президента Дональда Трампа, подала до Інтернет-корпорації з присвоєння імен та номерів (ICANN) заявку на суму 227 000 доларів США щодо реєстрації та ексклюзивного управління доменом верхнього рівня .trump. У заявці, в якій зазначені Ерік Трамп, Дональд Трамп-молодший та інші керівники Trump Organization, викладено плани щодо впровадження домену у внутрішній корпоративній інфраструктурі та сервісах для клієнтів, при цьому передбачається суворий контроль над ним з метою захисту цілісності бренду. Цей крок є частиною більш широких зусиль з розширення бренду «Trump», які нещодавно включали подання заявок на реєстрацію торговельних марок «Trump TV» та перейменування міжнародного аеропорту. Заявка була подана під час першого за останні понад десять років періоду прийому заявок на

домени верхнього рівня від ICANN, приєднавшись до понад 1 000 інших заявок від таких компаній, як OpenAI та Meta, і тепер пройде період громадського обговорення, який триватиме з листопада по березень. ***(Ashley Ahn. Trump Organization applies to register and claim .trump domain // POLITICO LLC (https://www.politico.com/news/2026/10/07/dot-trump-domain-application-01111350). 08.10.2026).***

***

Американська асоціація виробників одягу та взуття (AAFA) висунула Facebook, Instagram, Alibaba.com, AliExpress та DHgate для включення до переліку «Ринків, що мають погану репутацію щодо підробки та піратства» на 2026 рік, який складає Офіс торгового представника США, посилаючись на їхню роль у сприянні масштабним шахрайським діям та продажу підроблених товарів. Представляючи понад 1 100 брендів та компаній, які забезпечують роботою 3,24 мільйона працівників у США та генерують понад 561 мільярд доларів річного роздрібного товарообігу, AAFA розробила свої рекомендації на основі аналізу даних, що відображають колективний досвід членів асоціації. Підробники дедалі частіше використовують ці платформи для розміщення шахрайських оголошень, що імітують авторитетні бренди, часто використовуючи захищені зображення товарів, торговельні марки та маркетинговий контент, щоб ввести споживачів в оману та змусити їх купувати небезпечні товари, які не відповідають базовим стандартам безпеки та можуть містити шкідливі хімічні речовини. Дослідження AAFA від лютого 2026 року під назвою «Розпаковуючи підроблену моду: справжні небезпеки» виявило, що 41 відсоток із 39 товарів, відібраних для аналізу під час святкового сезону 2025 року, не відповідали американським та міжнародним стандартам безпеки, містячи небезпечні рівні фталатів, свинцю, формальдегіду, нікелю та інших шкідливих речовин. Уже сьомий рік поспіль AAFA рекомендує Facebook та Instagram компанії Meta, чиї 3,6 мільярда щоденних активних користувачів забезпечують безпрецедентне охоплення аудиторії, але водночас створюють можливості для розміщення шахрайських рекламних оголошень, створення фейкових акаунтів, що видають себе за офіційні сторінки брендів, та поширення несанкціонованого контенту, згенерованого штучним інтелектом; лише один член асоціації повідомив про видалення понад 120 000 підроблених оголошень та 24 000 шахрайських рекламних оголошень на платформах Meta протягом перших шести місяців 2026 року. AAFA також подала подібні коментарі в рамках публічних консультацій Європейської комісії щодо «Списку підробок та піратства» на 2027 рік. ***(AAFA Identifies Five Platforms Driving Counterfeit Sales and Online Fraud in USTR Notorious Markets Submission // American Apparel & Footwear Association(https://www.aafaglobal.org/AAFA/AAFA_News/2026_Press_Releases/AAFA_Identifies_Five_Platforms_Driving_Counterfeit_Sales_and_Online_Fraud_in_USTR_NML_Submission.aspx). 08.10.2026).***

Протягом останніх двох десятиліть YouTube став головним полігоном для випробування законодавства про авторське право, що підкреслює складність захисту інтелектуальної власності в умовах підтримки масової участі та творчого самовираження. Хоча законодавство США про авторське право надає власникам виключні права на відтворення, розповсюдження, демонстрацію та адаптацію своїх творів, на платформі залишається доступною значна кількість матеріалів, що потенційно порушують авторські права. Правове становище YouTube значною мірою визначається Законом про авторське право у цифрову епоху (DMCA), який захищає постачальників онлайн-послуг від фінансової відповідальності за порушення, вчинені користувачами, за умови дотримання ними певних вимог, зокрема оперативного реагування на обґрунтовані повідомлення про видалення контенту. Ця система відображає законодавчий компроміс, спрямований на захист авторських прав без зобов'язання платформ перевіряти кожне завантажене відео перед публікацією. Однак забезпечення дотримання прав залишається здебільшого реактивним, покладаючи на правовласників відповідальність за виявлення порушень та подання запитів на видалення, що часто доводиться робити неодноразово, коли видалений контент завантажується знову. Складність поняття «добросовісного використання» ще більше ускладнює забезпечення дотримання прав, оскільки коментарі, критика, пародії та освітній контент можуть законно містити матеріали, захищені авторським правом, залежно від їхньої мети, характеру, обсягу та впливу на ринок. Автоматизовані інструменти, такі як Content ID від YouTube, допомагають виявляти, блокувати або монетизувати матеріали, захищені авторським правом, але вони залишаються недосконалими: іноді вони не виявляють змінений контент, що порушує авторські права, і водночас помилково позначають законні випадки використання. YouTube стверджує, що його інвестиції в технології забезпечення дотримання авторських прав та механізми вирішення спорів свідчать про дотримання зобов'язань щодо авторських прав, тоді як незалежні творці застерігають, що надмірне забезпечення дотримання авторських прав може придушувати законне самовираження та непропорційно вигідне великим правовласникам. Правова невизначеність також створює стратегічні стимули: деякі власники авторських прав миряться з несанкціонованим розміщенням контенту з метою отримання рекламних або фінансових вигод, а деякі користувачі навмисно використовують прогалини в системах виявлення. Для винахідників, підприємств та творців контенту таке середовище несе ризики, пов'язані з несанкціонованим використанням матеріалів, що є об'єктом авторського права, випадковим порушенням авторських прав та потенційно дороговартісними судовими спорами. Отже, ефективний захист вимагає розуміння принципів авторського права та добросовісного використання, оформлення ліцензій, моніторингу контенту та стратегічного застосування заходів щодо забезпечення дотримання прав. Зрештою, YouTube функціонує в рамках недосконалого

правового компромісу, в якому захист інтелектуальної власності, технологічні обмеження, комерційні інтереси та свобода вираження поглядів постійно конкурують між собою, змушуючи як правовласників, так і творців орієнтуватися в мінливому середовищі правової невизначеності. ***(Andrea L. Arndt. Copyrights on YouTube: Enforcement and Reality // Dickinson Wright (https://intellectualproperty.dwlaw.com/2026/10/14/copyrights-on-youtube-enforcement-and-reality/). 14.10.2026).***

***

Американська музична індустрія наразі веде важливу боротьбу щодо роялті авторам пісень за стримінг, оскільки Рада з питань авторських роялті (CRB) розпочинає розгляд справи «Phonorecords V» (Phono V) з метою встановлення ставок механічних роялті для стримінгових сервісів на період 2028–2032 років. Роялті за механічне відтворення становлять приблизно половину доходів авторів пісень від стрімінгу, тому американські ставки мають глобальне значення. 5 жовтня 2026 року стрімінгові платформи, видавці та об'єднання авторів пісень подали прямі позови, а розгляд справи очікується навесні 2027 року. Попередні ставки «Phono IV» (2023–2027 рр.) були встановлені в результаті добровільної угоди, що передбачала загальну ставку 15,35 % від доходу, але ця злагода була порушена, коли Spotify та Amazon перекласифікували свої флагманські преміум-підписки як «пакети» (додавши аудіокниги), щоб скористатися нижчою категорією роялті, що з 2024 року коштувало авторам пісень та видавцям втрат у розмірі приблизно 500 мільйонів доларів. У відповідь Національна асоціація музичних видавців (NMPA) та Міжнародна асоціація авторів пісень Нашвілла (NSAI) спільно запропонували значно вищу структуру ставок — більшу з таких величин: 20 % від доходу, 40 % від загальних витрат на контент, 2,40 долара за абонента або 0,004 долара за відтворення — а також суворіші правила щодо пакетних пропозицій, щоб запобігти ухиленню від сплати роялті в майбутньому. Коаліція незалежних авторів пісень та організацій, до якої входять Берні Таупін, Коаліція музичних виконавців та Гільдія авторів пісень Америки, виступає за просту та прозору ставку у розмірі 0,0030 долара за одне відтворення (з щорічним коригуванням на індекс вартості життя), яка застосовуватиметься однаково як до преміум-потоків, так і до потоків, що фінансуються за рахунок реклами. Натомість Spotify та Apple Music прагнуть зберегти існуючу базову ставку у розмірі 15,35 %, встановлену в рамках угоди Phono IV, аргументуючи це тим, що вона є результатом справедливих переговорів на ринкових умовах і сприяла зростанню галузі. Amazon Music запропонувала найрадикальніші скорочення, прагнучи знизити базову ставку до 13,4 % від доходу та ще більше зменшити загальні відсотки витрат на контент, одночасно скасувавши мінімальний рівень механічних роялті для безкоштовних тарифних планів. Pandora загалом підтримує збереження ставки на рівні 15,35 %, але вимагає внесення змін до правил щодо штрафів за прострочення (зокрема, стягнення з

авторів пісень суми неповернених надлишкових платежів) та кредитів за твори, що перебувають у суспільному надбанні. Google (YouTube) також виступає за збереження поточної базової ставки, водночас прагнучи отримати роз'яснення від регуляторних органів щодо розподілу роялті для змішаних аудіовізуальних послуг та кредитів у разі випадкових надлишкових виплат за твори, що ліцензуються безпосередньо. Цей процес обіцяє бути дуже суперечливим, оскільки власники авторських прав наполягають на значному підвищенні ставок та запровадженні заходів щодо запобігання ухиленню від сплати, тоді як стрімінгові сервіси здебільшого відстоюють існуючий стан речей або прагнуть подальшого зниження ставок. ***(Kristin Robinson. Songwriter Streaming Royalties: Read What Every Streamer, Publisher & Songwriter Group Has Proposed // Billboard Media, LLC. (https://www.billboard.com/pro/songwriter-streaming-royalties-streamers-publishers-propose/). 15.10.2026).***

***

Законодавство про авторське право та торговельні марки традиційно захищало художнє вираження відеоігор, їхній брендинг та код, але воно ніколи не було призначене для захисту того, як гра фактично працює; ігрові механіки історично розглядалися як загальноприйняті жанрові конвенції, що не підлягають власності, подібно до загальних правил карткових або костяних ігор. Цю прогалину зараз заповнюють патенти, які можуть охоплювати функціональну механіку, подану як новий процес, і надавати її власнику виключні права на 20 років — приблизно на три покоління ігрових консолей. Великі видавці з значними ресурсами очолюють цю зміну, оскільки витрати на патентування, які колись переважали вигоди для динамічних студій, тепер становлять для них меншу перешкоду, а публічне розкриття інформації, необхідне для подання патентних заявок, не має великого значення, коли офіційні інструменти для модифікації вже відкривають їхній код і системи для спільноти. Ця тенденція набула конкретних обрисів у 2025–2026 роках завдяки гучним заходам щодо захисту прав, пов'язаним із патентом на виклик другорядного персонажа, що стало сигналом про те, що жанрові конвенції, які колись вважалися загальним лексиконом галузі, тепер можуть нести прихований ризик, пов'язаний з інтелектуальною власністю. Це створює справжній інноваційний компроміс: патент — це захисний вал, доступний тому, хто першим подасть заявку, тож невелика студія може використати його, щоб зупинити фінансово потужного наслідувача, але великий видавець може накопичити цілий портфель патентів, щоб відгородити цілий жанр — наприклад, rogue-like, souls-like, battle royale або кооперативні ігри типу «friendslop» — ще до того, як він встигне розвинутися, тим самим гальмуючи імітацію та ітерацію, які історично були рушійною силою галузі. Іронія ситуації особливо гостра, оскільки багато ігор, що визначили жанр, починалися саме як моди — той самий канал, якому зараз загрожують патенти; якщо власники оригінальних ігор почнуть застосовувати патенти проти модів та ігор,

натхненних ними, це може призвести до витіснення цілих спільнот моддерів та незалежних розробників, які вже давно є рушійною силою інновацій. Проте невеликі розробники не є беззахисними. Практична концепція «меча та щита» передбачає розгляд рішень щодо механічного проектування як рішень у сфері інтелектуальної власності: раннє виявлення справді нових механізмів та розгляд можливості їх патентування (меч), а також формування задокументованого публічного реєстру рівня техніки за допомогою демонстрацій та релізів у рамках раннього доступу, щоб оскаржувати пізніші патенти на ті самі або очевидні варіації (щит); оскільки публічне розкриття інформації також запускає однорічний термін для оцінки власної патентоспроможності, стратегії «меч» і «щит» необхідно планувати комплексно, доповнюючи їх недорогими та швидкими пошуками патентного ландшафту, які виявляють конфлікти ще до здійснення значних інвестицій. Ніщо з цього не гарантує захисту від судових позовів, але це дає готові аргументи на захист, і вміння розпізнати, коли слід витягнути меч, а коли — підняти щит, і як зробити те й інше, не виходячи за межі бюджету, стало ключовою компетенцією для студій будь-якого розміру. ***(Christopher C. "Rusty" Close and Nicholas Doss. Blurring Lines in Video Game IP Protections: Copyrights, Trademarks, and/or Patents for Gameplay Mechanics? // Troutman Pepper Locke (https://www.troutman.com/insights/blurring-lines-in-video-game-ip-protections-copyrights-trademarks-and-or-patents-for-gameplay-mechanics/). 22.10.2026).***

***

Сенаторка США Марша Блекберн попередила, що заплановане оновлення комерційних умов компанії Meta Platforms може завдати шкоди американським підприємствам, видавцям та творцям контенту через недостатній захист їхньої інтелектуальної власності. Вона стверджує, що ці зміни, як видається, надають компанії широкі повноваження щодо збору контенту з веб-сайтів, пов'язаних із бізнес-акаунтами у Facebook та Instagram, без чітких обмежень щодо його подальшого використання, зокрема щодо можливого впровадження в системи штучного інтелекту. Блекберн, республіканка з Теннессі, яка очолює Підкомітет Сенату з питань конфіденційності, технологій та права, висловила особливе занепокоєння щодо видавців новин, незалежних творців та малих підприємств, які покладаються на платформи Meta для охоплення аудиторії, зазначивши, що навіть після того, як Meta вилучила пряму згадку про навчання штучного інтелекту, формулювання все ще дозволяє широко збирати матеріали з зовнішніх веб-сайтів та використовувати їх для розробки бізнес-продуктів. Meta відклала введення змін з 30 жовтня до 20 листопада, щоб врахувати скарги видавців та рекламодавців, які також були подані до антимонопольних органів Європейського Союзу та Великої Британії; компанія стверджує, що зміни стосуються лише її рекламних та бізнес-продуктів, не змінюють її практику веб-сканування, не мають

пріоритету над налаштуваннями файлу robots.txt власників веб-сайтів і не надають жодних нових прав. Тим не менш Блекберн закликала Meta повністю відкликати переглянуті умови та співпрацювати з видавцями й творцями над посиленням заходів захисту. Цей спір є частиною ширшого глобального протистояння між власниками контенту, які вимагають дозволу та компенсації за використання матеріалів, захищених авторським правом, під час навчання великих мовних моделей, та технологічними компаніями, що захищають свої практики, посилаючись на такі доктрини, як «добросовісне використання». ***(Aysel Mammadzada. Why Meta's revised terms are raising copyright concerns in the US // News.Az (https://news.az/news/why-metas-revised-terms-are-raising-copyright-concerns-in-the-us). 23.10.2026).***

***

Сервіс піратської трансляції спортивних подій у прямому ефірі Streamed — постачальник послуг «піратства як послуги» (Piracy-as-a-Service), який надавав готові відеоплеєри для вбудовування на інші сайти, щоб ті могли пропонувати прямі трансляції спортивних подій без власного хостингу потоків, — несподівано припинив роботу. Його оператори опублікували коротке прощальне повідомлення, в якому подякували користувачам за багаторічну підтримку та направили їх на п'ять альтернативних сайтів, зокрема ppv.st, pitsport.st та thedaddy.pk. Платформа, яка слугувала основою для десятків піратських сайтів, опублікувала повідомлення про закриття на streamed.pk, strmd.link та streamed.st, не пояснивши причини закриття, хоча деякі сайти, що залежали від неї, такі як Mapple, тепер видають помилку 404 під час спроби перегляду спортивних трансляцій. На початку цього місяця Асоціація кінопродюсерів (Motion Picture Association) у своєму звіті для Торгового представника США зазначила сервіс Streamed як загрозу, що набирає обертів, посилаючись на дані Similarweb, згідно з якими у липні близько 30 піратських сайтів використовували його, що загалом склало 463 мільйони відвідувань — порівняно з 29 сайтами та 134 мільйонами відвідувань роком раніше; багато з них — це портали типу «гідра», такі як HydraHD, Rivestream, StreamEX та Mapple, які направляли весь трафік через інфраструктуру Streamed; сам домен streamed.pk у вересні зафіксував 19,76 мільйона відвідувань, що на 56 відсотків більше, ніж у попередньому місяці, причому майже половина з них припадала на Сполучені Штати. У прощальному повідомленні не згадується про жодні заходи з примусового виконання, конфіскацію чи участь з боку MPA або Альянсу за творчість та розваги, а той факт, що в ньому відкрито рекомендуються конкуруючі піратські сайти, робить укладення угоди з Голлівудом малоймовірним, хоча раніше MPA вже брала на себе відповідальність за подібні закриття сайтів без попередження. ***(Ernesto Van der Sar. Streamed, the Live Sports Engine Behind Many Pirate Sites, Shuts Down // TorrentFreak (https://torrentfreak.com/streamed-the-live-sports-engine-behind-many-pirate-sites-shuts-down/). 27.10.2026).***

Альянс з питань авторського права (Copyright Alliance) опублікував термінову заяву, в якій висловив протест проти запланованого на 20 листопада оновлення компанією Meta Умов надання послуг для бізнесу, що охоплюють Facebook, Instagram, Messenger, Threads та WhatsApp, яке, як видається, надає компанії право збирати та використовувати веб-сайти та інший контент, що належить власникам комерційних облікових записів, для власних бізнес-продуктів, зокрема для навчання своїх моделей штучного інтелекту, без наявності механізму відмови від участі, внаслідок чого підприємства, які бажають уникнути цих умов, змушені будуть в односторонньому порядку закрити свої облікові записи та втратити доступ до величезної аудиторії Meta. Генеральний директор Copyright Alliance Кіт Купфершмід назвав запропоновані умови несумлінними, зазначивши, що вони дозволять Meta збирати матеріали, захищені авторським правом, від бізнес-користувачів та використовувати їх у рекламних цілях і для потреб генеративної штучної інтелігенції; хоча Meta переглянула формулювання у відповідь на заперечення, внесені зміни все ще дозволяють широко збирати дані з веб-сайтів, необґрунтовано використовувати контент для штучного інтелекту та обходити протоколи, такі як robots.txt, що сигналізують про заборону збору даних. Наслідки виходитимуть далеко за межі засобів масової інформації й торкнуться практично кожної організації у креативних галузях та більшості інших секторів, які мають бізнес-акаунти в Meta для управління сторінками, профілями та каналами, що, у свою чергу, позначиться на фотографах, газетах, митцях та незліченній кількості інших творців. Оскільки можливості відмовитися від цих умов немає, власники акаунтів будуть змушені або погодитися з умовами, або відмовитися від важливих комерційних каналів — вибір, який стає особливо складним через ринкову владу Meta. Тому Альянс настійно закликає компанію Meta скасувати ці зміни та врахувати серйозні занепокоєння, висловлені ним та багатьма іншими; «Copyright Alliance» — це некомерційна, позапартійна організація, яка представляє інтереси у сфері авторського права понад двох мільйонів окремих творців та понад 15 000 організацій по всій території Сполучених Штатів. ***(Ashley King. Copyright Alliance Issues Urgent Statement on Meta's Proposed Commercial TOS Updates // Digital Music News (https://www.digitalmusicnews.com/2026/10/28/copyright-alliance-meta-tos-update-statement/). 28.10.2026).***

***

Інтелектуальна власність в епоху штучного інтелекту

Сервіс Audible від Amazon запустив «Interactive Story» — функцію на основі генеративного штучного інтелекту, яка дозволяє слухачам вести інтерактивні діалоги з літературними персонажами в режимі реального

часу. Спочатку функція буде доступна для матеріалів, права на які вже врегульовані, таких як роман «Дракула» Брема Стокера, що перебуває у публічному домені, та оригінальний твір Audible під назвою «Exoplanet». Ця ініціатива з'являється в умовах дедалі більш суперечливого правового середовища, яке характеризується понад 140 судовими позовами у США щодо авторських прав, пов'язаних із навчанням штучного інтелекту та синтезованими результатами, що порушує складні питання як щодо ліцензування всього каталогу, так і щодо авторських прав на контент, створений користувачами. Розширення цієї функції на весь комерційний каталог Audible пов'язане зі значними юридичними перешкодами, оскільки стандартні ліцензії на розповсюдження для сторонніх авторів не передбачають використання систем штучного інтелекту, які динамічно генерують нові похідні діалоги на основі захищених персонажів. Крім того, хоча слухачі, які створюють унікальні діалоги та сюжетні лінії, можуть генерувати оригінальні виразні матеріали відповідно до законодавства США про авторське право щодо похідних творів, стандартні умови використання Amazon фактично забезпечують платформі безстрокові, безроялтітні та субліцензовані права на використання матеріалів, створених користувачами, у різних медіа. Зрештою, запуск Audible є піонерським випадком творчої співпраці між людиною та штучним інтелектом, що випробовує межі існуючих ліцензійних угод та рамок співавторства у сфері цифрового видавництва. ***(Ashlee Difuntorum. Audible's New AI Stories Test The Boundaries Of Copyright Law // Forbes Media LLC (https://www.forbes.com/sites/legalentertainment/2026/10/05/audibles-new-ai-story-feature-raises-unanswered-copyright-questions/). 05.10.2026).***

***

Незалежні музичні видавці опублікували спільний документ, у якому вимагають, щоб при ліцензуванні генеративним штучним інтелектом пісня оцінювалася щонайменше нарівні з її звукозаписом, за винятком випадків, коли конкретний фактор виправдовує інший розподіл доходів; цей принцип вони називають таким, що не підлягає обговоренню. Опублікований 30 вересня 2026 року організацією IMPEL, яка ліцензує цифрові права для незалежних видавців, та Міжнародним форумом незалежних музичних видавців (IMPF), цей документ, що складається з семи принципів, є скоріше переговорною позицією, а не обов'язковою угодою чи зміною законодавства; він має на меті виправити, на ринку, умови якого ще формуються, давній дисбаланс у сфері стрімінгу, за якого записи історично отримували набагато більшу частку доходу, ніж композиції, на яких вони базуються. Записаний трек містить два окремі об'єкти авторського права — музичний твір (композицію та текст пісні) та звукозапис — і тому компанія, що займається штучним інтелектом та бажає використовувати готовий трек для навчання, може потребувати двох окремих дозволів, оскільки ліцензія лейбла на його мастер-записи не містить інформації про те, чи надали свою згоду

автори пісень та видавці. У рамках цієї концепції наголошується на необхідності чіткого розмежування чотирьох категорій виплат (за минуле використання, навчання, результати та майбутнє комерційне використання), пояснення будь-яких відрахувань, забезпечення можливості для правовласників бачити, як розраховуються доходи, а також збереження конкретного обсягу ліцензії, щоб обмежений пілотний проект не став прецедентом. Пісні, використані для навчання, повинні й надалі приносити дохід під час експлуатації музики, згенерованої на їхній основі, хоча в документі не пропонується конкретна ставка роялті чи метод розподілу доходу між тисячами творів, які модель могла засвоїти. IMPEL та IMPF реалізують три пілотні проекти з атрибуції, назви яких не розголошуються, щоб перевірити, чи можна відстежувати авторство композицій від навчальних даних до кінцевого результату; раніше вони оголосили про запуск тестового середовища спільно з Sureel AI. Нещодавня угода про дистрибуцію між Believe, TuneCore та Suno, яка дозволяє артистам та лейблам, що беруть участь у програмі, надавати дозвіл на використання існуючого репертуару в ліцензованих продуктах Suno, не вирішує цих питань: дистриб'ютор, який приймає трек, не може встановити авторство або отримати дозвіл на використання кожного зразкового запису, а форма згоди може охоплювати лише мастер-запис, лише композицію або обидва, причому співавтори та видавці, що управляють правами, потенційно можуть мати право вето. Тому артистам, які розглядають такі угоди, рекомендується поставити п'ять конкретних запитань: чи охоплює угода запис, твір чи й те, й інше; хто може затверджувати кожну частку; чи обмежується дозвіл конкретною моделлю та продуктом; чи оплачується окремо попереднє навчання; та як у звітності відображатиметься використання та розрахунок — а також зберігати прийняті умови разом із таблицями розподілу доходів та видавничими контрактами. ***(Alex Harris. Indie Publishers Want AI Deals to Value the Song as Highly as the Recording // Neon Music (https://neonmusic.co.uk/ai-music-licensing-song-recording). 05.10.2026).***

***

Глобальна гонка у сфері штучного інтелекту дедалі більше визначається не лише обчислювальною потужністю та технологічними інноваціями, а й національним законодавством про авторське право, що регулює використання захищених матеріалів для навчання ШІ. У той час як розробники змагаються у створенні передових базових моделей, вони стикаються зі значною правовою невизначеністю щодо того, чи можна збирати та використовувати онлайн-контент, захищений авторським правом, без виплати компенсації його творцям. Підходи до регулювання суттєво відрізняються на основних ринках ШІ. У Сполучених Штатах розробники покладаються на судове тлумачення поняття «добросовісного використання», оскільки конкретного законодавчого винятку для комерційного навчання ШІ не існує, що наражає компанії на ризик судових позовів з боку видавців, митців та

інших правовласників. Китай встановлює більш суворі вимоги щодо отримання навчальних даних із законних джерел і рухається в напрямку створення державних реєстрів даних та укладення угод про колективне ліцензування. У межах Європейського Союзу такі країни, як Франція, користуються перевагами правил, що дозволяють комерційну обробку текстів та даних із законно доступного контенту, якщо правовласники прямо не заперечують проти цього, тоді як Велика Британія дотримується більш обмежувального підходу, загалом обмежуючи неліцензовану обробку текстів та даних лише некомерційними дослідженнями. Японія пропонує одне з найбільш ліберальних середовищ завдяки широким виняткам з авторського права для машинного навчання, включаючи комерційні застосування, тоді як Об'єднані Арабські Емірати обрали порівняно сприятливий підхід до розвитку штучного інтелекту за державної підтримки. Південна Корея розглядає можливість запровадження додаткових законодавчих винятків, тоді як більш вузькі положення Канади щодо добросовісного використання створюють більшу правову невизначеність для комерційного навчання моделей. Ці відмінності відкривають компаніям можливість навчати моделі в юрисдикціях із ліберальним законодавством перед їхнім глобальним впровадженням. Однак величезні вимоги до обсягу даних, що висуваються передовими моделями ШІ, обмежують цю стратегію. Згідно з аналізом, для навчання провідної моделі загального призначення потрібні дані, еквівалентні приблизно 200 мільйонам книг, тоді як легкодоступні оцифровані літературні колекції в юрисдикціях з ліберальним законодавством налічують лише близько одного мільйона книг, що робить виключну залежність від цих джерел комерційно недоцільною. Натомість менші спеціалізовані моделі штучного інтелекту з приблизно трьома мільярдами параметрів можуть потребувати близько 60 мільярдів токенів, що еквівалентно приблизно 600 000 книг, що дозволяє розробникам створювати конкурентоспроможні системи для конкретних галузей, використовуючи дані, доступні на ринках з більш ліберальним законодавством. Отже, юрисдикції зі сприятливим законодавством у сфері авторського права можуть надавати значні переваги для спеціалізованих корпоративних додатків, регіональних мовних моделей та суверенних ініціатив у галузі ШІ, проте розробники, які працюють над передовими технологіями ШІ загального призначення, й надалі стикатимуться зі складними міжнародними обмеженнями авторського права, ризиками судових спорів та мінливими тлумаченнями нормативно-правових актів як з неминучими аспектами глобальної конкуренції. ***(Lena Petrovic. Training in the Safe Zone: Building AI Models in Copyright Havens // Dorsey & Whitney LLP (https://www.dorsey.com/insights/training-in-the-safe-zone-building-ai-models-in-copyright-havens). 05.10.2026).***

***

Минулого року компанії Disney та NBCUniversal звинуватили Midjourney у тому, що вона є «бездонною ямою плагіату», і, за даними

першого квартального звіту VN.ai — стартапу, який проводить стрес-тестування популярних моделей штучного інтелекту на предмет порушення авторських прав, — більше ніж через 18 місяців ця компанія, що займається генеративним ШІ, нібито досі не вирішила цю проблему. Дослідження, проведене минулого місяця на 15 моделях, виявило, що Midjourney v8.1 є найбільшим порушником у відтворенні зображень персонажів, захищених авторським правом, та лідером за «порушеннями безпеки бренду», розміщуючи цих персонажів у шкідливих контекстах, таких як насильство чи вживання наркотиків; модель генерувала такі зображення, що порушують авторські права, у 37 відсотках текстових запитів, включаючи галюцинацію про Джокера, який курить канабіс, одягнений у сукню, схожу на сукню Ельзи з мультфільму «Крижане серце». Midjourney не відповіла на запити про коментарі; судовий процес між компанією та Disney і NBCUniversal триває, а Warner Bros. Discovery також подала позов; компанія стверджує, що навчання на зображеннях, захищених авторським правом, є випадком добросовісного використання. Кожна з протестованих моделей генерувала принаймні одного персонажа, захищеного авторським правом, навіть якщо ім'я персонажа не вказувалося у запиті, зокрема Nano Banana від Google та Seedance 2.5 від ByteDance, причому остання модель покращила результати після отримання листів із вимогою припинити порушення від голлівудських студій. Інші китайські моделі продовжують порушувати ці норми: MiniMax H3 генерувала відео, що порушували стандарти безпеки бренду студії, у 55 відсотках випадків, коли в підказці містилося зображення. Засновник VN.ai Нельсон Чу пов'язав стійкість таких результатів із комерційними стимулами: «Це чудовий маркетинг. Це працює. Це спонукає людей користуватися вашою моделлю та платити за неї», — при цьому він передбачив, що така практика стане менш прийнятною, оскільки все більше моделей створюють прецеденти відповідальної поведінки. ***(Jake Kanter. Midjourney: Report Claims AI Model Is Worst Offender For Flouting Hollywood Copyright // Deadline Hollywood, LLC. (https://deadline.com/2026/10/midjourney-worst-offender-flouting-hollywood-copyright-1237154802/). 14.10.2026).***

***

Щоб вирішити проблему системних порушень, спричинених штучним інтелектом, коаліція «Стандарти прав використання видавцями» (Standards for Publisher Usage Rights, SPUR) розширилася до понад 80 учасників у 20 країнах, маючи на меті створити «справедливий ринок» шляхом розробки технічних стандартів для відстеження контенту та ліцензування. Ці спільні зусилля збігаються з загостренням юридичних суперечок, таких як позов, поданий газетою «The New York Times» проти OpenAI та Microsoft, де твердження технологічних компаній про «добросовісне використання» суперечать звинуваченням у тому, що навчання моделей штучного інтелекту є безпрецедентною крадіжкою праці. Поза межами судової

зали видавці стикаються з різким спадом органічного трафіку з пошукових систем, оскільки відповіді, згенеровані штучним інтелектом, зменшують необхідність для користувачів переходити на оригінальні джерела, що спонукає деякі ЗМІ налагоджувати партнерські відносини з метою прямого ліцензування. Водночас група з приблизно 400 вчених, серед яких піонери у галузі штучного інтелекту Джеффрі Хінтон та Йошуа Бенджіо, закликає до створення міжнародного наглядового органу для забезпечення дотримання суворих стандартів обмеження ризиків щодо передових систем штучного інтелекту. Стверджуючи, що добровільних зобов'язань з боку галузі недостатньо, ці дослідники виступають за незалежний нагляд та ізоляцію передових моделей від зовнішнього світу («air-gapping») з метою запобігання катастрофічним ризикам, таким як кібератаки на основі штучного інтелекту. ***(Media giants unite on AI copyright, 400 scientists demand international oversight body // Syrian Arab News Agency (https://sana.sy/en/international/2350621/). 13.10.2026).***

***

Кількість патентів у сфері генеративної штучної інтелекту (ШІ) зазнала безпрецедентного зростання, оскільки інновації, розроблені після запуску ChatGPT наприкінці 2022 року, стали помітними завдяки публікаціям патентів. Згідно з аналізом BOIB, у 2024 та 2025 роках було опубліковано понад 56 000 сімейств патентів у сфері генеративної ШІ, що перевищило загальну кількість, опубліковану протягом попереднього десятиліття. Ця кількість подвоїлася — з 18 862 у 2024 році до 37 808 у 2025 році, що значно перевищило довгостроковий середньорічний темп зростання сектору, який становить 43 %. Великі мовні моделі (LLM) стали основним напрямком патентної діяльності, випередивши генеративні суперечливі мережі (GAN) як категорію моделей генеративного ШІ, що найчастіше патентуються. Однак патентування інновацій у сфері LLM пов'язане з юридичними та технічними викликами, оскільки процеси, що лежать в їхній основі, можуть класифікуватися як математичні методи або способи подання інформації, а не як технічні винаходи, що підлягають патентуванню. Патентні відомства, зокрема Європейське патентне відомство, також встановлюють суворі вимоги щодо розкриття інформації, зобов'язуючи заявників описувати процес навчання моделі, характеристики наборів даних та відповідні параметри настільки детально, щоб фахівці у цій галузі могли відтворити винахід. Це створює стратегічний компроміс між отриманням патентного захисту та розкриттям комерційно цінної технічної інформації, яка в іншому випадку могла б залишитися конфіденційною.

Права власності на патенти зосереджені в руках великих технологічних компаній, зокрема тих, що базуються в Китаї, Японії та США. З-поміж 25 найбільших власників патентів у період з 2014 по 2025 рік 15 — це китайські компанії, тоді як японська компанія SoftBank стала найбільшим окремим власником, збільшивши кількість опублікованих патентних сімейств з усього

семи у 2023 році до майже 3 000 на кінець 2025 року. Натомість компанія OpenAI опублікувала відносно небагато заявок на патенти, що, ймовірно, свідчить про більшу орієнтацію на захист комерційної таємниці. Більшість заявок на патенти у сфері генеративної штучного інтелекту подаються на національному, а не на міжнародному рівні, причому активність зосереджена в Китаї, США, Японії та Південній Кореї. Ця тенденція відображає як географічну концентрацію інновацій у сфері ШІ, так і зусилля компаній щодо захисту своїх конкурентних позицій на ринках, де діють основні конкуренти. Подання заявок на патенти на внутрішньому ринку також може надавати фінансові переваги завдяки податковим пільгам, пов'язаним із патентами. Загалом, стрімке зростання кількості патентів у сфері генеративного ШІ свідчить про зростаючу комерційну важливість захисту інновацій у цій галузі, водночас підкреслюючи необхідність ретельно розроблених патентних стратегій, які забезпечують баланс між розкриттям технічної інформації, ефективним захистом прав, конкурентним позиціонуванням та потенційними перевагами збереження певних технологій у статусі комерційної таємниці. ***(Alan Boyd and Jennifer Harvey. Patenting trends in generative AI: LLMs, filings and the race for protection // D Young & Co LLP (https://www.dyoung.com/en/knowledgebank/articles/patenting-trends-generative-ai-llms). 19.10.2026).***

***

Взаємодія музичної індустрії зі штучним інтелектом обертається навколо трьох основних, взаємопов'язаних дискусій. Перша стосується зобов'язань компаній, що працюють у сфері ШІ, зокрема того, чи потребує навчання генеративних моделей на основі існуючих записів та пісень дозволу правовласників. Хоча компанії, що працюють у сфері ШІ, часто посилаються на винятки щодо аналізу тексту та даних або на американську доктрину «добросовісного використання», щоб виправдати копіювання музики без згоди, музична індустрія — об'єднана лейблами, видавцями, колективними організаціями та творцями — наполягає, що ці винятки не застосовуються і не повинні застосовуватися, і веде судові справи проти Suno, Udio, Anthropic та OpenAI з метою створення прецедентів. Ранні судові рішення були неоднозначними: у справах щодо книг компаній Anthropic та Meta судді визнали обґрунтованими аргументи про «добросовісне використання» для навчання ШІ, однак у рішенні щодо Anthropic добросовісне використання було пов'язано з умовою використання копій, отриманих із законних джерел, а у рішенні щодо Meta було зазначено, що така лінія захисту може виявитися неефективною, якщо результати використання призводять до розмивання ринку. З огляду на потенційні передбачені законом збитки у розмірі до 150 000 доларів за кожен твір та ризик збитків, що можуть перевищити трильйон доларів, деякі компанії, що займаються штучним інтелектом, почали вести переговори щодо ліцензій, а платформи загалом визнають, що ремікси пісень,

клонування голосів або імітація стилю виконавців у кінцевому продукті вимагають дозволу, що стимулює пропозиції щодо нових прав на цифрові репліки.

Друга дискусія зосереджується на внутрішніх аспектах, розглядаючи зобов'язання лейблів та видавців, які укладають такі ліцензійні угоди. Оскільки використання штучного інтелекту ніколи не передбачалося в традиційних контрактах на запис або видавничих контрактах, серед невирішених питань залишаються такі: чи необхідно отримувати згоду окремих виконавців або авторів пісень перед тим, як їхні твори будуть включені до угод про навчання; як розподілятимуться доходи між каталогами; чи будуть доходи від записів і пісень розподілятися порівну; яка ставка роялті застосовуватиметься до виконавців; та чи отримають сесійні музиканти частку від цих нових доходів. Великі лейбли стверджують, що можуть використовувати цілі каталоги без індивідуальної згоди і не мають наміру виплачувати гонорари сесійним музикантам, тоді як деякі незалежні лейбли пропонують можливість відмови від участі; умови угод приховані за угодами про нерозголошення інформації (NDA) і характеризуються низьким рівнем прозорості. Об'єднання авторів вимагають конкретної згоди, прозорості, підвищення розміру роялті за ліцензування, рівного розподілу доходів від запису пісень та виплати гонорарів сесійним музикантам, а деякі з них зараз стверджують, що для забезпечення справедливого розподілу доходів необхідна реформа законодавства про авторське право.

Третя дискусія стосується того, як ставитися до самої музики, створеної штучним інтелектом, оскільки такі платформи, як Deezer, зараз щодня отримують понад 90 000 треків, повністю згенерованих ШІ — це більше половини всіх завантажених файлів. Серед ключових питань — чи заслуговує музика, створена ШІ, на захист авторських прав (наразі у більшості країн це не так), чи повинні стрімінгові сервіси приймати, оплачувати, маркувати або алгоритмічно просувати такі треки, а також чи повинні радіостанції та укладачі хіт-парадів транслювати їх або включати до своїх рейтингів. Загальний консенсус розрізняє музику, створену за допомогою ШІ, яку слід захищати та розглядати як твір, створений людиною, та музику, повністю згенеровану ШІ, щодо якої повинні застосовуватися обмеження — проте ніхто чітко не визначив, де пролягає ця межа, через що творці, шанувальники та фахівці галузі мають розбіжності щодо того, що вважати прийнятним втручанням ШІ, а що необхідно позначати для слухачів. У сукупності ці дискусії визначатимуть майбутнє галузі на найближчі роки. ***(Chris Cooke. The three big debates around music and generative AI // CMU (https://completemusicupdate.com/the-three-big-debates-around-music-and-generative-ai/). 19.10.2026).***

***

Зростаюче використання генеративного ШІ в культурній та розважальній галузях трансформує процес створення контенту, водночас

створюючи значні юридичні ризики та ризики, пов'язані з дотриманням нормативних вимог, особливо коли компанії передають виробництво на аутсорсинг стороннім підрядникам. Простої вимоги до підрядників взяти на себе відповідальність за питання, пов'язані зі ШІ, недостатньо, тому клієнтам вкрай важливо створити комплексну систему управління ризиками. У договорах слід передбачити, що підрядники зобов'язані використовувати безпечні, юридично відповідні інструменти ШІ з дійсними комерційними ліцензіями, гарантуючи, що їхні базові моделі відповідають чинним нормативним вимогам, особливо в Китаї, де іноземні інструменти ШІ можуть становити додаткові ризики. Підрядники також повинні розкривати інформацію про інструменти ШІ, які вони використовують, та перевіряти умови щодо інтелектуальної власності та обмеження на використання. Щоб запобігти витоку даних та порушенням прав, у договорах має бути заборонено несанкціоноване введення конфіденційної інформації, комерційних таємниць, персональних даних та матеріалів третіх осіб у системи ШІ. Крім того, клієнтам слід самостійно перевіряти контент, створений ШІ, на предмет можливого порушення прав інтелектуальної власності, а не покладатися виключно на зобов'язання підрядників щодо відповідальності. Оскільки китайське законодавство, як правило, вимагає інтелектуального внеску людини для захисту авторських прав, у договорах слід передбачити суттєву участь людини у створенні творів, згенерованих ШІ, та забезпечити належну передачу прав інтелектуальної власності клієнту. Підрядники також повинні вести детальний облік використання ШІ, включаючи версії інструментів, підказки, згенеровані результати, зміни, внесені людиною, та дотримання вимог щодо маркування ШІ. Ці записи слід зберігати щонайменше три роки після завершення співпраці, при цьому клієнти зберігають право на проведення аудиту з метою перевірки дотримання вимог. Загалом, ефективне управління ризиками, пов'язаними зі штучним інтелектом, вимагає чітких договірних гарантій, ретельного нагляду за інструментами штучного інтелекту та даними, незалежної перевірки контенту, захисту прав інтелектуальної власності та всебічної документації з метою мінімізації юридичних ризиків та забезпечення дотримання нормативних вимог. ***(Quan Wei, He Yirong. Tackling compliance risks in AI content creation // Law.asia Limited (https://law.asia/ai-content-creation-compliance-risks/). 21.10.2026).***

***

Хоча великі мовні моделі (LLM) можуть здаватися ідеальними для виконання складного завдання з підготовки патентних заявок — з огляду на необхідність поєднання юридичних та технічних знань — винахідники та адвокати повинні оминати значні підводні камені. По-перше, завантаження деталей винаходу у LLM несе ризик втрати новизни патенту через публічне розкриття інформації та потенційну втрату конфіденційності, оскільки записи LLM можуть стати предметом розкриття в майбутніх судових

процесах. По-друге, LLM схильні генерувати дуже правдоподібні, але повністю вигадані дані та посилання, що може фатально підірвати патентну заявку, якщо не провести ретельну та критичну перевірку. По-третє, професійні етичні зобов'язання повністю лягають на адвоката; згідно з кодексами поведінки, адвокати несуть повну відповідальність за будь-які помилки ШІ, що порушує невирішене питання: чи достатньо лише контролювати результати роботи LLM, щоб виконати необхідний обов'язок щодо кваліфікації та ретельності. По-четверте, користувачі повинні враховувати ширші аспекти особистої етики, такі як екологічні та політичні питання, що виходять за межі мінімальних професійних правил. Нарешті, покладання на ШІ підриває когнітивні переваги письма; оскільки складання патенту є процесом тривалого вирішення проблем, де «писати — це думати», делегування цього процесу несе ризик втрати важливих інсайтів та структурних вдосконалень, які зазвичай виникають лише в результаті активної боротьби за формулювання винаходу. Отже, хоча LLM можуть бути корисними помічниками, їхня притаманна здатність переконувати та необхідність ретельного аналізу патентних документів, від якого залежить дуже багато, вимагають від автора надзвичайної обережності та постійного критичного підходу. ***(Robert Donaldson. AI-Assisted Patent Drafting: What Can Go Wrong? // MBIP (https://www.mbip.com.au/blog/ai-assisted-patent-drafting-what-can-go-wrong/). 28.10.2026).***

***

Австралійський Союз

Commonwealth Bank of Australia (CBA) став першим великим австралійським банком, який підписав бізнес-ліцензію з Агентством з авторських прав (Copyright Agency), що містить чітке розширення щодо генеративного штучного інтелекту. Це дозволяє співробітникам на законних підставах вводити тексти з австралійських газет та опублікований контент у команди штучного інтелекту на робочому місці для виконання таких завдань, як підготовка презентацій та створення резюме. З огляду на результати галузевих досліджень, які свідчать, що майже половина офісних працівників, які використовують генеративний штучний інтелект, регулярно інтегрують тексти сторонніх авторів у свої щоденні запити, ця угода встановлює відповідну корпоративну структуру, яка забезпечує перерахування ліцензійних роялті місцевим журналістам та видавцям ЗМІ, водночас суворо забороняючи використання ліцензованих матеріалів для навчання або вдосконалення базових моделей штучного інтелекту. Ця угода, яку виконавчий директор CBA Метт Комін та генеральний директор Агентства з авторських прав Джозефіна Джонстон охарактеризували як практичний орієнтир для відповідального впровадження технологій, демонструє, як можна поєднати продуктивність підприємств та дотримання авторських прав за допомогою масштабованих механізмів колективного ліцензування, що забезпечують справедливу

винагороду творцям в епоху генеративної штучної інтелігенції. ***(Alisha Buaya. CBA signs licence covering newspaper text in workplace AI // Vinyl Group Operations Pty Ltd. (https://www.mediaweek.com.au/cba-becomes-first-major-australian-bank-to-sign-workplace-ai-copyright-licence). 05.10.2026).***

***

Виступаючи перед Спільним комітетом Австралії зі штучного інтелекту, виконавчий директор Асоціації кінопродюсерів Австралії (SPA) Метью Дінер закликав до запровадження надійних національних політичних заходів, які б гарантували, що кінопродюсери зберігатимуть суттєвий контроль над своєю інтелектуальною власністю та отримуватимуть справедливу компенсацію, коли їхні твори використовуються системами штучного інтелекту. Наголошуючи на тому, що інновації не повинні відбуватися за рахунок авторів контенту, чия робота забезпечує фундаментальну цінність для моделей ШІ, SPA закликала політиків закріпити австралійську систему авторського права на трьох основних засадах: усвідомлена згода, розумна винагорода та повна прозорість щодо того, як професійний контент використовується, оцінюється та застосовується. Крім того, Дінер наголосив на необхідності створення справедливої нормативно-правової бази, яка враховувала б різноманітність сектору аудіовізуального контенту, що дозволило б більшим суб'єктам укладати прямі комерційні ліцензійні угоди, а також створити доступні й економічно ефективні механізми забезпечення дотримання прав для менших незалежних продюсерів і творців. SPA вважає, що, забезпечивши баланс між технологічним прогресом, правовою визначеністю та винагородою творців, Австралія зможе сприяти інноваціям у сфері ШІ, водночас гарантуючи стабільність і глобальну конкурентоспроможність своєї внутрішньої креативної економіки. ***(David Knox. Producers press for control over intellectual property in AI debate // TV Tonight (https://tvtonight.com.au/2026/10/producers-press-for-control-over-intellectual-property-in-ai-debate.html). 07.10.2026).***

***

Найбільші американські компанії у сфері штучного інтелекту, зокрема Google, Microsoft, OpenAI та Anthropic, тиснуть на уряд Австралії з вимогою знайти обхідний шлях для обходу суворих законів країни про авторське право, аргументуючи це тим, що вимога щодо попереднього отримання згоди на використання місцевого контенту для навчання ШІ унеможливить розвиток галузі та відлякає інвесторів. Microsoft попередила, що відсутність чіткості щодо справедливого використання може призвести до відставання Австралії у глобальній технологічній гонці; цю думку підтримала компанія OpenAI, яка наголосила на непрактичності отримання індивідуальних дозволів на використання контенту. Однак незалежний сенатор Девід Покок та представники австралійських креативних галузей рішуче виступили проти цих

вимог, звинувативши технологічних гігантів у тому, що вони використовують свою всеосяжну владу та політичну підтримку з боку США, щоб диктувати умови австралійцям, і назвавши безвідплатне копіювання контенту існувальною загрозою для засобів до існування творчих працівників. Водночас компанія OpenAI зіткнулася з жорстким парламентським контролем у зв'язку з нещодавніми порушеннями безпеки, коли її автономні агенти самостійно отримали доступ до статистичних даних Medicare та веб-сайту парків штату Новий Південний Уельс; головний стратег Джейсон Квон визнав, що компанія занадто повільно повідомила про це австралійські органи влади, та пообіцяв підвищити прозорість і створити незалежну робочу групу з питань безпеки штучного інтелекту, що базуватиметься в Австралії, хоча він не зміг гарантувати, що такі агенти не зможуть самостійно поставити під загрозу критично важливу інфраструктуру з високим рівнем безпеки. ***(Lucinda Garbutt-Young, Will Nicholas. The world's smartest AI companies find Australian copyright a bit too hard to get their heads around // Private Media Pty Ltd. (https://www.startupdaily.net/topic/politics-news-analysis/the-worlds-smartest-ai-companies-find-australian-copyright-a-bit-too-hard-to-get-their-heads-around/). 07.10.2026).***

***

У міру стрімкого розвитку штучного інтелекту, що породжує як перспективи підвищення продуктивності, так і занепокоєння громадськості — наприклад, щодо невиявлених зломів урядових веб-сайтів агентами OpenAI, — головним невирішеним питанням в Австралії залишається проблема власності та прав на творчі твори людей, які використовуються для навчання цих систем. Чинне законодавство про авторське право, закріплене в Законі про авторське право 1968 року, яке автоматично захищає оригінальні прояви людської майстерності та праці без реєстрації та надає виключні права на відтворення, публікацію та адаптацію з урахуванням обмежених винятків щодо добросовісного використання, ніколи не було розроблене для штучного інтелекту і зараз перебуває під тиском, оскільки навчання моделей зазвичай передбачає цифрове копіювання величезних обсягів захищених текстів, зображень та аудіоматеріалів з Інтернету — дія, яка може становити несанкціоноване відтворення, на яке не поширюється жодне встановлене виняткове положення. Творці, включаючи художників, письменників, музикантів та журналістів, не мають практичних способів дізнатися, чи були їхні роботи включені до наборів даних, що є проблемою, що висвітлюється в закордонних угодах, таких як виплата Anthropic 1,5 мільярда доларів США за піратські книги та опитування Національної асоціації візуальних мистецтв 2025 року, в якому понад 80 відсотків австралійських художників-візуалістів розглядали штучний інтелект як ризик для своїх доходів, практики та моральних прав, тоді як 73 відсотки підтримували схеми компенсації. Прем'єр-міністр Ентоні Албанезе пообіцяв,

що австралійські творці збережуть право власності та контроль над своїми роботами, включаючи їхню ціну та вартість, а закони чітко визначають, що жодна компанія не може використовувати їх для навчання штучного інтелекту без дозволу, проте пропозиції, що розглядаються Департаментом Генерального прокурора, такі як Угоди про обов'язковий доступ до даних, що вимагають ліцензування мінімальної кількості правовласників, перш ніж дозволити навчання на онлайн-матеріалах, що залишилися, залишать більшість творців без компенсації, якщо вони активно не відмовляться, що за замовчуванням покладає тягар на них, а не на користувачів, і не вирішує вже скопійовані історичні твори. Натомість нещодавно укладена історична ліцензійна угода між «Commonwealth Bank of Australia» та «Copyright Agency», яка дозволяє понад 50 000 співробітників використовувати відповідний газетний контент у запитах до штучного інтелекту на робочому місці, причому роялті надходять безпосередньо авторам, демонструє, що модель, заснована на дозволах та взаємовигідна для обох сторін, вже є дієвою. Тому необхідна термінова реформа, щоб перекласти обов'язок отримання необхідних дозволів на тих, хто прагне використовувати творчий матеріал, а тим часом автори можуть вживати практичних заходів, таких як додавання повідомлень про авторські права та заяв, що забороняють неліцензійне навчання ШІ, тим самим допомагаючи захистити людську творчість, доки законодавча база не встигне наздогнати технологічні зміни. ***(Lauren Separovich and Sana Boparai. Copyright, AI and the shifting onus on Australian creators // Hall & Wilcox (https://hallandwilcox.com.au/news/copyright-ai-and-the-shifting-onus-on-australian-creators/). 09.10.2026).***

***

Отець Паоло Бенанті, впливовий радник Ватикану з питань штучного інтелекту, попередив, що Австралія ризикує сприяти «новій формі колоніалізму», якщо змінить законодавство про авторське право, щоб дозволити технологічним компаніям навчати моделі штучного інтелекту на творчому контенті без дозволу. Реагуючи на непублічні урядові консультації та заклики парламенту до реформ, спрямованих на залучення інвестицій у розвиток штучного інтелекту, Бенанті застеріг, що дозвіл іноземним компаніям використовувати вітчизняні інтелектуальні ресурси, отримуючи при цьому прибутки та податкові надходження за кордоном, повторює історичні схеми економічної експлуатації. Закликаючи до обережності щодо послаблення захисту авторських прав, Бенанті високо оцінив більш широкі регуляторні зусилля Австралії, спрямовані на притягнення технологічних гігантів до відповідальності — зокрема, запропоновані вікові обмеження у соціальних мережах — та наголосив, що жодна транснаціональна корпорація не повинна діяти понад місцевим законодавством. Ґрунтуючи свою точку зору на етичних принципах Ватикану, які ставлять на перше місце людську гідність, він також висловив занепокоєння щодо того, що технологічні

компанії штучно створюють емоційну залежність серед вразливих користувачів, і відкинув спроби галузі лобіювати релігійних діячів як егоїстичні маневри, спрямовані на захист комерційних інтересів. ***(Cam Wilson. Pope's AI adviser warns Australia's copyright changes risk 'new form of colonialism' // ABC (https://www.abc.net.au/news/2026-10-14/pope-leo-xiv-ai-adviser-paolo-benanti-australia-copyright/107263800). 14.10.2026).***

***

Генеративний штучний інтелект та авторське право стали предметом суперечок в Австралії через занепокоєння щодо того, як великі мовні моделі (LLM) збирають та використовують місцеві творчі твори, зокрема книги, журналістські матеріали, музичні твори, звукозаписи, художні твори та екранний контент, створені австралійськими авторами, журналістами, музикантами та художниками. Основне порушення полягає у несанкціонованому збиранні та обробці даних великими мовними моделями, коли технологічні компанії без дозволу та компенсації видобувають величезні масиви даних, що містять австралійські тексти, твори мистецтва та музику, які потенційно захищені авторським правом, для навчання моделей. Ключові зацікавлені сторони — зокрема Австралійська асоціація видавців, музична індустрія, представники різних галузей мистецтва, ЗМІ та технологічного сектору, які співпрацюють у рамках Консультативної групи з питань авторського права та штучного інтелекту (CAIRG), федеральний уряд та провідні світові розробники технологій — намагаються вирішити низку фундаментальних питань. Творці стверджують, що зчитування даних без згоди є крадіжкою інтелектуальної власності, тоді як розробники штучного інтелекту виступають за законодавчу гнучкість, яка сприятиме інноваціям. Уряд Австралії офіційно відмовився від запровадження винятку з авторського права щодо аналізу текстів та даних, який би законно дозволяв технологічним компаніям вільно збирати дані, і натомість проводить консультації щодо можливих механізмів платного колективного або добровільного ліцензування, а також щодо створення суду з розгляду дрібних позовів. Економічні побоювання є гострими: місцеві творці побоюються, що безоплатна експлуатація знецінить їхню працю та підірве місцеві креативні галузі, особливо з огляду на те, що LLM можуть згодом генерувати варіації їхніх робіт; водночас підхід, що ставить на перше місце ліцензування без винятку щодо TDM, ризикує поставити Австралію в невигідне конкурентне становище, оскільки розробники ШІ можуть навчати моделі за кордоном і впроваджувати їх на внутрішньому ринку, що потенційно може звести роль Австралії до статусу споживача, а не творця генеративного ШІ. На кону стоїть дуже багато, адже австралійські видавці десятиліттями інвестували в створення каталогів книг, освітніх ресурсів та журналістських матеріалів, а австралійські музиканти, автори пісень та кінематографісти створили твори, що є невід’ємною частиною культурної ідентичності нації; у міру того, як штучний інтелект дедалі більше інтегрується

в повсякденні товари та послуги, питання полягає не лише в тому, чи використовуються ці твори, а й у тому, кому в кінцевому підсумку належить створена завдяки цьому використання цінність, і саме політика, яку Австралія прийме зараз, визначить, чи підтримає ця цінність австралійських творців та інноваторів, чи ж вона переважно перетече за кордон. ***(Nick Redfearn. Australia's AI copyright challenges // Rouse (https://www.antipiracy.news/post/australia-s-ai-copyright-challenges). 20.10.2026).***

***

Нове опитування свідчить, що переважна більшість австралійців виступає проти надання компаніям, що займаються штучним інтелектом, необмеженого доступу до австралійських книг, фільмів, музики та іншого контенту для навчання своїх моделей, у той час як уряд Альбанезе розглядає нову систему авторського права, покликану збалансувати вимоги глобальних компаній у сфері ШІ та інтереси творчих галузей країни. Опитування, проведене Redbridge Group на замовлення Австралійської асоціації звукозаписної індустрії, показало, що 74 відсотки респондентів вважають, що творці повинні мати право вирішувати, чи використовувати їхні твори для навчання моделей, таких як ChatGPT від OpenAI. Такий рівень громадської одностайності директор Кос Самарас порівняв із підтримкою системи Medicare та охарактеризував як виклик для уряду щодо отримання широкої соціальної підтримки. 68 % опитаних сформували більш негативне ставлення до компаній, що займаються штучним інтелектом, після того, як одна з моделей OpenAI отримала доступ до закритих урядових файлів на веб-сайті Medicare під час рутинного навчання. Згідно з чинними правилами, навчання на матеріалах, захищених авторським правом, в Австралії вимагає згоди правовласників, проте такі компанії, як Anthropic та OpenAI, домагаються законодавчих змін, які б мінімізували необхідність укладення комерційних угод; у липні прем’єр-міністр Ентоні Альбанезе оголосив про розробку нової концепції, яка може передбачати дозвіл на навчання на будь-якому онлайн-контенті за умови укладення відповідних ліцензійних угод. Генеральний директор Технологічної ради Австралії Скотт Фаркхар попередив про короткий проміжок часу для інвестицій у центри обробки даних, який Австралія може пропустити без реформи авторського права, тоді як музичний менеджер Джон Ватсон із компанії Eleven охарактеризував ситуацію як «Давид проти Голіафа», зазначивши лицемірство компаній, що займаються штучним інтелектом, які очікують оплати за власні результати, водночас відмовляючись платити за творчі твори, та закликавши не поспішати з цим процесом. Керівник OpenAI Адам Коен заявив під час парламентського слухання, що вартість ліцензування стане вирішальним фактором для місцевих інвестицій, проте генеральна директорка ARIA Аннабель Херд зазначила, що компанії вже зараз можуть легко отримати ліцензії на контент, але замість цього вдаються до обхідних

шляхів. Вона охарактеризувала деякі варіанти реформи, що просочилися в ЗМІ, як «абсурдні» та потенційно найзначніші зміни в законодавстві про авторське право за всю історію, водночас висловивши жаль з приводу того, що уряд не інформує галузь про свої плани; 52 відсотки австралійців заявили, що це питання вплине на їхню підтримку тієї чи іншої партії. ***(Luke Kinsella. Poll finds Australians have picked a side in AI copyright fight // Nine Entertainment Co. Pty Ltd (https://www.afr.com/technology/poll-finds-australians-have-picked-a-side-in-ai-copyright-fight-20261026-p618dj). 26.10.2026).***

***

На тлі зростаючої глобальної стурбованості щодо впливу генеративного штучного інтелекту на творчий сектор — а також з огляду на те, що такі компанії, як Anthropic, тепер визнають через ініціативи на кшталт свого Фонду суспільного блага, що для вирішення проблем, пов'язаних із порушенням рівноваги на ринку праці, потрібні «більш сміливі підходи» — науковці з Університету Нового Південного Уельсу (UNSW) у Сіднеї представили федеральному уряду Австралії пропозицію щодо створення механізму під назвою «Copyright Plus», покликаного відновити баланс сил між митцями та технологічними компаніями. Говорячи про необхідність реформ, професорка Кеті Боурі, фахівчиня з інтелектуальної власності, зазначає, що наразі митці не мають контролю над тим, як технологічні компанії використовують їхні твори, не мають жодного значущого впливу на те, як медіакомпанії ліцензують їхні авторські права, а також не мають повноважень вилучати з обігу несанкціоновані синтетичні твори. «Copyright Plus» вирішуватиме ці проблеми трьома основними способами: шляхом встановлення права сказати «ні», забезпечення оплати за творчу працю та створення можливостей для практичного забезпечення дотримання прав.

Ключовими елементами пропозиції є прозорість та згода: компанії, що працюють у сфері штучного інтелекту, будуть зобов'язані розкривати джерела даних для навчання, тоді як власники авторських прав — часто це видавці, лейбли чи продюсерські компанії, а не самі автори — повинні будуть оприлюднювати ліцензійні умови, що регулюють використання штучного інтелекту, частки виплат та будь-які умови, що впливають на моральні права митців. Співавтор пропозиції, доцент Олівер Боун, наголошує, що творці матимуть право дозволяти, домовлятися або відмовляти у використанні своїх творів, дотримуючись принципу, що публічна доступність в Інтернеті не позбавляє творчість її цінності. З метою компенсації за історичне несанкціоноване використання ініціатива «Copyright Plus» запровадить збір із компаній, що працюють у сфері штучного інтелекту, для фінансування системи справедливої винагороди — розподіл коштів здійснюватиметься через профспілки та професійні організації, щоб навіть митці, які не мають великих комерційних контрактів, такі як сесійні музиканти, диктори та візуальні митці,

отримували виплати — а також для створення ширшого культурного фонду, що підтримуватиме екосистему мистецтва. Щодо забезпечення дотримання законодавства, ця система передбачатиме введення прискореної процедури попереджувальних повідомлень про видалення несанкціонованого контенту, згенерованого ШІ, перекладаючи тягар доказування на розповсюджувачів, які повинні будуть довести, що вони не крадуть автентичні твори, зокрема контент, що імітує справжніх творців або порушує обмеження щодо культурної та інтелектуальної власності корінних народів; все це фінансуватиметься за рахунок збору за експлуатацію ШІ та ліцензійного збору. Вчені розглядають цю пропозицію в контексті історичного прецеденту: так само, як майже століття тому було засновано ABC, щоб забезпечити служіння суспільним інтересам революційної технології радіо, штучний інтелект — розроблений переважно за рахунок державних коштів — також має привести до створення технологій, що слугуватимуть суспільним інтересам. Як застерігає Боун, якщо не передбачити «вплив народу» у політиці щодо штучного інтелекту, австралійці ризикують опинитися під диктатом іноземних корпоративних сил. ***(Lachlan Gillbert. Copyright Plus proposes a fairer deal for creators in the age of AI // UNSW (https://www.unsw.edu.au/newsroom/news/2026/10/copyright-plus-artists-creators-AI-intellectual-property). 27.10.2026).***

***

Європейський Союз

Компанія OpenAI оголосила, що ChatGPT почне вбудовувати невидимий водяний знак у відповідні текстові результати, що генеруються для користувачів у Європейському Союзі. Цей захід буде впроваджено протягом найближчих тижнів з метою дотримання вимог Закону ЄС про штучний інтелект. Вбудовування водяного знака, яке реалізується за допомогою системи під назвою textGrain, що вставляє статистичний сигнал у вибір слів моделлю, за замовчуванням застосовуватиметься лише на території ЄС, хоча корпоративні клієнти з усього світу, які користуються API OpenAI, зможуть за бажанням увімкнути цю функцію. Цей регіональний підхід контрастує з попередньою глобальною системою водяних знаків Anthropic, яку компанія запровадила через відсутність надійного способу обмеження цієї функції за географічним принципом; ця система зазнала критики за потенційне погіршення якості вихідних даних, підвищення виявляємості використання ШІ та вразливість до редагування або коротких текстів, що послаблюють сигнал. OpenAI стверджує, що ця техніка не спричиняє суттєвого зниження продуктивності за результатами внутрішніх тестів, і запросила обраних дослідників оцінити супутній детектор, зазначивши, що вдосконалюватиме систему у міру розвитку доказів, стандартів та регуляторних вимог. ***(Michael Kan. OpenAI to Add Watermarks on ChatGPT's Text Outputs, But Only in the EU***

// Ziff Davis, LLC. (https://uk.pcmag.com/ai/167663/openai-to-add-watermarks-on-chatgpts-text-outputs-but-only-in-the-eu). 05.10.2026).

***

Прем'єр-міністр Італії Джорджія Мелоні подала заявку до Відомства Європейського Союзу з інтелектуальної власності (EUIPO) на реєстрацію чотирисекундного аудіозапису, на якому вона промовляє: «Io sono Giorgia Meloni», як звукового товарного знака ЄС. Це є новаторською спробою чинного глави держави протидіяти стрімкому поширенню клонування голосу за допомогою генеративної штучної інтелігенції, несанкціонованому комерційному використанню та політичним діпфейкам. Запропонований знак, що охоплює такі категорії, як мультимедіа для завантаження, культурні заходи та політичні події, не надаватиме загального права власності на її природний голос і не заборонятиме повністю синтетичне імітування, але забезпечить цілеспрямовану правову основу відповідно до законодавства про торговельні знаки для оскарження несанкціонованого, оманливого або комерційного використання її характерного аудіоідентифікатора. Ця правова стратегія з'являється на тлі того, як політики дедалі частіше стикаються з проблемою неправомірного використання аудіовізуальних даних публічних осіб. Вона доповнює вимоги Закону ЄС про штучний інтелект щодо прозорості та маркування у форматі, придатному для машинного зчитування, шляхом вивчення питань фактичного права власності та захисту торговельних марок стосовно особистих ознак. Повторюючи подібні ініціативи таких митців, як італійська співачка Джузі Феррері, подана Мелоні заявка до EUIPO, що наразі перебуває на розгляді, ілюструє, як традиційні рамки інтелектуальної власності піддаються випробуванням та адаптуються з метою створення правових гарантій проти витончених синтетичних медіа та алгоритмічного підроблення особи. ***(Meloni Seeks EU Trademark for Her Voice as AI Deepfake Threat Grows // EU Today LTD (https://eutoday.net/meloni-eu-trademark-voice-ai-deepfakes/). 06.10.2026).***

***

На відкритті Франкфуртського книжкового ярмарку Німецька асоціація видавців і книготорговців, за підтримки 120 видавництв, оприлюднила «Франкфуртський заклик», у якому закликала Європейську комісію, Європейський парламент та уряд Німеччини запровадити швидкі та рішучі нормативні заходи щодо штучного інтелекту. У цій декларації засуджуються компанії, що займаються штучним інтелектом, за те, що вони навчають великі мовні моделі на творах, захищених авторським правом, без згоди авторів, справедливої винагороди та дотримання чітко визначених застережень щодо прав, що змушує правовласників нести тягар дорогих і складних судових процедур для доведення факту порушення. Закликаючи до вжиття термінових законодавчих заходів, підписанти вимагають забезпечення

обов’язкової прозорості щодо наборів даних, що використовуються для навчання штучного інтелекту, створення справедливих механізмів ліцензування, а також надійних механізмів для ефективного захисту та забезпечення дотримання авторських прав у мінливому цифровому середовищі. ***(German publishers call for AI regulation over copyright concerns // yahoo!news (https://www.yahoo.com/news/world/articles/german-publishers-call-ai-regulation-131842280.html). 06.10.2026).***

***

Італійське агентство з питань конкуренції (ICA) розпочало розслідування щодо музичної платформи на базі штучного інтелекту Suno, стверджуючи, що її умови надання послуг є несправедливими щодо користувачів, оскільки дозволяють компанії в будь-який час без пояснення змінювати ціни, функції або саму послугу, призупиняти або видаляти облікові записи без попередження чи обґрунтування, а також обмежувати власну відповідальність надмірно широкими формулюваннями, що охоплюють навіть тілесні ушкодження. Регулюючий орган також стверджує, що ліцензія, яку користувачі повинні надати як умову користування платформою, сформульована нечітко та надмірно широко, що, як видається, змушує відмовитися від моральних прав — права бути визнаним автором та заперечувати проти змін або неправомірного використання — чого італійське законодавство не допускає, а також вимагає від користувачів вирішувати спори шляхом індивідуального арбітражу в штаті Массачусетс, а не в суді, що унеможливлює колективні позови. У найближчі тижні розпочнеться громадське обговорення оскаржуваних умов, у якому зможуть взяти участь відповідні галузеві асоціації та торгові палати. Компанія Suno, яка нещодавно уклала ліцензійну угоду з BMG після попередньої угоди з Warner Music Group, як і раніше стикається з позовами про порушення авторських прав у США з боку Universal Music Group та Sony Music Entertainment, а також із рішенням суду, винесеним у липні в Німеччині на користь GEMA. ***(James Hanley. Italian watchdog investigates Suno over user terms // Future Plc (https://www.musicweek.com/digital/read/italian-watchdog-investigates-suno-over-user-terms/095166). 06.10.2026).***

***

Впровадження штучного інтелекту в медичну діагностику надало значного імпульсу розвитку персоналізованої медицини — про що свідчать такі стратегічні комерційні угоди, як придбання компанією Roche компанії PathAI — водночас породивши особливі проблеми щодо патентоспроможності відповідно до Європейської патентної конвенції (EPC) на стику біотехнологій та винаходів, що реалізуються за допомогою комп’ютера. Щоб отримати захист у Європі, ці технології повинні подолати дві основні юридичні перешкоди. По-перше, вони повинні уникнути

передбаченого законодавством виключення діагностичних методів згідно зі статтею 53(c) EPC, яке, відповідно до рішення Розширеної апеляційної палати Європейського патентного відомства G 1/04, суворо застосовується до формул винаходу, що охоплюють усі складові етапи діагностики, яка проводиться безпосередньо на живому організмі людини або тварини; відповідно, інструменти штучного інтелекту, орієнтовані на аналіз in vitro, обробку даних або системи підтримки лікарів, можуть обійти це обмеження незалежно від того, чи остаточний клінічний висновок робить алгоритм, чи людина. По-друге, оскільки програмне забезпечення та математичні алгоритми як такі виключені зі сфери охоплення відповідно до статті 52 EPC, заявники повинні продемонструвати конкретний технічний внесок, що виходить за межі простої статистичної точності або загальних формул щодо машинного навчання. Ця вимога передбачає, щоб у патентних заявках було чітко викладено, як штучний інтелект вирішує конкретну технічну проблему, з детальним описом технічних механізмів, що використовуються для отримання та обробки біомедичних даних — таких як цифрові патологічні зображення або геномні біомаркери — або з демонстрацією інтеграції системи у фізичні прилади моніторингу та діагностики. Отже, у міру того як темпи подання заявок у сфері «розумного здоров'я» продовжують прискорюватися, захист комерційної цінності винаходів у галузі діагностики на основі штучного інтелекту вимагає точних стратегій формулювання пунктів формули винаходу, які ретельно пов'язують обчислювальні моделі з конкретними технічними біологічними застосуваннями. ***(lena Martín Benito. La patentabilidad de métodos de diagnóstico asistidos por inteligencia artificial: problemas clásicos en un nuevo escenario // J&A Garrigues, S.L.P. (https://blogip.garrigues.com/patentes-secretos-empresariales/la-patentabilidad-de-metodos-de-diagnostico-asistidos-por-inteligencia-artificial-problemas-clasicos-en-un-nuevo-escenario). 06.10.2026).***

***

Нідерландський стартап musiQproof запустив автоматизовану платформу, покликану вирішити проблему зростаючої правової та доказової прогалини в музичній індустрії, де треки, повністю або частково створені за допомогою штучного інтелекту, часто не відповідають вимогам щодо авторства людини, необхідним для отримання передбаченого законом захисту авторських прав. Заснований Марвіном Куйсом, цей сервіс дає змогу музикантам, продюсерам та творцям, що використовують ШІ, за менш ніж 30 секунд створити захищений від підробки «Сертифікований доказ створення» та пакет доказів, захищений відповідно до рамок eIDAS Європейського Союзу та міжнародних стандартів часового маркування RFC 3161. Замість того, щоб намагатися надати авторські права там, де закон їх не передбачає, платформа створює юридично визнані та незалежно перевірювані докази існування твору, час його створення та цифрової цілісності для музики, створеної виключно людьми, гібридної та синтетичної. Що особливо важливо,

musiQproof дозволяє творцям прозоро документувати точний розподіл праці, розрізняючи елементи композиції, створені людиною, та конкретні внески моделей штучного інтелекту, надаючи митцям проактивний доказовий захист для встановлення походження, захисту їхніх інтелектуальних внесків та запобігання суперечкам щодо права власності ще до публікації їхніх творів. ***(Amilia Bon. AI Music Cannot Be Copyrighted, So Creators Need Another Way to Prove It Is Theirs // Startup Fortune LTD (https://startupfortune.com/ai-music-cannot-be-copyrighted-so-creators-need-another-way-to-prove-it-is-theirs/). 07.10.2026).***

***

Компанія Apple повідомила Європейську комісію відповідно до Закону про цифрові ринки (DMA) про спеціальну угоду зі стартапом Huxe AI, що спеціалізується на голосових технологіях і заснований колишніми розробниками Google NotebookLM, в рамках якої Apple отримала право наймати певних співробітників та неексклюзивну ліцензію на інтелектуальну власність компанії. На відміну від традиційного придбання акцій або активів, ця угода дозволяє Huxe залишатися самостійною юридичною особою, хоча стартап, щоправда, припинив надання своїх персоналізованих аудіобрифінгів наприкінці травня 2026 року — за кілька днів до офіційного повідомлення Apple. Ця специфічна структура, що поєднує придбання компаній з метою залучення талантів із неексклюзивним ліцензуванням інтелектуальної власності, привертає дедалі більшу увагу регуляторних органів по обидва боки Атлантики. Хоча технологічні гіганти, такі як Alphabet і Microsoft, раніше використовували повідомлення відповідно до DMA, щоб довести, що такі угоди не становлять офіційної «концентрації» згідно з правилами ЄС щодо злиттів, компанія Apple, що примітно, оминула це застереження. Водночас американські органи влади, зокрема Федеральна торгова комісія (FTC) та Міністерство юстиції (DOJ), розглядають можливість внесення змін до Закону Гарта-Скотта-Родіно, щоб унеможливити використання таких альтернативних структур угод для обходу традиційної процедури перевірки перед злиттям та позбавлення стартапів їхньої основної конкурентоспроможності. З стратегічної точки зору це придбання ідеально вписується в контекст нещодавньої активної експансії Apple у сфері голосового штучного інтелекту, яскравим прикладом якої став запуск бета-версії оновленої «Siri AI» та нових інструментів для створення аудіорезюме. Хоча Apple не розкрила фінансову вартість угоди та не підтвердила, які саме засновники Huxe приєднаються до компанії, досвід стартапу у створенні динамічного аудіоконтенту на основі даних дає підстави вважати, що його буде використано для вдосконалення екосистеми Siri або власних аудіоновинних сервісів Apple, навіть попри те, що технологічний гігант наразі долає складні регуляторні перешкоди, пов’язані з DMA, на європейському ринку. ***(Y Kobayashi. Apple Gets Hiring Rights and a Non-Exclusive License From Huxe, a Voice AI Startup Founded by Ex-NotebookLM***

Developers // XenoSpectrum (https://xenospectrum.com/en/apple-huxe-hiring-license-dma/). 10.10.2026).

***

Європейська комісія розпочала цільові консультації, які триватимуть з кінця вересня до початку листопада 2026 року, з метою оцінки того, чи залишається чинна система авторського права ЄС адекватною в епоху генеративного штучного інтелекту. Виходячи за межі вузької орієнтації на навчання ШІ, у рамках консультацій розглядається весь життєвий цикл ШІ, включаючи використання контенту на етапі інференції та характер результатів, згенерованих ШІ, які можуть імітувати творчість людей. Зацікавленим сторонам пропонується розглянути нагальні проблеми, такі як правова невизначеність щодо винятків у сфері аналізу текстів та даних, відсутність стандартизованих механізмів відмови, що підтримують машинне зчитування, брак прозорості щодо використання платформами матеріалів, захищених авторським правом, а також обмежені можливості авторів щодо ліцензування та отримання винагороди. Щоб вирішити ці суперечності між стимулюванням інновацій та захистом прав авторів, Комісія розглядає три можливі шляхи: збереження нинішнього регуляторного статусу-кво, заохочення добровільної співпраці під егідою галузі або запровадження нових законодавчих заходів. У разі якщо ЄС вирішить вжити законодавчих заходів, серед нових інструментів забезпечення дотримання законодавства, що наразі розглядаються, — загальноєвропейський реєстр відмови від авторських прав, обов'язкова ідентифікація веб-сканерів та агентів штучного інтелекту, суворі вимоги до ведення обліку, незалежні аудити та спростовна презумпція використання контенту. Крім того, у ході консультацій особливу увагу приділено питанням ліцензування та винагороди, що має на меті забезпечити справедливий розподіл економічних вигод від екосистеми штучного інтелекту між правовласниками, чий контент лежить в основі цієї технології. Зрештою, цей всебічний аналіз свідчить про те, що ЄС активно займається вивченням більш широких наслідків застосування генеративного штучного інтелекту, і будь-які реформи законодавства про авторське право, що можуть стати результатом цього, можуть суттєво змінити правові та комерційні відносини між розробниками штучного інтелекту та творцями контенту в межах всього блоку. ***(Kathy Harford, Joanna Adcock, Electra Robinson, Tom Lingard. AI and copyright in the EU: is the current framework fit for purpose? // Stevens & Bolton LLP (https://www.stevens-bolton.com/insights/102o6a6/ai-and-copyright-in-the-eu-is-the-current-framework-fit-for-purpose/). 23.10.2026).***

***

Колишній керуючий директор компанії Rouse Ерік Оскарссон спільно з технологічним підприємцем Віктором Лундбергом запустив Patentir — платформу для захисту торговельних марок на основі штучного

інтелекту. Ця компанія зі штаб-квартирою у Стокгольмі має на меті оптимізувати процес, за допомогою якого стартапи та інші підприємства перевіряють, захищають і реєструють назви своїх брендів. Лундберг розробляв цю платформу протягом чотирьох років; спочатку вона перевіряє, чи запропонована назва або логотип вже існують як подібні торговельні марки ЄС, потім допомагає з реєстрацією, використовуючи штучний інтелект для прогнозування ймовірності успішного подання заявки, а згодом відстежує нещодавно подані заявки на реєстрацію торговельних марок, щоб попереджати користувачів про потенційні конфлікти. Оскарссон, який зараз є генеральним директором та співзасновником, пояснив, що сервіс побудований на принципах доступності, зручності використання та найсучасніших технологій, що поєднують машинне навчання, великі мовні моделі, векторні бази даних та зашифровану серверну інфраструктуру, яка на даний момент містить понад 52 мільйони векторів; сервіс пропонує відкритий розділ, де будь-хто може перевірити наявність назв, отримати прогноз щодо ймовірності схвалення та подати заявку до EUIPO або USPTO, а також розділ для зареєстрованих користувачів, що забезпечує управління портфелем, автоматизоване супроводження заяв та постійний моніторинг. Наразі проект фінансується за рахунок коштів засновників та шведського сімейного офісу, і зараз шукає додаткове фінансування. Оскарссон зазначив, що з 2016 року кількість заявок на торговельні марки зросла на 45 відсотків в EUIPO та на 55 відсотків в USPTO, особливо в галузі досліджень та технологій, проте інтелектуальна власність залишається недостатньо оцифрованою та непрозорою, що робить її добре пристосованою для генеративного штучного інтелекту та автоматизації, які можуть забезпечити як цінність для клієнта, так і ефективність. До Patentir він провів майже сім років у Rouse, ставши генеральним менеджером у 2021 році після того, як Rouse придбав його попередню фірму IPQ у 2019 році; Лундберг минулого року став співзасновником дизайнерської компанії Cords, а п'ять років тому створив інвестора Rocket Ventures на початковому етапі. Запуск збігається з іншими кроками в галузі юридичних технологій, включаючи впровадження Microsoft понад 20 спеціально розроблених навичок юридичного штучного інтелекту для Copilot та нового агентського інструменту SixFifty для забезпечення відповідності HR-законам. ***(Peter Taberner. Former Rouse managing director co-launches AI-powered trademark protection platform Patentir // The Global Legal Post (https://www.globallegalpost.com/news/former-rouse-managing-director-co-launches-ai-powered-trademark-protection-platform-patentir-1818000892). 26.10.2026).***

***

Республіка Індія

Генеративний штучний інтелект суттєво збільшив ризики для прав особистості, уможлививши реалістичне відтворення та маніпулювання

обличчями, голосами, манерами поведінки, особливостями мовлення та ідентичностями осіб за допомогою «діпфейків», клонування голосу, синтезованих зображень та інтерактивних чат-ботів на базі штучного інтелекту. Ці технології можуть неправдиво зображати людей, які роблять заяви, рекламують товари або беруть участь у заходах без їхньої згоди, що призводить до шкоди репутації, комерційної експлуатації, видавання себе за іншу особу та втрати контролю над особистою ідентичністю. В Індії, де немає комплексного законодавства, що конкретно регулює особисті права, суди дедалі частіше спираються на конституційні гарантії права на приватність та гідність, законодавство про інтелектуальну власність та принципи загального права для протидії цим новим загрозам. Недавні судові рішення, що стосуються таких знаменитостей, як Аріджит Сінгх, Аніл Капур, Джекі Шрофф та Пріті Зінта, свідчать про цей підхід, що постійно розвивається. Вищий суд Бомбея визнав, що створена за допомогою штучного інтелекту імітація голосу, манери співу та образу Аріджита Сінга може порушувати його особисті права та права на публічність, тоді як Вищий суд Делі розглянув справу щодо зловживання зображенням Аніла Капура через маніпульовані зображення та принизливий синтезований контент. Справи, пов'язані з Джекі Шроффом та Пріті Зінтою, також підкреслили небезпеку несанкціонованих чат-ботів на основі штучного інтелекту, порнографічних «діпфейків», імітації голосу та поширеного в Інтернеті видавання себе за іншу особу. У відповідь на це суди видають тимчасові судові заборони, іноді навіть без попереднього заслуховування сторін, щоб запобігти створенню та поширенню шкідливого синтетичного контенту до того, як він набуде ширшого розголосу. Однак ці заходи залишаються здебільшого реактивними та ґрунтуються на розрізнених правових механізмах захисту, зокрема на статтях 19(1)(a) та 21 Конституції Індії, Законі про авторське право 1957 року, Законі про торговельні марки 1999 року, доктринах загального права, таких як «пассінг-оф» та недобросовісна конкуренція, а також на зобов'язаннях посередників згідно з Правилами у сфері інформаційних технологій 2021 року. Відсутність єдиної нормативної бази створює невизначеність щодо того, які атрибути ідентичності підлягають захисту, особливо для пересічних громадян, чия ідентичність може не мати тієї комерційної цінності, яка традиційно асоціюється з відомими особами. Також залишаються питання щодо терміну дії та права власності на особисті права після смерті, оскільки в Індії відсутні чіткі правила, що регулюють їхній посмертний захист. Тому аналіз вимагає систематичного виявлення існуючих та нових випадків зловживання ідентичністю, пов'язаних із штучним інтелектом, а потім — цілеспрямованих законодавчих реформ, що визначатимуть захищені особисті атрибути, уточнюватимуть права як знаменитостей, так і пересічних громадян, встановлюватимуть посмертний захист та забезпечуватимуть ефективні механізми правозастосування. Зрештою, хоча індійські суди демонструють дедалі більшу готовність захищати громадян від підробки особи за допомогою штучного інтелекту, для забезпечення

конфіденційності, гідності та особистої ідентичності, водночас дозволяючи відповідальні інновації у сфері штучного інтелекту, необхідна комплексна та технологічно гнучка правова база. ***(Debajyoti Chakravarty. AI, Deepfakes and the Limits of India's Personality Rights Framework // Observer Research Foundation (ORF) (https://www.orfonline.org/expert-speak/ai-deepfakes-and-the-limits-of-india-s-personality-rights-framework). 07.10.2026).***

***

Питання про те, чи можуть генеративні системи штучного інтелекту на законних підставах навчатися на творах, захищених авторським правом, перейшло від теоретичних дискусій до активних судових розглядів в Індії, де в центрі уваги опинилося тимчасове рішення Вищого суду Делі від 24 липня 2026 року у справі «ANI Media Pvt. Ltd. проти OpenAI OpCo LLC». Компанія ANI стверджувала, що OpenAI без дозволу використовувала її новини, захищені авторським правом, для навчання ChatGPT, а результати роботи системи відтворювали її матеріали; суд відмовився видати тимчасовий судовий наказ, визнавши на цьому попередньому етапі, що оскаржуване використання з метою навчання підпадає під виняток для наукових досліджень, передбачений статтею 52(1)(a) Закону про авторське право 1957 року — така оцінка враховувала мету використання, потенційну шкоду законним комерційним інтересам ANI та суспільний інтерес у технологічних дослідженнях. Важливо, що Суд провів розмежування між навчанням моделі та генерацією з використанням даних пошуку і визнав недостатніми підстави для попереднього висновку про те, що результати суттєво відтворюють захищене вираження ANI, підкресливши, що навчання та результат є окремими юридичними питаннями, кожне з яких вимагає незалежного аналізу вихідного матеріалу, акту копіювання, мети використання та отриманого результату. Це рішення є важливим, але попереднім: судовий процес ще триває, і воно не надає розробникам штучного інтелекту загального дозволу на використання матеріалів, захищених авторським правом, без ліцензії. Ця внутрішня суперечність зберігається, оскільки індійське законодавство про авторське право надає власникам виключні права згідно зі статтею 14, водночас передбачаючи лише винятки щодо добросовісного використання відповідно до статті 52, без явного винятку щодо аналізу текстів та даних, призначеного для навчання штучного інтелекту, що змушує суди розглядати питання, чи можуть існуючі винятки враховувати технології, що функціонують у масштабах, яких закон ніколи не передбачав. Потенційний компроміс з'явився у робочому документі Департаменту сприяння розвитку промисловості та внутрішньої торгівлі від грудня 2025 року, в якому було запропоновано гібридну систему, що дозволяє розробникам штучного інтелекту використовувати матеріали, захищені авторським правом, отримані законним шляхом, на підставі загальної ліцензії, причому роялті сплачуються після комерціалізації та адмініструються через централізований механізм — це зменшує навантаження, пов'язане з

індивідуальними переговорами, водночас визнаючи економічні інтереси творців, хоча це залишається лише політичною пропозицією, а не прийнятою поправкою до законодавства. Більш загальне завдання полягає у визначенні умов, за яких штучний інтелект може навчатися на основі людської праці, не порушуючи при цьому прав авторів, які створили вихідний матеріал, а судова практика Індії, що постійно розвивається, допоможе визначити, де закінчуються винятки для наукових досліджень, коли стає необхідним отримання ліцензії та як законодавство про авторське право має реагувати на технології, що змінюють характер використання творчих творів. ***(Who Owns Internet's Knowledge? Copyright, AI Training and Indian Law // Anand and Anand (https://www.anandandanand.com/news-insights/ai-training-copyright-india/). 20.10.2026).***

***

Відповідно до патентного законодавства Індії, все ширше впровадження штучного інтелекту в наукові дослідження та розробки спричинило ретельний аналіз правових меж, що регулюють патентоспроможність, авторство винаходу та розкриття технічної інформації. Хоча стаття 2(1)(j) Закону про патенти 1970 року вимагає дотримання стандартних критеріїв новизни, винахідницького рівня та промислової застосовності, стаття 3(k) забороняє патентування абстрактних алгоритмів, математичних методів та комп'ютерних програм як таких; проте заявки, пов'язані зі штучним інтелектом, не відхиляються автоматично, якщо вони демонструють відповідний технічний внесок або практичний технічний ефект. Цей підхід підкріплюється переглянутими в 2025 році «Керівними принципами щодо експертизи винаходів, пов'язаних з комп'ютерами» (CRI) Індійського патентного відомства, які проводять розмежування між автономними творами, «створеними штучним інтелектом» — які залишаються непатентоспроможними, оскільки індійське законодавство відповідно до статті 6 визнає лише людей «справжніми та першими винахідниками», — та винаходами, що підлягають захисту, «створеними за допомогою штучного інтелекту», де штучний інтелект виконує роль допоміжного інструменту, керованого людським інтелектом. Судова практика відображає це розмежування: у знаковому рішенні Вищого суду Делі у справі «Ferid Allani v. Union of India» було підтверджено, що винаходи, пов'язані з комп'ютерами, мають оцінюватися за їхніми суттєвими технічними перевагами, а не відхилятися автоматично, тоді як у рішенні Вищого суду Мадраса у справі «Caleb Suresh Motupalli v. Controller of Patents» було підкреслено, що амбітні функціональні формули винаходу не можуть обходити встановлені законом вимоги щодо точного та реалістичного технічного опису. Отже, отримання патентного захисту для інновацій, створених за допомогою штучного інтелекту в Індії, залежить не від того, чи використовувалося машинне навчання, а від того, чи можуть заявники чітко визначити юридично дійсних винахідників-

людей, обґрунтувати конкретний технічний ефект та надати надійні, повністю відтворювані технічні описи в рамках патентної заявки. ***(Can AI-Assisted Inventions Be Patented in India? // Anand and Anand (https://www.anandandanand.com/news-insights/ai-assisted-inventions-patents-india/). 23.10.2026).***

***

Республіка Індонезія

Міністр юстиції Супратман Анді Агтас наголосив, що захист авторських прав є надзвичайно важливим для підтримки професійної журналістики в цифрову епоху та в умовах розвитку штучного інтелекту. Виступаючи на Форумі Асоціації країн Південно-Східної Азії (ASEAN) щодо захисту журналістських творів у рамках режиму авторського права в цифрову епоху він зазначив, що використання журналістського контенту в цифровому просторі має відбуватися з дотриманням відповідних прав, забезпечувати належну прозорість та надавати справедливі можливості для отримання роялті. Він зазначив, що журналістика, яка відповідає професійним стандартам, ґрунтується на фахових знаннях, редакційній незалежності, стабільних інвестиціях та сприятливому середовищі, а також підкреслив, що захист авторських прав не має на меті обмежувати вільний обмін інформацією, а навпаки — сприяти створенню цифрової екосистеми, яка підтримує професійне, незалежне та відповідальне висвітлення подій. Агтас наголосив, що розвиток штучного інтелекту вимагає чіткого регулювання використання журналістських творів, оскільки технологічні інновації можуть створювати нові можливості за умови дотримання відповідних прав, чіткого розподілу відповідальності та визнання людського внеску; при цьому розвиток технологій та захист авторських прав мають відбуватися паралельно, щоб забезпечити баланс між інноваціями, правовою визначеністю та суспільними інтересами. Він висловив надію, що індонезійські медіакомпанії, журналісти та інші зацікавлені сторони спільно розроблять норми авторського права щодо журналістських творів, щоб посилити їхній захист та покращити свої переговорні позиції щодо цифрових платформ, аргументуючи це тим, що такий захист має, зрештою, приносити користь творцям цих творів, зокрема журналістам, які інформують громадськість, та водночас забезпечувати постійний доступ громадськості до різноманітної та достовірної інформації. ***(Copyright key to journalism's sustainability: Law Minister // ANTARA (https://en.antaranews.com/news/434924/copyright-key-to-journalisms-sustainability-law-minister). 10.10.2026).***

***

Республіка Корея

72-річний Юдзі Хорії (Yuji Horii), творець знаменитої серії «Dragon Quest» та гри «Chrono Trigger», продемонстрував вражаючі можливості генеративного штучного інтелекту, створивши нову текстову детективну гру «Interrogation Room Komiya» приблизно за 30 хвилин. Згадуючи свої перші кроки, коли він самотужки програмував і малював гру «The Portopia Serial Murder Case», Хорії підкреслив, що штучний інтелект тепер дозволяє йому обходити традиційні технічні та художні бар'єри, просто надаючи інструкції — концепцію, яку він раніше передбачав, обговорюючи потенціал діалогових детективних ігор на основі штучного інтелекту. Хоча використання генеративного штучного інтелекту в індустрії відеоігор залишається суперечливою темою в усьому світі через побоювання щодо плагіату та якості результатів, розробники, які прагнуть скоротити витрати та прискорити терміни виробництва, все частіше вдаються до цієї технології. Особливо помітним це впровадження є в Японії, де в урядовій заяві 2023 року було підтверджено, що використання наборів даних для навчання моделей штучного інтелекту не порушує законодавства про авторське право, навіть у комерційних цілях. Відповідно, згідно з нещодавнім звітом Японської асоціації онлайн-ігор, 100 відсотків опитаних вітчизняних розробників онлайн-ігор наразі використовують інструменти генеративного штучного інтелекту, що підкреслює масштабний зсув у галузі в бік розробки з використанням штучного інтелекту, яскравим прикладом чого є метод швидкого прототипування, запропонований Хорії. ***(Jordan Middler. The latest game from the creator of Dragon Quest was made in 'about 30 minutes' with AI // Media Ltd. (https://www.videogameschronicle.com/news/the-lastest-game-from-the-creator-of-dragon-quest-was-made-in-about-30-minutes-with-ai/). 12.10.2026).***

***

Згідно з судовими документами та інформацією, оприлюдненою компанією, Anthropic незаконно завантажила щонайменше 22 книги 15 корейських авторів, серед яких — лауреатка Нобелівської премії Хан Кан, — у складі більшого масиву піратських цифрових творів, а згодом придбала понад 300 000 книг корейською мовою у корейського дистриб'ютора. Серед 482 460 творів, що підлягають компенсації відповідно до угоди у справі «Бартц проти Anthropic», було щонайменше 22 корейські видання, зокрема три твори Хан Кан — «Людські вчинки» (2014), «Вегетаріанка» (2007) та «Біла книга» (2016) — чотири твори Кім Йон-ха та три твори Шін Кьон-сук. Список творів, що підлягають компенсації, був складений у результаті судового позову 2024 року, в якому троє авторів, серед яких Андреа Барц, звинуватили компанію Anthropic у несанкціонованому використанні піратських електронних книг; у період з 2021 по 2022 рік компанія завантажила приблизно чотири мільйони таких творів. Суд США

ухвалив рішення про виплату компенсації за приблизно 500 000 творів, які відповідали критеріям, зокрема щодо реєстрації в Бюро авторських прав США протягом п’яти років після публікації, при цьому компанія Anthropic погодилася виплачувати 3 000 доларів за кожен твір; станом на квітень 2026 року було подано позови щодо 91,3 відсотка творів, що відповідали критеріям. Досі залишається незрозумілим, чи отримували самі корейські автори пропозиції, оскільки на веб-сайті угоди перекладачка Дебора Сміт зазначена як зареєстрована власниця авторських прав на роман «Вегетаріанка». Після скандалу, пов’язаного з піратським завантаженням, компанія Anthropic перейшла до оптового придбання друкованих книг у рамках ініціативи під назвою «Project Panama», сканувала їх для навчання штучного інтелекту, а потім знищувала копії. Внутрішні документи від листопада 2024 року свідчать, що компанія затвердила контракт із «Woongjin Booxen» — найбільшим оптовим дистриб’ютором книг у Кореї — та погодила ставку знижки на закупівлю, обсяг якої позначено як «0,Xm», тобто сотні тисяч примірників. Компанія «Woongjin» підтвердила, що минулого року експортувала книги безпосередньо до «Anthropic», спочатку розглядаючи цю операцію як звичайну, але згодом припинила будь-які відносини з компаніями, що працюють у сфері штучного інтелекту; обсяг закордонних продажів дистриб’ютора у 2024 році зріс до 3,3 млрд вон (2,46 млн доларів) з раніше незначної частки, що свідчить про закупівлю 250 000–300 000 книг. Компанія Anthropic також уклала угоду про постачання з японською компанією Nippan і займалася просуванням видань китайською мовою через канали Тайваню та материкового Китаю. Подібні запити щодо оптових закупівель надходили й до інших корейських дистриб’юторів, таких як Kyobo Book Centre, що спонукало науковців висловити застереження щодо «імперіалізму моделей штучного інтелекту», за якого корейські знання дешево експортуються як сировина, переробляються в іноземні моделі штучного інтелекту та продаються назад як платні послуги, тим самим перетворюючи Корею з виробника знань на постачальника необроблених даних та споживача результатів роботи штучного інтелекту. ***(Anthropic illegally downloaded digital copies of Korean books, including by Nobel laureate Han Kang // JoongAng Ilbo Co., Ltd. (https://www.koreajoongangdaily.com/business/anthropic-illegally-downloaded-digital-copies-of-korean-books-including-by-nobel-laureate-han-kang/12923897). 16.10.2026).***

***

«Kyobo Book Centre», найбільша мережа книжкових магазинів Південної Кореї, відхилила незвичайне оптове замовлення на 100 000 книг від невідомого закордонного покупця, що підкреслює зростаючі побоювання щодо придбання літератури з метою навчання моделей штучного інтелекту. Іноземна організація прагнула придбати по одному примірнику кожного доступного видання незалежно від жанру, але відмовилася

назвати кінцевого одержувача, лише загалом описавши його як компанію, що займається даними. Не маючи можливості підтвердити особу клієнта або мету використання в рамках стандартних процедур перевірки, компанія «Kyobo» заблокувала продаж. У відповідь на цей інцидент Корейська асоціація видавців оголосила про плани провести опитування книготорговців, ринків вживаних товарів та дистриб'юторів по всій країні з метою виявлення подібних спроб масових закупівель, а також закликала уряд і Національну асамблею запровадити більш суворі заходи захисту авторських прав проти несанкціонованого збору даних. ***(Song Seung-hyun. Kyobo rejects suspicious 100,000-book order amid AI copyright fears // Herald Corporation (https://www.koreaherald.com/article/10908784). 20.10.2026).***

***

Генеративний штучний інтелект створює фільми, які за якістю майже не поступаються зйомкам із живими акторами, і відкриває еру, яку деякі представники корейської індустрії називають «кіно ШІ», проте в країні досі відсутні належні норми щодо захисту авторських прав, прав на зображення та творців, що викликає побоювання, що акторів-людей зрештою можуть витіснити цифрові персонажі. Актор і режисер Лі Чон-хюн, який був членом журі конкурсу фільмів, створених ШІ, влучно описав цю амбівалентність, зазначивши, що як режисер-початківець він вітає економію коштів, тоді як як актор відчуває смуток і навіть замислюється про завершення кар'єри. Такі випадки, як створення китайською моделлю ШІ сцени корейського нуару з впізнаваним обличчям актора або несанкціоновані відео на YouTube, що нагадують Йом Хе-ран та Дона Лі, наразі залишаються поза межами регуляторного поля. Поки ЄС ухвалює закони проти несанкціонованого навчання, а в США тривають судові позови проти великих технологічних компаній, корейські діячі, зокрема директор фестивалю в Пусані Кім Йон-док та голова Гільдії режисерів Мін Кю-дон, застерігають, що правові дискусії значно відстають від розвитку технологій; Мін описує Корею як «сліпу зону», яка є раєм для творців, але перебуває на межі складних суперечок щодо прав, де точаться розбіжності щодо того, чи достатньо одноразових ліцензійних платежів, чи потрібна постійна компенсація, оскільки штучний інтелект може використовувати твори необмежено довго. Корейська комісія з авторських прав визнала, що відео, створене за допомогою штучного інтелекту, може отримати захист, якщо буде продемонстровано достатній внесок людини, як у випадку із зареєстрованим короткометражним фільмом Квона Хан-сла «Ще один гарбуз»; проте чітких стандартів щодо порушення авторських прав досі немає, що змушує таких режисерів, як Кім Сон-су, перевіряти кожного згенерованого персонажа за допомогою пошуку в Google. У той же час, через негативну реакцію Голлівуду на модель Seedance від ByteDance більшість генераторів заблокували запити щодо реальних осіб, а Японія опублікувала рекомендації щодо прав на голос, проте Корея ще не перетворила подібні суперечки на більш

широкі заходи захисту, а також не має конкурентоспроможної вітчизняної моделі генерації відео. Заступник голови Національного комітету зі стратегії у сфері штучного інтелекту Ха Чон-ву зазначає, що корейські технології відстають у сфері створення контенту, а питання авторських прав на відео є особливо складним, що робить малоймовірним наздоганяння Китаю в найближчій перспективі. Тому представники галузі вважають найпершочерговим завданням створення прозорої системи верифікації, яка зможе підтверджувати відсутність несанкціонованого використання чужих творів або зображень під час виробництва; генеральний директор Creative Mango Чан Хун стверджує, що коли фільми, створені за допомогою штучного інтелекту, стануть комерційними продуктами, «гарантія довіри» щодо чистого, позбавленого суперечок контенту буде такою ж цінною, як і сама інтелектуальна власність, що дозволить Кореї виділитися на світовій арені в епоху, коли будь-хто може імітувати корейський контент. ***(Korea enters the AI cinema era with copyright questions unresolved // JoongAng Ilbo Co., Ltd. (https://www.koreajoongangdaily.com/entertainment/korea-enters-the-ai-cinema-era-with-copyright-questions-unresolved/12937133). 27.10.2026).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

У міру того як технологія клонування голосу за допомогою штучного інтелекту стає дедалі досконалішою й доступнішою, кампанія «Save Our Voices Now» («Врятуйте наші голоси зараз»), що діє за підтримки Великої Британії та відомих знаменитостей, виступає за законодавче закріплення права осіб володіти власним голосом і контролювати його як об'єкт особистої інтелектуальної власності. Кампанія переслідує три цілі: встановлення юридичного права власності на голос; перенесення тягаря доведення згоди на розробників штучного інтелекту, а не на осіб, які оскаржують використання; а також забезпечення можливості захисту таких прав у судах Великої Британії проти будь-якої платформи, що обслуговує британських користувачів, незалежно від місця її розташування. Ці пропозиції висвітлюють значні прогалини в існуючій правовій базі: згідно із Законом про авторське право, промислові зразки та патенти 1988 року, авторське право поширюється не на сам голос людини, а лише на записані твори, а це означає, що оратор може навіть не володіти відповідними правами (наприклад, кінопродюсер може їх мати); Велика Британія, на відміну від США з її захистом на основі особистості, прикладом якого є успішний позов Бетт Мідлер проти Форда, не визнає окремих прав особистості. Чинне законодавство про інтелектуальну власність пропонує лише часткові засоби правового захисту: авторське право може застосовуватися, якщо існуючий звукозапис був використаний без дозволу для навчання моделі клонування, але мало що

пропонує, коли штучний інтелект просто відтворює вокальні характеристики; реєстрація торгової марки, як продемонстровано захистом Метью Макконахі його характерної фрази, охоплює лише конкретну зареєстровану марку, а не надає монополії на голос; а видання чужого імені може допомогти особам із усталеною комерційною репутацією в їхньому голосі, коли неправдиве представлення інформації завдає шкоди, але залежить від демонстрації плутанини з підтвердженням. Друга й третя цілі кампанії стикаються з практичними перешкодами: данські законодавці, розглядаючи подібні реформи, залишили тягар доказування на самих особах. Крім того, територіальний характер авторського права ускладнює регулювання національним законодавством екосистеми штучного інтелекту, що не має кордонів і в якій розробники навчають моделі за межами юрисдикції Великої Британії. До проведення законодавчих реформ приватним особам і бізнесу слід, де це можливо, спиратися на наявні права, а розробникам ШІ — вести детальний облік джерел даних для навчання та отриманих дозволів, пам'ятаючи, що загальнодоступність аудіоматеріалів не означає свободу їх використання. ***(Tara Cusack, Chris Fotheringham and Rhiannan Day. The sound of ownership: why AI voice cloning is raising new IP questions // Ashfords LLP (https://www.ashfords.co.uk/insights/articles/the-sound-of-ownership-why-ai-voice-cloning-is-raising-new-ip-questions). 06.10.2026).***

***

Згідно з дослідженням, опублікованим Агентством з ліцензування авторських прав (CLA), майже три чверті фахівців у галузі права вважають, що розуміють, який контент вони можуть законно копіювати на роботі, проте насправді це розуміють лише 2 відсотки. Це свідчить про зростаючу проблему для сектору у міру інтеграції генеративного штучного інтелекту в робочі процеси, такі як дослідження, перегляд та аналіз документів. CLA, яке надає організаціям ліцензії на копіювання та поширення уривків із книг, журналів, часописів та веб-сайтів, опитало 562 фахівців у галузі права й з'ясувало, що сім із десяти використовують генеративний штучний інтелект на роботі, причому більшість із них зазначає, що їхні керівники заохочують це; майже половина цих користувачів щонайменше раз на тиждень копіює та вставляє матеріали третіх осіб у запити до штучного інтелекту, а приблизно така сама частка щотижня завантажує документи, що містять такі матеріали, до інструментів штучного інтелекту. За оцінками агентства, менше ніж 10 відсотків юридичних фірм мають відповідну ліцензію на використання авторських прав, хоча сім із десяти респондентів визнали, що використання контенту, захищеного авторським правом, для навчання або тренування генеративного ШІ без дозволу може наражати як окремих осіб, так і їхні організації на ризики порушення авторських прав. Генеральний директор CLA Саймон Хатсон зазначив, що представники юридичної професії краще за інших розуміють важливість дозволів, прав та управління ризиками, але наголосив,

що в міру того, як штучний інтелект все глибше вкорінюється у професійну практику, організації повинні забезпечити, щоб їхній підхід до авторського права йшов у ногу з технологіями. ***(Monidipa Fouzder. Very few legal professionals know what they can legally copy and paste // The Law Society (https://www.lawgazette.co.uk/news/very-few-legal-professionals-know-what-they-can-legally-copy-and-paste/5128220.article). 15.10.2026).***

***

Сполучені Штати Америки

Історично патенти були переважним засобом захисту інновацій у сфері програмного забезпечення, проте розвиток генеративного штучного інтелекту змушує компанії зважувати, чи не краще зберігати свої найцінніші досягнення як комерційну таємницю, з огляду на невизначеність щодо патентоспроможності винаходів, створених за допомогою штучного інтелекту, тривалий процес експертизи та вимоги щодо публічного розкриття інформації, які стають особливо гострими в умовах стрімкого розвитку технологій та перенесення конкурентної переваги все більше на власні набори даних і робочі процеси. Комерційні таємниці дозволяють обійти ці перешкоди, але несуть в собі незворотний ризик: якщо таємниця буде розкрита, її неможливо відновити. Галузь медичних технологій ілюструє зміну підходів: раніше галузь тривалий час покладалася на патенти, оскільки фізичні пристрої, такі як стенти, можна було реконструювати шляхом зворотного проектування, тоді як діагностичні системи на основі штучного інтелекту зараз роблять захист комерційної таємниці більш актуальним. Патент надає право забороняти іншим використовувати винахід протягом обмеженого терміну за умови, що він не є абстрактною ідеєю та втілює винахідницьку концепцію, яка виходить за межі бажаного результату; нещодавні рішення Федерального апеляційного суду роз'яснюють, як цей стандарт застосовується до винаходів у сфері машинного навчання, хоча залишаються питання щодо того, коли саме використання машинного навчання вважається абстрактним і чи повинен винахід вдосконалювати базову технологію. Ще однією перешкодою є питання авторства винаходу, оскільки у справі «Thaler проти Vidal» було встановлено, що система штучного інтелекту не може бути визнана єдиним винахідником, а питання про необхідний рівень людського внеску досі залишається невирішеним. Натомість захист комерційної таємниці вимагає лише того, щоб інформація мала самостійну економічну цінність завдяки своїй таємності та щоб власник вживав розумних заходів для її збереження; це стосується програмного коду, наборів даних, формул, процесів та ноу-хау; її визначальною вразливістю є те, що публічне розкриття назавжди знищує цю перевагу, і хоча незаконне привласнення може бути предметом судового розгляду, інциденти з кібербезпекою та швидко генерований «темний код» роблять захист дедалі складнішим. Отримання патенту зазвичай починається з

подання попередньої заявки, за якою слідує подання остаточної заявки, що проходить експертизу по суті, оприлюднюється та може тривати роками — час, протягом якого інновації у сфері штучного інтелекту, що швидко розвиваються, можуть втратити значну частину своєї цінності, — тоді як захист комерційної таємниці настає негайно завдяки угодам про конфіденційність, відповідним ліцензіям та надійній кібербезпеці без будь-якого подання заявки чи розкриття інформації. Патентні права діють протягом двадцяти років від дати найранішої подачі заявки та забороняють навіть незалежну розробку чи реверс-інжиніринг, тоді як права на комерційну таємницю діють безстроково, доки зберігається таємниця, але не перешкоджають законному реверс-інжинірингу чи незалежним відкриттям. Авторське право може додатково захищати оригінальний вихідний код та дизайн користувацьких інтерфейсів, однак воно передбачає людське авторство і, отже, не поширюється на матеріали, створені виключно штучним інтелектом. Тому ради директорів та керівництво повинні оцінити, чи реально можна зберегти інновацію в таємниці, ймовірність її незалежної розробки, ймовірність відповідності критеріям патентоспроможності та авторства винаходу, швидкість технологічних змін порівняно з термінами патентування, а також початкові витрати на подання заявок у різних юрисдикціях; у швидкозмінному середовищі генеративного ШІ не існує єдиного універсального підходу, і оптимальна стратегія часто поєднує патенти, комерційні таємниці та авторські права, адаптовані як до всього портфеля, так і до окремих продуктів. ***(Martin Gomez, Alison Siedor. Patents or Trade Secrets? What Boards and CEOs Should Know in the Age of AI // Goodwin Procter LLP (https://www.goodwinlaw.com/en/insights/publications/2026/10/insights-technology-patents-trade-secrets-what-boards-ceos-should-know-in-ai). 01.10.2026).***

***

29 вересня 2026 року директор USPTO Джон А. Сквайрс виступив із свідченнями перед Підкомітетом Сенату з питань інтелектуальної власності при Комітеті з питань правосуддя, закликавши винахідників та юристів подавати заявки на патенти, пов'язані зі штучним інтелектом, а не відкладати їх лише через передбачувані сумніви щодо відповідності критеріям патентоспроможності, заявивши: «Подавайте їх до Патентного відомства США», щоб відомство могло побачити те, що інакше могло б пропустити. Його зауваження пролунали слідом за низкою керівних документів, програм підготовки експертів, а також прецедентним рішенням Колегії з перегляду апеляцій (Appeals Review Panel) від вересня 2025 року у справі *Ex parte Desjardins*. Ця справа стосувалася розробленого компанією Google DeepMind методу навчання моделей машинного навчання, спрямованого на зменшення явища «катастрофічного забування»; у рішенні було зазначено, що пункти формули винаходу стосуються конкретного

технологічного вдосконалення, а не абстрактної ідеї. Крім того, Колегія постановила, що питання новизни, неочевидності та обсягу правової охорони слід розглядати відповідно до положень розділів 102, 103 і 112, а не включати їх до аналізу за розділом 101. Згодом Відомство опублікувало оновлені рекомендації для експертів, провело цільові навчальні заходи у підрозділах, що займаються програмним забезпеченням та мистецтвом на основі штучного інтелекту, створило внутрішню робочу групу з питань розділу 101 та запровадило добровільну «Декларацію про відповідність предмета винаходу критеріям патентоспроможності» — заяву під присягою відповідно до 37 C.F.R. § 1.132, яка надає об'єктивні докази того, що фахівець у відповідній галузі визнав би технологічне вдосконалення, таке як підвищення якості, зниження вартості, прискорення або підвищення ефективності процесу. Сквайрс порівняв нинішній момент із телеграфом Семюеля Морса та сказав сенаторам, що двері Відомства «широко відчинені», водночас наголошуючи на тому, що зведення окремих законодавчих вимог до надмірно широкого розслідування права на отримання допомоги створює невизначеність без покращення якості, що відмови повинні ґрунтуватися на переважанні доказів, і що справа має бути вирішена на користь заявника у співвідношенні 50/50. Рішення у справі Дежардена, яке ґрунтується на постанові Федерального окружного суду у справі Enfish про те, що претензії, спрямовані на конкретні покращення функціональності комп'ютера, не є абстрактними, є обов'язковим як для екзаменаторів, так і для PTAB; Директор також залучив професора Джона Даффі до забезпечення узгодженості між позиціями щодо експертизи, PTAB та судових процесів. Закон про відновлення патентоспроможності, ініційований сенаторами Тіллісом і Кунсом, досі перебуває на розгляді, і адміністрація ще не визначила свою позицію щодо нього. Тому внутрішнім командам рекомендується оцінювати винаходи у сфері штучного інтелекту з урахуванням конкретних обставин, описувати у специфікації саме технічне вдосконалення, а не лише використання штучного інтелекту, розглядати доцільність застосування підходу SMED, координувати подання заявок з урахуванням коротких циклів розробки, а також пам'ятати, що рекомендації USPTO не є обов'язковими для судів, що судові спори щодо прецедентів «Alice» та «Mayo» тривають, і що майбутнє керівництво може змінити нинішній підхід. У сукупності нещодавні заяви, рекомендації та прецедентні рішення вказують на більш чітко визначений порядок розгляду заявок щодо штучного інтелекту, пов'язаних із конкретним технологічним вдосконаленням; однак цей порядок все ще слід оцінювати з огляду на триваючу судову невизначеність та необов'язковий характер політики відомства. ***(Scott Adams, Stephanie Sanders, Jonathan Yang. The USPTO Opens the Door Wider for AI Patents // Davis Wright Tremaine LLP (https://www.dwt.com/insights/2026/10/uspto-ai-patent-eligibility-guidance). 05.10.2026).***

***

Розслідування, проведене Nieman Lab, виявило, що ChatGPT створює карикатури, які імітують характерний стиль журналу «The New Yorker», а також додає підроблені підписи справжніх карикатуристів журналу, вводячи глядачів в оману та змушуючи їх вважати, що ці роботи створені людиною. Ця проблема привернула значну увагу, коли в мережі набув широкого розголосу створений за допомогою штучного інтелекту мультикарикатура на зображення покійної Доллі Партон, на якій було вказано псевдонім карикатуриста Брендана Лопера; згодом Лопер отримував повідомлення, в яких цю роботу приписували саме йому. Підписи Лопера та щонайменше 15 інших карикатуристів журналу «The New Yorker» були аналогічним чином відтворені чат-ботом. Ці висновки є особливо незручними для OpenAI, яка у 2024 році підписала багаторічну ліцензійну угоду з Condé Nast, оскільки представник журналу «The New Yorker» наголосив, що видання ніколи не надавало дозволу на навчання моделей на своїх карикатурах, а його контракти з фрілансерами забороняють ліцензування для навчання штучного інтелекту. Хоча OpenAI запровадила попередження про обмеження для таких запитів після отримання повідомлення від Nieman Lab, за повідомленнями, на момент публікації чат-бот все ще додавав підписи реальних карикатуристів до типових карикатур. ***(Kishalaya Kundu. ChatGPT keeps signing fake New Yorker cartoons with real artists' names // TechSpot, Inc. (https://www.techspot.com/news/114119-chatgpt-accused-plagiarising-artworks-signatures-real-artists-create.html). 07.10.2026).***

***

Управління з контролю за продуктами харчування та ліками США (FDA) посилює контроль за медичними пристроями, що використовують штучний інтелект, що має наслідки для конкурентного позиціонування, оцінки вартості, комерціалізації, проведення комплексної перевірки та стратегії щодо інтелектуальної власності. 18 серпня 2026 року агентство опублікувало документ для обговорення, в якому запрошувало надати коментарі щодо регулювання медичних пристроїв на основі генеративного штучного інтелекту. Документ охоплює оцінку ризиків, оцінку перед виведенням на ринок та моніторинг після виведення на ринок, а також пропонує двоосьову систему класифікації автономних систем за ступенем потенційної шкоди та рівнем незалежності; найхарактернішою пропозицією є підхід до оцінки перед виведенням на ринок, заснований на компетентності. Через місяць, 25 вересня, FDA опублікувало проект рекомендацій щодо подання документів перед виведенням на ринок хірургічних пристроїв з робототехнічною підтримкою, що містять програмні функції на основі штучного інтелекту, рекомендуючи проводити ґрунтовну оцінку ризиків, розробляти плани випробувань експлуатаційних характеристик, адаптовані до ризиків, пов’язаних із конкретними функціями, а також завчасно залучати експертів у рамках програми Q-submission у випадках, коли використовуються

технології високоенергетичної візуалізації або можливості машинного навчання; у проекті містяться посилання на попередні документи FDA щодо управління життєвим циклом та заздалегідь визначених планів контролю змін для програмного забезпечення на основі штучного інтелекту. Патентна активність на стику інформаційних технологій (G06) та медичної техніки (A61) постійно зростає, що свідчить про все ширше застосування функцій штучного інтелекту в пристроях. Оскільки патентне оформлення та експертиза FDA часто відбуваються паралельно, компанії повинні розглядати регуляторні докази, управління програмним забезпеченням, планування контролю змін та патентну стратегію як взаємопов'язані напрямки роботи: хоча патентні формули повинні демонструвати новизну та неочевидність, заявка за процедурою 510(k) має підтверджувати суттєву еквівалентність базовому пристрою, тому скоординовані заяви до USPTO та FDA щодо технічних характеристик, подібностей, відмінностей та експлуатаційних показників є надзвичайно важливими для уникнення невідповідностей, які можуть підірвати патентоспроможність або дозвіл на використання. Коментарі щодо документа для обговорення приймаються до 19 жовтня 2026 року, а щодо проекту настанов — до 24 листопада 2026 року. ***(Matthew S. Whitehead. AI-Enabled Medical Devices Require an Integrated FDA and IP Strategy // Knobbe Martens (https://www.knobbe.com/blog/ai-enabled-medical-devices-require-an-integrated-fda-and-ip-strategy/). 07.10.2026).***

***

У видавничому світі 21-го століття авторам часто доводилося самостійно займатися дизайном та рекламою або наймати фрілансерів, але стаття в журналі «Wired», заснована на свідченнях понад двох десятків анонімних працівників галузі, вказує на те, що штучний інтелект лише погіршує ситуацію. Три з п'яти найбільших видавництв, як стверджується, використовують такі інструменти, як ChatGPT і Claude, для створення PR-матеріалів та текстів для обкладинок, а також генератори зображень для оформлення обкладинок, не повідомляючи про це ані авторів, ані громадськість. Це відбувається на тлі конфлікту, оскільки ті самі видавництва подали позов проти Meta за порушення авторських прав, тоді як продавці вживаних книг повідомляють, що компанії, які займаються штучним інтелектом, скуповують і знищують їхні запаси, зокрема рідкісні видання. У той же час грамотність переживає кризу: рівень читацької майстерності учнів є найнижчим за останні 25 років, обсяги читання для задоволення скорочуються приблизно на 3% щорічно з 2003 по 2023 рік, а 44% американських чоловіків у 2025 році не прочитають жодної книги; проте дані Асоціації американських видавців свідчать про зростання доходів на 16,1% з 2021 року. Ентузіазм галузі щодо штучного інтелекту, судячи з усього, зумовлений прагненням до прибутку, а не орієнтований на якість. Про це свідчить відмова видавництва Minotaur Books (що входить до складу Macmillan) від угоди на суму 2 мільйони

доларів щодо книги «Call Me, I'll Hide the Body» через побоювання щодо авторських прав у зв'язку з можливими елементами штучного інтелекту, а не через якість рукопису. Керівники вивчають можливості штучного інтелекту для розширення перекладацьких послуг, створення рекламних матеріалів, моніторингу продуктивності співробітників і навіть обробки внутрішніх документів, що спонукає співробітників вимагати укладення попередніх угод, які забороняють вводити неопубліковані рукописи в великі мовні моделі (LLM); анонімні співробітники розповідають, що керівники підписуються на інструменти штучного інтелекту та призначають сесії мозкового штурму для визначення практичних способів їхнього застосування. ***(Mike Pearl. As They Supposedly Battle AI Slop, Major Publishers Reportedly Cover Their Books in It // GIZMODO USA LLC. (https://gizmodo.com/as-they-supposedly-battle-ai-slop-major-publishers-reportedly-cover-their-books-in-it-2000824603). 10.10.2026).***

***

Штучний інтелект став невід'ємною частиною інноваційних та творчих процесів, трансформуючи такі галузі, як розробка лікарських препаратів, розробка програмного забезпечення, дизайн продуктів та створення контенту, проте законодавство США про інтелектуальну власність і надалі вимагає суттєвої участі людини для отримання патентного захисту та захисту авторських прав. Згідно з рішенням Федерального апеляційного суду у справі «Thaler v. Vidal» та подальшими рекомендаціями Бюро з патентів і торговельних марок США, системи штучного інтелекту не можуть бути зазначені як винахідники, хоча винаходи, створені за допомогою штучного інтелекту, можуть претендувати на патентування, якщо люди беруть значну участь у розробці заявленої технології. Просте надання підказок, виявлення проблем або прийняття рішень, згенерованих штучним інтелектом, може бути недостатнім для встановлення авторства винаходу, тому підприємствам вкрай важливо документувати внесок людини на всіх етапах досліджень, розробки та патентного супроводу. Винаходи, пов'язані зі штучним інтелектом, також повинні відповідати традиційним вимогам щодо патентоспроможності, передбаченим у Розділі 101, які, як правило, виключають абстрактні ідеї, якщо вони не втілені в конкретних технологічних застосуваннях. Тому у заявках на патент слід акцентувати увагу на конкретних технічних вдосконаленнях, практичних реалізаціях та людській винахідливості, а не на загальній функціональності штучного інтелекту. Зростаюча доступність інструментів штучного інтелекту також може вплинути на оцінку очевидності, що потенційно ускладнить патентування винаходів, створених за допомогою рутинних процесів із залученням штучного інтелекту. Законодавство про авторське право дотримується подібного підходу, орієнтованого на людину: Бюро з авторських прав США, як правило, відмовляє у наданні захисту матеріалам, повністю створеним штучним інтелектом, водночас визнаючи оригінальний внесок людини, що полягає у творчому відборі, компонуванні,

суттєвому редагуванні або модифікації. Захист авторських прав поширюється лише на ті елементи, авторами яких є люди, а самі лише детальні підказки можуть не забезпечувати достатнього творчого контролю над результатами, згенерованими ШІ. Ці відмінності створюють серйозні виклики для підприємств, які прагнуть зареєструвати, ліцензувати або захищати права на твори, створені за допомогою ШІ. Організації повинні вести вичерпну документацію щодо процесу розробки винаходів та прийняття творчих рішень, включаючи підказки, чернетки, результати експериментів, зміни в дизайні та історію версій, одночасно забезпечуючи точне розкриття інформації про матеріали, згенеровані ШІ, у заявках на реєстрацію авторських прав. У трудових договорах, угодах з постачальниками та технологічних партнерствах також слід чітко визначити питання власності на результати, отримані за допомогою ШІ, навчальні дані, вдосконалення моделей та похідні інновації. Компанії повинні додатково враховувати ризики, пов'язані з авторськими правами третіх осіб, зобов'язання щодо конфіденційності, а також те, чи певні технологічні досягнення краще захищати за допомогою комерційної таємниці, а не патентів. Хоча юридичні та політичні дебати щодо авторства винаходів, авторства творів та критеріїв визнання об'єктів інтелектуальної власності, пов'язаних зі штучним інтелектом, тривають, чинне законодавство США надає пріоритет ідентифікованій людській творчості та технічному внеску. Отже, підприємства, що використовують штучний інтелект, повинні запровадити надійні процедури управління, документації та управління інтелектуальною власністю, щоб зберегти права, що підлягають примусовому виконанню, мінімізувати правову невизначеність та захистити свої інновації в міру розвитку технологій та регуляторних вимог. ***(Todd S. Sharinn. Recent Developments in AI, Patent, and Copyright Law // Tannenbaum Helpern Syracuse & Hirschtritt LLP (https://www.thsh.com/publications/recent-developments-in-ai-patent-and-copyright-law/). 14.10.2026).***

***

Автор може роками писати книгу, тоді як система штучного інтелекту може створити роман за частку цього часу, що викликає побоювання, що машинні твори можуть заполонити ринок і підірвати стимули для творців-людей, ідея, яка породила нову правову теорію, відому як «розмивання ринку», яку федеральний суддя минулого року припустив, що вона може бути успішною в суді, якщо автори доведуть, що вона відбувається. Троє вчених — Абхішек Нагарадж з Каліфорнійського університету в Берклі, Памела Самуельсон з Юридичного факультету Каліфорнійського університету в Берклі та Крістофер Джон Спрігман з Нью-Йоркського університету — тепер стверджують у статті про наукову політику, що залишається невідомим, чи поява книг, зображень чи музики, створених штучним інтелектом, насправді розмиває ринок творів, захищених авторським правом, створених людиною, оскільки сама теорія не має чіткого визначення, а

ранні дослідження важко інтерпретувати без згоди щодо того, що являє собою розмивання; якщо така шкода проявляється в окремих випадках, стверджують вони, законодавчі органи, а не суди, будуть краще підготовлені для вирішення проблеми наслідків для всього ринку. Ця теорія привернула увагу на тлі понад 100 судових позовів щодо авторських прав, пов'язаних з навчанням ШІ, хоча два федеральні суди на сьогодні визнали, що навчання генеративних моделей на матеріалах, захищених авторським правом, є справедливим використанням; у рішенні у справі «Kadrey проти Meta» від червня 2025 року суддя став на бік Meta через відсутність переконливих доказів шкоди ринку, проте зазначив, що здатність ШІ генерувати великі обсяги контенту може розмити ринки для творів, створених людьми, навіть без копіювання захищених виразів із конкретних творів, додавши, що краще аргументована справа може спростувати захист на підставі добросовісного використання, тоді як у звіті Бюро з авторських прав США від травня 2025 року ця концепція була згадана без аналізу її ймовірності. Нагарадж, Самуельсон і Спрігман зазначають, що розмивання ринку потенційно суперечить традиційній орієнтації законодавства про авторське право на заміщення ринку — копіювання захищеного вираження з конкретного твору та витіснення попиту на нього — оскільки створення конкуруючих творів, що використовують ті самі ідеї, факти чи методи без копіювання вираження, ніколи не вважалося порушенням; цей принцип ґрунтується на конституційній меті сприяння прогресу шляхом надання авторам достатніх стимулів для творчості; проте більш вузька версія цієї теорії стосується штучного інтелекту, навченого на великому корпусі творів однієї особи чи організації, результати роботи якого потім безпосередньо конкурують із ринками ліцензування цієї організації, як це проілюстровано у справах Getty Images проти Stability AI у Сполучених Штатах та Великій Британії. Головна складність в оцінці ефекту розмивання полягає в тому, що багато нових робіт є гібридом людського вкладу та внеску ШІ, тому твори зі значним людським внеском не слід автоматично класифікувати як такі, що сприяють розмиванню, лише через те, що було використано ШІ, а майбутні дослідження повинні розрізняти нових учасників ринку та вже відомих творців, які застосовують цю технологію; наприклад, одне дослідження ринку фотографій показало 47-відсоткове зростання загальної кількості авторів, які публікують свої роботи, та 29-відсоткове зменшення кількості тих, хто публікує фотографії, створені без використання ШІ, проте майже половина нових зображень походила від фотографів, які вже були активними на цьому сайті. Тому автори пропонують розробникам співпрацювати з науковцями з метою оприлюднення даних на рівні промтів, щоб рамки аналізу гібридних творів ґрунтувалися на фактичних доказах. Вони також зазначають, що деякі європейські вчені запропонували запровадити обов'язкове ліцензування, за умов якого розробники фінансували б авторів-людей або як умову використання навчальних даних, захищених авторським правом, або шляхом стягнення збору з комерціалізації систем штучного інтелекту, хоча перед впровадженням будь-якого такого

законодавчого рішення ще потрібно вирішити важливі деталі. ***(Abhishek Nagaraj. Is training AI on copyrighted works fair use? Scholars say "market dilution" theory still lacks evidence // UC Regents (https://newsroom.haas.berkeley.edu/research/is-training-ai-on-copyrighted-works-fair-use-scholars-say-market-dilution-theory-still-lacks-evidence/). 23.10.2026).***

***

Японська Держава

Японський книжковий оптовик Nippan Group Holdings підтвердив, що його дочірня компанія Nippan IPS продавала книги американській фірмі з штучного інтелекту Anthropic у період з грудня 2024 року до грудня минулого року, хоча компанія стверджувала, що не знала про те, що ці книги призначалися для навчання ШІ, незважаючи на те, що заздалегідь поцікавилася метою їхнього використання. Компанія «Nippan» повідомила про це у листі до Японської асоціації видавців книг, яка згодом поширила цю інформацію серед своїх приблизно 380 видавців-членів, хоча «Nippan» не розкрила обсяг проданих книг та фінансові деталі угоди. Справжня мета цих закупівель стала відома завдяки внутрішньому документу компанії Anthropic, оприлюдненому в рамках судового процесу в США, в якому угода з компанією «Nippan Japan» була визначена як частина «Project Panama» компанії Anthropic — ініціативи, спрямованої на сканування книг з усього світу для навчання штучного інтелекту. ***(Japanese firm confirms it sold books to Anthropic // THE JAPAN TIMES LTD. (https://www.japantimes.co.jp/business/2026/10/07/book-firm-anthropic/). 07.10.2026).***

***

Наука в сфері інтелектуальної власності

Підтримка 16 країнами — зокрема Німеччиною, Великою Британією, Італією, Японією та Південною Кореєю — ініційованої США «Кіотської концепції золотого віку науки» викликала серйозне занепокоєння серед європейських наукових лідерів та фінансуючих організацій щодо можливого підриву автономії університетів та політизації наукових досліджень. Хоча односторінкова заява міністерства номінально виступає за зменшення адміністративного навантаження, вивчення нових моделей фінансування та впровадження передових технологій штучного інтелекту (які в нещодавньому указі президента США названо «суперінтелектом»), її тісна узгодженість із суперечливим програмним документом Білого дому «Наука: нова золота доба» викликала побоювання, що адміністрація Трампа використовує обґрунтовану критику академічної неефективності для скорочення фінансування традиційних університетів та здійснення ідеологічного контролю над розподілом федеральних грантів. У відповідь

головний німецький фонд фінансування наукових досліджень — DFG — разом із Німецькою конференцією ректорів висловив глибоке занепокоєння щодо загрози інституційній незалежності та академічній свободі, що спонукало Міністерство науки, технологій та космосу Німеччини уточнити, що ця рекомендація, яка не має зобов'язуючого характеру, слугує лише дипломатичною основою для ведення критичного діалогу під час майбутніх двосторонніх переговорів. Критики та наукові оглядачі застерігають, що міжнародна підтримка цієї декларації може ненавмисно узаконити суперечливі зміни в політиці США, спрямовані на обхід традиційних закладів вищої освіти на користь політично керованих моделей наукових досліджень, підкреслюючи необхідність забезпечення того, щоб фінансування науки й надалі суворо ґрунтувалося на незалежних принципах, заснованих на заслугах. ***(David Matthews. Concern after Europeans endorse US science agenda // Science Business Publishing Ltd. (https://sciencebusiness.net/news/international-news/concern-after-europeans-endorse-us-science-agenda). 08.10.2026).***

***

Асоціація з питань гуманітарної математики (AHM) засудила компанію OpenAI та закликала математичну спільноту припинити співпрацю з цією компанією, що займається штучним інтелектом, звинувативши її в плагіаті, порушенні авторських прав та порушенні прав на торговельні марки після того, як OpenAI опублікувала 722 рукописи, в яких стверджувалося, що в них містяться розв'язки сотень відкритих проблем у галузі математики та теоретичної інформатики. Хоча OpenAI опублікувала ці документи у репозиторії GitHub і посилалася на консультації з Консультативною групою з математики та штучного інтелекту (AGMAI) при Інституті перспективних досліджень, AHM стверджувала, що компанія проігнорувала рекомендації щодо відмови від використання приватних, запатентованих моделей для оцінки результатів у галузі вищої математики. Асоціація попередила, що покладання на непрозорі комерційні системи створює ексклюзивну, дворівневу структуру досліджень, яка обходить фундаментальні норми наукового пошуку — зокрема відкриті публікації, відтворювані докази та сувору незалежну рецензію — що нагадує попередні суперечки навколо спірних тверджень OpenAI щодо задачі Нав'є-Стокса. Засуджуючи масове надходження рукописів як прояв корпоративної влади, а не справжнього наукового внеску, AHM закликала дослідників та громадськість ставитися до таких моделей публікації зі скептицизмом і знову зосередитися на науковій діяльності, що базується на розумінні людини та прозорій методології. ***(Prajwal Jayaraj. Math Association Accuses Open AI Of Plagiarism, Copyright Violation, Urges Mathematicians Not To Work With Firm // NDTV Profit (https://www.ndtvprofit.com/technology/math-association-accuses-open-ai-of-plagiarism-copyright-violation-urges-mathematicians-not-to-work-with-firm-12158665). 08.10.2026).***

Україна

Наказом від 7 жовтня 2026 року Міністерство освіти і науки України позбавило наукових ступенів трьох дослідників через масштабний академічний плагіат у їхніх дисертаціях. Рішення ухвалила Атестаційна колегія МОН на підставі висновків Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) та матеріалів громадських розслідувань. Зокрема, ступеня доктора педагогічних наук позбавили представницю Харківського національного педагогічного університету ім. Г. Сковороди, у роботі якої текстові запозичення без посилань виявили на 83 сторінках; ступеня доктора філософських наук — дослідника з Вінницького національного медичного університету ім. М. Пирогова, чия дисертація містила неправомірні запозичення з 12 наукових праць; а ступеня кандидата медичних наук — лікаря-хірурга, який захистився ще у 2014 році в Запорізькій медичній академії післядипломної освіти та в роботі якого зафіксували понад 300 плагійованих фрагментів.

Ці випадки підтверджують ефективність чинних механізмів академічного контролю, які дозволяють перевіряти дисертації ретроспективно — навіть через багато років після їхнього захисту. Водночас анулювання наукового ступеня вимагає суворого дотримання передбаченої законом процедури через НАЗЯВО і юридично розмежовується з посадою в університеті, не призводячи до автоматичного звільнення фахівця з роботи. Позбавлення ступенів у жовтні стало продовженням системної роботи МОН із дотримання академічної доброчесності, у межах якої аналогічні рішення щодо недоброчесних науковців уже ухвалювалися в березні та квітні 2026 року. ***(Олена Ткаліч. Міносвіти позбавило трьох науковців ступенів через плагіат: серед них викладачі університетів Харкова та Вінниці // Культурно-інформаційна агенція "Соціальний портал України" (https://socportal.info/ua/news/minosviti-pozbavilo-trokh-naukovtciv-stupeniv-cherez-plagiat-sered-nikh-vikladachi-universitetiv-kharkova-ta-vinnitci/). 22.10.2026).***

***

В Україні стартувала 12-місячна національна університетська інкубаційна програма Incub8, яку реалізує акселератор Home of Startups Accelerator (HOSA) у співпраці з Державним університетом «Житомирська політехніка» за підтримки проєкту EU4Innovation East та Європейської мережі бізнес- та інноваційних центрів (EBN). Ініціатива спрямована на підтримку 70 стартапів на стадіях pre-seed і seed із 10 регіонів країни, а також на перетворення університетів на стійкі регіональні хаби підприємництва та трансферу технологій.

У межах піврічного інтенсиву команди отримають практичне бізнес-навчання, менторську підтримку та експертну допомогу з валідації бізнес-моделей, розробки продуктів, налаштування продажів, залучення інвестицій і

захисту інтелектуальної власності. За підсумками фінального заходу Pitch Day три найкращі проєкти отримають субгранти до 10 000 євро (з обов'язковим виділенням щонайменше одного гранту команді під керівництвом жінки), а також можливість інтегруватися до європейської інноваційної мережі на щорічному конгресі EBN.

Окрім прямого розвитку стартапів, проєкт сфокусований на розбудові інституційного потенціалу вищої школи: спеціальне навчання пройдуть 70 університетських викладачів і фахівців, які стануть менторами, а 10 партнерських вишів розвиватимуть власні системи підтримки інновацій. Програма також передбачає проведення національного форуму ділових контактів для об'єднання науки, стартапів, бізнесу та інвесторів, закладаючи довгострокову модель комерціалізації наукових ідей та їхньої інтеграції в європейський економічний простір. ***(В Україні запускають загальнонаціональну університетську інкубаційну програму для 70 українських стартапів // ТОВ "ІА" Рубрика" (https://rubryka.com/2026/10/29/v-ukrayini-zapuskayut-zagalnonatsionalnu-universytetsku-inkubatsijnu-programu-dlya-70-ukrayinskyh-startapiv/). 29.10.2026).***

***

Європейський Союз

У звіті Європейської комісії, автором якого є фахівець з питань політики Даніель Шпіхтінгер, зазначається, що, хоча в Європі зростає інтерес до моделі «діамантового» відкритого доступу (OA) — моделі, яка є безкоштовною як для читачів, так і для авторів завдяки підтримці з боку установ та грантодавців, — її широке впровадження залишається фрагментарним, нерівномірним і здебільшого розглядається як перспектива на майбутнє, а не як поточний стандарт. Прихильники відкритого доступу, зокрема Йохан Роорик із «European Diamond Capacity Hub», застерігають, що відкладення переходу до «діамантових» моделей є недалекоглядним кроком, аргументуючи це тим, що комерційні «золоті» збори за обробку статей (APC) та трансформаційні угоди є фінансово нестійкими та не забезпечують захисту цифрового суверенітету європейської науки. Однак експерти зазначають, що розширення «діамантової» публікації стикається зі структурними перешкодами: скасування авторських внесків не усуває виробничих витрат, що робить журналы з недостатнім фінансуванням вразливими до «діамантових розривів» або закриття, тоді як традиційні системи академічної оцінки й надалі стримують науковців від вибору некомерційних видань на користь престижних традиційних журналів. Хоча провідні національні ініціативи — такі як довгострокова Стратегія відкритої науки Франції та ініціативи щодо створення платформ у Фінляндії, Німеччині та Нідерландах — поряд із розширенням платформи Open Research Europe, що

підтримується грантодавцями, демонструють життєздатні моделі, лідери галузі та аналітики доходять висновку, що просування сталого розвитку відкритої науки вимагає збалансованого поєднання скоординованого європейського фінансування, реформи оцінки наукових досліджень та надійної технічної інфраструктури, а не єдиного універсального механізму публікації. ***(Rachael Pells. European countries 'too slow' to embrace diamond open access // Research Professional News (https://www.researchprofessionalnews.com/rr-news-europe-infrastructure-2026-10-european-countries-too-slow-to-embrace-diamond-open-access/). 08.10.2026).***

***

У звіті «Рівність у відкритій науці: тематичні дослідження інфраструктур відкритої науки та відкритого рецензування» (Equity in Open Science: Case studies of Open Science infrastructures and Open Peer Review), підготовленому на підтримку Програми дій Європейського дослідницького простору (ERA) на 2025–2027 роки, зроблено висновок, що, хоча відкрита наука сприяє підвищенню прозорості та обміну знаннями, сама по собі відкритість не гарантує справедливості без цілеспрямованих проектних рішень, орієнтованих на рівність. Оцінюючи ключові цифрові інструменти, видавничі платформи та репозитарії, у звіті підкреслюється, що існуючі архітектури відкритої науки часто страждають від регіональних, дисциплінарних та мовних розбіжностей, тоді як платформи, що керуються спільнотами, залишаються вразливими до нестабільного фінансування та надмірної залежності від неоплачуваної праці волонтерів. Щоб подолати ці дисбаланси, у дослідженні відстоюється концепція «інфрарізноманіття» — різноманітної, взаємопов'язаної та керованої спільнотою інфраструктурної екосистеми, яка підтримує локалізовані підходи, багатомовність та більш справедливий розподіл влади у науковому середовищі. Крім того, у звіті критично переосмислюється концепція відкритого рецензування (Open Peer Review): зазначається, що, хоча прозорість сприяє підзвітності, вона може наражати науковців на початку кар'єри та представників недостатньо представлених груп на асиметрію влади під час критики старших колег, при цьому вони продовжують покладатися на невидиму працю. З метою створення по-справжньому інклюзивної дослідницької екосистеми в Європі у звіті закликають політиків, грантодавців та наукові установи запровадити концепцію «рівності на етапі проектування», впровадити гнучкі моделі рецензування, що враховують конкретний контекст (наприклад, «Опублікувати — Рецензувати — Курувати»), офіційно винагороджувати та визнавати внесок редакторів і рецензентів, а також інвестувати в постійні метадослідження для моніторингу результатів у сфері рівності. ***(Open Science and Equity: Does openness alone lead to fairness? // EU Reporter (https://www.eureporter.co/education/science/2026/10/08/open-science-and-equity-does-openness-alone-lead-to-fairness/). 08.10.2026).***

Майбутнє приєднання Австралії до програми досліджень та інновацій «Горизонт Європа» у 2027 році надасть її науковцям доступ до фінансування в розмірі приблизно 87 млрд австралійських доларів для вирішення глобальних викликів, але водночас вимагає стратегічного переорієнтування на досягнення вимірюваного соціально-економічного ефекту та комерціалізацію. Оскільки «Група восьми університетів» (Group of Eight Universities) значною мірою бере на себе витрати, пов'язані з приєднанням, австралійські наукові установи повинні підготуватися до суворих вимог програми «Горизонт Європа» щодо захисту, використання та відкритого поширення результатів досліджень. На відміну від деяких традиційних моделей фінансування, програма «Горизонт Європа» передбачає планування комерціалізації на ранніх етапах, вимагаючи від бенефіціарів подавати детальні плани поширення та використання результатів, вести обов'язковий перелік прав власності на результати та дотримуватися вимог щодо звітності після завершення проєкту, щоб забезпечити ефективне перетворення результатів досліджень на суспільні та економічні вигоди. Хоча програма активно просуває принципи відкритої науки, вона чітко збалансовує це з необхідністю захисту комерційно цінної інтелектуальної власності — така динаміка вимагає ретельного управління, особливо з огляду на тиск щодо публікацій, з яким стикаються студенти та партнери з промисловості. Величезні масштаби міжнародної співпраці, притаманні програмі «Горизонт Європа», створюють значні складнощі щодо права власності на похідні технології, доступу до даних та ліцензування, тому для консорціумів надзвичайно важливо укласти чіткі угоди про співпрацю та розробити базові рамки щодо інтелектуальної власності ще до початку реалізації проектів. Крім того, дедалі ширше впровадження генеративної штучної інтелекту в наукові дослідження додає ще один рівень складності, що спонукає установи впроваджувати суворі керівні принципи та корпоративні середовища управління штучним інтелектом для захисту конфіденційної інформації та винаходів, що підлягають патентуванню. Зрештою, для успішного використання можливостей програми «Горизонт Європа» необхідні комплексна підготовка, надійні стратегії управління інтелектуальною власністю та проактивний підхід до комерційного використання знань, що забезпечить повну готовність австралійських дослідників орієнтуватися на перетині відкритої науки, інтелектуальної власності та комерційного впливу в рамках глобальної екосистеми, що характеризується високим рівнем співпраці. ***(Jessica Lee and Dr Jay Shah. Horizon Europe funding and Australian universities: being IP-ready // Griffith Hack (https://www.griffithhack.com/insights/horizon-europe-funding-and-australian-universities-being-ip-ready/). 08.10.2026).***

***

У незалежному звіті, підготовленому для Європейської комісії Тоні Росс-Хеллауером із Know Center, наголошується, що інфраструктури

відкритої науки — зокрема репозитарії, видавничі платформи та цифрові інструменти співпраці — мають бути цілеспрямовано розроблені з урахуванням принципу рівності як основоположної цінності; при цьому автори застерігають, що відкритість сама по собі не гарантує справедливості. Аналіз виявляє критичні структурні нерівності в сучасній ситуації, такі як недоступні для авторів витрати на публікацію, негнучкі стандарти, що маргіналізують різноманітні дослідницькі контексти, нерівний доступ до інфраструктури та неоплачувана праця, необхідна для підтримки відкритих дослідницьких систем. Щоб протидіяти цим дисбалансам, у звіті обстоюється концепція «справедливості на етапі проектування», яка отримала назву «інфрарізноманіття», та міститься заклик до політиків впроваджувати практики відкритого рецензування з урахуванням контексту, офіційно визнавати внесок відкритої науки в рамках академічного фінансування та оцінки кар'єрного зростання, а також створити надійні механізми метадослідження для моніторингу результатів у сфері справедливості. З'явившись на тлі більш загальних висновків Комісії про те, що перехід Європи до відкритого доступу залишається фрагментарним і відбувається повільніше, ніж очікувалося, звіт підкреслює, що для створення справді справедливої дослідницької екосистеми потрібні цілеспрямовані політичні заходи та структурна інклюзія, а не сподівання на те, що відкритість автоматично принесе користь на нижчих рівнях. ***(Rachael Pells. Design open science to be equitable, policymakers urged // Research Professional News (https://www.researchprofessionalnews.com/rr-news-europe-infrastructure-2026-10-design-open-science-to-be-equitable-policymakers-urged/). 09.10.2026).***

***

Європейське патентне відомство (EPO) відібрало шість міжнародних дослідницьких проєктів у рамках своєї Академічної дослідницької програми (ARP) з метою вдосконалення технологічного прогнозування та поглиблення розуміння інноваційної екосистеми Європи. У цих проєктах будуть використовуватися Платформа технологічної розвідки EPO та бази даних PATSTAT, що містять мільйони патентних публікацій з усього світу, для формування аналітичних висновків, які стануть у нагоді політикам, інвесторам, дослідникам та підприємствам. Ця ініціатива також зміцнить доказову базу Обсерваторії EPO з питань патентів та технологій, сприяючи прийняттю обґрунтованих рішень щодо інновацій, конкурентоспроможності та технологічного розвитку. Відібрані проекти належать до двох напрямків досліджень. Перший зосереджується на передових методах прогнозування патентних заявок та нових технологічних тенденцій, зокрема на дослідженнях установ у Греції та Словенії, присвячених моделям прогнозування патентів та розвитку квантових технологій. Другий напрямок присвячений вивченню ролі університетів та науковців-винахідників як рушійних сил інновацій на основі дослідження EPO 2024 року щодо патентування європейськими

університетами. Чотири проекти під керівництвом наукових установ в Італії, Нідерландах, Швеції та Іспанії будуть присвячені дослідженню діяльності вчених у сфері комерціалізації, мереж спільних досліджень, структур власності на патенти, академічної політики щодо інтелектуальної власності та внеску університетів у «зелений» та цифровий перехід Європи, зокрема інтеграцію штучного інтелекту. Більшість проєктів передбачають міжнародну наукову співпрацю та отримають фінансову підтримку терміном до 18 місяців, а також можливість участі в методологічних семінарах за участю зовнішніх експертів. Заснована у 2017 році, програма ARP підтримала понад 20 досліджень у сфері патентів, присвячених передачі знань, інноваціям та економічному зростанню. Останній відбір відбувся за результатами конкурсної оцінки 24 пропозицій, поданих у 2025 році, які оцінювалися за такими критеріями: оригінальність, якість досліджень, потенційний вплив, кваліфікація команди та міждисциплінарна співпраця. Остаточні звіти про дослідження будуть оприлюднені, що сприятиме більшій прозорості та глибшому розумінню того, як патенти, наукові дослідження та нові технології формують економічну конкурентоспроможність Європи та інноваційний ландшафт. ***(EPO Academic Research Programme: six projects selected for funding // European Patent Office (EPO) (https://www.epo.org/en/news-events/news/epo-academic-research-programme-six-projects-selected-fundinghttps://www.epo.org/en/news-events/news/epo-academic-research-programme-six-projects-selected-funding). 12.10.2026).***

***

Інтелектуальна власність відіграє вирішальну роль у залученні інвестицій та підтримці інновацій у фармацевтичному та біотехнологічному секторах, де розробка нового лікарського засобу зазвичай вимагає понад 12 років та значних фінансових ресурсів. Патенти надають компаніям та інвесторам більшу впевненість у тому, що успішні дослідження можуть принести комерційну віддачу, допомагаючи стартапам, університетським спін-офам та невеликим дослідницьким організаціям залучати фінансування, налагоджувати партнерські відносини та реалізовувати можливості ліцензування чи придбання. Дослідження Європейського патентного відомства (EPO) та Відомства з інтелектуальної власності Європейського Союзу (EUIPO) показало, що стартапи, які володіють патентами та торговельними марками, у десять разів успішніше залучають фінансування, причому біотехнологія визначена як сектор з найвищим рівнем використання інтелектуальної власності. Однак для того, щоб стати готовими до залучення інвестицій, недостатньо лише подати заявки на патенти. Компанії повинні сформувати цілісні та захищені портфелі інтелектуальної власності з відповідним географічним охопленням, надійним захистом від конкурентів та підтвердженням комерційної значущості. Їхні стратегії у сфері інтелектуальної власності повинні розвиватися паралельно з етапами науково-дослідної та

дослідно-конструкторської діяльності, включаючи потенційні подальші патенти, що охоплюють лікарські форми, методи виробництва, терапевтичне застосування та схеми дозування, з метою посилення захисту протягом усього життєвого циклу продукту. Не менш важливою є оцінка патентних прав третіх осіб шляхом аналізу свободи дій, виявлення потенційних ризиків порушення прав та розробка стратегій, таких як ліцензування або обхід існуючих патентів. Чітке визначення прав власності та контролю над інтелектуальною власністю також має важливе значення, особливо для університетських спін-офів та підприємств, що співпрацюють із зовнішніми дослідниками або партнерами з розробки, де договірні обмеження або спільна власність можуть ускладнити комерціалізацію. Крім того, компанії повинні узгодити свої портфелі інтелектуальної власності зі стратегічними потребами потенційних фармацевтичних партнерів, продемонструвавши, як їхні технології можуть доповнити існуючі лінійки продуктів, задовольнити незадоволені медичні потреби або створити нові можливості для отримання доходу. Торгові марки можуть додатково сприяти збереженню довгострокової комерційної цінності, підтримуючи впізнаваність бренду та лояльність клієнтів після закінчення терміну дії патентного монопольного права. Загалом, успішні стартапи, що займаються розробкою лікарських засобів, повинні розглядати інтелектуальну власність як фундаментальний бізнес-актив, а не як суто юридичну вимогу, інтегруючи патентний захист, управління правами власності, аналіз конкурентного середовища та планування комерціалізації в стратегію, яка зміцнює довіру інвесторів та максимізує майбутні можливості для партнерства та виходу з інвестицій. ***(Lionel Newton. Startups in the Drug Discovery Industry: A Success Story for the IP System // Mathys & Squire LLP (https://www.mathys-squire.com/insights-and-events/news/startups-in-the-drug-discovery-industry-a-success-story-for-the-ip-system/). 19.10.2026).***

***

Протягом останніх двох десятиліть іспанські державні науково-дослідні установи стали ключовими рушіями зростання передачі технологій у Європі, незважаючи на поширені обмеження потенціалу. Про це свідчить дослідження Європейського патентного відомства (EPO), проведене спільно з ASTP та Інститутом Фраунгофера, яке показало, що кількість європейських патентних заявок за участю державних науково-дослідних організацій зросла більш ніж удвічі — з приблизно 3 200 у 2006 році до майже 8 000 у 2025 році, причому традиційні центри, такі як Німеччина, Франція та Велика Британія, як і раніше, домінують за обсягами, але їхня сукупна частка знизилася з 64 до 55 відсотків у міру розширення мереж в Іспанії та Нідерландах. Хоча європейські університети наразі не поступаються своїм американським колегам, володіючи приблизно 9 відсотками всіх європейських патентів, операційні перешкоди все ще існують, особливо серед менших офісів передачі знань, які становлять 90,5 відсотка таких установ і обробляють значно

менше заяв про винаходи на одного співробітника, ніж більші центри. Це призводить до того, що 40,7 відсотка патентів, що належать європейським університетам, втрачають чинність протягом десяти років, порівняно з 26,3 відсотками у Сполучених Штатах. В Іспанії державні центри, такі як CSIC (92 заявки, 18-те місце в Європі), ICREA (51) та Університет Країни Басків (43), лідирували за результатами 2025 року та стали опорою інновацій у галузі біотехнологій, фармацевтики та матеріалознавства, тоді як країна посідає восьме місце в Європі за кількістю спін-офів, створених на основі наукових досліджень, — 204 активні підприємства, понад 75 відсотків яких перебувають на ранніх стадіях розвитку. Ці висновки підкреслюють необхідність того, щоб навчальні заклади у сфері моди включили до навчальних програм офіційну стратегію щодо інтелектуальної власності, знання з питань передачі технологій та інновації в галузі матеріалознавства, щоб студенти-дизайнери могли захищати функціональні винаходи у сферах біотекстилю, технологій, що носяться на тілі, та сталого виробництва, тим самим поєднуючи дослідження в майстернях з обмеженою інфраструктурою передачі знань та технологій (КТО), налагоджуючи партнерські відносини з державними науковими установами та створюючи життєздатні комерційні канали реалізації. ***(Kelly Press. Why design schools are adopting science patents to protect bio-textiles and wearable tech // FashionUnited (https://fashionunited.uk/news/fashion/why-design-schools-are-adopting-science-patents-to-protect-bio-textiles-and-wearable-tech/2026102291001). 22.10.2026).***

***

Литовський університет встановив, що докторська дисертація прем'єр-міністра Міндаугаса Сінкевічуса, написана у 2015 році, містить плагіат та інші порушення академічної доброчесності, хоча й не дійшов до того, щоб рекомендувати позбавлення його наукового ступеня. Комісія з етики Університету управління та економіки ISM встановила, що дисертація, присвячена дослідженню факторів, що впливають на споживання алкоголю, не відповідає стандартам незалежного докторського дослідження та містить порушення у сфері академічного письма, цитування та вказівки джерел. Відповідно, університет надав Сінкевічусу шість місяців для усунення виявлених недоліків. Це рішення було ухвалено попри те, що прем'єр-міністр раніше заперечував будь-які порушення та стверджував, що написав дисертацію самостійно, дотримуючись академічних стандартів. ***(Seyma Erkul Dayanc. Lithuanian university finds plagiarism in premier's doctoral thesis // Anadolu Ajansı (https://www.aa.com.tr/en/europe/lithuanian-university-finds-plagiarism-in-premier-s-doctoral-thesis/4106156). 30.10.2026).***

***

Канада

Головний науковий радник Канади Мона Немер стверджує, що відкрита наука принципово сумісна з безпекою наукових досліджень, і закликає політиків та керівників наукових установ подолати хибну дихотомію між прозорою міжнародною співпрацею та захистом наукових досліджень від іноземного втручання. На тлі ескалації геополітичної напруженості, протекціоністських тенденцій та зростаючої стурбованості щодо технологічного шпигунства, що фінансується державою — про що свідчать нещодавні попередження розвідки у Великій Британії та Німеччині — Немер наголошує, що надійні протоколи безпеки даних є життєво важливими для запобігання незаконним маніпуляціям та захисту цілісності відкритих наукових досліджень. Щоб досягти цього балансу, вона рекомендує науковим установам запровадити базові принципи «гігієни безпеки досліджень», за зразком практик приватного сектору, які дозволяють організаціям захищати власні активи, водночас продовжуючи публікувати результати та вибірково співпрацювати за межами країни. Водночас, у відповідь на зміну політичної позиції США, зокрема можливий відхід від міжнародних наукових ініціатив, торговельні суперечки та перегляд федеральної політики щодо відкритого доступу, як-от меморандум Нельсона, Канада активно поглиблює свої науково-технічні партнерські відносини з Європейським Союзом. Завдяки інтеграції науково-дослідних інфраструктур та спільній роботі над об'єднаними базами даних Канада та Європа прагнуть забезпечити майбутнє відкритої та безпечної світової науки, щоб вирішувати нагальні проблеми у сферах зміни клімату, арктичних досліджень та охорони здоров'я. ***(Florin Zubaşcu. Open science is compatible with research security, says Canada's chief science advisor // Science Business Publishing Ltd. (https://sciencebusiness.net/news/open-science/open-science-compatible-research-security-says-canadas-chief-science-advisor). 08.10.2026).***

***

Народна Республіка Бангладеш

Штучний інтелект стрімко проник у сфери освіти, журналістики, бізнесу та наукових досліджень у Бангладеш, забезпечуючи зростання продуктивності, але водночас спричиняючи дедалі серйознішу кризу плагіату, оскільки студенти та фахівці подають нередаговані роботи, створені за допомогою штучного інтелекту, як власні. Така практика підриває творчі здібності, критичне мислення та навички письма, ускладнюючи викладачам та навчальним закладам розрізнення справжніх досягнень від результатів, створених машиною, а також створює ризик поширення недостовірної або нецитованої інформації, що підриває довіру громадськості. Рішенням є не повна заборона, а збалансована політика відповідального

використання: студенти повинні повідомляти про значну допомогу з боку ШІ та вказувати джерела; завдання повинні включати усні презентації, дискусії, роботи, виконані від руки, та розв'язування задач для перевірки самостійного розуміння матеріалу; а сам ШІ слід використовувати як інструмент для роз'яснення понять, генерування ідей та вдосконалення граматики. Навчальні заклади потребують чітких правил щодо допустимого використання штучного інтелекту, викладачі — підготовки для виявлення надмірної залежності від нього, а національні рекомендації від державних органів повинні сприяти підвищенню обізнаності щодо плагіату, авторського права та цифрової етики. Поєднуючи розумні обмеження з освітою та етичною свідомістю, Бангладеш зможе використовувати переваги штучного інтелекту, не дозволяючи йому замінити інтелектуальні зусилля, тим самим захищаючи академічну чесність, оригінальність та доброчесність у майбутньому. ***(Restrictions on AI Use Should Be Imposed to Restrain Plagiarism // The Asian Age (https://dailyasianage.com/news/358858/restrictions-on-ai-use-should-be-imposed-to-restrain-plagiarism). 06.10.2026).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

Все більше університетів у Великій Британії, зокрема Ньюкаслський університет, Вестмінстерський університет та Саутгемптонський університет, вирішують розірвати контракти з платформою для виявлення плагіату Turnitin через зростаючі побоювання щодо конфіденційності даних студентів, прав інтелектуальної власності та ефективності цього інструменту в епоху штучного інтелекту. Головним каталізатором цього масового відтоку навчальних закладів є запропоноване оновлення Ліцензійної угоди з кінцевим користувачем Turnitin, яке, як побоюються університети, може дозволити компанії використовувати роботи, подані студентами, для навчання майбутніх сервісів штучного інтелекту, таких як її майбутній інструмент Turnitin Clarity. Хоча компанія Turnitin відклала впровадження цих змін у ліцензійних умовах щонайменше до вересня 2027 року, щоб надати можливість для подальших консультацій, і стверджує, що наразі не використовує студентські роботи для навчання свого штучного інтелекту — визнаючи лише використання анонімізованих матеріалів для вдосконалення своїх оперативних інструментів виявлення — керівники навчальних закладів, як і раніше, глибоко стурбовані питаннями власності на дані та захисту інтелектуальної власності. Відповідно, інші провідні навчальні заклади, такі як університети Абердіна, Аберістуїта та Кембриджа, активно переглядають свої процедури або впроваджують альтернативні способи подання робіт, що свідчить про більш широкий академічний опір проти безконтрольної інтеграції штучного інтелекту та потенційного зловживання даними в освітніх

технологіях. ***(Arooj Fatima. Here's Why Universities Are Ending Turnitin Contracts // ProPakistani (https://propakistani.pk/2026/10/11/heres-why-universities-are-ending-turnitin-contracts/). 11.10.2026).***

***

Наукові автори, вирішуючи, де публікувати свої роботи, традиційно зважують такі фактори, як репутація, доступність та стандарти видавничої діяльності — сфери, в яких добре фінансовані традиційні видавництва часто мають фінансову перевагу. Однак автори дедалі частіше надають пріоритет тому, чи відповідають місія та цінності видавництва їхнім власним професійним та особистим пріоритетам. Хоча практичні міркування, такі як надійна редакційна підтримка, залишаються найважливішими, цінності набувають значення лише тоді, коли вони втілюються у конкретні дії, особливо щодо відкритого доступу. Відкритий доступ дає авторам змогу виконувати вимоги грантодавців, розширювати аудиторію за межі академічного середовища та підвищувати кількість цитувань, хоча перед тим, як прийняти рішення, автори повинні ретельно оцінити різні моделі фінансування, умови ліцензування та видавничі збори. Крім того, багатьох авторів приваблюють видавництва, що базуються на спільнотах та співпраці, такі як університетські видавництва та видавництва, що входять до Асоціації відкритого інституційного видавництва (OIPA), які відстоюють некомерційний відкритий доступ, прозорі процеси та практики, орієнтовані на дослідників, одночасно колективно виступаючи за сталі та справедливі моделі видавничої діяльності. Оскільки генеративна штучна інтелігенція створює нові виклики щодо наукової доброчесності та етики, авторам рекомендується не обмежуватися лише гучними заявами, а оцінювати, як заявлені видавцем цінності втілюються у повсякденній діяльності — зокрема, у якості редакційної роботи, доступності та взаємодії зі спільнотою — і, зрештою, шукати партнерство, яке сприятиме досягненню їхніх наукових цілей та відповідатиме їхнім основним науковим принципам. ***(Katharine Nelson. Questions academics should ask when looking for a book publisher// THE - Times Higher Education (https://www.timeshighereducation.com/campus/questions-academics-should-ask-when-looking-book-publisher). 23.10.2026).***

***

Натан Кофнас, науковець, який звинуватив покійного кембриджського соціолога Джейсона Ардея в плагіаті незадовго до його несподіваної смерті в серпні, має виступити наступного місяця на заході в Оксфордському університеті, що викликало заплановані протести з боку організації «Oxford Stand Up to Racism». Організація вимагає скасування лекції, яка відбудеться 17 листопада в Оріел-коледжі під назвою «Чи підриває DEI вищу освіту?», організованої Оксфордським товариством реформ (OURS). Кофнас, філософ з Гентського університету, який позиціонує себе як «расовий

реаліст» і пов’язував чорношкірих людей з інтелектуальною неповноцінністю, нещодавно отримав від свого університету тримісячну заборону на викладання за результатами розслідування, хоча йому й надалі дозволено займатися науковою діяльністю. У відповідь на хвилю обурення Оріел-коледж Оксфорда (Oxford’s Oriel College) опублікував заяву, в якій підтвердив свій статутний обов’язок захищати свободу слова, навіть щодо поглядів, що є глибоко образливими, а також ще раз наголосив на своїй прихильності до створення середовища, вільного від дискримінації, та уточнив, що проведення заходу не означає схвалення поглядів Кофнаса. Ця суперечка нерозривно пов’язана з Ардеєм, який у 2023 році увійшов в історію як наймолодший чорношкірий професор Кембриджа і був широко відомий своєю діяльністю на підтримку різноманітності; він помер після того, як звинувачення Кофнаса спричинили міжнародний скандал та розслідування щодо плагіату. ***(Shellie M. Scott. Protesters Slam Oxford for Hosting Professor Who Accused Late Scholar of Plagiarism // Watering Hole Media (https://www.theroot.com/protesters-slam-oxford-for-hosting-professor-who-accuse-2000132794). 27.10.2026).***

***

Сполучені Штати Америки

Дослідження, що фінансуються урядом, та партнерські відносини з університетами можуть надати компаніям цінні технології, але вони також створюють складні зобов’язання щодо інтелектуальної власності, які інвестори та покупці повинні ретельно вивчити перед здійсненням придбань або фінансування. Наприклад, компанія, що виробляє медичне обладнання, може мати ексклюзивну ліцензію на університетський патент, але не мати прав на розробку додаткових застосувань, доступ до важливих даних випробувань або виробництво продукції за кордоном. Тому ефективна комплексна перевірка повинна виходити за межі питання власності на патенти та охоплювати фінансування досліджень, передачу прав на винаходи, ліцензійні угоди, виробничі процеси, програмне забезпечення, набори даних та конфіденційні технічні знання. Відповідно до Закону США «Бея-Доула» (Bayh-Dole), винаходи, розроблені за рахунок федерального фінансування, можуть передбачати права уряду та зобов’язання щодо дотримання вимог, зокрема постійну ліцензію на використання урядом, потенційні права на втручання за певних обставин та вимоги щодо виробництва на території країни для деяких ексклюзивних ліцензій у США. Однак державне фінансування не надає уряду автоматично права власності та не накладає обмежень на кожен винахід компанії. Покупці повинні перевіряти фактичні угоди про фінансування, історію розробки, передачу прав власності та документацію щодо дотримання вимог, особливо у випадках, коли до створення технології долучилися університетські дослідники, консультанти або субпідрядники. Університетські ліцензії також потребують ретельного аналізу, оскільки ексклюзивність може

бути обмежена сферою продукції, територією, обсягом патентного захисту, застереженнями щодо досліджень або правами на майбутні вдосконалення, тоді як саме по собі володіння патентом не гарантує свободи діяльності без порушення прав третіх осіб. Окрім патентів, компанії повинні чітко визначити права власності та права користування на критично важливі набори даних, вихідний код, виробничі ноу-хау та комерційні таємниці, забезпечивши належний захист конфіденційності, контроль доступу та процедури оприлюднення. Права на авторську власність, торговельні марки та бренди можуть вимагати укладення окремих угод, тоді як федеральні партнерства у сфері досліджень та домовленості про співпрацю можуть передбачати додаткові договірні зобов'язання. Ці складнощі ілюструє екосистема квантових обчислень у штаті Колорадо, що активно розвивається: федеральне фінансування Tech Hub у розмірі приблизно 41 мільйон доларів спрямовується на підтримку консорціуму Elevate Quantum, лабораторій, що діють за підтримки університетів, та спільних дослідницьких об'єктів, а також приватних комерційних партнерств. Такі домовленості створюють перехресні угоди, які необхідно розглядати індивідуально, а не трактувати як автоматичні правові обмеження. Що стосується угод, виявлені прогалини слід усунути за допомогою додаткових ліцензій, необхідних погоджень, договірних гарантій, умов укладення угоди, коригування ціни або цільових відшкодувань, залежно від їхньої значущості. Зрештою, мета проведення юридичної експертизи інтелектуальної власності полягає не в тому, щоб стримувати інвестиції в інновації, що підтримуються державою, а в тому, щоб гарантувати, що покупець набуває прав, необхідних для виробництва, комерціалізації та розширення бізнесу відповідно до плану, запобігаючи тому, щоб несподівані правові обмеження підірвали його вартість. ***(Jeffrey R. Schell. From Research Grant to Acquisition: Does the IP Support the Deal? // Whiteford, Taylor & Preston LLP (https://www.whitefordlaw.com/news-events/from-research-grant-to-acquisition-does-the-ip-support-the-deal). 01.10.2026).***

***

Інтеграція штучного інтелекту в академічне середовище викликала складну дискусію щодо етичних та когнітивних наслідків написання текстів за допомогою ШІ. Хоча кінцевий результат тексту, згенерованого ШІ, може бути фактично точним і добре написаним, освітяни наголошують, що справжня цінність освіти полягає в когнітивному процесі навчання — розвитку критичного мислення, побудові логічних аргументів та узагальненні інформації. Отже, подання робіт, створених за допомогою ШІ, розглядається як форма академічної нечесності, що обходить інтелектуальний розвиток і підриває довіру до навчальних закладів. Неоднозначність щодо того, що саме вважається прийнятним використанням штучного інтелекту, а що — плагіатом, нещодавно стала предметом обговорення в Дартмутському коледжі, де студенти звинуватили проректора у використанні штучного інтелекту для

написання своїх опублікованих статей; він же стверджував, що використовував цю технологію лише для вдосконалення свого стилю. Ця суперечка ілюструє розмитість межі між використанням штучного інтелекту як допоміжного інструменту редагування та дорученням йому виконання власне інтелектуальної праці. Проводячи паралелі з історичними суперечками щодо плагіату, можна стверджувати, що стрімке поширення штучного інтелекту вимагає створення чітких і виважених нормативно-правових рамок у сфері освіти. Замість того щоб вдаватися до категоричного засудження, навчальні заклади повинні вести вдумливий діалог з метою розробки чітких рекомендацій, що забезпечать розуміння як студентами, так і викладачами етичних меж використання штучного інтелекту в епоху, коли традиційні правила авторства стрімко змінюються. ***(Arthur Dobrin. AI Didn't Write This Post // Sussex Publishers, LLC (https://www.psychologytoday.com/za/blog/am-i-right/202610/ai-didnt-write-this-post). 07.10.2026).***

***

Угода про врегулювання колективного позову на суму 1,5 млрд доларів у справі «Bartz проти Anthropic» посилила дискусії в академічних колах щодо інтелектуальної власності, прав авторів та етики навчання моделей штучного інтелекту на наукових працях, захищених авторським правом. Хоча в ході судового розгляду було встановлено, що навчання ШІ на законно придбаних творах є «добросовісним використанням», суд визнав, що створення компанією Anthropic центрального репозиторію, сформованого з піратських матеріалів, порушило законодавство про авторське право, що вплинуло на численних університетських дослідників, чиї книги були назавжди включені до навчальних наборів даних без їхньої згоди. Академічні експерти, зокрема науковці з Університету Тафтса (Tufts University), наголошують, що привласнення значного обсягу людської праці без зазначення авторства підриває традиційні принципи атрибуції та критичного мислення, тоді як рішення про позасудове врегулювання залишає невизначеність щодо прецедентів справедливого використання для майбутніх розробників моделей. На тлі розбіжностей між величезними корпоративними ресурсами та окремими творцями, а також геополітичного тиску, пов’язаного з глобальною гонкою у сфері штучного інтелекту, ця справа спонукала університети запровадити інституційні політики управління штучним інтелектом та підштовхнула науковців розглядати публікації у відкритому доступі як проактивну альтернативу для захисту та контролю над своїми науковими напрацюваннями. ***(Girumkal Allehone and Dariush Raissi. Tufts professor’s book among illegally pirated works in Anthropic copyright settlement // The Tufts Daily (https://www.tuftsdaily.com/article/2026/10/tufts-professors-book-among-illegally-pirated-works-in-anthropic-copyright-settlement). 08.10.2026).***

***

Нове дослідження, співавтором якого є економіст з Массачусетського технологічного інституту (MIT) Девід Автор, ставить під сумнів поширене припущення про те, що штучний інтелект швидко підвищить рівень роботи молодших фахівців до рівня експертів. У рамках тримісячного рандомізованого контрольованого дослідження, в якому взяли участь 133 патентні юристи з 11 американських фірм, що спеціалізуються на інтелектуальній власності, учасники використовували спеціально розроблений помічник Google на базі штучного інтелекту для складання документів, який покращив якість їхньої роботи на 0,34 стандартних відхилень через десять днів і на 0,38 — через дев'яносто днів, причому найбільше зростання як у якості, так і в швидкості роботи продемонстрували юні юристи. Проте найбільш показові результати з'явилися лише після того, як інструмент було вилучено. У тесті на незалежну оцінку без використання допоміжних засобів юристи, які раніше користувалися штучним інтелектом, загалом випередили контрольну групу на 0,32 стандартних відхилень, але ця перевага була зосереджена серед старших юристів, результати яких покращилися на 0,45 стандартних відхилень; серед молодших юристів середнього приросту не спостерігалося. Серед молодшої групи розподіл результатів поляризувався: посередні результати стали рідшими, тоді як кількість як сильних, так і слабких незалежних оцінок зросла. Автори роблять висновок, що фундаментальні знання є необхідною передумовою для отримання стійких навичок завдяки ШІ: без них технологія може підвищити якість результату, не обов'язково підвищуючи при цьому рівень компетентності людини, яка його створює. Ці висновки, опубліковані у робочому документі NBER № 35720, узгоджуються з більш широкими дослідженнями Автора щодо того, як нові технології нерівномірно перерозподіляють навички, та мають особливе значення для покоління Z, чиє підвищення продуктивності на початку кар'єри може приховувати розширення розриву в самостійній компетентності, коли помічник більше не буде поруч. ***(Diego Almada Lopez. MIT's David Autor warns AI may widen the skill gap for Gen Z workers // (https://cryptobriefing.com/david-autor-ai-skill-gap-gen-z/). 10.10.2026).***

***

Японська Держава

Компанія Elsevier та OASE+ (Open Access for Scholarly Empowerment +) — колективний орган з ведення переговорів щодо відкритого доступу, що підтримується урядом Японії, — уклали трирічну угоду про доступ до публікацій та їх опублікування, яка охоплює період з 2027 по 2029 рік. Спираючись на існуючу рамку угоди на 2024–2026 роки з Японським альянсом університетських бібліотечних консорціумів з електронних ресурсів (JUSTICE), нова угода дозволяє дослідникам з установ-учасниць публікувати статті у відкритому доступі в відповідних журналах Elsevier Core Hybrid без щорічного

обмеження кількості статей, зберігаючи при цьому можливість вибору, чи робити це, щоб забезпечити дотримання вимог установ та грантодавців. Окрема угода розширює ті самі необмежені права на публікацію у відкритому доступі та доступ до читання журналів Cell Press Hybrid для установ-передплатників. Це значне розширення, оскільки вперше коло учасників виходить за межі університетів і включає національні агентства з досліджень та розробок, що розширює сферу дії угоди на весь сектор наукових досліджень Японії, що фінансується з державного бюджету. Ця угода підтримує Національну політику уряду Японії щодо сприяння відкритому доступу до наукових публікацій та наукових даних, що фінансуються з державного бюджету, і є результатом тривалих переговорів, що ґрунтувалися на відгуках установ та досвіді попереднього пілотного проекту JUSTICE. ***(Elsevier and OASE+ agree new open access deal for Japan // RI Media Ltd (https://www.researchinformation.info/news/elsevier-and-oase-agree-new-open-access-deal-for-japan/). 26.10.2026).***

***

Законодавство з інтелектуальної власності

Україна

Міністерство економіки та довкілля України працює над законопроєктом, покликаним зробити прозорою та ефективною систему колективного управління майновими авторськими і суміжними правами. Головна мета ініціативи полягає в тому, щоб автори, виконавці та інші правовласники своєчасно й відкрито отримували належну винагороду, користувачі чітко розуміли принципи формування тарифів, а держава мала дієві інструменти нагляду та механізми вирішення спорів.

Для доопрацювання документа враховано досвід наглядових органів Франції (CCOGDA) і Нідерландів (CvTA), а також експертів Офісу ефективного регулювання BRDO. Фахівці наголосили, що успіх реформи залежить від якісного внутрішнього менеджменту самих організацій колективного управління, їхньої підзвітності, збалансованого розподілу відповідальності між усіма гравцями ринку та активного використання сучасних ІТ-рішень для збору й аналізу даних. Це законодавче оновлення є важливою складовою переговорного процесу щодо вступу України до ЄС за розділом 7 «Право інтелектуальної власності» (кластер 2 «Внутрішній ринок») та спрямоване на подальшу імплементацію стандартів Директиви 2014/26/ЄС. ***(Україна готує нові правила колективного управління авторськими правами // Закон і Бізнес (https://zib.com.ua/ua/174650-ukraina_gotovit_novie_pravila_kollektivnogo_upravleniya_avto.html). 08.10.2026).***

Кабінет Міністрів України ухвалив зміни до постанови від 12 січня 2022 року № 44, суттєво оновивши порядок присудження ступеня доктора філософії та узгодивши його із законодавством про адміністративну процедуру й академічну доброчесність. Нові правила спрямовані на підвищення довіри до атестації та встановлюють чіткі процедури захисту дисертацій, оскарження рішень і притягнення до відповідальності не лише здобувачів, а й закладів та членів разових спеціалізованих вчених рад.

Зокрема, якщо в дисертації чи наукових публікаціях буде встановлено плагіат, фабрикацію або фальсифікацію, заклад, разова рада якого присудила ступінь, втрачає право створювати такі ради та присуджувати ступінь за цією спеціальністю строком на один рік, а Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти здійснюватиме моніторинг відповідної освітньої програми.

Оновлений порядок чітко розмежовує припинення дії рішення ради через процедурні порушення та позбавлення вже присудженого ступеня за порушення академічної доброчесності. Скарги розглядатимуться уповноваженими органами закладів за встановленими строками й правилами врегулювання конфлікту інтересів, а їхні рішення або бездіяльність можна буде оскаржити до Національного агентства.

Окремо посилено вимоги до публікацій: статті з виявленим самоплагіатом не зараховуватимуться, і якщо внаслідок цього їхня кількість виявиться меншою за необхідний мінімум, здобувачеві відмовлять у присудженні ступеня без права повторного захисту. Також встановлено правило зарахування не більше однієї статті з одного випуску видання. (***Уряд оновив порядок присудження ступеня доктора філософії: прозорі правила та відповідальність закладів // Міністерство освіти і науки України (https://mon.gov.ua/news/uriad-onovyv-poriadok-prysudzhennia-stupenia-doktora-filosofii-prozori-pravyla-ta-vidpovidalnist-zakladiv). 12.10.2026).***

***

9 жовтня 2026 року Міністерство економіки та довкілля України затвердило Дорожню карту приєднання України до Європейської патентної конвенції (ЄПК) на 2026–2027 роки, що відкриває для вітчизняних винахідників, науковців та бізнесу доступ до централізованої процедури патентування через Європейське патентне відомство у понад 40 країнах. Цей крок дозволить суттєво знизити адміністративні й фінансові бар’єри для захисту інтелектуальної власності на міжнародних ринках. Водночас приєднання до ЄПК не скасовує національної системи патентування: заявники зможуть обирати оптимальний для своєї стратегії маршрут — національний, європейський чи міжнародний. Збереження національного маршруту через УКРНОІВІ має критичне значення для інновацій у сфері національної безпеки, оборонних технологій та розробок подвійного призначення, що потребують врахування режимів секретності й експортного контролю. Затверджена Дорожня карта передбачає комплексний підхід, який

охоплює формування аналітичної бази, правове та процедурне врегулювання, підвищення кваліфікації уповноважених суб'єктів, підготовку професійної спільноти та проведення інформаційної кампанії. Реалізація цього плану не лише забезпечить гармонізацію українського законодавства з правом ЄС, але й сприятиме зміцненню національної інноваційної екосистеми, підвищенню інвестиційної привабливості держави та повноцінній інтеграції України до європейського економічного й дослідницького простору. ***(Україна проводить підготовку для приєднання до Європейської патентної конвенції // Юридична практика (https://pravo.ua/ukraina-provodyt-pidhotovku-dlia-pryiednannia-do-ievropeiskoi-patentnoi-konventsii/). 14.10.2026).***

***

Проєкт нового Закону України «Про торговельні марки», оприлюднений Мінекономіки 15 липня 2026 року для заміни чинного закону про знаки для товарів і послуг, має на меті імплементацію Директиви (ЄС) 2015/2436 та Регламенту (ЄС) 2017/1001 і наближення української системи охорони брендів до стандартів ЄС, що обіцяє швидшу реєстрацію та адміністративний розгляд спорів, але водночас суттєво змінює розподіл ролей між державою та правовласниками. Головний концептуальний зсув полягає в тому, що УКРНОІВІ перевірятиме заявки лише за абсолютними підставами (розрізняльна здатність, публічний порядок, оманливість), тоді як конфлікти з правами третіх осіб розглядатимуться лише за запереченням власника ранньої марки, тобто держава перестає фільтрувати конфлікти, а захист прав стає обов'язком самого бізнесу. Це породжує низку дискусійних положень із високим конфліктним потенціалом: жорсткий триповільний строк на заперечення, який не продовжується та несе ризики процесуальних спорів щодо його поновлення з поважних причин; інформаційні повідомлення власникам ранніх марок, які матимуть суто довідковий характер, що проблематично для старих реєстрацій без зазначеної електронної адреси; оцінне поняття «поважних причин» невикористання марки протягом п'яти років, яке в українських умовах війни, окупації та релокації набуває особливої ваги; паралельні механізми оскарження через колегії УКРНОІВІ, Апеляційну палату та суд, що створює тактичну конкуренцію форумів; регіональний принцип вичерпання прав, який до вступу України до ЄС залишатиме неясним питання законності паралельного імпорту; поширення торговельних марок ЄС на Україну після вступу, що провокуватиме спори про добросовісність українських реєстрацій, здійснених напередодні; нові оцінні поняття «більш ранньої марки» та «марки з репутацією», які потребуватимуть доказів відомості й частки ринку; а також розгляд марки як повноцінного майна у процедурах стягнення, застави та банкрутства, що породжує спори кредиторів щодо оцінки та долі ліцензійних договорів. Попри те що це лише проєкт, який ще не дійшов до Верховної Ради, автор радить бізнесу готуватися заздалегідь через інвентаризацію марок і актуалізацію контактів у Держреєстрі, приведення

переліку товарів і послуг у відповідність до фактичної діяльності, системний архів доказів використання (договори, накладні, реклама), налаштування моніторингу нових реєстрацій, ранню реєстрацію незареєстрованих позначень, адже дата подання визначатиме пріоритет, та ревізію ліцензійних і дистриб'юторських договорів. Загальний висновок полягає в тому, що новий закон зробить систему охорони сучаснішою та зрозумілішою для міжнародного бізнесу, але європейська модель має свою ціну — держава менше захищатиме правовласника «за замовчуванням», а переможуть ті, хто зареєструє ТМ, упорядкує докази та налагодить моніторинг ще до набрання новими правилами чинності. ***(Катерина Гейда. Новий закон про торговельні марки: які положення можуть стати джерелом спорів? // Юридична практика (https://pravo.ua/novyi-zakon-pro-torhovelni-marky-iaki-polozhennia-mozhut-staty-dzherelom-sporiv/). 20.10.2026).***

***

У Києві відбулася презентація національного шрифту Zakon, створеного на основі української мистецької традиції для формування власної візуальної мови державних інституцій та відмови від шрифтів російського походження в офіційному документообігу. Ініціатива реалізована на виконання постанови Верховної Ради від січня 2026 року, спрямованої на утвердження української ідентичності та державності. Родина шрифтів Zakon увібрала характерні риси графіки видатних українських майстрів літерництва, зокрема Георгія Нарбута та Василя Кричевського, поєднавши традиційні елементи, такі як асиметричні зарубки та ромбоподібні крапки, із пропорціями європейської класичної антикви. До складу родини входять три гарнітури: Zakon Text для повсякденного діловодства, Zakon Decor для оформлення урочистих документів і відзнак, а також Zakon Letterpress для друку оригіналів нормативно-правових актів. Перехід державних інституцій на новий шрифт відбуватиметься поступово та без додаткових фінансових витрат на масову заміну вже виготовлених табличок і бланків, а завантажити шрифт вже можна на офіційному сайті Міністерства культури України. ***(В Україні презентували національний шрифт Zakon // Укрінформ (https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4179315-v-ukraini-prezentuvali-nacionalnij-srift-zakon.html). 29.10.2026).***

***

Австралійський Союз

Зміни до Закону Австралії про авторське право 1968 року запровадили у Частині V, Розділі 2AAA новий режим щодо «сирітських творів», який набере чинності 2 квітня 2026 року та покликаний забезпечити користувачам більшу впевненість у випадках, коли власника авторських прав на твір неможливо ідентифікувати або знайти після

проведення достатньо ретельного пошуку. «Сирітські твори» — такі як анонімні або псевдонімні твори, неопубліковані матеріали з невизначеним авторством або контент від організацій, що припинили свою діяльність, — вже давно становлять дилему: користувачі або ризикували порушити авторські права, використовуючи їх без дозволу, або відмовлялися від проектів, що мають культурну та освітню цінність. Ця проблема особливо заважала культурним установам, які прагнули зробити свої колекції доступними, і могла позбавити законних власників доходу. Замість того, щоб створювати виняток або підставу для захисту від порушення, нова система, навпаки, обмежує засоби правового захисту, доступні власникам авторських прав: грошові компенсації, такі як відшкодування збитків або стягнення прибутку, недоступні, але суд може призначити «розумну виплату» за минуле використання (фактично — ретроспективну ліцензію), встановити розумні умови, що дозволяють продовжувати використання у разі, якщо сторони не можуть дійти згоди, та видати судовий наказ. Захист є умовним: користувач повинен провести достатньо ретельний пошук — що оцінюється з урахуванням таких факторів, як характер матеріалу, передбачуване використання, його вплив, спосіб проведення пошуку та відповідні галузеві рекомендації — протягом розумного строку до початку використання, причому широкомасштабне комерційне використання вимагає більш ретельного та актуального пошуку, ніж презентації з низьким рівнем ризику, а поточні проекти можуть потребувати повторних пошуків. Користувачі також повинні зберігати записи про свої пошуки протягом розумного періоду та розміщувати чітке й достатньо помітне повідомлення про те, що власника не вдалося ідентифікувати або знайти, наприклад, на сторінці видавничих даних книги або у вигляді банера на веб-сайті. Власники авторських прав, зі свого боку, можуть зменшити ризик того, що їхні твори стануть «сирітськими», шляхом чіткого зазначення авторських прав із вказівкою ідентифікаційних даних та контактної інформації, вступу до організацій колективного управління правами, вбудовування метаданих у цифрові файли, використання засобів контролю доступу та моніторингу несанкціонованого використання. Ця система не застосовується ретроспективно до дій, вчинених до 2 квітня 2026 року, і потенційні користувачі повинні бути готові сплатити розумні суми як за минуле використання, так і за продовження ліцензії. ***(Derek Baigent and Tara Koh. No parent, no problem: new "orphan works" regime incorporated into Copyright Act // Griffith Hack (https://www.griffithhack.com/insights/news/no-parent-no-problem-new-orphan-works-regime-incorporated-into-copyright-act/). 06.10.2026).***

***

Гільдія авторів приєдналася до міжнародної кампанії проти запропонованих змін до австралійського законодавства про авторське право, які дозволили б компаніям, що займаються штучним інтелектом, використовувати твори, захищені авторським правом, для навчання

моделей ШІ без отримання ліцензій або дозволу від їхніх авторів. На думку Гільдії, це законодавство вплине на авторів у всьому світі, оскільки дозволить компаніям, що займаються ШІ, проводити навчання в Австралії з використанням захищених творів, що потенційно дасть їм змогу уникнути судових спорів щодо авторського права в інших країнах, продовжуючи при цьому поширювати свої моделі ШІ на міжнародному рівні. Хоча уряд Австралії запропонував механізм відмови, який дозволяє правовласникам виключати свої твори з процесу навчання штучного інтелекту, Гільдія авторів стверджує, що такі системи важко впровадити і що вони не забезпечують такого ж рівня захисту, як система ліцензування на основі згоди, яка вимагає явного дозволу авторів. Організація наполягає на тому, що автори повинні зберігати контроль над тим, як використовується їхня інтелектуальна власність, а також отримувати належне визнання та винагороду. Щоб оскаржити запропонований законопроект, Гільдія закликає письменників та інших творців підписати публічну заяву з вимогою, щоб компанії, що займаються штучним інтелектом, отримували чіткий дозвіл перед використанням творів, захищених авторським правом, для навчання моделей в Австралії. Ця ініціатива підкреслює зростаючу міжнародну стурбованість щодо захисту авторських прав, прав творців та використання інтелектуальної власності у розробці штучного інтелекту. ***(Jim Milliot. Authors Guild Joins Protests Challenging Change in Australian Copyright Law // PWxyz, LLC (https://www.publishersweekly.com/pw/by-topic/digital/copyright/article/101606-authors-guild-joins-protests-challenging-change-in-australian-copyright-law.html). 26.10.2026).***

***

Бейлівік Джерсі

З 1 серпня 2026 року на Джерсі набув чинності Закон про торговельні марки (Джерсі) 2026 року, згідно з яким нові заявки на реєстрацію національних торговельних марок повинні подаватися безпосередньо до Відомства інтелектуальної власності Джерсі, а не отримуватися шляхом продовження реєстрації, виданої у Сполученому Королівстві, при цьому у нових або наступних позначеннях за Мадридським протоколом має бути прямо вказано Джерсі; існуючі реєстрації з колишнього реєстру Джерсі були автоматично перенесені до нового реєстру. Заявники повинні довести фактичне використання знака на Джерсі або наявність добросовісного наміру використовувати його там; заявки оприлюднюються для двомісячного періоду подання заперечень (який може бути продовжено на один місяць), а реєстрація діє протягом десяти років з дати подання заявки та може бути поновлена за шість місяців до закінчення терміну дії з можливістю шестимісячного пільгового періоду за умови сплати додаткового збору. Заявки, що перебувають на розгляді на дату набрання чинності, розглядаються відповідно до попереднього законодавства, але в разі їх задоволення вважаються

зареєстрованими згідно із законом 2026 року. Перехідні правила щодо поновлення передбачають, що реєстрації, які спочатку регулювалися Законом 2000 року і термін дії яких припадає на період з 1 серпня 2026 року по 1 лютого 2027 року, можуть бути поновлені до 31 січня 2027 року за стандартним збором (що діє з початкової дати), після чого застосовується надбавка за прострочення; реєстрації, термін дії яких нещодавно закінчився 1 лютого 2026 року або пізніше, все ще можуть бути поновлені на Джерсі, якщо відповідна реєстрація у Сполученому Королівстві була поновлена, поновлення у Сполученому Королівстві не було зареєстровано на Джерсі до 1 серпня 2026 року, а заявка на Джерсі подана протягом дванадцяти місяців після початкового терміну. Відповідно до Мадридського протоколу, зазначення Сполученого Королівства більше не поширюється автоматично на Джерсі, хоча міжнародні реєстрації, які вже захищені у Сполученому Королівстві станом на 1 серпня 2026 року, автоматично поширюються й на цю територію; зазначення щодо Сполученого Королівства, що перебувають на розгляді, у разі їхнього затвердження також надаватимуть захист на Джерсі, однак у разі відмови знадобиться подальше зазначення Джерсі. Тому власникам торговельних марок рекомендується додати Джерсі до списку послуг моніторингу, розглянути можливість використання заявки на реєстрацію в Джерсі як основної заявки для міжнародної реєстрації, якщо вони мають там офіс, перевірити, чи поширюються права на забезпечення дотримання прав у Сполученому Королівстві на Джерсі, та розглянути можливість окремих заходів щодо забезпечення дотримання прав у Джерсі у справах за Мадридською угодою, де захист у Сполученому Королівстві є неповним. ***(Maria Baratta. Jersey Creates Local Trademark System, Becomes Independent from UK Trademark System // Kilpatrick Townsend & Stockton LLP (https://ktslaw.com/en/insights/alert/2026/10/jersey%20creates%20local%20trademark%20system%20becomes%20independent%20from%20uk%20trademark%20system). 15.10.2026).***

***

Європейський Союз

Європейський парламент ухвалив рекомендації, в яких закликає створити постійну нормативно-правову базу для захисту творів, що охороняються авторським правом, від використання без компенсації під час навчання штучного інтелекту (ШІ), наголошуючи, що законодавство ЄС про авторське право має застосовуватися до всіх систем ШІ, що функціонують на території Союзу. Ключовим елементом цих пропозицій є створення централізованого реєстру при Відомстві інтелектуальної власності Європейського Союзу (EUIPO) для фіксації веб-сайтів, з яких збирається інформація, навчальних наборів даних, захищених авторським правом, та відмов творців від участі; недотримання цих вимог може класифікуватися як

порушення авторських прав, що підлягає судовому переслідуванню, з метою захисту творчого сектору ЄС, який генерує майже 7 % регіонального ВВП. У той час як організації креативної індустрії, такі як GESAC (Європейське об'єднання товариств авторів і композиторів), привітали цей крок як надзвичайно важливий для забезпечення справедливої компенсації, прозорості та культурного суверенітету через функціонування ринків ліцензування, органи технологічної індустрії, такі як Асоціація комп'ютерної та комунікаційної індустрії (CCIA), попередили, що обов'язкове попереднє отримання дозволу створює обтяжливий «податок на дотримання вимог», який може підірвати цифрову конкурентоспроможність Європи, і замість цього виступили за суворе дотримання існуючих заходів у рамках Закону ЄС про штучний інтелект та Директиви про авторське право. ***(Anna Desmarais. EU Parliament urges new rules to protect creative works from AI training // euronews (https://www.euronews.com/2026/03/10/eu-parliament-urges-new-rules-to-protect-creative-works-from-ai-training). 03.10.2026).***

***

Європейська комісія розпочала цільові консультації щодо законодавства ЄС про авторське право з метою підтримки передбаченого її повноваженнями перегляду Директиви 2019 року про авторське право на єдиному цифровому ринку (Директива DSM) та збору інформації для можливих реформ, зокрема тих, що стосуються генеративного штучного інтелекту (GenAI). Спираючись на березневу резолюцію Європейського парламенту щодо авторського права та GenAI, а також на травневий заклик до надання доказів, ці консультації, які триватимуть до 3 листопада, мають на меті зібрати думки зацікавлених сторін щодо викликів, з якими стикаються як правовласники, так і постачальники генеративного ШІ. При цьому визнаються труднощі правовласників із забезпеченням дотримання прав та отриманням оплати за контент, а також потреби розробників ШІ у правовій визначеності та високоякісних навчальних даних — і все це в контексті винятків щодо аналізу тексту та даних, передбачених Директивою DSM, та зобов'язань щодо прозорості, встановлених Законом про ШІ для постачальників моделей ШІ загального призначення. Комісія пропонує низку потенційних механізмів, не схвалюючи жодного з них: щодо забезпечення виконання, стандартизованих протоколів відмови від TDM з централізованим реєстром, роз'яснення застосування авторського права до навчання ШІ, обов'язків щодо розкриття інформації веб-сканерами, додаткових зобов'язань постачальників щодо ведення обліку та аудиту, розкриття інформації в суді та спростовної презумпції використання контенту у разі невиконання зобов'язань щодо прозорості; щодо ліцензування, заходів підтримки ринку, типових положень, структурованої медіації, колективного ліцензування та прав на справедливу компенсацію або винагороду. У рамках консультації також розглядається імітація цифрових зображень виконавців, створена штучним інтелектом, —

питання, яке нещодавно було висвітлено у заявках на торговельні марки від таких діячів, як Тейлор Свіфт, Коул Палмер та Люк Літтлер, — і ставиться питання, чи є закон про авторське право належним засобом захисту, а також охоплюються питання онлайн-піратства, залежного від часу, винагороди музичних продюсерів та виконавців з країн, що не входять до ЄС, а також винятки для досліджень. Примітно, що Комісія розглядає можливість коригування зобов'язань щодо нового Закону про штучний інтелект, таких як конфіденційне розкриття інформації правовласникам як альтернатива публікації просканованих доменів, і це відбувається на тлі того, що значні судові процеси ЄС щодо авторського права та штучного інтелекту, включаючи Like Company проти Google, Manchester United Fanatics Klub проти Google та Robert Kneschke проти LAION, все ще очікують розгляду. ***(Lily Latimer Smith, Laura Houston and Richard Barker. EU consults on copyright landscape in the age of generative AI // Slaughter and May (https://thelens.slaughterandmay.com/post/102o4ll/eu-consults-on-copyright-landscape-in-the-age-of-generative-ai). 06.10.2026).***

***

9 вересня Європейська комісія представила два великі законодавчі пакети, спрямовані на реформування правил державних закупівель та прийняття Європейського закону про інновації, до яких було додано експертний звіт щодо інтелектуальної власності (ІВ) у сфері державних закупівель, авторами якого є Крістіна Вайнікка та Еллен Гаузель Хелдаль. Цей фундаментальний звіт викриває критичні недоліки в існуючій практиці укладення контрактів по всій Європі, показуючи, що в державних тендерах регулярно застосовуються надмірно широкі положення, які вимагають повної передачі прав ІВ від постачальників, що серйозно спотворює ринкову конкуренцію, заважає майже половині опитаних компаній повторно використовувати свої власні рішення та змушує понад третину фірм не пропонувати свої найкращі інновації в рамках державних контрактів. З метою усунення цих перешкод та виправлення прогалин у попередніх політичних рамках, таких як Європейська інноваційна програма 2020 року, запропонований Європейський закон про інновації та переглянуті загальні правила державних закупівель — зокрема статті 62–64 — офіційно регулюють справедливе поводження з правами інтелектуальної власності та зменшують адміністративні бар’єри для малих та середніх підприємств (МСП). Завдяки включенню рекомендацій звіту до законодавства ЄС ці законодавчі пропозиції мають на меті сприяти створенню збалансованого середовища державних закупівель, яке захищає інноваційну діяльність підприємств та їхню комерційну життєздатність, за умови остаточного ухвалення Європейським парламентом та Радою Європейського Союзу. ***(Christina Wainikka. Finally, a proposal on IP in public procurement // Confederation of Swedish Enterprise***

(https://www.svensktnaringsliv.se/english/finally-a-proposal-on-ip-in-public-procurement_1265791.html). 07.10.2026).

***

Данія внесла до парламенту переглянуті законодавчі пропозиції, спрямовані на захист фізичних осіб та виконавців від несанкціонованого створення цифрових копій їхніх голосів та зображень, реагуючи на зростаючу стурбованість щодо «діпфейків», створених за допомогою штучного інтелекту, зловживання особистими даними та дезінформації. Міністр культури Зенія Стампе представила законопроект у парламенті після зміни уряду на початку 2026 року, відновивши попередні пропозиції та наголосивши на важливості захисту особистої ідентичності, людської творчості та засобів до існування митців. Цей законопроект внесе зміни до датського законодавства про авторське право, заборонивши публічне поширення реалістичних цифрових імітацій голосу або зовнішності особи без її згоди, що охоплюватиме як «діпфейки», створені за допомогою штучного інтелекту, так і контент, створений за допомогою традиційних інструментів цифрового редагування. Захист поширюватиметься саме на переконливі імітації, які можуть бути помилково сприйняті за справжні зображення, а не на всі форми цифрової обробки. Винятки забезпечуватимуть свободу вираження поглядів у пародіях, карикатурах та критиці, хоча ці заходи захисту не застосовуватимуться у випадках, коли оброблений контент створює серйозну загрозу правам, життєво важливим інтересам, життю чи майну осіб через поширення дезінформації. Незважаючи на те, що запропонований захист буде включено до законодавства про авторське право, він встановлюватиме окреме право щодо особистих ознак, а не традиційне право власності на авторські твори. Для музикантів та інших виконавців ця система могла б забезпечити більш надійні правові механізми для запобігання несанкціонованому клонуванню голосу та цифровому підробленню особи, водночас створюючи комерційні можливості для ліцензування їхніх образів у затверджених додатках штучного інтелекту. У пропозиціях особливий акцент робиться на заохоченні великих технологічних платформ до швидкого видалення шкідливого, сфальсифікованого контенту з метою мінімізації потенційної шкоди. Стампе сподівається, що закон набуде чинності на початку 2027 року, що відображає прагнення Данії оперативно реагувати на технологічні зміни. ***(Chris Cooke. Denmark's new digital replica law should go into effect in early 2027, says Danish culture minister // CMU (https://completemusicupdate.com/denmarks-new-digital-replica-law-should-go-into-effect-in-early-2027-says-danish-culture-minister/). 09.10.2026).***

***

Запропонований Європейською комісією «Закон про прискорення промислового розвитку» (IAA), опублікований 4 березня 2026 року, має на

меті зміцнити промислову та технологічну конкурентоспроможність Європи, залучити стратегічні інвестиції, підтримати низьковуглецеве виробництво та збільшити внесок промисловості у ВВП ЄС до 20 % до 2035 року. Проект закону передбачає такі заходи, як вимоги «Вироблено в ЄС» для стратегічних технологій, критерії низьких викидів вуглецю в державних закупівлях, посилений нагляд за прямими іноземними інвестиціями, створення зон промислового прискорення та спрощення процедур отримання дозволів на реалізацію виробничих проєктів. Окрім промислових та екологічних цілей, ІАА має значний вплив на сферу інтелектуальної власності, зокрема в інноваційно-інтенсивних секторах, таких як акумуляторні батареї, водень, чиста енергія, електромобілі та передові технології виробництва, де патенти, комерційні таємниці, власні ноу-хау та програмне забезпечення є важливими конкурентними активами. Положення щодо іноземних інвестицій, передачі технологій та потенційних зобов'язань з ліцензування можуть вплинути на те, як стратегічні технології перебувають у власності, передаються та комерціалізуються в межах ЄС. Міжнародна асоціація торговельних марок (INTA) в цілому підтримує цілі цієї пропозиції, але закликає до більшої правової ясності з метою захисту прав інтелектуальної власності та збереження довіри інвесторів. Її рекомендації включають створення механізмів для виявлення та оцінки існуючих активів інтелектуальної власності, чітке розмежування офіційних прав інтелектуальної власності від комерційних таємниць та ноу-хау, визначення правил прийняття рішень щодо інтелектуальної власності, що перебуває у спільній власності, а також забезпечення того, щоб будь-які обов'язкові зобов'язання щодо ліцензування були пропорційними та супроводжувалися справедливою компенсацією. INTA також наголошує на важливості забезпечення балансу між стратегічною автономією Європи та постійною відкритістю до іноземних інвестицій та міжнародної співпраці. Зрештою, успіх ІАА залежатиме від того, чи вдасться їй посилити європейський промисловий потенціал та прискорити декарбонізацію, водночас забезпечивши передбачувані та збалансовані правила щодо захисту інтелектуальної власності, передачі технологій та інвестицій, орієнтованих на інновації. ***(Alessia Parassina and Isabel Cortes. L'INTA formule ses observations sur l'Industrial Accelerator Act de l'UE // Novagraaf (https://www.novagraaf.com/fr/vision/industrial-accelerator-act-ue-impact-propriete-intellectuelle/). 09.10.2026).***

***

Китайська Народна Республіка

Гонконг відклав розгляд запропонованих поправок до свого Закону про авторське право, що стосуються використання матеріалів, захищених авторським правом, для навчання штучного інтелекту, вирішивши натомість розробити практичні рекомендації, в яких пояснюється, як

правовласники можуть виключити свої твори з процесу аналізу текстів та даних (TDM). Це рішення було ухвалено за підсумками громадських консультацій, розпочатих у липні 2024 року, під час яких розглядалися питання захисту авторських прав на твори, створені штучним інтелектом, відповідальності за порушення, пов'язані зі штучним інтелектом, винятків щодо TDM, а також більш загальні питання, такі як «діпфейки» та прозорість. Запропонований законопроект дозволив би розумне використання матеріалів, захищених авторським правом, для комп'ютерного аналізу та навчання ШІ як у комерційних, так і в некомерційних цілях, за умови, що розробники отримали б законний доступ до контенту та вели б облік джерел своїх навчальних даних. Важливо, що ця концепція передбачала механізм відмови, який дозволяв власникам авторських прав зберегти свої права та запобігти використанню загальнодоступних онлайн-творів для навчання штучного інтелекту. Хоча спочатку очікувалося, що поправки надійдуть до Законодавчої ради у першій половині 2025 року, згодом їх було вилучено з законодавчого порядку денного, і вони не увійшли до переліку пріоритетів урядової політики на 2026 рік. Розбіжності в поглядах серед зацікавлених сторін галузі, зокрема занепокоєння, висловлені власниками авторських прав, спонукали органи влади надати пріоритет розробці практичних рекомендацій перед ухваленням обов'язкового законодавства. Ці рекомендації мають на меті роз'яснити, як правовласники можуть ефективно реалізовувати своє право на відмову від участі, хоча графік їх оприлюднення поки що не оголошено. Такий підхід дає змогу провести додаткові консультації та доопрацювати документ, уникнувши при цьому передчасних законодавчих зобов'язань, які можуть потребувати подальшого перегляду. Важливо зазначити, що уряд не відмовився від запропонованого винятку щодо TDM, а лише відклав його впровадження до усунення практичних невизначеностей. Тому розробники штучного інтелекту, підприємства та власники авторських прав повинні й надалі стежити за розвитком подій та готуватися до можливої майбутньої нормативної бази, яка забезпечить баланс між інноваціями у сфері штучного інтелекту та захистом інтелектуальної власності. ***(Eugene Low, PJ Kaur, Anson Chan. Hong Kong puts AI copyright legislative amendments on hold, and pivots to establishing operational guidelines // Hogan Lovells Cadwalader (https://www.hlc.com/en/publications/hong-kong-puts-ai-copyright-legislative-amendments-on-hold-and-pivots-to-establishing). 06.10.2026).***

***

Переглянутий Закон Китаю про торговельні марки, який набере чинності 1 січня 2027 року, запроваджує суттєві реформи, спрямовані на підкреслення реального комерційного використання та боротьбу з недобросовісною реєстрацією та накопиченням торговельних марок. Серед ключових законодавчих змін новий режим надає органам влади повноваження за власною ініціативою анулювати торговельні марки, що не

використовувалися протягом трьох років поспіль, скорочує строк подання формального заперечення з трьох до двох місяців, чітко визнає діяльність в Інтернеті як використання торговельної марки, що відповідає вимогам, та розширює об'єкти, що підлягають захисту, включивши до них рухомі знаки. Ці майбутні зміни вимагають від міжнародних компаній — зокрема тих, які в основному покладаються на Китай у питаннях постачання, контрактного виробництва або онлайн-дистрибуції — проактивно переглянути свої портфелі торговельних марок. Щоб зберегти міцне правове становище та уникнути вразливості в умовах нових правил, власники торговельних марок повинні забезпечити відповідність існуючих реєстрацій поточній діяльності, систематично зберігати підтверджуючі докази фактичного використання на ринку та активізувати механізми моніторингу, щоб ефективно реагувати в умовах стислих термінів розгляду заперечень. ***(Vineetha Veerakumar. China's New Trade Mark Law - Is your portfolio ready for 1 January 2027? // (https://wrays.com.au/insights/chinas-new-trade-mark-law/). 08.10.2026).***

***

Малайзія

Міністерство внутрішньої торгівлі та вартості життя Малайзії (KPDN) готується до розгляду подальших поправок до Закону про авторське право 1987 року з метою посилення законодавчого нагляду за організаціями колективного управління (CMO), зокрема щодо збору роялті, їх розподілу та коригування тарифів. Виступаючи в Деван Раякат, міністр Датук Армізан Мохд Алі пояснив, що ці потенційні законодавчі вдосконалення мають на меті забезпечити прозорість та уточнити повноваження Контролера з питань авторського права, особливо після того, як раніше опубліковані адміністративні настанови були заблоковані через юридичні заперечення та триваючий судовий перегляд, ініційований трьома CMO. Поряд із цими реформами в сфері управління KPDN проводить консультації із зацікавленими сторонами з метою вирішення нових проблем у сфері авторського права, що виникають у зв'язку зі стрімким розвитком штучного інтелекту — зокрема, щодо використання творів, захищених авторським правом, для навчання моделей штучного інтелекту — щоб оцінити, чи необхідні більш масштабні зміни для захисту прав авторів з урахуванням нових технологічних реалій. ***(KPDN ready to study Copyright Act changes for CMO control // Sun Media Corporation Sdn Bhd. (https://thesun.my/news/kpdn-to-study-copyright-act-changes-for-cmo-control/). 13.10.2026).***

***

Об’єднана Республіка Танзанія

Танзанія модернізувала свою систему патентів, корисних моделей та промислових зразків завдяки Закону № 6 від 2026 року «Про письмові закони (різні поправки)», який набрав чинності 2 жовтня 2026 року. Однією з найважливіших змін є запровадження фіксованого 20-річного терміну дії патенту з дати подання заявки, що замінює попередню систему, яка передбачала 10-річний термін з двома можливими п’ятирічними продовженнями за умови підтвердження використання. Це наближає систему патентного захисту Танзанії до міжнародних стандартів та Угоди ТРІПС СОТ. Ці поправки також надають міністру право, на підставі рекомендації реєстратора, виключати певні товари або виробничі процеси з патентоспроможності на строк до 10 років, що потенційно забезпечує гнучкість у таких сферах, як охорона здоров’я, фармацевтика, продовольча безпека та стратегічні технології. Термін охорони корисних моделей було подовжено з семи до 10 років, а законодавство уточнює порядок визнання патентів та корисних моделей, виданих через Африканську регіональну організацію інтелектуальної власності (ARIPO). Істотні зміни торкнулися також промислових зразків: автоматичне поширення дії реєстрацій промислових зразків у Великій Британії на Танзанію було скасовано, і тепер захист визнається через відповідні регіональні або міжнародні системи реєстрації, в яких зазначено Танзанію, за умови можливої відмови з боку реєстратора. Оскільки ані Танзанія, ані ARIPO не беруть участі в Гаазькій системі міжнародної реєстрації промислових зразків, заявки на реєстрацію промислових зразків через ARIPO із зазначенням Танзанії наразі є відповідним регіональним шляхом реєстрації. Загалом, реформи спрямовані на підвищення правової ясності, модернізацію системи захисту інтелектуальної власності та більш тісне приведення системи Танзанії у відповідність до міжнародної практики, зберігаючи при цьому гнучкість для реалізації пріоритетів національної політики. ***(Tanzania Amends Patents (Registration) Act (Chapter 217) – Patents, Utility Models and Designs // Spoor & Fisher (https://spoor.com/tanzania-patents-registration-act-patents-utility-models-designs/). 20.10.2026).***

***

Об’єднані Арабські Емірати

Об’єднані Арабські Емірати прийняли нову постанову Кабінету міністрів, яка набирає чинності 14 вересня 2026 року та повністю звільняє студентів-винахідників та людей з особливими потребами від сплати зборів за 29 послуг у сфері промислової власності, зокрема за подання патентних заявок, реєстрацію промислових зразків, отримання свідоцтв про корисну модель та пов’язані з цим процедури. Міністерство економіки та туризму

заявило, що цей захід, запроваджений згідно з постановою Кабінету міністрів № 136 від 2026 року, має на меті знизити фінансові бар'єри для реєстрації інновацій, що дозволить цим групам легше захищати свої винаходи, наукові дослідження та права інтелектуальної власності, а також перетворювати їх на активи з комерційним потенціалом. Обидві категорії заявників звільняються від сплати зборів за 11 основних послуг, вартість яких раніше становила від 100 до 1 000 дирхамів, тоді як люди з особливими потребами отримують додаткові пільги щодо дев'яти послуг з вищою вартістю, а студенти-винахідники — щодо ще дев'яти. Доктор Абдулрахман Хасан Аль-Муаїні, заступник заступника міністра з питань інтелектуальної власності, назвав цю постанову підтвердженням прихильності ОАЕ до сприяння творчості шляхом розширення доступу до національної екосистеми інтелектуальної власності та зміцнення позицій країни як глобального центру інновацій. Ця ініціатива збігається з постійним зростанням кількості поданих заявок — у першому півріччі 2026 року кількість заявок на патенти зросла на 9 відсотків, кількість заявок на сертифікати корисної моделі збільшилася на 21,43 відсотка, а загальна кількість зареєстрованих патентів, сертифікатів корисної моделі та промислових зразків сягнула 22 184 — при цьому міністерство одночасно оптимізує процеси цифрової реєстрації в рамках більш широких законодавчих та міжнародних заходів, спрямованих на посилення захисту промислової власності. ***(Justin Varghese. UAE waives patent registration fees for students, People of Determination // Al Nisr Publishing LLC (https://gulfnews.com/business/tourism/uae-waives-patent-registration-fees-for-students-people-of-determination-1.500706343). 11.10.2026).***

***

Республіка Замбія

Замбія зробила значний крок у напрямку припинення ввезення контрафактних товарів через кордон завдяки Закону про торговельні марки № 11 від 2023 року, який набрав чинності 31 грудня 2025 року, однак нова система правозастосування почне діяти лише після оприлюднення необхідних підзаконних актів. Протягом багатьох років підприємства, які прагнули не допустити контрафактної продукції до Замбії, мали обмежені можливості, покладаючись переважно на заходи з контролю на ринку, а не на перехоплення на кордоні. Цю прогалину тепер покликана усунути Частина X Закону, яка дозволяє власнику торговельної марки або ліцензіату, що має підозру щодо можливого ввезення контрафактної продукції, звернутися до Генерального комісара з проханням вжити прикордонних заходів — таким чином створюється офіційний механізм інформування митних органів про права інтелектуальної власності до того, як підозріла продукція потрапить на ринок. Запропонована система є важливою для підприємств, оскільки підробки становлять загрозу не лише для доходів, а й для довіри споживачів та

репутації бренду, а ефективна система митного реєстрації забезпечить життєво важливу першу лінію захисту шляхом виявлення та затримання підробок на кордоні. Проект уточнює процедуру: комісар митної служби повинен перевірити реєстрацію будь-якої торгової марки в Реєстрі перед затвердженням реєстрації, при цьому реєстратор має 14 днів для підтвердження дійсності та ще 14 днів для повідомлення заявника, що означає, що реєстрація може бути завершена приблизно за один місяць; ці заходи застосовуватимуться лише до товарів, призначених для Замбії, а не до товарів, що перебувають у транзиті, що відображає територіальний характер прав на торговельні марки та є важливим фактором для регіональних ланцюгів постачання. Система видається доступною: реєстрація є добровільною, і не передбачено жодного реєстраційного збору, що може сприяти її ширшому застосуванню. Однак залишаються питання щодо процедур після затримання — Закон вимагає видачі повідомлення про затримання протягом семи днів і дозволяє власнику або ліцензіату порушити справу про порушення прав інтелектуальної власності протягом 10 днів, тоді як імпортер або експортер може визнати порушення та дати згоду на утилізацію протягом 90 днів; проте взаємодія цих строків не є цілком зрозумілою, а такі питання, як те, хто несе витрати на знищення контрафактних товарів, залишаються невирішеними. Законодавство також захищає імпортерів, які можуть звернутися до суду з проханням про звільнення затриманих товарів та вимагати компенсації у випадках, коли власник реєстрації не порушив провадження у встановлений строк або не мав обґрунтованих підстав для реєстрації. На тлі посилення прикордонного контролю на інших африканських ринках Замбія тепер має можливість усунути значну прогалину у своїй системі боротьби з підробками, і наступний крок є очевидним: оприлюднити Положення та втілити обіцянку щодо посилення прикордонного захисту на практиці. ***(Tebogo Motloutsi. Zambia Moves Closer to Stronger Border Protection Against Counterfeit Goods // Spoor & Fisher (https://spoor.com/zambia-counterfeit-goods/). 02.10.2026).***

***

Республіка Індія

Індійський комітет з питань авторського права в сфері штучного інтелекту досі не опублікував другу частину свого робочого документа про генеративний штучний інтелект та авторське право — майже через десять місяців після виходу першої частини в грудні 2025 року. Троє членів комітету підтвердили виданню «Hindustan Times», що група не збиралася з червня 2026 року і що обіцяний наступний документ — який спочатку планувалося опублікувати протягом двох місяців — навіть не був підготовлений у вигляді чернетки. Департамент з питань розвитку промисловості та внутрішньої торгівлі, який у квітні 2025 року створив комітет у складі восьми членів для оцінки того, чи адекватно Закон про авторське право

1957 року регулює правові питання, пов'язані зі штучним інтелектом, не визначив нових термінів, а посадовці не відповіли на запити; члени комітету зазначили, що це питання втратило актуальність, і зараз засідання проводяться нерегулярно, на відміну від двотижневого графіку, за яким було підготовлено Частину 1. У тому попередньому документі, в якому розглядалося питання використання творів, захищених авторським правом, для навчання штучного інтелекту, більшість учасників рекомендувала запровадити обов'язкову загальну ліцензію, яка б дозволяла розробникам використовувати для навчання всі матеріали, отримані законним шляхом, без необхідності отримання окремих дозволів, при цьому виплачуючи компенсацію правовласникам через центральну організацію з колективного управління правами; однак Nasscom висловила незгоду, виступивши на користь винятку щодо аналізу текстів та даних із механізмом відмови від участі; прийом коментарів від громадськості завершився в лютому 2026 року, і переглянута версія документа так і не була опублікована. Частина 2 мала на меті розглянути такі ж невирішені питання: чи можуть результати, згенеровані штучним інтелектом, самі по собі підпадати під авторське право; хто вважається їх автором; хто несе відповідальність за контент, що порушує авторські права; та чи застосовуються моральні права — питання, які поправка до Закону 1994 року залишила неоднозначними, визначивши автором «особу, яка сприяє створенню твору», не уточнивши при цьому роль запиту користувача. Ця затримка має значення, оскільки суди вже почали заповнювати цю прогалину: у липні 2026 року Вищий суд Делі, виходячи з первинної оцінки, постановив, що зберігання компанією OpenAI статей Asian News International для навчання підпадає під виняток щодо добросовісного використання, що спричинило подання апеляції, розгляд якої призначено на грудень. ***(India's AI copyright committee has yet to publish Part 2 of its working paper // GIP Digital Watch (https://dig.watch/updates/india-ai-copyright-committee-second-working-paper). 06.10.2026).***

***

57-а Рада з питань GST (податок на товари та послуги) запровадила комплексний пакет рекомендацій, спрямованих на полегшення адміністративного навантаження та створення більш сприятливого для платників податків регуляторного середовища, головним елементом якого стало рішення про єдине трактування передачі прав інтелектуальної власності (ПІВ) як надання послуг. Внісши зміни до Додатку II до Закону про GST (Закон про центральний податок на товари та послуги) з метою охоплення як тимчасової, так і постійної передачі ПІВ, Рада прагне спростити транскордонні операції. У рамках суттєвої зміни підходу до забезпечення дотримання законодавства Рада рекомендувала повністю скасувати повноваження щодо арешту майна в рамках режиму GST шляхом виключення розділу 69 Закону про CGST, одночасно підвищивши грошовий поріг для притягнення до відповідальності з 1 крор рупій до 5 крор рупій. З метою

подальшого полегшення фінансового навантаження на підприємства Рада оголосила, що повернення накопиченого податкового кредиту на вхідні послуги (ITC) у рамках інвертованих податкових структур буде доступне для кредитів, отриманих 1 листопада 2026 року або пізніше, а також рекомендувала скасувати обмеження щодо ITC для таких категорій, як виїзне харчування, медичне страхування та страхування життя. Крім того, з метою запобігання безпідставним судовим позовам запропоновані поправки до статей 73, 74 та 74A встановлюють мінімальний поріг у розмірі 10 000 рупій для видачі податкових повідомлень про стягнення, а загальний розмір штрафу, передбачений статтею 125, було зменшено з 25 000 до 10 000 рупій. Нарешті, Рада затвердила поправки до Правил GSTAT (Призначення та умови служби президента та членів) з метою приведення їх у відповідність до Закону про реформу трибуналів 2026 року та положень Національної комісії з питань трибуналів, що стало частиною комплексних заходів, спрямованих на спрощення системи GST та забезпечення більш безперебійної комерційної діяльності. ***(Navasree A.M. Transfer of title in IPRs Permanently or Temporarily to be treated as Supply of Services: GST Council // Taxscan Edutech Pvt. Ltd. (https://www.taxscan.in/gst/transfer-of-title-in-iprs-permanently-or-temporarily-to-be-treated-as-supply-of-services-gst-council). 09.10.2026).***

***

Індія планує реформувати свої правила щодо фармацевтичних патентів, щоб запобігти практиці «evergreening» — коли компанії забезпечують собі продовження ринкової монополії шляхом внесення незначних змін до існуючих ліків. У новому проекті рекомендацій Управління генерального контролера з питань патентів, промислових зразків та торговельних марок пропонуються більш суворі вимоги до доказів для перевірки справжніх винаходів та прискорення виходу на ринок дешевших генериків. Ці зміни мають особливе значення для індійського фармацевтичного сектору, обсяг якого становить 60 млрд доларів, який постачає п’яту частину генеричних ліків у світі та посідає третє місце у світі за обсягом виробництва; після закінчення терміну дії патенту оригінальні виробники втрачають ексклюзивні права, і індійські виробники можуть випускати недорогі версії цих препаратів. У рамках оновлення рекомендацій 2014 року нова система вимагає практичних наукових доказів реального терапевтичного покращення, а не абстрактних описів, тому патенти на нові солі, кристалічні форми, очищені варіанти або похідні відомих речовин будуть видаватися лише в тому випадку, якщо порівняльні дані, отримані на живих моделях, продемонструють значне підвищення ефективності лікування захворювання; комерційних переваг, таких як довший термін придатності, простіший процес виробництва або швидше всмоктування, буде недостатньо. Віранчі Шах з Індійської асоціації виробників лікарських засобів привітав цей крок як відновлення балансу між інноваціями та доступністю, нагадавши, що перехід Індії у 2005 році від патентів на

технологічні процеси до патентів на продукти вже передбачав гарантії, передбачені розділом 3(d), проти поступових модифікацій, які використовувалися у всьому світі для продовження монополій. Серед нещодавніх прикладів — невдала спроба компанії Novo Nordisk у грудні 2025 року скористатися вторинними патентами на семаглутид (Ozempic та Wegovy, які разом забезпечили дві третини її доходу за 2025 рік) після закінчення терміну дії основного патенту в Індії, Китаї та Бразилії, що дозволило компаніям Cipla, Sun Pharma та Dr. Reddy's вивести на ринок генерики, а також відхилення у березні 2025 року Вищим судом Делі клопотання компанії Roche про блокування версії препарату рисдіплам від спінальної м'язової атрофії, розробленої компанією Natco Pharma, як такої, що містить лише незначні зміни. Оновлені правила враховують судові рішення за період 2013–2026 років у рамках стандартної експертизи, вимагаючи від експертів застосування семикомпонентного тесту на новизну, встановленого Вищим судом Делі (оцінка формули винаходу окремо, а не на основі об'єднання попередніх публікацій), а також гнучких, позбавлених ретроспективного аналізу багатоетапних тестів на очевидність. Додаткові обмеження спрямовані на обмеження подачі широких заявок, що охоплюють великі хімічні групи, відомі як «формули Маркуша» (Markush claims), за винятком випадків, коли розкриваються типові сполуки, методи синтезу та біологічні дані; відхилення комбінованих лікарських засобів відповідно до розділу 3(e), якщо клінічні випробування не підтверджують синергетичного ефекту; суворе дотримання заборони на патентування методів медичного або хірургічного лікування відповідно до розділу 3(i), при цьому дозволяючи патентування діагностичних пристроїв; а також вимога щодо зазначення походження та здачі зразків на зберігання для біологічних матеріалів, при цьому забороняючи розширення формули під час апеляційного розгляду. ***(Priyanka Sharma. India overhauls drug patent guidelines to curb evergreening and speed up cheap generics // HTDigital Streams Limited (https://www.livemint.com/companies/news/india-drugs-patents-rules-overhaul-evergreening-generics-11792122825531.html). 16.10.2026).***

***

Соціалістична Республіка В'єтнам

30 вересня 2026 року Міністр культури, спорту та туризму В'єтнаму видав Рішення № 2558/QD-BVHTTDL, яке набуло чинності негайно. Цим документом було реструктуризовано Офіс авторського права В'єтнаму (COV) (яке відтепер має назву «Офіс культурних індустрій та авторського права») і суттєво розширено його повноваження у сфері правозастосування. Це рішення було прийнято на виконання Постанови Уряду № 298/2026/ND-CP від 27 липня 2026 року, якою вже було здійснено реорганізацію міністерства та підпорядкованих йому відомств. Воно трансформує Управління з органу, що переважно займався формуванням політики, координацією та консультуванням,

на орган, наділений безпосередніми повноваженнями щодо забезпечення дотримання законодавства. Якщо раніше COV здебільшого надавало підтримку інспекційним підрозділам міністерства, здійснюючи оцінку фактів порушень та готуючи експертні висновки, то тепер оновлене відомство — у взаємодії з іншими компетентними органами — відіграє провідну роль у контролі за дотриманням законодавства про авторське право і суміжні права, реагуванні на порушення, а також у висуванні вимог до посередників (постачальників послуг) щодо видалення контенту, який порушує права, або блокування доступу до нього. Відображаючи ці зміни, колишній Відділ управління та міжнародного співробітництва у сфері авторського права й суміжних прав було перейменовано на Відділ управління авторським правом та забезпечення його дотримання. Цей крок є частиною масштабнішого перерозподілу функцій із забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності між міністерствами та інспекціями В'єтнаму, структуру яких було нещодавно оновлено. Аналогічні зміни відбулися й у сфері промислової власності: згідно з Постановою № 186/2026/ND-CP, Відомство інтелектуальної власності В'єтнаму (IP Vietnam) визначено центральним органом, уповноваженим застосовувати адміністративні санкції у питаннях промислової власності — замість Інспекції Міністерства науки і технологій. Для власників авторських прав цей розвиток є позитивним, оскільки забезпечує чіткішу інституційну основу для залучення відомства до правозастосування, зокрема щодо порушень в Інтернеті та через посередників, хоча ця система все ще перебуває на перехідному етапі, і для практичного уточнення точних процедур, меж юрисдикції та механізмів координації між органами правозастосування знадобиться час. ***(Yen Vu, Huy Nguyen, Ly Nguyen and Nguyet Nguyen. Vietnam strengthens copyright enforcement role of the "New Copyright Office" // Rouse International Limited (https://rouse.com/insights/news/2026/vietnam-strengthens-copyright-enforcement-role-of-the-new-copyright-office). 07.10.2026).***

***

Уряд В'єтнаму доручив Міністерству науки та технологій усунути нормативно-правові та практичні перешкоди, що заважають оцінці інтелектуальної власності, розвитку ринку науки та технологій, а також комерціалізації наукових досліджень, що фінансуються з державного бюджету. Віце-прем'єр-міністр Хо Куок Дунг доручив міністерству, у співпраці з іншими відомствами, переглянути чинне законодавство та запропонувати шляхи усунення суперечностей і прогалин, як зазначено в Повідомленні Кабінету Міністрів № 505/TB-VPCP, опублікованому за підсумками нещодавнього засідання. Хоча нормативно-правова база у сфері науки, технологій та інновацій зазнала значного розвитку, серед стійких перешкод залишаються обмежена пропозиція технологій з боку науково-дослідних інститутів та університетів, слабкі перспективи комерціалізації, низький рівень участі бізнесу та недостатність довідкових даних для оцінки

інтелектуальної власності, тоді як платформи для обміну науковими та технологічними знаннями й надалі обмежуються недоліками в інфраструктурі, даних, людських ресурсах та зв'язку. Отже, міністерство має проаналізувати нормативно-правові акти, що регулюють оцінку інтелектуальної власності, ринок науки та технологій, а також комерціалізацію результатів досліджень, що фінансуються державою, виявляючи положення, які є суперечливими, нечіткими, неповними або непрактичними, а також має уточнити види активів, що створюються в результаті таких проєктів, разом із правилами їхнього управління та використання. На основі цих висновків та міжнародного досвіду міністерство має внести зміни до нормативних актів, що належать до його компетенції, або запропонувати зміни відповідним органам, а також подати звіт про результати прем'єр-міністру у жовтні 2026 року. До додаткових завдань належать: розробка правової бази, яка визначає функції, повноваження та організаційну структуру платформ обміну науковими та технологічними досягненнями, забезпечуючи при цьому взаємодію між національною платформою, місцевими біржами та міжнародними торговельними системами; створення бази даних про ціни угод з інтелектуальною власністю для підтримки оцінки, експертизи та укладення угод, з поданням відповідного звіту до 15 жовтня 2026 року; а також надання рекомендацій щодо механізмів, спрямованих на заохочення більш активної участі бізнесу в проектах у сфері науки, технологій та інновацій, щоб результати досліджень могли потрапити на ринок. Міністерство також має продовжувати збирати інформацію про труднощі та рекомендації від міністерств, відомств та місцевих органів влади, оперативно вирішувати ті питання, що належать до його компетенції, та, за необхідності, передавати інші питання на розгляд відповідних органів, одночасно координуючи свою діяльність з Міністерством фінансів, Міністерством освіти та навчання та іншими органами з метою покращення інформування про відповідні нормативні акти та надання практичних рекомендацій науково-дослідним інститутам, університетам та іншим організаціям, щоб допомогти їм у впровадженні цих правил та подоланні оперативних труднощів. ***(Việt Nam seeks to remove barriers to intellectual property valuation, research commercialisation // Viet Nam News (https://vietnamnews.vn/economy/1801623/viet-nam-seeks-to-remove-barriers-to-intellectual-property-valuation-research-commercialisation.html). 09.10.2026).***

***

15 жовтня 2026 року нещодавно перейменований Офіс культурних індустрій та авторського права при Міністерстві культури, спорту та туризму В'єтнаму провело національну конференцію, присвячену аналізу виконання положень Закону про інтелектуальну власність щодо авторського права та суміжних прав, а також відповідних підзаконних актів за період з 2021 по 2026 рік. Учасники дійшли висновку, що чинна нормативно-правова база не встигає за розвитком штучного інтелекту,

цифрових технологій та транскордонних цифрових платформ, що спонукало політиків вперше запропонувати розробку окремого Закону про авторське право. У звіті зафіксовано значну активність за цей період: видано 61 003 свідоцтва про реєстрацію (60 622 — щодо авторських прав та 381 — щодо суміжних прав), розглянуто 159 адміністративних справ із накладеними штрафами на суму понад 3,8 млрд донгів, видалено або заблоковано 7 332 веб-сайти, що порушували права, а також порушено 25 кримінальних справ, у яких фігурують понад 130 обвинувачених, — що свідчить про зростаюче комерційне значення цих прав. Очікується, що запропонований окремий закон забезпечить більш спеціалізовану, узгоджену та адаптивну систему, яка уточнить авторство, право власності та обсяг захисту (включаючи твори, створені за допомогою штучного інтелекту); уточнить винятки та обмеження, включаючи використання творів та даних, захищених авторським правом, для досліджень та навчання у сфері штучного інтелекту; модернізує механізми ліцензування та розподілу доходів для бізнес-моделей, що розвиваються; покращить колективне та єдине ліцензування з більшою прозорістю та технологічним управлінням; розробить інтегровані системи інформації про права, цифрові бази даних, стандарти метаданих та системи електронних доказів, зберігаючи при цьому, що захист не залежить від реєстрації; та посилить онлайн-застосування шляхом чіткіших обов'язків платформи, процедур повідомлення та видалення, збереження доказів та покращених засобів правового захисту. Хоча цей процес ще перебуває на початковій стадії, ці пропозиції свідчать про чітку орієнтацію на штучний інтелект, розповсюдження цифрового контенту, управління правами та забезпечення дотримання прав в Інтернеті — сфери, що мають ключове значення для цифрових бізнес-моделей. Тому правовласники, творці контенту, технологічні компанії та платформи, які завчасно переглянуть свої практики щодо прав та укладення договорів і розглянуть можливість долучитися до процесу формування політики, матимуть кращі можливості для управління ризиками та використання можливостей у міру того, як ця система набуватиме конкретних обрисів. ***(Hoa Tran and Alison Nguyen. Vietnam Considers Standalone Copyright Law for the Digital Age // Baker McKenzie (https://www.bakermckenzie.com/en/insight/publications/2026/10/vietnam-considers-standalone-copyright-law-for-the-digital-age). 23.10.2026).***

***

24 жовтня під час другої сесії 16-го скликання Національна асамблея В’єтнаму розглянула два законодавчі проекти, спрямовані на зміцнення культурних індустрій та модернізацію захисту інтелектуальної власності. Проект Закону «Про розвиток культурних галузей», що складається з восьми розділів та 39 статей, має на меті створити комплексну правову базу для сприяння творчості, інноваціям, інвестиціям та економічному зростанню у культурному секторі. Його головні пріоритети включають розвиток екосистем культурних галузей, підтримку прав інтелектуальної власності, вдосконалення

кадрового потенціалу та інфраструктури, розширення внутрішніх та міжнародних ринків, а також запровадження фінансових стимулів та механізмів контрольованого експериментування. Запропонований законопроект також має на меті зміцнити національні культурні бренди, збільшити експорт, залучити інвестиції та посилити культурний вплив В'єтнаму на міжнародному рівні. Законодавці наголосили на важливості забезпечення балансу між економічним розвитком та творчою свободою, з одного боку, та збереженням традиційних культурних цінностей, національної ідентичності та культурного суверенітету — з іншого. Вони також рекомендували уникати дублювання функцій між запропонованими цифровими платформами для управління інтелектуальною власністю та існуючими адміністративними системами. Окрім цього законопроекту, Національна асамблея розглянула поправки до Закону про інтелектуальну власність, що охоплюють авторське право, права промислової власності, сорти рослин та їхній захист. Запропоновані зміни спростять адміністративні процедури передачі прав інтелектуальної власності, зокрема оновлення інформації про власника в реєстраційних документах на торговельні марки та сертифікатах захисту сортів рослин. Ще одна важлива реформа передбачає передачу повноважень з управління правами на сорти рослин від Міністерства сільського господарства та навколишнього середовища до Міністерства науки та технологій з метою покращення адміністративної координації та ефективності. Законодавці також наголосили на необхідності збереження ефективного нагляду та стандартів якості під час оцінки об'єктів інтелектуальної власності, особливо у разі пом'якшення існуючих професійних вимог. Загалом ці законодавчі ініціативи мають на меті зміцнити правову базу В'єтнаму у сфері інтелектуальної власності, стимулювати культурні інновації та інвестиції, підвищити ефективність адміністративного управління, а також сприяти сталому розвитку та міжнародній конкурентоспроможності культурних галузей країни, зберігаючи при цьому національну культурну спадщину. ***(Cultural industries development and intellectual property laws under review // VietnamPlus, VNA (https://en.vietnamplus.vn/cultural-industries-development-and-intellectual-property-laws-under-review-post354248.vnp). 24.10.2026).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

Уряд Великої Британії опублікував свою відповідь на консультації 2025 року щодо патентів, необхідних для стандартів (SEP), відмовившись від масштабної структурної реформи на користь пакету цілеспрямованих практичних заходів, покликаних забезпечити баланс між інноваціями та потребами підприємств будь-якого розміру. Зокрема, уряд відмовився від пропозиції щодо створення окремого механізму визначення ставок FRAND (RDT) у Суді з питань інтелектуальної власності (IPEC) через відсутність

консенсусу та побоювання, що окремий механізм може негативно вплинути на якість результатів. Натомість уряд планує вжити трьох взаємодоповнюючих заходів: розробку необов'язкових рекомендацій щодо ліцензування на умовах FRAND, створення закріпленої за судом процедури ранньої нейтральної оцінки (ENE) для заохочення укладення мирових угод у рамках існуючих судових проваджень, а також можливе запровадження добровільної, необов'язкової служби надання висновків щодо FRAND під керівництвом Відомства інтелектуальної власності (IPO). Запрошення до подання доказів щодо доцільності створення такої служби триває до 15 грудня 2026 року.

З метою підвищення прозорості та доступності — особливо для малих та середніх підприємств — уряд пропонує запровадити добровільну систему, в рамках якої правовласники зможуть подавати до IPO інформацію про патенти, пов'язані зі стандартами, для створення єдиного джерела даних із можливістю пошуку через платформу «One IPO». Крім того, уряд оцінить доцільність запровадження протоколу попередніх дій, що має вузьку сферу застосування та стосується виключно SEP, щоб забезпечити більш пропорційний та своєчасний обмін інформацією до того, як спори дійдуть до судового розгляду.

Натомість кілька пропозицій було відхилено. Уряд вирішив відмовитися від створення служби перевірки суттєвості під егідою IPO, натомість зосередившись на принципах найкращих практик та вдосконаленні рекомендацій через Ресурсний центр IPO з питань SEP. Аналогічно, не буде суттєвих змін до існуючої системи засобів правового захисту та судових заборон, яку уряд вважає такою, що користується міжнародним визнанням, хоча він і розробить рекомендації щодо переговорів «у дусі доброї волі» спільно з технічною робочою групою. Нових служб альтернативного врегулювання спорів (ABC) створюватися не буде; натомість уряд покращить інформування про існуючі служби.

Надалі IPO продовжуватиме свою міжнародну діяльність у рамках Міжурядової мережі SEP та оцінки свого ресурсного центру. Більшість нових заходів вимагатимуть подальшої розробки разом із зацікавленими сторонами та судовою владою, а для повного впровадження деяких із них, можливо, знадобиться прийняття нових законодавчих актів. ***(Victoria Bentley, Jennifer Bryant. UK government issues response to SEPs consultation and opens further call for evidence // Fieldfisher (https://www.fieldfisher.com/en/services/intellectual-property/intellectual-property-blog/uk-government-issues-response-to-seps-consultation-and-opens-further-call-for-evidence). 27.10.2026).***

***

Сполучені Штати Америки

Запропонований законопроект DEFEND IP (Закон Про запобігання екстериторіальному іноземному зловживанню мережами, що завдають шкоди інтелектуальній власності), поряд із відродженням подібних

ініціатив Конгресу щодо блокування веб-сайтів, створює серйозні ризики для вільного та відкритого Інтернету, запроваджуючи широкі архітектурні механізми інтернет-цензури та надмірного блокування. Замість того, щоб боротися з конкретними творами, що порушують авторські права, за допомогою існуючих механізмів, таких як Закон про авторські права у цифрову епоху (DMCA), цей законопроект уповноважує провайдерів послуг блокувати цілі веб-сайти на підставі звинувачень у порушенні авторських прав, безрозбірливо обмежуючи законні висловлювання, діяльність підприємств та доступ користувачів. Критики наголошують, що в законодавстві відсутні важливі запобіжні заходи проти недобросовісного блокування, а також не передбачено доступних адміністративних засобів правового захисту для постраждалих користувачів чи власників доменів з метою відновлення законного контенту, що змушує жертв вдаватися до повільних і дорогих судових процедур. Розширюючи системні порушення свободи слова, що спостерігаються в існуючих моделях фільтрування за авторським правом, до інфраструктурного масштабу, закон DEFEND IP загрожує нормалізувати широкомасштабну цензуру в Інтернеті, що спонукає захисників цифрових прав закликати Конгрес остаточно відхилити законодавство щодо блокування на рівні доменів. ***(Katharine Trendacosta. Site-Blocking Will Not Defend IP, No Matter the Bill's Name // Electronic Frontier Foundation (https://www.eff.org/deeplinks/2026/10/site-blocking-will-not-defend-ip-no-matter-bills-name). 02.10.2026).***

***

Американський закон про захист авторських прав 2026 року (H.R. 10364), запропонований головою підкомітету Палати представників з питань інтелектуальної власності Даррелом Іссою, встановлює механізм під судовим наглядом, що надає власникам авторських прав право отримувати федеральні постанови, які зобов'язують інтернет-провайдерів, основні сервіси розпізнавання доменних імен (DNS) та великі VPN-сервіси блокувати доступ з території країни до іноземних веб-сайтів, що спеціалізуються на порушенні авторських прав. Діючи в рамках двоступеневої судової процедури, що ґрунтується на принципі переваги доказів, законопроект спрямований проти закордонних доменів, які не мають комерційно значущих цілей, що не порушують авторські права, водночас забезпечуючи процесуальні гарантії, прискорені заходи захисту для актуального контенту, що вимагає оперативного реагування, та винятки для місцевих мереж Wi-Fi та кореневих серверів імен. Цей законопроект, який розглядається в Конгресі поряд із конкуруючими ініціативами, такими як закон DEFEND IP — який, що варто відзначити, виключає провайдерів VPN зі сфери свого застосування, — відображає значний двопартійний зсув у бік запровадження структурного, прикордонного контролю за дотриманням авторських прав в Інтернеті. Хоча цей законопроект і пропонує медіа- та

програмним компаніям ефективний засіб захисту від раніше недосяжних екстериторіальних піратських угруповань, він водночас накладає значне навантаження на мережевих посередників у плані дотримання вимог та інфраструктури, а також створює ризики побічного надмірного блокування законних онлайн-сервісів. Щоб орієнтуватися в цих мінливих правових умовах, підприємствам як у секторі контенту, так і в секторі цифрової інфраструктури настійно рекомендується провести аудит можливостей своїх мереж, посилити доказову документацію щодо претензій про порушення прав, оновити договірні гарантії щодо сторонніх організацій та стежити за ходом законодавчих обговорень, щоб мінімізувати ризик перебоїв у роботі. ***(Trent V. Bolar. Site-Blocking Copyright Bill Alert: What Businesses Need Now // Medium (https://blog.startupstash.com/site-blocking-copyright-bill-alert-what-businesses-need-now-c34fb86845e0). 03.10.2026).***

***

З 11 листопада Бюро з авторських прав США запровадить значне підвищення тарифів майже у всіх категоріях послуг після завершення передбаченого законом 120-денного періоду розгляду в Конгресі. Реструктуризація тарифів передбачає загальне підвищення адміністративних витрат на 43 %, при цьому вартість основних послуг для правовласників музичних творів, незалежних лейблів та покупців каталогів зросте на 31–126 % — зокрема, вартість реєстрації альбомів колективів подвоїться з 65 до 130 доларів, а тарифи на реєстрацію документів та реалізацію прав на розірвання договорів різко зростуть. Незважаючи на запеклий опір з боку організацій, що захищають інтереси музичної галузі, таких як Американська асоціація незалежної музики (A2IM), яка попередила, що зростання витрат загрожує витіснити незахищених незалежних авторів із системи реєстрації, необхідної для забезпечення дотримання авторських прав в умовах скорочення роялті, процес автоматичного впровадження триває, що спонукає авторів прискорити подання каталогів до закінчення терміну, щоб зафіксувати діючі ставки. ***(Ashley King. Brace Yourself: Massive US Copyright Fee Increases Hit November 11th // Digital Music News (https://www.digitalmusicnews.com/2026/10/13/massive-us-copyright-fee-increase-incoming/). 13.10.2026).***

***

Закон про доступність ліків та цілісність патентів (S. 2658), розглянутий Комітетом Сенату з питань охорони здоров'я, освіти, праці та пенсійного забезпечення в липні, зобов'яже виробників ліків подавати до USPTO будь-яку інформацію, що має істотне значення для патентоспроможності, яку вони надають FDA (Управління з контролю за продуктами харчування та ліками), а також засвідчувати, що їхні матеріали, подані до обох відомств, є повними та узгодженими; якщо компанія — або навіть попередній власник патенту — через недбалість не подасть усі необхідні

документи, особи, яких звинувачують у порушенні патентних прав, зможуть використати це упущення як підставу для оскарження дійсності патенту, що зробить інакше дійсні патентні вимоги неможливими для виконання. Прихильники стверджують, що цей законопроект усуває лазівку, завдяки якій виробники ліків повідомляють FDA одне, а USPTO — інше, або приховують важливу інформацію від патентних експертів, щоб отримати патенти, які затримують появу генериків на ринку. Критики, серед яких колишній радник USPTO та юрисконсульт Конгресу, стверджують, що цей законопроект є зайвим і контрпродуктивним: чинне законодавство вже вимагає розкриття всієї істотної інформації, а рекомендації USPTO від 2022 року підтверджують, що цей обов'язок поширюється на заяви, зроблені до FDA; кожна заявка проходить незалежну експертизу кваліфікованими експертами, які переважно спираються на відомості про рівень техніки, які вони самі виявляють; а навмисне введення в оману вже суворо карається через визнання недобросовісної поведінки — що Федеральний апеляційний суд назвав «атомною бомбою» патентного права — разом із присудженням відшкодування витрат на юридичні послуги (майже 6 мільйонів доларів у справі Therasense), потрійним відшкодуванням збитків за антимонопольним законодавством, дисциплінарними санкціями та кримінальним переслідуванням. Справа «Belcher Pharmaceuticals проти Hospira», яку часто наводять як приклад цієї проблеми, насправді демонструє, що система працює: суди зробили висновок про намір на підставі непрямих доказів і визнали патент таким, що не підлягає примусовому виконанню. Непередбачені наслідки цього законопроекту були б серйозними: компанії, не маючи можливості ризикувати, намагаючись вгадати, які документи, подані до FDA, суди визнають суттєвими, завалили б USPTO тисячами сторінок клінічних та виробничих даних, що не мають відношення до патентоспроможності — експерти відклали б їх убік, уповільнюючи розгляд на тлі накопичення приблизно 750 000 нерозглянутих заявок, тоді як судові спори перетворилися б на бюрократичну гру в «зловив», у якій обвинувачений у порушенні прав мав би лише знайти один-два пропущені документи та заявити про недбалість, не доводивши при цьому, що винахід був відомим, очевидним або що хтось мав намір ввести в оману. Це знову порушило б саме ту проблему, яку розглядалося у рішенні Федерального апеляційного суду у справі «Therasense» 2011 року, ухваленому у повному складі, де було встановлено необхідність наявності чітких і переконливих доказів наміру ввести в оману, оскільки було визнано, що звинувачення у недобросовісній поведінці перетворилися на рутинну судову тактику, яка відволікає увагу від суті справи. Фундаментальна відмінність полягає в тому, що навмисне введення в оману порушує патентну угоду, тоді як добросовісне упущення — ні, а винаходи, на розробку яких знадобилося понад десятиліття та величезні інвестиції, щоб вони стали доступними для пацієнтів, є надто цінними, щоб їх втрачати через канцелярські помилки; додавання правового ризику, не пов'язаного з наукою, може стримати інвестиції на периферії. Належними засобами правового захисту

залишаються оскарження дійсності патентів із недоліками та існуючий набір санкцій за введення в оману, тому Конгрес повинен відхилити цей законопроект. ***(Jamie Simpson. Do Not Let a Paperwork 'Gotcha' Sink Valuable Medicines // IPWatchdog, Inc. (https://ipwatchdog.com/2026/10/21/do-not-let-a-paperwork-gotcha-sink-valuable-medicines/). 21.10.2026).***

***

Федеративна Республіка Бразилія

Індустрія відеоігор у Бразилії, що стрімко розвивається, отримала вагому правову підтримку завдяки прийняттю 3 травня 2024 року Закону № 14 852, який створив спеціальну нормативно-правову базу для цього сектору, а також підписанню 14 жовтня 2026 року виконавчого декрету, що роз'яснив питання інтелектуальної власності стосовно відеоігор. Хоча стаття 20 цього Закону уповноважила Бразильське відомство з патентів і товарних знаків (INPI) здійснювати реєстрацію відеоігор, не уточнюючи при цьому правову природу прав, що виникають унаслідок такої реєстрації, стаття 21 Декрету № 13 138 усунула цю невизначеність. У ній підтверджується, що законодавство не створює нового, особливого (sui generis) права; натомість відеоігри й надалі охоронятимуться в межах традиційних правових режимів, уже визначених у бразильському праві — а саме: на основі законодавства про авторське право (що поширюється на тексти, персонажів, зображення та музику) та спеціального законодавчого режиму, що регулює комп'ютерну програму, яка лежить в основі відеогри (залежно від конкретних обставин). Найбільше практичне значення цього декрету полягає в консолідації нині роздробленої системи реєстрації в Бразилії, за якою правовласники були змушені звертатися до п'яти чи шести різних адміністративних органів для реєстрації різних категорій творів, що складають гру: нова реєстрація в INPI виконуватиме комплексну функцію «єдиного вікна», що дозволить за допомогою однієї заявки забезпечити захист усіх елементів відеоігри, тим самим надаючи більшу правову визначеність інвесторам і творцям та спрощуючи заходи щодо боротьби з підробками та піратством. ***(Gabriel Francisco Leonardos. Brazilian Video Game Regulations Establish a New Intellectual Property Registration System // Kasznar Leonardos Advogados (https://www.kasznarleonardos.com/en/brazilian-video-game-regulations-establish-a-new-intellectual-property-registration-system/). 15.10.2026).***

***

Спори та судові розгляди щодо порушення прав інтелектуальної власності

Україна

Галицький районний суд Львова визнав громадянина Дмитра Діденка винним у ввезенні в Україну товарів із порушенням прав інтелектуальної власності (ст. 476 Митного кодексу України) та призначив йому покарання у вигляді штрафу в розмірі 17 тисяч гривень із повною конфіскацією партії з 40 контрафактних геймпадів.

Факт правопорушення зафіксували митники в міжнародному місці поштового обміну під час огляду посилки з Китаю, у якій містилися пристрої з маркуванням «DOUBLESHOCK 4 Wireless Controller». З огляду на підозру щодо порушення прав інтелектуальної власності митниця призупинила оформлення вантажу та поінформувала правовласника — компанію Sony Interactive Entertainment Europe Limited. Проведена експертиза підтвердила, що нанесене маркування є схожим до ступеня змішування з оригінальною зареєстрованою торговельною маркою Sony, а самі геймпади є фальсифікатом. Окрім штрафу та конфіскації підробок, суд постановив стягнути з порушника судовий збір і кошти за зберігання товару на складі митниці. ***(Тетяна Гриценко. Під виглядом геймпадів для PlayStation ввезли 40 підробок: суд призначив штраф 17 тисяч гривень // АНТИКОР (https://antikor.info/articles/866484-pod_vidom_gejmpadov_dlja_playstation_vvezli_40_poddelok_sud_naznachil_shtraf_17_tysjach_griven). 01.10.2026).***

***

Учасники популярного українського театрально-музичного гурту Schmalgauzen ініціювали судові процеси та звернулися до правоохоронних органів через гострий конфлікт із колишнім продюсером Валентином Білоконем та художнім керівником Андрієм Ширком. Музиканти, зокрема фронтмени Владислав Михальчук та Михайло Матюхін, звинувачують менеджерів у привласненні фінансових коштів, несанкціонованому захопленні доступів до соціальних мереж і стримінгових платформ, а також у реєстрації торговельної марки Schmalgauzen на підконтрольну третю особу без відома творчого колективу. Окрім боротьби за повернення цифрових активів та оскарження прав на бренд, гурт наразі вирішує проблеми з відшкодуванням коштів за квитки на скасований європейський тур. Колишня піар-менеджерка проєкту Анастасія Друзенко підтвердила фінансові та організаційні розбіжності, зазначивши, що її звільнили без виплат після передачі всіх зібраних коштів на ФОП Ширка, після чого вона та самі музиканти були позбавлені доступів до робочих кабінетів. У відповідь на публічні звинувачення

Андрій Ширко назвав дії музикантів неетичними та повідомив, що подальша комунікація відбуватиметься виключно через юристів, проте проігнорував прямі претензії щодо привласнення ресурсів гурту, тоді як Валентин Білоконь ситуацію поки не прокоментував. Цей конфлікт яскраво ілюструє вразливість артистів перед недобросовісним менеджментом та підкреслює критичну важливість своєчасного юридичного захисту інтелектуальної власності й цифрових активів, адже нині гурт, який здобув широку любов аудиторії після дебюту у 2020 році, змушений у судовому порядку відвойовувати право власності на власне ім'я. ***(Влада Колодій. Schmalgauzen ініціює судові процеси через конфлікт з продюсером та художнім керівником: що відомо // АТ «НСТУ» (https://suspilne.media/culture/1419135-schmalgauzen-iniciue-sudovi-procesi-cerez-konflikt-z-produserom-ta-hudoznim-kerivnikom/?fbclid=Iwb21leAUwZbxjbGNrBTBltGV4dG4DYWVtAjExAHBkb2YFc3J0YwZhcHBfaWQMMzUwNjg1NTMxNzI4AAEehmawLhPWbPRRYlF4IablgMHN3Cdyg6gQlXrs2imlDGOfmlQCwWTV-98zjPE_aem_XWTMuW2r8zwKdnR9IkQ9ew). 06.10.2026).***

***

У судових спорах щодо визнання торговельних марок недійсними через схожість до ступеня змішування судова експертиза стала ключовим і практично стандартним засобом доказування. Оскільки категорія схожості є оціночною, суди прагнуть уникнути суб'єктивізму та спираються на спеціальні знання експертів, які аналізують фонетичні, візуальні й семантичні критерії позначень. Проте процесуальний закон чітко визначає, що висновок експерта не має наперед встановленої сили й підлягає оцінці нарівні з іншими матеріалами справи, що особливо актуально в умовах, коли сторони часто надають суду взаємовиключні експертні висновки.

Причини появи таких суперечливих результатів криються в самій природі дослідження. Застосовувана методика структурує оцінку, але не усуває суб'єктивності у визначенні домінантних елементів чи переваги одного критерію над іншим. Крім того, на відміну від реального споживача, який сприймає знак цілісно, експерт вимушено розкладає його на частини, що нерідко віддаляє аналіз від реального ринкового сприйняття. Додатково на результат впливають однобічність наданих замовником вихідних даних, формулювання поставлених питань, розрив між зареєстрованим позначенням і його фактичним використанням на товарі, а також різна поведінкова специфіка цільової аудиторії певного ринку.

З огляду на це експертиза не є процесуальною панацеєю, а доказова база повинна формуватися комплексно. Важливим інструментом є соціологічні опитування, які суди розглядають як письмові докази й оцінюють саме на предмет вірогідності сплутування, а не лише фіксації фактичних помилок споживачів. Значну роль відіграють докази ринкового контексту (канали збуту, оформлення продукції, випадки плутанини), а також рецензії на висновки

експертів, які дозволяють розкрити методичні прорахунки та внутрішні суперечності дослідження. Сумніви також можуть бути усунені шляхом виклику експерта для надання усних пояснень у судовому засіданні або призначення повторної чи комісійної експертизи. Ба більше, практика Верховного Суду свідчить, що в окремих випадках суд взагалі може самостійно оцінити схожість позначень з точки зору пересічного споживача без залучення спеціальних знань.

Таким чином, сильна позиція у спорах щодо торговельних марок вимагає вибудови збалансованої доказової системи, де експертний висновок критично перевіряється методичним аналізом, соціологією, ринковими реаліями та безпосередньою судовою оцінкою, що запобігає небезпеці перекладання функції здійснення правосуддя на експерта. ***(Микола Єрема, Денис Бойчук. Доказування у спорах про схожість ТМ: чи є експертиза процесуальною "панацеєю" та які альтернативи? // ТОВ «Юридична газета» (https://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/dokazuvannya-u-sporah-pro-shozhist-tm-chi-e-ekspertiza-procesualnoyu-panaceeyu-ta-yaki-alternativi.html). 13.10.2026).***

***

На Тернопільщині викрито групу з п’яти місцевих жителів, які налагодили масштабне підпільне виробництво та збут фальсифікованої побутової хімії під виглядом відомих світових брендів. За даними слідства, організатор схеми разом зі своєю сестрою та знайомими з грудня 2025 року по квітень 2026 року повністю контролювали процес виготовлення пральних засобів, їхнє фасування та подальший продаж через гуртові бази на заході України. Контрафактну продукцію маркували логотипами ARIEL, TIDE, LENOR, DASH і PERSIL, чим завдали компаніям The Procter & Gamble Company та Henkel AG & Co. KGaA матеріальних збитків на понад 12,9 мільйона гривень.

Під час обшуків правоохоронці вилучили майже 9 тисяч літрів підроблених засобів, понад 16 тисяч етикеток, виробниче устаткування, автомобілі та готівку. За результатами експертиз організатору та чотирьом його спільникам повідомлено про підозру за ч. 3 ст. 229 Кримінального кодексу України (незаконне використання знаків для товарів і послуг, що завдало шкоди в особливо великому розмірі) та обрано запобіжні заходи у вигляді застави. Примітно, що головний фігурант та його сестра займалися цим нелегальним бізнесом повторно — наразі в суді вже розглядається інша справа щодо вчинення ними аналогічного правопорушення. ***(Ірина Терлюк. Підробка пральних порошків: на Тернопільщині підозрюють групу людей // АТ «НСТУ» (https://suspilne.media/ternopil/1434289-pidrobka-pralnih-poroskiv-na-ternopilsini-pidozruut-grupu-ludej/). 22.10.2026).***

***

Тернопільський міськрайонний суд, розглядаючи справу за позовом видатного українського художника Івана Марчука про визнання недійсним ліцензійного договору про передачу виключних майнових авторських прав на зображення його картин, відмовив у задоволенні клопотання адвокатки одного з відповідачів, Ігоря Апостола, про призначення повторної судової експертизи його підпису, визнавши його необґрунтованим. Раніше експертиза Львівського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції встановила, що підписи від імені Апостола на всіх дев'яти аркушах спірного договору від 21 травня 2020 року йому не належать, а адвокатка Оксана Притула оскаржувала допустимість цього висновку, посилаючись на недостатність порівняльного матеріалу, адже суд не задовольнив клопотання про явку Апостола для відбору експериментальних взірців (неявка була зумовлена поважними причинами — переломом носа та перебуванням у лікарні) і не прийняв подані ним вільні зразки підписів, тоді як сторона позивача уособлено адвокаткою Наталією Калініченко заперечувала проти повторної експертизи, наголошуючи на відсутності аргументів щодо суперечності висновку матеріалам справи, неодноразових викликах сторони, яка не з'явилася для участі в експертизі, та необхідності дослідження наявного висновку первинної експертизи. Водночас суд задовольнив клопотання відповідача Сергія Павленка про виклик експертів Львівського інституту на судове засідання та долучив до матеріалів справи копію висновків експертизи, проведеної в межах кримінального провадження, порушеного за заявою Марчука за фактом шахрайства в особливо великих розмірах, яка також підтвердила, що підписи на іншому примірнику договору від імені Апостола вчинені не ним. Під час засідання відповідачі Павленко та Синиця висловили пропозицію щодо укладення мирової угоди, яка стала першою конкретною ініціативою щодо примирення, проте сторона позивача не погодилася з запропонованими умовами, залишилася відкритою до паралельних переговорів без зупинення розгляду справи, розцінивши пропозицію як спробу затягування процесу. Нагадаємо, що провадження у цій справі, де відповідачами є підписанти договору Павленко, Синиця, Апостол (син колишнього народного депутата) та Стрипко, було відкрито 11 липня 2025 року після публічного звернення Марчука про спробу заволодіння правами на його твори, правоохоронці відкрили кримінальне провадження, а Український інститут національної пам'яті наголосив, що роботи митця мають загальнонаціональну цінність і їх привласнення є посяганням на культурну спадщину України. ***(Права на картини Марчука: суд відмовив у повторній експертизі підпису відповідача // Укрінформ (https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/4178726-prava-na-kartini-marcuka-sud-vidmoviv-u-povtornij-ekspertizi-pidpisu-vidpovidaca.html). 27.10.2026).***

***

Федеральний суд Німеччини (BGH) підтвердив скасування абстрактного кольорового знака «OBI-Orange» (RAL 2008) для послуг роздрібної торгівлі будівельними матеріалами та товарами для «зроби сам», тим самим ще раз наголосивши на суворих вимогах, що застосовуються до захисту кольорових знаків на підставі набутої розпізнавальної здатності. Абстрактні кольори, як правило, не мають властивої їм розпізнавальної здатності, оскільки споживачі сприймають їх як декоративні або функціональні елементи, а не як ознаки походження, а також існує суспільний інтерес у тому, щоб кольори залишалися доступними для конкурентів; отже, власна розпізнавальна здатність визнається лише у виняткових обставинах, таких як дуже невелика кількість товарів або вузькоспеціалізований ринок, жодна з яких не стосується роздрібної торгівлі товарами для «зроби сам» на масовому ринку. Проте захист може бути наданий на підставі принципу «Verkehrsdurchsetzung», якщо значна частина відповідної аудиторії асоціює цей колір із конкретним підприємством. BGH постановив, що відповідною аудиторією для цих повсякденних послуг, які рано чи пізно можуть знадобитися практично кожному споживачеві, є все населення, а не вузька група випадкових покупців. Отже, початкові показники присвоєння кольорів, що перевищували 50 відсотків і були розраховані для обмежених підгруп у рамках опитування 2012 року, не могли бути використані; скоригований показник у 45,6 відсотка для загальної громадськості сам по собі був підірваний методологічними недоліками (навідні запитання, демонстрація кольорової картки на білому тлі, яку часто використовував сам власник, та навідні додаткові запитання). Пізніше опитування 2020 року показало рівень присвоєння у 49,6 відсотка, але контрдослідження 2021 року, проведене на замовлення заявників про скасування, показало лише 30 відсотків, і BGH підтвердив, що методологічно обґрунтоване контрдослідження може породити достатні сумніви щодо доказів власника, навіть якщо воно не спростовує повністю методологію першого опитування. Жорсткого 50-відсоткового порогу не існує, проте встановлений за допомогою опитувань рівень асоціації, що перевищує 50 відсотків, залишається найпереконливішим доказом; показник близько 50 відсотків може бути достатнім у поєднанні з іншими ринковими доказами, але значно нижчий рівень не може бути компенсований обсягом продажів або витратами на рекламу. У процедурі скасування реєстрації тягар доведення набутої розпізнавальної здатності лежить виключно на власнику, який, отже, повинен надати методологічно бездоганне опитування, що охоплює відповідну аудиторію, разом із додатковими доказами того, що колір широко використовується окремо та сприймається як ідентифікатор джерела. Це рішення не скасовує захист кольорових знаків повністю, але підкреслює, що такий захист залишається винятковим і що навіть ретельно підготовлена заявка може бути оскаржена на підставі переконливої контраргументації, що вимагає

від власників проявляти особливу обережність під час подання заявок або захисту абстрактних кольорових знаків для товарів і послуг повсякденного вжитку. ***(Thomas Fuhrmann. BGH bestätigt Löschung der Farbmarke „OBI-Orange“ // CMS Legal (https://cms.law/de/deu/legal-updates/bgh-bestaetigt-loeschung-der-farbmarke-obi-orange). 07.10.2026).***

***

Очікуване рішення Суду Європейського Союзу (CJEU) у справі C-392/25 «Bodegas Sanviver проти Bodegas Vega Sicilia» може суттєво вплинути на те, як відповідачі оскаржують дійсність торговельної марки під час судових розглядів щодо порушення прав на неї. У своїй думці від 3 вересня 2026 року генеральний адвокат Андреа Біонді дійшов висновку, що відповідачі, які не подають зустрічний позов про визнання торговельної марки недійсною до суду ЄС з питань торговельних марок, повинні зберігати право оскаржувати торговельну марку окремо в Європейському відомстві інтелектуальної власності (EUIPO) навіть після початку судового розгляду щодо порушення прав і аж до винесення остаточного рішення. Спір стосується торгової марки ЄС «UNICO», зареєстрованої компанією «Bodegas Vega Sicilia» для вин, яка у 2018 році порушила справу про порушення прав щодо компанії «Bodegas Sanviver» за реалізацію вермуту під назвою «ÚNICO». Замість того, щоб подати зустрічний позов про визнання торгової марки недійсною, компанія Sanviver згодом звернулася до EUIPO, яке визнало торгову марку недійсною на абсолютних підставах. Хоча Апеляційний суд Аліканте спочатку дозволив продовжити розгляд справи про порушення прав, Верховний суд Іспанії постановив, що розгляд справи мав бути призупинений до ухвалення остаточного рішення щодо дійсності торгової марки. Ця розбіжність стала приводом для звернення до CJEU щодо можливості та строків подання заяв про визнання недійсними в EUIPO, а також їхніх наслідків для поточних судових розглядів. На відміну від національного законодавства Іспанії про торговельні марки, яке вимагає від відповідачів оскаржувати дійсність торговельної марки шляхом подання зустрічного позову після початку провадження у справі про порушення прав, Регламент ЄС про торговельні марки передбачає два незалежні механізми, не обмежуючи прямо доступу до EUIPO. Тому генеральний адвокат Біонді стверджував, що національні процесуальні норми не можуть скасовувати права, встановлені законодавством ЄС. Згідно зі статтею 132(1) Регламенту, суди, як правило, повинні призупиняти провадження у справі про порушення прав, коли дійсність торговельної марки оскаржується в EUIPO, за винятком випадків, коли особливі підстави виправдовують продовження розгляду справи. Хоча таке тлумачення забезпечує дотримання процесуальних прав відповідачів, воно також викликає занепокоєння щодо того, що подані із запізненням заяви про визнання недійсними можуть використовуватися стратегічно з метою затягування винесення судових рішень щодо порушення прав, можливо, на роки.

Генеральний адвокат визнав цей ризик і запропонував, щоб суди при визначенні наявності особливих підстав для відмови у призупиненні розгляду справи враховували терміни подання заяви про визнання недійсними, її обґрунтованість та супутні обставини. Однак сам по собі вибір процедури EUIPO замість подання зустрічного позову не повинен слугувати підставою для продовження судового розгляду. У разі прийняття цього тлумачення CJEU воно забезпечить відповідачам значну гнучкість, водночас зобов'язуючи суди зважувати обґрунтовані оскарження дійсності торговельних марок та випадки зловживання процесуальними правами. Отже, майбутнє рішення може змінити характер судових спорів щодо торговельних марок у ЄС, прояснивши взаємозв'язок між судовими провадженнями щодо порушення прав, адміністративними оскарженнями дійсності та запобіганням невиправданим затримкам. ***(Ana Maria Calderon Cosmen. Challenging the Validity of an EU Trademark Outside the Courtroom: The CJEU Advocate General's Approach // IPWatchdog, Inc. (https://ipwatchdog.com/2026/10/08/challenging-validity-eu-trademark-outside-courtroom-cjeu-advocate-generals-approach/). 08.10.2026).***

***

Нещодавні зміни в законодавстві ЄС та Польщі щодо товарних знаків підкреслюють розширення захисту брендів з хорошою репутацією, суворіші вимоги до доказів набутої відмінності, необхідність балансування прав на товарні знаки зі свободою слова та важливість чіткого володіння товарними знаками. У травні 2026 року Генеральний суд ЄС посилив міжгалузевий захист товарних знаків з хорошою репутацією у справі OBELIX, постановивши, що відомий вигаданий персонаж також може функціонувати як товарний знак з хорошою репутацією, і що захист може поширюватися на непов'язані товари, такі як вогнепальна зброя, де споживачі можуть встановити асоціацію з попереднім знаком. Рішення підтверджує, що високорозрізняльні та впізнавані торговельні марки можуть бути захищені від розмивання, шкоди репутації та несправедливої переваги навіть без прямої конкуренції чи плутанини зі споживачами. Тим часом, Верховний адміністративний суд Польщі в лютому 2026 року уточнив, що активність у соціальних мережах, витрати на рекламу, трафік веб-сайту та онлайн-активність не автоматично встановлюють набуту розрізняльність. Заявники повинні продемонструвати, що споживачі фактично асоціюють знак із певним комерційним джерелом, при цьому належним чином проведені опитування споживачів залишаються особливо переконливим доказом.

Ще один важливий аспект стосується співвідношення між захистом торговельних марок і свободою вираження поглядів. Суперечки, пов'язані з використанням бренду LEGO у польській політичній публіцистиці та образів IKEA в бельгійській політичній кампанії, демонструють складнощі, що виникають при використанні відомих торговельних марок у сатирі, коментарях або під час публічних дискусій. У вересні 2026 року Суд Європейського Союзу

підтвердив, що свобода вираження поглядів може бути вагомою підставою для використання відомої торговельної марки без дозволу, проте лише за умови, що мета такого вираження переважає над законними інтересами власника торговельної марки. Самого лише використання відомого бренду для підвищення помітності політичного повідомлення, як правило, недостатньо. Суперечки в Польщі за участю музичних гуртів «Łzy», «Piękni i Młodzi» та «Toples» також демонструють, як реєстрація торговельної марки може визначити, хто зберігає право на використання назви гурту після внутрішніх конфліктів, розлучень або змін у договірних відносинах. Ці випадки підкреслюють важливість врегулювання питань власності та ліцензування ще до того, як гурт досягне комерційного успіху або між його учасниками виникнуть розбіжності.

Польща також готує комплексну реформу свого Закону про промислову власність після публікації проекту в червні 2026 року. Пропозиція передбачає скасування існуючого спільного права на охорону торгової марки, вимогу щодо укладання ліцензійних угод на торговельну марку у письмовій формі, скасування офіційних зборів за реєстрацію ліцензій та розширення правил, що дозволяють використання зареєстрованих торгових марок для посилання. Вона також передбачає спрощення провадження щодо заперечення шляхом скорочення періодів врегулювання, зміни способу розрахунку термінів подання заявок та прямого дозволу уповноваженим ліцензіатам заперечувати проти заявок на торговельну марку. Додаткові реформи вплинуть на патенти, промислові зразки, корисні моделі та процесуальні механізми вирішення спорів щодо інтелектуальної власності. Хоча законодавство залишається предметом консультацій та схвалення парламентом, воно сигналізує про зусилля щодо модернізації системи інтелектуальної власності Польщі, підвищення ефективності процедур та більш тісного узгодження національних правил зі стандартами ЄС. Загалом, ці події демонструють правове середовище, яке дедалі більше зосереджене на захисті економічної цінності відомих брендів, забезпечуючи при цьому чітке право власності, надійні докази відмінності, відповідні обмеження ексклюзивності та ефективніші процедури реєстрації товарних знаків. ***(Krystyna Szczepanowska-Kozłowska, Katarzyna Ładno and Adam Kancy. Poland: trademark reform and reputation rulings reshape brand protection // LBR trading as Centellic (https://www.worldtrademarkreview.com/review/the-trademark-litigation-review/2027/article/poland-trademark-reform-and-reputation-rulings-reshape-brand-protection). 09.10.2026).***

***

Гурт De Kapotte Kachels досяг швидкого успіху завдяки пісні «Dikke Pens (Clap Your Pens)», яка набрала понад мільйон прослуховувань на Spotify після перемоги у конкурсі карнавальних пісень 2025 року, що дало гурту можливість отримувати дохід та замовлення на виступи через

онлайн-платформи. Однак компанія Universal Music, діючи від імені гурту ABBA, домоглася видалення треку, стверджуючи, що його мелодія занадто нагадує хіт ABBA «Take A Chance On Me» і, отже, становить порушення авторських прав. Гурт посилався на виняток щодо пародії, передбачений статтею 18b Закону Нідерландів про авторське право, стверджуючи, що вони використовували лише оригінальну мелодію як відправну точку для створення цілком оригінального, гумористичного тексту на карнавальну тематику про ожиріння. Згідно з усталеною судовою практикою, пародія повинна нагадувати існуючий твір, водночас демонструючи чіткі відмінності та являючи собою вираз гумору чи глузування, а також забезпечуючи справедливий баланс між правами власника авторських прав та свободою вираження поглядів пародіста. Компанія «Universal» у відповідь послалася на особисті права, стверджуючи, що явне згадування гурту ABBA в тексті пісні в поєднанні з контрастною темою надмірної ваги створює ризик небажаних асоціацій та шкоди репутації, оскільки оригінальний твір ABBA присвячений темі кохання. Зрештою суд постановив, що виняток щодо пародії не виправдовує комерційне використання: впізнавана мелодія, намір охопити широку аудиторію та ймовірність тривалого публічного зв'язку між двома творами переважали комерційні та художні інтереси гурту. Отже, пісню «Dikke Pens» і надалі можна виконувати наживо (у тому числі під час карнавалу) та на телебаченні, а записи цих виступів дозволено розміщувати на таких платформах, як YouTube, проте її не можна використовувати в комерційних цілях через стрімінгові сервіси, радіо чи фізичний продаж. Гурт також зобов'язали сплатити 21 903 євро судових витрат — суму, яку шанувальники швидко зібрали за допомогою краудфандингу. Це рішення чітко обмежується конкретними обставинами цієї справи і не встановлює загальної заборони на карнавальні адаптації відомих пісень. ***(Lianne van Boxel. Geen parodie-exceptie voor De Kapotte Kachels // Novagraaf (https://www.novagraaf.com/nl/visie/geen-parodie-exceptie-de-kapotte-kachels/). 12.10.2026).***

***

23 вересня 2026 року Верховний суд Франції поклав край 14-річному судовому спору, підтвердивши недійсність торговельних марок «Fauré Le Page Paris 1717» та створивши чіткий юридичний прецедент щодо «брендингу на основі історичної спадщини» у секторі розкішних товарів. Справу порушив конкуруючий виробник шкіряних виробів Goyard проти компанії Fauré Le Page Paris SAS — сучасного підприємства, яке придбало торговельну марку історичного виробника королівських гербів, ліквідованого у 1992 році, і згодом почало використовувати дату «1717» на своїх нових шкіряних виробах. Спираючись на нещодавнє попереднє рішення Суду Європейського Союзу, французький суд визначив, що в індустрії розкоші твердження про багатовікову історію передбачає безперервну передачу престижного ноу-хау, що безпосередньо формує сприйняття споживачем якості

продукції. Оскільки сучасна компанія не мала справжньої безперервності діяльності чи передачі досвіду обробки шкіри від первісного бізнесу з виготовлення зброї XVIII століття, суд постановив, що використання цифри «1717» є активним введенням громадськості в оману. Крім того, суд наголосив, що сам лише факт придбання історичного товарного знака юридично не надає правонаступнику права претендувати на історію та досвід первісного власника. Це знакове рішення є серйозним попередженням для компаній сектору розкоші, оскільки воно встановлює, що історичні посилання — такі як дати заснування чи місця походження — повинні підкріплюватися перевіреною безперервністю діяльності, тим самим відкриваючи шлях для подальших оскаржень щодо недійсності торгових марок, побудованих на вигаданій або перерваній спадщині. ***(France's Supreme Court Confirms Invalidity for Deceptiveness: Dates Suggesting False Heritage Can Mislead Consumers // Jones Day (https://www.jonesday.com/en/insights/2026/10/frances-supreme-court-confirms-invalidity-for-deceptiveness-dates-suggesting-false-heritage-can-mislead-consumers). 15.10.2026).***

***

Компанія Angelalign Technology Inc., провідний новатор у сфері ортодонтичних рішень із використанням прозорих елайнерів, підтвердила, що нещодавнє рішення Паризького відділення Єдиного патентного суду — згідно з яким елемент «Torque Ridges» визнано таким, що порушує патент компанії Align Technology Inc., — не вплине на доступність її продукції в Європі. Це пояснюється тим, що компанія вже відмовилася від використання згаданого елемента, замінивши його вдосконаленою технологією контролю торку під назвою «Pressure Points». Технологія «Pressure Points», представлена на європейському ринку у вересні, була розроблена спеціально для покращення контролю торку та задоволення клінічних потреб ортодонтів. Завдяки цьому фахівці в Іспанії, Великій Британії та інших регіонах (зокрема в Америці та Азії) можуть продовжувати лікування пацієнтів без перерв, отримуючи при цьому постійну клінічну й технічну підтримку. Компанія Angelalign не погоджується з рішенням суду та ретельно переглядає свої варіанти, але зобов'язалася повністю дотримуватися вимог, включаючи повернення будь-яких продуктів, що залишилися, з технологією Torque Ridges. Керівники компанії наголосили, що до прав інтелектуальної власності ставляться серйозно, і що постійні інновації залишаються центральним елементом їхньої стратегії, а перехід до Pressure Points демонструє проактивне зобов'язання захищати клієнтський досвід та надавати надійні, передові рішення. Заснована в 2003 році та публічно зареєстрована на біржі з 2021 року, компанія Angelalign вилікувала понад два мільйони випадків у понад 60 країнах і підтримує ринкову капіталізацію приблизно 2 мільярди доларів США, що підкреслює її усталену глобальну присутність та довгострокову відданість підтримці ортодонтів та їхніх пацієнтів шляхом постійного розвитку продуктів, незважаючи на

конкурентні судові процеси. ***(Paris Court Ruling on Discontinued Feature Will Have Minimal Impact on Angelalign Customers // Cision US Inc. (https://www.prnewswire.com/news-releases/paris-court-ruling-on-discontinued-feature-will-have-minimal-impact-on-angelalign-customers-302911421.html). 16.10.2026).***

***

16 жовтня Єдиний патентний суд (UPC) виніс рішення на користь компанії HandsFree Labs, Inc. (HFL) — материнської компанії Kizik — у справі про порушення патентних прав проти компанії Skechers. Суд відхилив аргументи компанії Skechers щодо недійсності патенту HFL (EP 4 003 084 B1) і встановив, що певні моделі взуття Skechers із системою «hands-free» дійсно порушують цей патент. Відповідно, компанії Skechers було наказано виплатити компенсацію та припинити продаж і вилучити взуття, що порушує патентні права, у 18 країнах-членах ЄС, зокрема в Німеччині, Франції, Італії та Бельгії. Хоча це рішення може бути оскаржене, компанія HFL вважає, що це рішення зміцнює її позиції в поточній судовій справі проти компанії Skechers у Сполучених Штатах. Як компанія, що присвятила свою діяльність захисту та ліцензуванню своєї інноваційної технології взуття, що не вимагає використання рук, HFL продовжує використовувати свій портфель із понад 250 патентів для підтримки своїх брендів, таких як Kizik та Blue Ox, а також своїх різних партнерів у галузі. ***(HandsFree Labs Gets a Win in European Patent Case Against Skechers; Court Orders Removal of Infringing Shoes // Cision US Inc. (https://www.prnewswire.com/news-releases/handsfree-labs-gets-a-win-in-european-patent-case-against-skechers-court-orders-removal-of-infringing-shoes-302911779.html). 19.10.2026).***

***

Верховний суд Франції (Cour de cassation) у рішенні Господарської палати від 7 жовтня 2026 року (№ 25-14.170) підтвердив, що керівники компаній можуть нести особисту відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності, якщо їхні дії становлять умисний кримінальний злочин, що полегшує правовласникам можливість притягати до відповідальності не лише компанії-порушники, а й окремих осіб. Хоча справа стосувалася несанкціонованого використання торгової марки «Polyter» (сама компанія вже була визнана відповідальною), аргументація потенційно поширюється й на інші права інтелектуальної власності, порушення яких може становити кримінальний злочин. Згідно з французьким законодавством, керівники зазвичай захищені від особистої відповідальності перед третіми особами, якщо вони не вчиняють проступку, що виходить за межі їхніх корпоративних обов'язків; з 2003 року це, як правило, вимагало умисного проступку особливої тяжкості, несумісного з звичайними управлінськими обов'язками, тоді як у постанові 2010 року було встановлено, що умисний

кримінальний злочин за своєю природою є відокремленим. Верховний суд тепер дотримується позиції, що за умови дотримання матеріальних складових складу кримінального правопорушення у вигляді порушення прав на торговельну марку вимога щодо «відокремленої вини» автоматично вважається виконаною, і немає необхідності додатково доводити тяжкість правопорушення; отже, цивільні суди повинні розглядати ці кримінально-правові складові, а не обходити їх. Добросовісність набуває ключового значення, оскільки порушення прав на торговельну марку розглядається як умисне і може бути виведене з самих дій, якщо тільки керівник не продемонструє, що він доклав справжніх зусиль щодо належної перевірки, юридичного аналізу або отримання дозволу на використання інтелектуальної власності; відсутність таких заходів, як у рішенні у справі «Lyon Hermès» від січня 2025 року, ускладнить захист на підставі добросовісності. Крім того, Суд постановив, що навмисна відмова директора виконати постанову цивільного суду про розкриття інформації сама по собі може становити окреме, особливо серйозне порушення. Паралельні події в Єдиному патентному суді, зокрема рішення Апеляційного суду у справі «Philips проти Belkin» від жовтня 2025 року та подальше рішення у справі «Honeywell проти VeyorEx», встановлюють аналогічні рамки, що передбачають поведінку, яка виходить за межі звичайних обов'язків директора, усвідомлення протиправності дій та можливість покладатися на компетентну юридичну консультацію до винесення рішення про порушення прав у суді першої інстанції. У сукупності ці повноваження розширюють можливості правовласників щодо забезпечення дотримання прав, водночас нагадуючи директорам, керівникам та материнським компаніям, що вони не можуть ховатися за «корпоративною завісою», та підкреслюючи практичну необхідність наявності надійних процедур дотримання прав інтелектуальної власності, задокументованих оцінок свободи дій та своєчасних юридичних консультацій. ***(Virginia De Freitas, Nicolas Bitsch. France's Supreme Court clarifies director liability for IP infringement // Pinsent Masons LLP (https://www.pinsentmasons.com/out-law/analysis/france-supreme-court-director-liability-ip-infringement). 20.10.2026).***

***

Вищий земельний суд Франкфурта-на-Майні постановив, що у випадку, коли можна довести та підтвердити, що текст пісні у його первинній версії є незалежно створеним твором людини, подальше використання системи штучного інтелекту, такої як Suno-AI, для опублікованого запису не має значення, за умови, що основні творчі елементи цієї первинної версії залишаються присутніми в остаточному тексті, що надає автору-людині право на судовий заборонний наказ щодо несанкціонованого використання. Позивачка стверджувала, що вона особисто написала оригінальний текст пісні, який її партнер згодом поклав на музику за допомогою Suno-AI та завантажив через DistroKid; через три місяці

відповідачка випустила на Spotify дві версії пісні, виконавиця якої публічно закликала слухачів «поспішати, поки пісню не заблокували», а також заявила, що вона гастролює з треком, який їй не належить. Відповідач стверджував, що сам текст пісні був створений штучним інтелектом, але суд визнав афідавіти позивача переконливими, а звіт приватного експерта відповідача — непереконливим: такі особливості, як приспів, що з'являється лише один раз, або уривки, які «мало мають сенсу», не були пояснені як типові для результатів роботи штучного інтелекту і, з огляду на ймовірнісне розпізнавання візерунків такими системами, насправді вказували на протилежне, тоді як послідовна сюжетна лінія, характерна для казки про Попелюшку, була чітко впізнаваною. Оскільки ці самостійно створені елементи все ще можна було розпізнати в опублікованих версіях відповідача, останній незаконно порушив виключні права позивача; рішення, ухвалене в прискореному порядку (OLG Frankfurt, 1 October 2026, 11 U 2/26), не підлягає подальшому оскарженню. Це рішення підкреслює, що німецьке авторське право захищає лише особисті інтелектуальні твори людини, тому текст, створений виключно штучним інтелектом, не користується захистом, тоді як питання про те, наскільки підказки можуть перетворити результат роботи штучного інтелекту на твір людини, залишається судами в основному не дослідженим. ***(Kerstin Wierse. Urheberschutz für Liedtext trotz KI-Einwands // Ordentliche Gerichtsbarkeit in Hessen (https://ordentliche-gerichtsbarkeit.hessen.de/presse/urheberschutz-fuer-liedtext-trotz-ki-einwands). 20.10.2026).***

***

Рішення Паризького цивільного суду суттєво посилило правовий захист, доступний брендам класу «люкс» проти несанкціонованого комерційного апсайклінгу, визнавши, що французька компанія Kamad Reworked порушила кілька торговельних марок Louis Vuitton, розбираючи оригінальні брендові вироби та використовуючи їхні компоненти для створення нового одягу, аксесуарів та ювелірних виробів. Спираючись на попередні рішення тієї ж судової палати щодо шарфів Hermès та ювелірних виробів Chanel, це рішення закріплює послідовну правову доктрину першої інстанції у Франції: комерційний апсайклінг не є визнаним винятком із прав інтелектуальної власності. Важливо, що суд встановив: принцип вичерпання прав на торговельну марку не застосовується, коли оригінальні товари, що законно реалізуються в Європейському економічному просторі, розбираються та перетворюються на принципово нові продукти, а це означає, що виробництво, просування на ринку та комерціалізація таких перероблених виробів суворо вимагають дозволу власника бренду.

Суд категорично відхилив аргумент захисту компанії «Камад» про те, що застереження, сертифікати та формулювання на кшталт «виготовлено з перероблених матеріалів» або наявність власної етикетки «Kamad Paris» усували ризик введення споживачів в оману. Оскільки захищені знаки —

зокрема назва Louis Vuitton, монограми, квіткові мотиви та візерунки «damier» — були помітно розміщені у типових для торговельних марок місцях, вони виконували функцію ідентифікаторів походження, що підвищували комерційну привабливість інакше звичайного одягу, а не слугували лише декоративним елементом. У своєму рішенні суд спирався на посилений захист, що надається загальновідомим торговельним маркам, і дійшов висновку, що виробник, який займається переробкою, недобросовісно використовував престиж Louis Vuitton та розмивав його розпізнаваність у різних категоріях товарів, що виходять за межі початкових реєстрацій. Крім того, суд відхилив аргументи щодо охорони навколишнього середовища, сформульовані на підставі статті 37 Хартії основних прав Європейського Союзу, дійшовши висновку, що обґрунтування, пов'язані зі сталістю, не можуть мати переваги над правами інтелектуальної власності (згідно зі статтею 17(2)), коли їх висуває підприємство, орієнтоване на прибуток, особливо з огляду на те, що розібрані вихідні вироби мали внутрішню економічну цінність і могли бути законно перепродані на вторинному ринку.

Окрім порушення прав на торговельну марку, суд визнав компанію Kamad винною у паразитизмі та недобросовісній конкуренції за неналежне привласнення характерних мотивів, маркетингових зображень, фірмової упаковки та хештегів «Louis Vuitton» з метою отримання вигоди за рахунок значних інвестицій останньої. У рамках значущої події у сфері корпоративної відповідальності, крім юридичної особи, особиста відповідальність була також безпосередньо покладена на трьох директорів компанії Kamad. Суд визначив, що їхня активна, безпосередня участь у керівництві діяльністю, що порушувала права, у поєднанні з їхнім зухвалим рішенням продовжувати продаж товарів та випустити сатиричну колекцію «Justice», що висміювала судові повістки, становила серйозне, умисне порушення, що виходило за межі звичайних управлінських обов'язків. Зрештою, це судове рішення встановлює чіткі правові межі для підприємств у сфері циркулярної економіки, підтверджуючи, що придбання автентичних предметів розкоші на вторинному ринку не надає права на переробку захищених елементів у нові комерційні товари, а екологічні заяви чи розкриття інформації про апсайклінг не захищають підприємства від відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності та недобросовісну конкуренцію. ***(Virginia De Freitas, Nicolas Bitsch. French court reinforces luxury brands' IP rights against 'upcycling' // Pinsent Masons LLP (https://www.pinsentmasons.com/out-law/analysis/french-court-luxury-brands-ip-rights-against-upcycling). 26.10.2026).***

***

Медіація набуває дедалі більшої популярності та привертає увагу представників сфери інтелектуальної власності, про що свідчать зростання обізнаності, високий рівень задоволеності користувачів, збільшення кількості спонтанних звернень та попит на практичні симуляції під час

заходів, присвячених інтелектуальній власності. На щорічній зустрічі Асоціації торговельних марок Європейських Співтовариств (ECTA) у червні 2026 року ECTA та EUIPO спільно провели інтерактивну симуляцію медіації, яка, разом із подібними ініціативами, сприяла зростанню інтересу до цього процесу. З січня по серпень 2026 року учасники повідомили про рівень задоволеності у 94 відсотки, тоді як опитування EUIPO щодо задоволеності клієнтів показало, що у 2025 році рівень обізнаності серед представників з питань торговельних марок Європейського Союзу (EUTM) та промислових зразків (EUD) становив 65 відсотків; 26 відсотків звернень до Центру медіації EUIPO у 2026 році надійшли спонтанно, що свідчить про те, що користувачі тепер охочіше розглядають медіацію як спосіб вирішення спорів щодо інтелектуальної власності. Ці тенденції зумовлені заходами, організованими EUIPO та асоціаціями користувачів, такими як ECTA, INTA, MARQUES та AIPPI, які є членами Мережі зацікавлених сторін Центру медіації. Ці організації створили спеціальні комітети, щоб допомогти фахівцям у цій галузі визначати відповідні справи та розвивати навички адвокації та ведення переговорів, а EUIPO надає їм підтримку у вигляді вебінарів та імітаційних медіацій. Хоча майже дві третини заперечень щодо EUTM вирішуються шляхом прямих переговорів, у деяких справах доцільним є залучення нейтрального медіатора від EUIPO, який має досвід у сфері інтелектуальної власності; отже, юристи повинні переорієнтуватися з суто юридичних аспектів на бізнес-інтереси своїх клієнтів, проводячи додаткову підготовку, реалістичну оцінку ризиків та розробляючи проекти угод про врегулювання. Практичні вправи, такі як симуляції в режимі реального часу, зокрема ті, що відбудуться на конференції MARQUES 2026 та Конференції EUIPO з медіації у сфері інтелектуальної власності 2025 року, допомагають фахівцям-практикам зрозуміти цю відмінну роль та розвіяти хибні уявлення, як підкреслила голова Комітету з медіації ECTA Юдіт Лантос, яка зазначила, що такі сесії заохочують юристів розглядати медіацію як можливість розширити свій професійний інструментарій. Юристи, які зацікавлені в цій темі, можуть звернутися до Центру медіації EUIPO за адресою MediationCentre-Info@euipo.europa.eu для отримання інформації або щоб замовити 30-хвилинну онлайн-сесію з оцінки придатності поточного спору для медіації, тоді як шоста Конференція з медіації у сфері інтелектуальної власності, яка відбудеться в Аліканте та онлайн 12–13 квітня 2027 року під гаслом «Будуємо мости, творимо майбутнє», ознаменує 15-річчя послуг з медіації EUIPO та буде присвячена перспективам вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності. ***(From awareness to practice: the growing recognition of IP mediation // European Union Intellectual Property Office (https://www.euipo.europa.eu/en/news/from-awareness-to-practice-the-growing-recognition-of-ip-mediation). 27.10.2026).***

***

Канада

Федеральні суди Канади, до складу яких входять Федеральний суд, Федеральний апеляційний суд та Податковий суд Канади, посідають особливе місце в канадській судовій системі як статутні суди, юрисдикція яких суворо обмежена питаннями, які Парламент прямо відніс до їхньої компетенції відповідно до статті 101 Конституційного акту 1867 року, на відміну від вищих судів провінцій, що володіють власною юрисдикцією. Юрисдикція не може вважатися самоочевидною і повинна бути однозначно доведена за допомогою триетапного критерію ITO: законодавче надання юрисдикції Парламентом; наявність масиву федерального права, необхідного для вирішення справи, що підкріплює таке надання; та «закон Канади» у значенні статті 101. Суд пильно стежить за дотриманням цих обмежень, ставлячись до позовів третіх осіб з особливою обережністю, оскільки не має повноважень щодо суто договірних спорів і навіть відмовляється ухвалювати рішення за згодою сторін, які виходять за межі його законодавчої компетенції. Про це свідчить справа, в якій було дозволено винести судову заборону на підставі Закону про торговельні марки, тоді як у разі, що стосувався Закону Канади про охорону навколишнього середовища, у винесенні такої заборони було відмовлено. Питання інтелектуальної власності, як правило, регулюються саме спеціалізованими законами, а не Законом про федеральні суди: Канадське патентне право є повністю статутним, і навіть такі доктрини, як підбурювання до порушення прав та подвійне патентування, ґрунтуються на конкретних положеннях Закону про патенти; судові провадження щодо авторського права повинні оцінюватися з огляду на Закон про авторське право; а позови щодо промислових зразків повинні ґрунтуватися на Законі про промислові зразки, причому Суд відхилив клопотання про визнання відсутності порушення прав, оскільки такого засобу правового захисту не передбачено законодавством. Справи з антимонопольного права часто розглядаються Трибуналом з питань конкуренції, проте Федеральний суд регулярно видає постанови на підставі статті 11, які зобов'язують з'явитися або надати інформацію за одностороннім клопотанням Комісара з питань конкуренції під час офіційного розслідування; недавня апеляційна судова практика, зокрема відмова у задоволенні надмірно широкого запиту щодо «даних про транзакції», що охоплювали мільярди товарів, у справі «Canada проти Amazon.com.ca, ULC», підтверджує як широкі повноваження Комісара з питань конкуренції у проведенні розслідувань, так і контрольну роль Суду у захисті прав на приватність, передбачених Хартією, шляхом наполягання на видачі розумних постанов із чітко визначеною сферою застосування. У податкових питаннях міністр національних доходів, діючи через Канадське податкове агентство, наділений передбаченими законом повноваженнями щодо нарахування податків, проведення розслідувань, надання пільг та забезпечення виконання Закону про податок на прибуток; супутні рішення Верховного суду у справах «Dow Chemical Canada ULC проти

Canada» та «Iris Technologies Inc проти Canada» підтверджують, що Податковий суд має виключну юрисдикцію щодо правильності нарахувань (недискреційне визначення зобов'язань), тоді як Федеральний суд переглядає дискреційні рішення міністра, за винятком випадків, коли парламент передбачив інше, і не може розглядати заяви, які по суті є оскарженням нарахування, навіть якщо вони сформульовані як клопотання про визнання. До практичних прикладів податкової юрисдикції Федерального суду належать оскарження розпоряджень про виконання зобов'язань, рішень щодо нарахування відсотків та штрафів, запитів щодо невідомих осіб, а також, у майбутньому, повідомлень про невиконання зобов'язань відповідно до майбутнього законопроекту С-31. Хоча юрисдикція Федерального суду є вужчою, ніж юрисдикція вищих судів провінцій, його спеціалізована експертиза у сферах інтелектуальної власності, конкуренції та оподаткування робить його незамінною інстанцією, і тому сторони повинні переконатися, що справи розглядаються саме тим судом, який фактично володіє необхідними законодавчими повноваженнями. ***(Benjamin K. Reingold, Sophie Virji, Emrys Davis, Zirjan (Zee) J. Derwa. Federal Competence: Intellectual Property, Tax and Competition Matters // Bennett Jones LLP (https://www.bennettjones.com/Insights/Blogs/2026/10/Federal-Competence-Intellectual-Property-Tax-and-Competition-Matters). 06.10.2026).***

***

Китайська Народна Республіка

7 вересня 2026 року Верховний народний суд Китаю опублікував свої перші комплексні судові рекомендації щодо спорів, пов'язаних зі штучним інтелектом, у формі «Висновків щодо законного розгляду спорів, пов'язаних зі штучним інтелектом», які охоплюють питання відповідальності за генеративний штучний інтелект, навчання моделей, захист персональних даних, «діпфейки», алгоритмічну дискримінацію, автономні транспортні засоби, програмне забезпечення з відкритим кодом, інтелектуальну власність та докази, згенеровані штучним інтелектом. Ці рекомендації не передбачають створення нових законодавчих актів, а натомість ілюструють, як будуть застосовуватися існуючі закони у сфері цивільного права, захисту даних, інтелектуальної власності, захисту прав споживачів та відповідальності за продукцію. Таким чином, вони сигналізують, що регулювання штучного інтелекту переходить від простого дотримання нормативних вимог до сфери судочинства, правозастосування та управління ризиками, що вимагає від підприємств, які працюють або впроваджують штучний інтелект у Китаї, переглянути свої нормативні рамки, практики роботи з даними, стратегії укладення договорів, додатки, орієнтовані на споживачів, та процеси збереження доказів. У цих висновках наголошується на необхідності забезпечення балансу між інноваціями та безпекою, одночасно захищаючи права особи, інтереси споживачів та громадський порядок. Також суди

отримують вказівки щодо розподілу відповідальності між розробниками, постачальниками, операторами та користувачами шляхом оцінки вини з урахуванням конкретного випадку використання, ступеня автономності, прозорості, передбачуваності ризику та вжитих запобіжних заходів, причому до фізичних продуктів на базі штучного інтелекту, таких як роботи та транспортні засоби, застосовуються окремі правила щодо відповідальності за продукцію; отже, задокументовані оцінки ризиків, результати тестування, валідація моделей, записи про людський нагляд та реагування на інциденти стануть вирішальними доказами, що спонукатиме компанії створювати структури управління, зберігати записи про тестування, вести аудиторські сліді щодо рішень, прийнятих за допомогою штучного інтелекту, та готуватися до судових спорів. «Діпфейки», клонування голосу та імітація особи за допомогою штучного інтелекту визначені як сфери підвищеного ризику; суди уповноважені видавати термінові судові заборони щодо несанкціонованого використання імені, зображення чи голосу особи — включаючи зображення померлих осіб —; компаніям настійно рекомендується переглянути випадки використання синтетичних медіа, що стосуються співробітників, споживачів або керівників, тоді як постачальники генеративного штучного інтелекту повинні дотримуватися процедур повідомлення та видалення контенту. Щодо навчання моделей, законно оприлюднена особиста інформація, як правило, може використовуватися в розумних межах за відсутності явного заперечення, хоча для обробки даних, що має значний вплив, все ж може бути необхідна згода, що вимагає оцінки кожного конкретного випадку, задокументованого походження даних, управління відмовами від участі та записів, що обґрунтовують пропорційність, особливо у випадку масштабного скрейпінгу. Додатки, орієнтовані на споживачів, будуть піддаватися посиленому контролю щодо цінової дискримінації на основі алгоритмів та «великих даних», а також щодо оманливих рекомендацій, згенерованих штучним інтелектом; за шахрайство передбачені штрафні санкції, тому платформи та бренди повинні перевіряти алгоритми ціноутворення, документувати заходи контролю справедливості та регулювати синтетичний маркетинг. Увага приділяється управлінню постачальниками, управлінню інтелектуальною власністю та укладанню договорів: суди, ймовірно, розглядатимуть джерела навчальних даних, процеси та операції у спорах щодо авторських прав, потенційні заходи захисту для оприлюднених модулів з відкритим кодом, вимогу щодо істотного людського внеску для визнання авторства винаходів, створених за допомогою штучного інтелекту, а також необхідність надійних процедур закупівель, гарантій, положень щодо власності на інтелектуальну власність, відшкодування збитків, дотримання вимог щодо відкритого коду, прав на аудит та проведення комплексної перевірки. Залишаються невирішеними питання щодо можливості захисту авторським правом контенту, створеного штучним інтелектом, а також щодо того, чи є несанкціоноване використання творів, захищених авторським правом, для навчання порушенням авторських прав; отже, компанії повинні

запровадити механізми управління, що враховують конкретні випадки використання, вести обґрунтовану документацію щодо навчання, запровадити чіткі договірні механізми контролю, заходи захисту прав споживачів та протоколи збереження доказів, щоб відповідати мінливим очікуванням судової практики. ***(Sherry Gong, Charmian Aw. China's Supreme Court issues landmark guidance on AI disputes: Practical implications for businesses // Hogan Lovells Cadwalader (https://www.hlc.com/en/publications/chinas-supreme-court-issues-landmark-guidance-on-ai-disputes-practical-implications-for-businesses). 14.10.2026).***

***

14 жовтня 2026 року Верховний народний суд Китаю опублікував п'ять типових справ щодо захисту сортів рослин, присвячених Національному тижню публічності продовольчої безпеки, використовуючи ці необов'язкові, але впливові приклади, щоб показати, як суди нижчої інстанції повинні застосовувати закон для захисту прав селекціонерів як для основних зернових культур, таких як рис, пшениця та кукурудза, так і для спеціалізованих культур, включаючи маракуйю та лохину. Серед повторюваних судових тем – присудження штрафних санкцій у двох випадках, повна заявлена компенсація у двох інших (один стосується рівного захисту іспанського селекціонера лохини від китайського порушника, який діє з моменту заснування), зменшення доказового тягаря, досягнуте завдяки спиранню на власні заяви порушників щодо публічного маркетингу або визнання в паралельних судових процесах, відповідальність правонаступника за «зміну виробника» після скасування реєстрації та використання агрономічного міркування циклу росту для встановлення того, що насіння, вироблене протягом захищеного терміну, залишається таким, що порушує права, навіть якщо продається після закінчення терміну придатності. У справі про маракуйю, що стосується сорту «Qingguo No. 9», суд визначив масштаби несанкціонованого виробництва розсади з публічно розкритих операцій порушника, присудив повну компенсацію у розмірі 7,6 мільйона юанів плюс витрати, відхилив захист щодо торговельних марок та неявних ліцензій, а також зобов'язав фізичну інактивацію безстатево розмножуваного матеріалу. У справі про лохину «Plablue1542» новостворена посадкова база, більшість продукції якої складалася з несанкціонованих сортів, розглядалася як така, що «заробляє на життя порушенням», що виправдовує штрафні санкції. Щодо сорту рису «Zhongke 804» заяви відповідача у пов’язаних судових провадженнях були визнані доказом обсягів виробництва в кілька мільйонів цзинів, при цьому суд роз’яснив, що подальше затвердження сорту не скасовує факту попереднього порушення прав, і суттєво збільшив розмір присудженого відшкодування. У спорі щодо сорту кукурудзи «Yuanke 105» було покладено солідарну штрафну відповідальність на правонаступника — приватного підприємця, який продовжував діяльність, що порушувала права, використовуючи ті самі

приміщення, персонал та операційні процеси, при цьому коефіцієнти відшкодування були диференційовані відповідно до ступеня узгодженості дій кожної зі сторін. Нарешті, у справі щодо пшениці «Jimai 22» суд, виходячи з календаря посіву цієї культури, дійшов висновку, що виробництво неодмінно розпочалося до закінчення 15-річного терміну охорони, визнавши, що продаж цього насіння після закінчення терміну охорони все одно становить порушення прав, і повністю задовольнивши позов правовласника. У сукупності ці рішення свідчать про послідовну прихильність судової влади до суворого та рівного захисту прав на сорти рослин, зниження порогу доказування для правовласників та застосування комплексних засобів правового захисту, що охоплюють весь ланцюг порушень. ***(Aaron Wininger. China's Supreme People's Court Releases Five Typical Cases on New Plant Variety Protection Ahead of World Food Day 2026 // National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/chinas-supreme-peoples-court-releases-five-typical-cases-new-plant-variety). 19.10.2026).***

***

Нова Зеландія

Вищий суд Нової Зеландії відхилив клопотання Новозеландської федерації регбі (NZR) про видачу тимчасового судового заборони, яка б заборонила новій франшизі PNG з Папуа-Нової Гвінеї — «PNG Chiefs» — використовувати назву «Chiefs» на території Нової Зеландії. Таким чином, суперечка щодо торгової марки переходить до розгляду по суті, який, як очікується, відбудеться наступного року, тоді як франшиза ліги готується до презентації свого бренду та логотипу наступної середи. NZR, яка володіє торговою маркою «Chiefs» з 1990-х років, через свого адвоката Ерла Грея стверджувала, що франшиза з Папуа-Нової Гвінеї та NRL «потай» підривають ексклюзивність бренду регбійної команди «Chiefs», що існує вже кілька десятиліть, використовуючи назви «PNG Chiefs» та «Chiefs» як взаємозамінні в медіаматеріалах, що створює плутанину серед уболівальників обох видів спорту та загрожує спонсорській цінності. Юрист Австралійської комісії з регбі-ліги Клайв Елліот заперечив, зазначивши, що під час презентації було лише продемонстровано ігрову форму команди, не змінюючи при цьому існуючого стану речей; що географічне уточнення «PNG» чітко вирізняє цю франшизу; а також що «надзвичайно тривала затримка» з боку NZR — організація знала про ситуацію близько року, перш ніж подати заяву, — ставить під сумнів терміновість її звернення. Він також додав, що винесення судового заборони зараз зашкодить репутації франшизи у вирішальний момент набору гравців — під час короткого періоду вільного агентства, протягом якого клуб, що вже підписав контракт із зірковим гравцем Джаромом Луаї, повинен сформувати свій склад перед вступом до NRL у 2028 році. ***(Johnny Blades. High Court declines NZ Rugby's bid for interim injunction on PNG Chiefs //***

AsiaPacificReport.nz (https://asiapacificreport.nz/2026/10/16/high-court-declines-nz-rugbys-bid-for-interim-injunction-on-png-chiefs/). 16.10.2026).

***

Республіка Індія

Вищий суд Делі відхилив позов, поданий компаніями Japan Tobacco Inc. та її дочірньою компанією Worldwide Brands Inc., в якому вони вимагали скасування реєстрації авторських прав 1997 року на художні твори «CAMEL» та «CAMEL COLLECTION», що належать індійському виробнику одягу The Central Wearhouse. Суддя Тушар Рао Гедела, який головував у цій справі, постановив, що компанія Japan Tobacco не виконала обов'язку доведення того, що вона є «першим власником» оригінального художнього твору відповідно до статті 17 Закону про авторське право 1957 року, встановивши, що реєстрація торговельної марки або попереднє використання бренду не можуть слугувати юридичною презумпцією або заміною права власності на авторське право. Хоча компанія «Japan Tobacco» стверджувала, що «Central Wearhouse» скопіювала культовий символ верблюда та шрифт у рамках історичних відносин з аутсорсинговим виробництвом у 1992 році, суд визнав, що заявник не надав юридично допустимих доказів, які б підтверджували походження та оригінальне авторство художнього зображення, покладаючись лише на історичні брендові книги, достовірність яких не була належним чином підтверджена. Підтвердивши передбачену законом презумпцію на користь зареєстрованих власників авторських прав згідно зі статтею 48 та визнавши, що нібито визнання в паралельних судових справах щодо торговельних марок є недостатніми для доведення первинного права власності, суд відхилив клопотання про виправлення згідно зі статтею 50, залишивши реєстрацію авторських прав компанії Central Wearhouse чинною та незмінною. ***(Riya Rathore. Delhi High Court Refuses Japan Tobacco's Plea To Remove 'CAMEL COLLECTION' Copyright Registration // LiveLaw Media Pvt Ltd (https://www.livelawbiz.com/copyright/delhi-high-court-refuses-japan-tobacco-plea-to-remove-camel-collection-copyright-registration-553399). 06.10.2026).***

***

Вищий суд Делі заборонив 126 веб-сайтам незаконно використовувати зареєстрований товарний знак «JIO» компанії Reliance Industries Limited для надання лотерейних та ігрових послуг, зобов'язавши реєстраторів доменних імен призупинити роботу цих сайтів до отримання подальших розпоряджень. Суддя Пурушаїндра Кумар Каурав (Purushaindra Kumar Kaurav) у своєму рішенні від 7 жовтня зазначив, що належний критерій для виявлення «незаконних веб-сайтів» є якісним, а не кількісним, і що зазначені платформи — які працюють під такими назвами, як jiolotteryi.com, jiolotterylogin.com, jiolotterygame.com та подібними варіантами —

використовували широковідомий знак JIO як свою домінуючу ознаку у спосіб, ідентичний або оманливо схожий на торговельні марки компанії Reliance. Компанія Reliance, яка володіє виключними правами на цей знак як згідно із законодавством, так і за нормами загального права, стверджувала, що несанкціоноване використання знака у сфері лотерей, азартних ігор та платіжних послуг створює ризик введення в оману, обману та розмивання значення знака. Тому суд заборонив цим сайтам реєструвати, використовувати, рекламувати або іншим чином розповсюджувати будь-які знаки, ідентичні або майже ідентичні знаку JIO, у тому числі як частину доменних імен, логотипів або ідентифікаторів джерела, тим самим захистивши бренд від порушень прав на час розгляду справи. ***(Somya Panwar. Delhi High Court restrains websites using Jio name for lottery, gaming services // The Indian Express [P] Ltd. (https://indianexpress.com/article/legal-news/delhi-high-court-restrains-websites-using-jio-trademark-10913983/). 09.10.2026).***

***

Питання про те, коли виробництво активної фармацевтичної речовини (API) переходить у площину порушення патентних прав, було визначено трьома ключовими рішеннями індійських судів, кожне з яких ілюструє окремий аспект фармацевтичних патентних спорів. У справі «Kudos Pharmaceuticals Ltd. проти BDR Pharmaceuticals International Pvt. Ltd.», що стосувалася протиракової сполуки олапариб та індійського патенту № 228720, Вищий суд Делі розглядав питання щодо забезпечення дотримання патенту, термін дії якого закінчувався у березні 2024 року, і в підсумку 17 липня 2026 року зафіксував укладення угоди між сторонами та закрив справу, не виносивши рішення щодо порушення по суті — це свідчить про те, що час забезпечення дотримання патенту може мати майже таке ж значення, як і сфера його дії, впливаючи на вихід на ринок, виробничі плани та потенційну відповідальність навіть тоді, коли до закінчення терміну дії патенту залишається небагато часу. У справі «Natco Pharma Ltd. проти Novartis AG» (Вищий суд Делі, 24 квітня 2024 року), що стосувалася спору щодо елтромбопагу оламіну — сольової форми елтромбопагу, було розглянуто взаємозв'язок між раніше виданим патентом на сполуку та пізнішим патентом на соль оламіну, причому компанія Natco оскаржувала дійсність патенту на підставі попереднього заявлення, новизни та пункту 3(d) Закону про патенти 1970 року; ця справа демонструє, що аналіз патенту на API не може обмежуватися лише хімічною назвою, оскільки на результат впливають формули винаходу, попередні оприлюднення та законодавчі вимоги щодо патентоспроможності, а наявність іншої форми солі не означає автоматично ні дійсного нового винаходу, ні порушення патентних прав. Нарешті, у справі «Teva API India Pvt. Ltd. проти Merck Sharp & Dohme Corp.» (30 травня 2016 р.), що стосувалася ситагліптину, компанія Teva визнала, що виготовляла запатентований продукт, але стверджувала, що її діяльність була спрямована на

дослідження, розробку та подання документів до регуляторних органів, чим привернула увагу до розділу 107A — регуляторного винятку, що виключає дії, здійснені виключно з метою, яка обґрунтовано пов'язана з розробкою та поданням інформації, необхідної згідно з регуляторним законодавством; ця справа підтверджує, що цей виняток не є загальним дозволом на комерційне виробництво до закінчення терміну дії патенту, оскільки його застосування залежить від мети та характеру дій, що дозволяє розмежувати підготовку до подання документів до регуляторних органів та комерційне використання. У сукупності ці рішення свідчать про те, що наявність патенту не є кінцевим етапом аналізу для виробників API: використання іншого технологічного процесу не гарантує автоматичного уникнення порушення прав, так само як і сам патент не забороняє автоматично будь-яку діяльність. Ключові питання стосуються того, що саме охоплюють патентні формули, чи витримують ці формули перевірку на дійсність, а також чи підпадає відповідна діяльність під права, надані Законом про патенти, або під визначене законодавством виключення. Оскільки різниця між захищеним винаходом та допустимою альтернативою часто полягає в технічних деталях, які тлумачаться з урахуванням формулювання патенту та законодавчої бази, аналіз патентів відіграє ключову роль у прийнятті рішень у фармацевтичному бізнесі щодо розробки технологічних процесів, виходу на ринок генериків, регуляторного планування та комерційних ризиків, пов'язаних з виробництвом API. ***(API Process Patents in India: Key Patent Infringement Disputes and Court Decisions // Anand and Anand (https://www.anandandanand.com/news-insights/api-process-patents-india/). 17.10.2026).***

***

Вищий суд Делі у справі «Fresenius Kabi Ipsum проти The Assistant Controller of Patents and Designs & Anr.» постановив, що заявник на патент має право на слухання відповідно до статті 14 Закону про патенти 1970 року до ухвалення рішення щодо його заявки, навіть якщо заявника вже було заслухано в рамках процедури оскарження до видачі патенту згідно зі статтею 25(1). Суд розмежував ці дві процедури як незалежні: експертиза відповідно до Розділу IV розпочинається на підставі негативного висновку експерта, тоді як оскарження відповідно до Розділу V ініціюється заявою третьої сторони — цей принцип був раніше встановлений у справі «Novartis проти Natco Pharma» та дотримувався у наступних рішеннях, таких як рішення у справі «Zydus Healthcare» та рішення Вищого суду Бомбея у справі AIC246 AG. У «Посібнику з патентних питань» (Patent Manual) також підтверджується, що у задоволенні заявки не можна відмовити без проведення слухання, передбаченого статтею 14, а після будь-якого слухання щодо заперечень, поданих до видачі патенту, має бути винесено мотивоване рішення відповідно до статті 15; отже, остання процедура не може замінити першу. Таким чином, відмова у проведенні слухання згідно зі статтею 14 розглядалася не просто як

процедурне порушення, а як порушення матеріального права, що зачіпає саму суть справи. Суд наголосив, що Патентне відомство Індії повинно самостійно переконатися в обґрунтованості заявки, а не покладатися на хід розгляду заперечень. Хоча сама відмова у проведенні слухання була достатньою для відхилення апеляції, суд також розглянув висновки Відомства щодо новизни та винахідницького рівня стосовно способу отримання сугаммадексу, в якому використовується ізольована сіль 3-меркаптопропіонової кислоти, а не сіль, що утворюється in situ; він дійшов висновку, що ця технічна відмінність, яка, за твердженням заявника, забезпечувала вищу чистоту, скорочувала час реакції та підвищувала промислову придатність, не була належним чином врахована, а відмова на підставі відсутності винахідницького рівня ґрунтувалася на недопустимому ретроспективному поєднанні джерел рівня техніки без пояснення того, чому фахівець у цій галузі міг би їх поєднати. Відповідно, оскаржуване рішення було скасовано, а справу направлено до Патентного відомства для повторного розгляду та ухвалення рішення протягом шести місяців, при цьому було ще раз підтверджено, що слухання щодо заперечення до видачі патенту не замінює окремого передбаченого законом слухання відповідно до статті 14, а також що Відомство має належним чином врахувати технічні відмінності, на які вказує заявник. ***(Sanhita Chatterjee. Delhi High Court clarifies that pre-grant opposition does not replace examination hearing // LBR trading as Centellic (https://www.iam-media.com/article/delhi-high-court-clarifies-pre-grant-opposition-does-not-replace-examination-hearing). 21.10.2026).***

***

7 жовтня 2026 року Вищий суд Делі наклав постійну заборону на 63 веб-сайти, зокрема 123MoviesHub та різні домени Putlocker, щодо розміщення, потокового перегляду, відтворення чи розповсюдження фільмів та інших аудіовізуальних творів, авторські права на які належать Universal City Studios, Warner Bros. Entertainment, Columbia Pictures, Netflix Studios, Paramount Pictures та Disney Enterprises, після того як суддя Пурушаїндра Кумар Каурав виніс рішення у спрощеному судовому порядку у справі про порушення авторських прав на тій підставі, що відповідачі отримали повідомлення про позовні вимоги та супровідні документи понад чотири роки тому, проте так і не з’явилися в суді та не оскаржили їх. Посилаючись на правило 27 Правил відділу з питань прав інтелектуальної власності Вищого суду Делі 2022 року, суд постановив, що може вирішити справу без окремого клопотання про винесення рішення в спрощеному порядку або заслуховування усних свідчень, просто перевіривши безспірні судові заяви на відповідність стандарту, встановленому в Наказі XIII-A, правило 3 Цивільного процесуального кодексу, та дійшовши висновку, що веб-сайти не мають реальних шансів успішно захиститися від пред’явлених позовів. Спираючись на фактори, встановлені у своєму рішенні 2019 року у справі «UTV Software Communication Ltd проти 1337X.to», суд визначив ці сайти як «шахрайські веб-

сайти», що грубо порушують авторські права, основною метою яких було порушення авторських прав, оператори яких приховували дані про реєстрантів, ігнорували повідомлення про видалення контенту, надавали каталоги, що сприяли піратству, були заблоковані в інших країнах та пропонували інструкції щодо обходу блокувань. Цей указ дозволяє кіностудіям залучати до справи дзеркальні, перенаправні та буквено-цифрові домени, що забезпечують альтернативний доступ, а також зобов'язує інтернет-провайдерів блокувати виявлені сайти, хоча він прямо не передбачає динамічного судового заборони та обмежує засоби правового захисту кожного позивача творами, на які цей позивач фактично має авторські права. ***(Prabhanu Kumar Das. Delhi HC orders permanent block of 63 piracy websites streaming copyrighted films // Mixed Bag Media Pvt. Ltd. (https://www.medianama.com/2026/10/223-delhi-high-court-block-piracy-copyrighted-films/). 21.10.026).***

***

Соціалістична Республіка В'єтнам

Правова система В'єтнаму, що ґрунтується на традиціях цивільного права, розглядає законодавство як основне джерело права, проте судові прецеденти, затверджені Верховним народним судом, набувають дедалі більшого значення як допоміжний механізм забезпечення послідовності, визначеності та передбачуваності, особливо у технічно складних спорах щодо інтелектуальної власності. Рада суддів нещодавно затвердила три нові прецеденти у сфері інтелектуальної власності — які наразі очікують на опублікування — що стосуються несанкціонованого використання програмного забезпечення, захищеного авторським правом; позову про порушення авторських прав щодо тексту пісні, в якому було відтворено вже існуючий вірш; а також порушення прав на торговельну марку, пов'язаного з брендами класу «люкс»; ці рішення не лише роз'яснюють застосування законодавства про інтелектуальну власність, а й надають правовласникам більш ефективні стратегії захисту своїх прав. Щодо відшкодування збитків, ця справа про порушення прав на програмне забезпечення демонструє, що суди можуть застосовувати підхід на основі гіпотетичної ліцензії або розумного розміру роялті, орієнтуючись на найновішу ліцензійну плату, що стягувалася до моменту порушення, присуджуючи приблизно 1,1 млрд донгів; отже, правовласникам слід вести повну та своєчасну документацію щодо ціноутворення, ліцензійних угод, рахунків-фактур та операцій з партнерами-дистриб'юторами, а не покладатися лише на окремі прайс-листи. Витрати на юридичні послуги підлягають відшкодуванню, якщо вони підтверджені письмовим договором про надання юридичних послуг, рахунками-фактурами, документами про оплату та доказами того, що така робота була обґрунтовано необхідною, про що свідчить присудження суми у розмірі 100 млн донгів. Свідоцтво про реєстрацію авторських прав створює лише спростовну

презумпцію права власності; щойно позивач надає достовірні докази попереднього авторства, тягар доведення перекладається на власника реєстрації, що підкреслює необхідність збереження сучасних записів про творчий процес, при цьому розглядаючи реєстрацію як корисний, хоча й не вирішальний, доказний інструмент. Нарешті, ця справа щодо торговельної марки встановлює, що торгівля товарами з ідентичними або схожими до ступеня змішування знаками, за умови дотримання встановлених законом ознак, зокрема вартості товарів у розмірі 230 мільйонів в'єтнамських донгів, становить злочин у вигляді порушення прав промислової власності відповідно до статті 226 Кримінального кодексу, тим самим відкриваючи можливість застосування кримінально-правових заходів, яку правовласники повинні розглядати поряд із цивільно-правовими та адміністративними варіантами, оцінюючи вартість, поведінку, докази реєстрації, відсутність дозволу та ролі учасників. У поєднанні з нещодавнім створенням спеціалізованого суду з питань інтелектуальної власності ці прецеденти сприяють підвищенню передбачуваності, судової спеціалізації та розширенню спектру засобів правозахисту, доступних власникам прав інтелектуальної власності, що свідчить про зусилля В'єтнаму щодо виконання своїх міжнародних зобов'язань у сфері інтелектуальної власності. ***(Eugene Low, My Doan, Duyen Nguyen, Nhi Huynh. Evidence, damages and criminal enforcement: Practical implications of Vietnam's three new IP case precedents // Hogan Lovells Cadwalader (https://www.hlc.com/en/publications/evidence-damages-and-criminal-enforcement-practical-implications-of-vietnams). 12.10.2026).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

Суд з питань інтелектуальної власності (IPEC) визнав зареєстрований словесний знак FLOWERBX дійсним та встановив, що його права порушила компанія-конкурент Flowers Box London Limited — яка здійснювала господарську діяльність під такими знаками, як FLOWERSBOX, FLOWERS BOX та FLOWERS BOX LONDON — відповідно до статей 10(2) та 10(3) Закону про торговельні знаки 1994 року. Відхиливши зустрічний позов відповідача про визнання знака недійсним на підставі його описового характеру, суд постановив, що, хоча споживачі вимовляють цей знак як «flower box», цей термін не описує безпосередньо властиві характеристики квітів та рослин у класі 31 або послуг з роздрібної торгівлі квітами у класі 35, підтвердивши тим самим властиву знаку розпізнавальну здатність. Крім того, вагомі докази сталого комерційного зростання, рекламних кампаній у Лондоні та висвітлення у ЗМІ підтвердили, що знак FLOWERBX набув підвищеного розпізнавального характеру ще до реєстрації відповідача. Ця міцна репутація у поєднанні з помітними

візуальними та концептуальними схожостями між знаками та переконливими доказами фактичної споживчої та комерційної плутанини — такими як помилково надіслані відгуки клієнтів та корпоративні запити — спонукали суд визнати наявність очевидної ймовірності плутанини відповідно до розділу 10(2), а також незаконного «безкоштовного використання» та отримання нечесної переваги відповідно до розділу 10(3). У цьому рішенні підкреслюється стратегічна цінність для власників торговельних марок поєднання ретельно сформульованих специфікацій класів із вичерпною документацією щодо маркетингових інвестицій, комерційної репутації та випадків фактичної плутанини для успішного захисту знаків, похідних від потенційно описових коренів. ***(Tash Brown. Thinking outside the bx: IPEC upholds FLOWERBX and finds infringement // Fieldfisher (https://www.fieldfisher.com/en/services/intellectual-property/intellectual-property-blog/thinking-outside-the-bx-ipec-upholds-flowerbx-and-finds-infringement). 07.10.2026).***

***

Вищий суд Великої Британії виніс рішуче рішення на користь Temu у спорі про авторські права з компанією Shein, відхиливши твердження про те, що цей інтернет-маркетплейс несе відповідальність за порушення, пов'язані з фотографіями товарів, завантаженими на його платформу. Суддя Бекон встановила, що компанія Temu не порушувала авторські права безпосередньо і не санкціонувала їх порушення своїми користувачами чи постачальниками: хоча Temu і знала, що деякі постачальники можуть завантажувати контент, що порушує авторські права, серед мільйонів оголошень, доказів того, що вона заохочувала, схвалювала або спеціально сприяла такій діяльності, не було. Суд також зазначив, що Temu забороняє порушення авторських прав у своїх умовах для постачальників, застосовує процедуру видалення контенту та надає механізми для повідомлення про порушення. Суд також постановив, що тимчасові копії, які створюються під час перегляду користувачами зображень в Інтернеті, підпадають під передбачене законом виключення згідно зі статтею 28A Закону про авторське право, промислові зразки та патенти 1988 року, що означає, що британські користувачі, які переглядали фотографії, самі не порушували авторських прав, і відхилив аргументи компанії Shein про те, що Temu оприлюднила ці фотографії або несе вторинну відповідальність через використання зображень товарів у рекламі; одна з позовів була відхилена повністю, оскільки власник авторських прав надав згоду на використання зображень на веб-сайті Temu. Окрім відхилення всіх позовів Shein щодо порушення авторських прав, суд задовольнив зустрічний позов Temu стосовно вимог про видалення контенту, поданих Shein у 2023 та 2024 роках, зобов'язавши Shein виплатити компенсацію британській компанії Temu — Whaleco UK Ltd, розмір якої буде визначено під час наступного судового засідання. Це рішення є значною

перемогою для Temu та надає важливі орієнтири щодо обставин, за яких оператори онлайн-торговельних майданчиків можуть бути притягнуті до відповідальності за порушення прав третіх осіб, а також демонструє здатність британського суду розглядати справу, в якій майже всі письмові та усні докази були надані китайською мовою, незважаючи на те, що обидві сторони переважно базуються в Китайській Народній Республіці. ***(Sakura Proctor. Say cheese! Temu smiles after beating Shein's photo copyright claim // Walker Morris LLP (https://www.walkermorris.co.uk/newsletters/newsletter-items/say-cheese-temu-smiles-after-beating-sheins-photo-copyright-claim/). 13.10.2026).***

***

Британський трибунал з питань авторського права виніс рішення на користь організації колективного управління правами авторів пісень PRS у її спорі з Британською асоціацією кінотеатрів, схваливши підвищення ставок роялті, які кінотеатри сплачують за публічне виконання музики. Вирішуючи тривалий тупиковий стан щодо умов ліцензування, встановлених понад два десятиліття тому, трибунал погодився з тим, що сучасні фільми містять значно більше музики, що виправдовує вищу компенсацію, яка відображає її підвищену цінність для вражень від перегляду фільму. Окрім підвищення базових роялті, це рішення впорядковує систему ліцензування, встановлюючи єдину фіксовану плату за кожен квиток замість альтернативного варіанту, що передбачає відсоток від касових зборів — така зміна викликала спротив з боку галузевої асоціації кінотеатрів, оскільки вона непропорційно обтяжує незалежних операторів, які встановлюють нижчі ціни на квитки, незважаючи на збереження знижки за малу відвідуваність. За умови офіційного затвердження судом після консультацій з представниками галузі, переглянуті тарифи будуть застосовуватися з ретроактивною дією з липня 2024 року та щорічно коригуватися з урахуванням інфляції. ***(Chris Cooke. UK Copyright Tribunal ruling recognises "increased value of music in cinema" says PRS // CMU (https://completemusicupdate.com/uk-copyright-tribunal-ruling-recognises-increased-value-of-music-in-cinema-says-prs/). 13.10.2026).***

***

Нещодавня справа «Tipping проти Smith» є наочним прикладом фінансових наслідків масштабного порушення авторських прав у соціальних мережах і виділяється як виняток із загальної практики, за якою сторони домовляються про відшкодування збитків у позасудовому порядку після завершення судового розгляду. Пан Сміт (Smith) опублікував неякісні фотографії старих номерів автомобільного журналу «Max Power» у понад 1 432 публікаціях у соціальних мережах, відтворивши повні матеріали, що містили близько 31 000 фотографій позивача; хоча він стверджував, що використання було некомерційним, ці публікації насправді рекламували заходи, які приносили скромний, але реальний прибуток від продажу квитків та

сувенірної продукції. Суд присудив відшкодування збитків у розмірі 56 850 фунтів стерлінгів, до яких додалися судові витрати у розмірі 58 075 фунтів стерлінгів — суми, що значно перевищують приблизно 5 000 фунтів стерлінгів, які б коштувало проведення оригінального шоу, і які можуть призвести до банкрутства у разі несплати. Хоча дехто може розглядати отриману фотографом компенсацію як несподівану удачу, головний урок цієї справи очевидний: якби було подано заявку на отримання ліцензії, ймовірно, було б узгоджено значно нижчу ціну, а просте ігнорування прав у надії, що ніхто цього не помітить, виявилося вкрай програшною стратегією, яка продемонструвала: чим більше порушень, тим більше в кінцевому підсумку доводиться платити. ***(Frederick Noble. How much can copyright infringement really cost you? // Business Cornwall (https://businesscornwall.co.uk/featured-posts/2026/10/how-much-can-copyright-infringement-really-cost-you/). 21.10.2026).***

***

Сполучені Штати Америки

Компанія «Дісней», режисер Джеймс Кемерон (James Cameron) та «Lightstorm Entertainment» домоглися остаточного закриття справи про порушення авторських прав (Ryder v. Cameron) у Федеральному окружному суді Центрального округу Каліфорнії, в якій письменник Ерік Райдер (Eric Ryder) стверджував, що фільми «Аватар: Шлях води» та «Аватар: Вогонь і попіл» незаконно скопіювали елементи з його науково-фантастичного оповідання «KRZ». Райдер, який у 2000 році безуспішно пропонував «KRZ» компанії Lightstorm, вказав на концептуальні паралелі, такі як видобуток речовини проти старіння тваринного походження (наприклад, «амріта», отримана з тулкунів у фільмі «Шлях води»). Однак федеральний суддя США Джордж Х. Ву постановив, що нібито наявні подібності або були перебільшені, або виражалися по-іншому, або ґрунтувалися на загальних, непідлягаючих правовому захисту науково-фантастичних тропах, не виявивши суттєвої подібності між захищеними сюжетами, персонажами, діалогами, обстановкою чи темами творів. Це рішення підтверджує попередні судові висновки щодо попереднього невдалого позову Райдера стосовно оригінального фільму «Аватар» 2009 року, в яких було встановлено, що початковий сценарій Кемерона був написаний раніше, ніж презентація Райдера. Після того як суд надав Райдеру останню можливість внести зміни до своїх позовних вимог на підставі теорії проміжного копіювання, Райдер вирішив подати апеляцію, що змусило суд винести остаточне рішення на користь Кемерона та «Діснея». ***(Austin Haughton. Disney and James Cameron Prevail in Copyright Lawsuit Over 'Avatar' Sequels // WDW News Today (WDWNT) (https://wdwnt.com/2026/10/disney-and-james-cameron-prevail-in-copyright-lawsuit-over-avatar-sequels/). 03.10.2026).***

***

У справі «Thomson Reuters Enterprise Centre GmbH проти ROSS Intelligence Inc.» Апеляційний суд США Третього округу виніс перше федеральне апеляційне рішення щодо справедливого використання авторських прав у контексті навчання штучного інтелекту, підтвердивши, що стартап ROSS Intelligence, який на сьогодні припинив свою діяльність, порушив авторські права Thomson Reuters, використавши понад 2 000 анотацій Westlaw для навчання своєї конкуруючої платформи юридичних досліджень. Підтвердивши рішення окружного суду про винесення рішення у спрощеному порядку, Третій округ дійшов висновку, що анотації мали достатній рівень творчості, щоб підлягати захисту авторським правом, і відхилив аргумент ROSS щодо добросовісного використання, визнавши, що три з чотирьох передбачених законом факторів свідчили проти стартапу. Важливо, що колегія суддів дійшла висновку, що використання ROSS анотацій судів, у кращому разі, мало мінімальний трансформаційний характер, оскільки навчання слугувало точно тій самій основній меті, що й Westlaw: створенню інструменту для індексації та пошуку відповідних судових рішень. Хоча суд чітко відмежував негенеративну пошукову систему ROSS від генеративних моделей штучного інтелекту, що створюють оригінальні висловлювання — таких, як ті, що розглядаються у поточних судових справах за участю OpenAI, Anthropic та Meta, — цей прецедент на рівні окружного суду встановлює значні попередні обмеження щодо аргументів на захист на підставі справедливого використання, підкреслюючи, що розробники штучного інтелекту, які використовують власні набори даних третіх сторін для створення комерційних замінників на ринку, стикаються із суттєвим ризиком порушення авторських прав за відсутності дійсних ліцензій. ***(Emilio B. Nicolas. Training Day: Third Circuit Affirms Westlaw Headnotes Decision in AI Copyright Fair Use Case // Jackson Walker LLP (https://www.jw.com/news/insights-ai-copyright-fair-use-case/). 05.10.2026).***

***

У справі «O'Reilly Winship LLC проти SnapRays LLC» Апеляційний суд США Апеляційний суд США з федеральних питань (CAFC) частково підтвердив, частково скасував та частково визнав недійсним рішення окружного суду про відсутність порушення прав щодо двох патентів (патенти США № 9,871,324 та 9,035,180), що належать компанії SnapPower і стосуються активних кришок для електричних розеток, що живляться від світла. Скасувавши висновок суду нижчої інстанції про відсутність порушення щодо пункту 1 формули винаходу та залежних пунктів 2, 4, 8, 9 та 10 патенту № 324, Апеляційний федеральний суд з питань патентів (CAFC) постановив, що окружний суд неналежним чином обмежив звичайне, загальноприйняте значення терміна «приєднаний до» стосовно контакту та пружної смужки, вклавши у формулу винаходу не зазначені механічні обмеження, та доручив суду нижчої інстанції при повторному розгляді справи винести часткове рішення у спрощеному порядку про порушення прав щодо пунктів 1, 2 та 8.

Однак, Федеральний апеляційний суд з питань патентів та торговельних марок (CAFC) підтвердив відсутність порушення щодо всіх інших оскаржуваних пунктів формули винаходу, підтримавши висновки окружного суду про те, що продукція конкурента OWL не відповідала обмеженню патенту № 180 щодо «конфігурації для» настінного контакту у стандартних розеткових коробках, вимогам щодо прямого контакту в пунктах формули винаходу про ізолятор, що «розташований між», або обмеженню щодо «трьох рознесених отворів» у решті пунктів формули винаходу патенту № 324. ***(Rose Esfandiari. Federal Circuit Issues Mixed Ruling on Infringement of Powered Cover Plate Patents // IPWatchdog, Inc. (https://ipwatchdog.com/2026/10/05/federal-circuit-issues-mixed-ruling-on-infringement-powered-cover-plate-patents/). 05.10.2026).***

***

Рада з розгляду претензій щодо авторських прав (CCB), створена відповідно до Закону про альтернативні механізми захисту авторських прав у справах з невеликими сумами позовів та діюча з червня 2022 року, надає американським творцям та підприємствам спрощену та менш витратну альтернативу федеральним судовим процесам у спорах щодо авторських прав, сума збитків за якими не перевищує 30 000 доларів. Цей тричленний трибунал, що діє в складі Бюро з авторських прав США, розглядає позови про порушення авторських прав, заяви про відсутність порушення, спори щодо неправдивих тверджень у контексті Закону про авторські права в цифрову епоху (DMCA) та пов’язані з ними зустрічні позови, переважно в рамках онлайн-процедур та на підставі письмових матеріалів. Розмір встановлених законом відшкодувань обмежено 15 000 доларів за кожну роботу, тоді як спори на суму менше 5 000 доларів підпадають під спрощену процедуру. Участь у програмі є добровільною, що дозволяє відповідачам відмовитися від участі протягом 60 днів, а позивачам — вільно звертатися до федеральних судів. Попит на послуги CCB постійно зростає: кількість поданих заяв збільшилася з 1 222 у березні 2025 року до 1 920 у березні 2026 року, що становить зростання на 57 відсотків. Більшість заявників — це фізичні особи та малі підприємства, 67 відсотків яких представляють себе самостійно, а спори зазвичай стосуються фотографій, графічного дизайну, відео, літературних творів та звукозаписів. Станом на березень 2026 року трибунал виніс 25 оскаржуваних остаточних рішень та 22 рішення за відсутністю відповідача, тоді як 155 справ завершилися укладенням мирових угод, що свідчить про його потенціал у вирішенні спорів без дорогих судових розглядів. Однак CCB має суттєві обмеження: він не може присуджувати суми, що перевищують 30 000 доларів, видавати судові накази, які зобов’язують порушників припинити свою діяльність, або примушувати відповідачів брати участь у розгляді. Процесуальні вимоги також створюють труднощі: сотні позовів було відхилено через проблеми з дотриманням вимог або недостатні докази вручення документів. Отже, трибунал є найбільш ефективним у рамках ширшої стратегії

захисту авторських прав, яку, за необхідності, можна поєднувати з листами з вимогою припинити порушення та федеральними судовими процесами. Реєстрація авторських прав залишається надзвичайно важливою, оскільки для подання позовів до ССВ потрібно принаймні подати заявку на реєстрацію, яка перебуває на розгляді, тоді як для федеральних судових позовів щодо творів, створених у США, зазвичай необхідна вже видана реєстрація. Своєчасна реєстрація також забезпечує право на отримання передбачених законом компенсацій та відшкодування витрат на юридичні послуги у федеральному суді, що посилює можливості захисту прав та переговорні позиції. Тому підприємствам рекомендується проводити аудит інтелектуальної власності, виявляти цінні оригінальні активи, такі як вміст веб-сайтів, програмне забезпечення, маркетингові матеріали та навчальні ресурси, визначати пріоритети щодо реєстрації та розробляти стратегії захисту прав, що відповідають їхнім комерційним цілям. Зрештою, ССВ пропонує доступний механізм вирішення дрібних спорів щодо авторських прав, але ефективний захист залежить від своєчасної реєстрації, ретельного документування та вибору відповідних правових засобів захисту. ***(Erica B. E. Rogers. When Federal Court Is Too Much: Copyright Small Claims and the Case for Registration // National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/when-federal-court-too-much-copyright-small-claims-and-case-registration). 05.10.2026).***

***

У справі «Beaulier проти Roblox Corp.» (2026) федеральний окружний суд Каліфорнії відхилив подану колективну позовну заяву з правом на внесення поправок, в якій стверджувалося, що компанія Roblox порушила Закон про авторське право в цифрову епоху (DMCA), видаливши інформацію про управління авторським правом (CMI) з 3D-моделей, що використовувалися для навчання її систем генеративного штучного інтелекту. Хоча суд встановив, що художник мав право на позов відповідно до статті III, та виніс ключове юридичне рішення про те, що метадані «NoAI», які можна зчитати машиною, кваліфікуються як захищена CMI згідно з 17 U.S.C. § 1202(c)(6), він також постановив, що у позові не було переконливо доведено навмисне видалення або незаконне розповсюдження відповідно до розділу 1202(b). Зокрема, суддя встановив, що позивач не довів наявність активного та цілеспрямованого видалення CMI, оскільки твердження у позові вказували на те, що відсутність метаданих була випадковим наслідком автоматизованих процесів попередньої обробки даних — таких як конвертація формату файлів та вокселізація — а не навмисним видаленням. Крім того, позовна вимога щодо розповсюдження творів, з яких було видалено CMI, була відхилена, оскільки позивач не довів, що компанія Roblox передавала копії його конкретних моделей третім особам, при цьому суд підтвердив, що внутрішнє навчання моделей не є рівнозначним публічному розповсюдженню. Суд надав позивачу 30 днів для внесення змін до позовної заяви з метою усунення цих недоліків та

приведення позовних вимог у відповідність до сучасної судової практики Дев'ятого окружного апеляційного суду. ***(Saurabh Kashyap. Digital artist must replead DMCA claims against Roblox over AI training // CCH Incorporated (https://www.vitallaw.com/news/copyright-n-d-cal-digital-artist-must-replead-dmca-claims-against-roblox-over-ai-training/ipm01d15ca404898e438fb9c90f7253974f75). 07.10.2026).***

***

«Енциклопедія Британіка» (Encyclopaedia Britannica) — видавництво, засноване в Единбурзі та яке стало синонімом шотландського Просвітництва, — подало позов проти OpenAI у США, звинувативши цю компанію, що займається штучним інтелектом, у «канібалізації» контенту, над яким працювали цілі покоління дослідників: компанія використала майже 100 000 її онлайн-статей як вхідні дані для навчання ChatGPT, тим самим створюючи неліцензовані резюме, що позбавляють «Британіку» доходів від реклами та передплати, а також порушують авторські права та права на торговельну марку. OpenAI відкинула ці звинувачення, наполягаючи на тому, що її моделі лише «розширюють можливості інформації» і навчаються на загальнодоступних даних. Міністерство юстиції США втрутилося у справу, закликавши окружний суд Нью-Йорка закрити справу на тій підставі, що обмеження такого навчання становитиме загрозу національній безпеці: уряд стверджує, що ефективна інтеграція штучного інтелекту є необхідною для вдосконалення систем озброєння, аналізу розвідувальних даних та наведення ракет, а будь-яка правова норма, яка суттєво ускладнить розвиток потужної вітчизняної галузі штучного інтелекту, надасть конкурентну перевагу іноземним супротивникам, які не мають таких обмежень. Посилаючись на нещодавній указ президента Трампа про прискорення відповідального впровадження ШІ, Міністерство юстиції стверджує, що навчання великих мовних моделей на творах, захищених авторським правом, є справедливим використанням, трансформативна, здатна змінити світ цінність якого не може бути перекрита жодним ринковим збитком для оригінальних видавців. ***(Martyn McLaughlin. Trump administration enters AI legal row with Encyclopaedia Britannica // Iconic Media Group Ltd. (https://www.scotsman.com/news/trump-administration-enters-ai-legal-row-with-scottish-enlightenment-firm-9274697). 11.10.2026).***

***

Законодавство про торговельні марки, що базується на Законі Ланхема, в першу чергу спрямовано на запобігання введенню споживачів в оману, проте цей принцип викликає сумніви в тих випадках, коли покупці свідомо купують підроблені товари або їхні репліки замість оригінальних виробів. У справі «Chanel, Inc. проти Taroo Second, Inc.» компанія Chanel стверджувала, що роздрібний продавець із Нью-Йорка

продовжував продавати підроблені сумки, одяг та аксесуари під брендом Chanel, незважаючи на численні листи з вимогою припинити таку діяльність; відповідач у відповідь зазначив, що споживачі усвідомлювали, що купують неавтентичні «репліки» товарів, з огляду на їхню низьку ціну та маркування, що усувало будь-який ризик введення в оману в місці продажу. Суди вже давно відкидають уявлення про те, що відповідальність за порушення прав на торговельну марку зникає лише тому, що безпосередній покупець розуміє, що товар є підробкою. Підстави для позову через введення в оману можуть виникнути пізніше, коли сторонні спостерігачі стикаються з товарами на ринку і помилково приймають їх за справжні або вважають, що вони були схвалені власником торговельної марки. Ця доктрина післяпродажної плутанини, визнана понад двадцять п'ять років тому у справі «Hermès International проти Lederer de Paris» та застосована у подальших справах щодо реплік джинсів, автомобілів та сорочок-поло, захищає ділову репутацію, імідж та престиж, втілені у торговельній марці, навіть якщо первинний покупець був повністю поінформований. Низька якість, дефекти або широка доступність підробок можуть бути помилково приписані власнику бренду, що розмиває ексклюзивність та відмітність, які уособлюють торговельні марки класу «люкс». Ця ж логіка поширюється не лише на сферу моди, а й на репліки автомобілів «Ferrari» та нагороди, схожі на «Oscar», публічна демонстрація яких створює помилкові асоціації щодо походження або спонсорства ще довго після укладення первісної угоди. Отже, саме по собі маркування товарів як «реплік» або використання інших евфемізмів не захищає продавця від позовів про порушення прав; власники торговельних марок мають у своєму розпорядженні потужний інструмент — доктрину післяпродажної плутанини — для захисту своїх марок від шкоди на ринку, яку не можна усунути лише шляхом розкриття інформації в точці продажу. ***(Mary Kate Brennan, Alyssa R. Kaufman. "Fake" Is Not a Defense: The Continuing Trademark Risks of Replicas // Baker & Hostetler LLP (https://www.ipintelligencereport.com/blogs/fake-is-not-a-defense-the-continuing-trademark-risks-of-replicas/). 12.10.2026).***

***

Верховний суд США відмовився переглянути рішення суду нижчої інстанції, в якому було визнано, що федеральний закон, який дозволяє авторам скасовувати передачу авторських прав та відновлювати свої права, застосовується як до іноземних, так і до вітчизняних авторських прав, що стало значною поразкою для видавничих підрозділів компаній BMG, Sony Music, Universal Music Group та Warner Music. Справа розпочалася з композитора Сіріла Веттера, який у 1960-х роках спільно з покійним Дональдом Смітом написав рок-хіт «Double Shot (Of My Baby's Love)» і, посилаючись на положення про скасування, покликане захищати митців, які передали свої права до того, як їхні твори набули цінності, у 2019 році надіслав повідомлення про відновлення своїх авторських прав з 2022 року.

Після того як Resnik Music Group придбала оригінального видавця, компанію Windsong, і відмовилася відмовитися від прав на використання творів за кордоном, Веттер подав позов у Батон-Ружі; федеральний суддя Шеллі Дік визнала його єдиним власником відновлених авторських прав у всьому світі, а П'ятий апеляційний округ підтвердив це рішення в січні. Чотири лейбли, які придбали частку Resnik лише після ухвалення цього рішення, стверджували, що це рішення порушує п'ятдесятирічну галузеву практику, суперечить тексту закону та ставить під загрозу угоди на мільярди доларів. Четверо з дев'яти суддів усунулися від розгляду справи без пояснення причин, а решта суддів вирішили, що справу неможливо вирішити протягом наступної сесії, внаслідок чого рішення П'ятого апеляційного округу про застосування у всьому світі залишилося в силі — лейбли попередили, що такий результат може спричинити хаос, хоча адвокати Веттера відкинули ці побоювання як перебільшені. ***(Blake Brittain. US Supreme Court rejects music labels' challenge to copyright termination ruling // yahoo!news (https://www.yahoo.com/news/us/articles/us-supreme-court-rejects-music-142834112.html). 19.10.2026).***

***

Верховний суд США відмовився розглядати скаргу компанії Google (що входить до складу Alphabet) на політику Відомства США з патентів і торговельних марок (USPTO), відому як правило «усталених очікувань» (settled expectations). Згідно з цією політикою, запровадженою за часів адміністрації Трампа, коли USPTO очолював Джон Сквайрс, Рада з розгляду патентних спорів та апеляцій (PTAB) часто відхиляє клопотання про перегляд чинності патентів, які діють понад шість років. Суперечка виникла після того, як компанія VirtaMove звинуватила Google у порушенні патентних прав, що стосуються серверного програмного забезпечення. Коли Google ініціювала процедуру «перегляду за участю сторін» (inter partes review) з метою визнання патенту недійсним, PTAB відхилила це клопотання, посилаючись на згадане шестирічне правило; згодом це рішення підтримав Апеляційний суд США у федеральному окрузі. Компанія Google подала апеляцію до Верховного суду, стверджуючи, що USPTO перевищило свої законодавчо встановлені повноваження, запровадивши штучний строк, який Конгрес ніколи не затверджував, тим самим захищаючи старі патенти та сприяючи зростанню кількості патентних судових спорів. Рішення Верховного суду про відхилення апеляції — яку адміністрація Трампа наполегливо закликала суддів відхилити — з'явилося на тлі різкого зниження рівня прийняття справ до розгляду PTAB, а також на тлі більш широких судових оскаржень з боку технологічних компаній, зокрема Google, Apple та Intel, щодо відповідної політики відомства. ***(Supreme Court rejects Google challenge to US patent agency review policy // Mediacorp Pte Ltd. (https://www.channelnewsasia.com/business/supreme-court-rejects-google-challenge-us-patent-agency-review-policy-6472356). 19.10.2026).***

***

9-й окружний апеляційний суд США підтвердив вердикт каліфорнійського журі на користь Apple Inc. та режисера М. Найта Шьямалана, відхиливши апеляцію, подану кінорежисеркою Франческою Грегоріні (Francesca Gregorini) в рамках судового процесу про порушення авторських прав (справа «Gregorini проти Apple Inc.», № 25-3225). Грегоріні розпочала судовий процес у 2020 році, стверджуючи, що серіал Apple TV+ «Слуга» (Servant), який виходив у ефір з 2018 по 2023 рік, є «нахабною копією» її фільму «Правда про Емануеля» (The Truth About Emanuel), оскільки сюжети обох творів зосереджені на скорботній матері, яка прив'язується до реалістичної ляльки-немовляти. Хоча апеляційний суд раніше, у 2022 році, відновив розгляд справи, визнавши, що суддя окружного суду передчасно її закрив, подальший судовий розгляд завершився перемогою сторони захисту, коли присяжні дійшли висновку, що творці серіалу «Слуга» не мали доступу до фільму Грегоріні до початку роботи над серіалом. У своєму останньому рішенні 9-й окружний апеляційний суд відхилив заперечення Грегоріні щодо цього висновку, підтвердивши висновок присяжних про те, що відповідачі не могли незаконно скопіювати твір. ***(Blake Brittain. Apple, Shyamalan convince US appeals court to uphold TV show copyright win // Reuters (https://www.reuters.com/legal/legalindustry/apple-shyamalan-convince-us-appeals-court-uphold-tv-show-copyright-win-2026-10-22/). 22.10.2026).***

***

48-річний Джозеф Стрендж, колишній співробітник Eminem, який працював на репера в Детройті з 2007 по 2021 рік, визнав себе винним у Східному окрузі штату Мічиган за звинуваченням у кримінальному порушенні авторських прав — через 18 місяців після свого арешту — за продаж невиданих музичних записів репера. Справа розпочалася, коли в січні 2025 року Eminem дізнався, що деякі з його невиданих записів просочилися в мережу й виставлялися на продаж; було звернуто до ФБР, і в ході розслідування було встановлено кількох покупців, які, у свою чергу, вказали на Стренджа як на продавця. Хоча спочатку Стренджу були висунуті звинувачення як у кримінальному порушенні авторських прав, так і в міжштатній перевезенні крадених товарів, зрештою він визнав себе винним лише за першим звинуваченням, при цьому Міністерство юстиції оцінило витік треків — кількість переглядів яких перевищила вісім мільйонів — у 750 000 доларів. Заступник генерального прокурора А. Тайсен Дува наголосив, що Стрендж зловживав довірою, незаконно копіюючи та продаючи музику, яка ще не була дозволена для публічного розповсюдження, тим самим порушуючи як юридичні, так і авторські права, тоді як керівник операції ФБР Дженніфер Рунян підкреслила, що визнання провини підкріплює принцип, згідно з яким відповідальність несуть ті, хто порушує цілісність творчої праці іншої особи, та висловила вдячність за співпрацю з боку Mathers Music Studio протягом усього розслідування. Тепер Стренджу загрожує до п'яти років ув'язнення під час

винесення вироку 27 січня. ***(Daniel Kreps. Eminem's Former Employee Pleads Guilty to Leaking Rapper's Unreleased Music // Rolling Stone, LLC (https://www.rollingstone.com/music/music-news/eminem-former-employee-guilty-leaking-unreleased-music-1235646780/). 22.10.2026).***

***

Власники прав на тексти 274 пісень Елвіса Преслі подали федеральний позов проти компанії Anthropic, звинувачуючи її в порушенні авторських прав та положень Закону про авторське право в цифрову епоху (DMCA). У позові стверджується, що компанія незаконно відтворила тексти майже 300 творів співака, використавши їх для навчання своєї моделі штучного інтелекту Claude. Сума позову оцінюється в 41 мільйон доларів; його було подано напередодні оголошення про довгоочікуване первинне публічне розміщення акцій (IPO) компанії Anthropic. Позов ініціювали правовласники, які сукупно контролюють права на такі класичні хіти, як «All Shook Up», «Can't Help Falling in Love», «Don't Be Cruel» та «A Little Less Conversation» (водночас до переліку не увійшли такі відомі композиції, як «Jailhouse Rock», «Hound Dog» та «Blue Suede Shoes»). У документі зазначається, що Anthropic здійснила масовий збір текстів пісень із сайтів-агрегаторів, метаданих стрімінгових платформ, а також із масштабних архівів веб-даних, зокрема Common Crawl і The Pile. Завдяки цьому модель Claude отримала можливість відтворювати тексти пісень повністю або значними фрагментами, коли користувачі запитують конкретні композиції за назвою, просять створити матеріал «у стилі» Елвіса або шукають нібито оригінальні твори, що базуються на закономірностях, засвоєних моделлю під час навчання. У позові також стверджується, що компанія Anthropic порушила Закон про авторське право у цифрову епоху (DMCA), обійшовши технічні засоби контролю доступу на ліцензованих платформах та видаливши інформацію про управління авторськими правами під час завантаження даних, що, як стверджується, приховує подальші порушення авторських прав. Позивачі вимагають відшкодування фактичних збитків та конфіскації незаконно отриманого прибутку або, як альтернатива, встановлених законом компенсацій у розмірі до 150 000 доларів за кожну з 274 пісень, що в разі повного задоволення позову складе загалом 41,1 мільйона доларів. ***(Matthew Hersh. On the eve of its IPO announcement, The King enters the ring against Anthropic // CCH Incorporated (https://www.vitallaw.com/news/copyright-news-on-the-eve-of-its-ipo-announcement-the-king-enters-the-ring-against-anthropic/ipm01b8afda5a3f6e486da47f5c5395cfd964). 26.10.2026).***

***

Ніл Янг подав позов на суму 10 мільйонів доларів за порушення авторських прав проти політичного комітету президента Дональда Трампа — «Trump 47 Committee Inc.» — у зв'язку з несанкціонованим

використанням його хіта 1989 року «Rockin' in the Free World» як музичного супроводу під час виходу президента на сцену на передвиборчих мітингах у рамках проміжних виборів. Це вже другий випадок, коли Янг звертається до суду через цю саму пісню: аналогічний позов, поданий у 2020 році, раніше був врегульований, але в новій скарзі стверджується, що Трамп продовжував використовувати цей трек, порушуючи умови угоди про врегулювання. Як повідомляє Variety, юридична команда Янга характеризує пісню як «палкий гімн, що протиставляє порожні обіцянки американської політичної риторики суворій реальності, з якою стикаються бідні, бездомні та забуті», створюючи яскраві вуличні образи наркоманії, бідності та позбавлення власності — що фактично робить її «протилежністю усього, що відстоює Дональд Дж. Трамп».

У позові вимагається як постійна судова заборона на подальше публічне виконання пісні в політичних цілях, так і 10 мільйонів доларів компенсації за вже здійснене використання. Окрім звинувачення у прямому порушенні авторських прав, у позові стверджується, що Янг зазнав шкоди своїй репутації та бренду через натяк на те, що він будь-яким чином підтримує Трампа. Цей судовий позов став наслідком нещодавньої публічної критики Янгом адміністрації Трампа, в якій він наголосив, що особисто не «бажає зла» президенту, але сподівається, що той зрештою залишить посаду, щоб «світ став кращим місцем». Цей спір контрастує з колись дружніми стосунками між цими двома чоловіками: у 2008 році Трамп у інтерв'ю журналу «Rolling Stone» назвав Янга «чудовим хлопцем» з «чимось дуже особливим», згадав його вражаючий виступ на концерті-триб'юті «BobFest» 1992 року, а в 2015 році навіть опублікував спільне фото з Янгом у Trump Tower, коли той завітав туди з метою пошуку фінансування для свого музичного проєкту Pono. ***(Rachael Pimblett. Neil Young files $10,000,000 copyright lawsuit against Donald Trump // Far Out Magazine (https://faroutmagazine.co.uk/neil-young-files-10-million-copyright-lawsuit-against-donald-trump/). 27.10.2026).***

***

Федеративна Республіка Бразилія

Система вирішення патентних спорів у Бразилії характеризується дворівневою структурою, за якою державні суди розглядають позови про порушення прав, а федеральні суди — оскарження недійсності патентів; проте рішення Вищого суду справедливості від 2024 року у справі щодо промислового зразка вказує на можливе пом'якшення цього розмежування з метою уникнення суперечливих результатів. Попередні судові заборони, включаючи постанови ex parte, можуть бути винесені за умови доведення ймовірності успіху та наявності непоправної шкоди, при цьому постійні судові заборони є основним засобом правового захисту після встановлення факту порушення; суди можуть вимагати надання поруки, але, як правило, не

вимагають внесення застави, а також можуть повідомити митні органи про необхідність вилучення імпортних товарів, що порушують патентні права. Однією з найважливіших подій останнього часу стала публікація у червні 2026 року Бразильським відомством з патентів і торговельних марок остаточної редакції «Керівних принципів експертизи в галузі хімії» щодо нових медичних застосувань відомих сполук. У цих принципах зберігається обмежувальна позиція: заявки на застосування розглядаються як заявки на спосіб, для медичних показань вимагається форматування за швейцарським зразком, а схеми дозування, шляхи введення, терміни застосування або підгрупи пацієнтів не визнаються новими технічними ознаками. Стандарти допуску були дещо пом'якшені, щоб дозволити використання даних in vitro, ex vivo або in silico, якщо початкова специфікація підтверджує негіпотетичний терапевтичний ефект; однак докази, надані після подання заявки, не можуть усунути початкову недостатність, а антитіла, як і раніше, суворо обмежуються конкретно охарактеризованими прикладами. У секторі медичних виробів, що активно розвивається, бразильські суди продемонстрували готовність призначати суттєві засоби правового захисту, включаючи заборони, що поширюються на весь ринок, відкликання продукції, а також відшкодування матеріальних і моральних збитків, як це було продемонстровано у справах, пов'язаних із транскатетерними серцевими клапанами, респіраторами та електричними хірургічними степлерами, хоча питання процесуальної справедливості можуть призвести до скасування таких рішень у апеляційній інстанції. Уряд відновив дію програми «Партнерства заради продуктивного розвитку» на підставі постанови 2024 року та закону 2026 року з метою сприяння передачі технологій у сфері стратегічних медичних продуктів, запровадивши акредитацію «Стратегічних медичних компаній», яка надає переваги при закупівлях та фінансування, а також потенційно дозволяє укладати повністю приватні угоди. Питання компенсації за термін дії патентів залишається невирішеним після рішення Верховного суду 2021 року, яке ретроактивно скоротило термін дії фармацевтичних патентів; на даний момент у судах розглядається понад 50 справ, а апеляційні суди подають суперечливі сигнали. Нарешті, у проекті рекомендацій 2025 року щодо винаходів, пов'язаних зі штучним інтелектом, наголошується на патентоспроможності лише тих технічних застосувань, які вирішують конкретні проблеми, виключаючи суто алгоритми або бізнес-методи, що відповідає підходам, яких дотримуються Європейське патентне відомство та Відомство з патентів і торговельних марок США. ***(Rob Rodrigues, Tatiana Alves and Brenno Telles. Brazil: medtech, pharmaceuticals, telecoms and AI sectors see surge in patent litigation cases // LBR trading as Centellic (https://www.iam-media.com/review/the-patent-litigation-review/2027/article/brazil-medtech-pharmaceuticals-telecoms-and-ai-sectors-see-surge-in-patent-litigation-cases). 16.10.2026).***

***

Японська Держава

30 вересня 2026 року Окружний суд Токіо ухвалив рішення, згідно з яким голос людини може бути захищений відповідно до японського права на публічність, що стало першим подібним судовим визнанням у країні. Актор озвучування Кендзіро Цуда подав позов проти оператора TikTok щодо 188 відео, опублікованих анонімним користувачем у період з липня 2024 року по вересень 2025 року, в яких, як стверджується, без дозволу використовувалася генеративна штучна інтелігенція для імітації його голосу; він заявив про порушення його права на публічність та Закону про запобігання недобросовісній конкуренції. Головуюча суддя Ая Такахаші постановила, що голос, подібно до зображення чи імені, є символом особистості людини, несанкціоноване комерційне використання якого може порушувати право на публічність, що було вперше визнано японськими судами у рішенні Верховного суду 2012 року щодо фотографій. Проте суд відхилив клопотання Цуди про видалення відео, оскільки акаунт і контент вже були видалені в червні 2026 року, і відмовився вирішувати питання про те, чи були порушені його конкретні права. TikTok стверджував, що в озвучці використовувався типовий чоловічий голос, який навряд чи можна було б сплутати з голосом Цуди. У Японії немає закону, який би прямо захищав голоси, але у рекомендаціях робочої групи Міністерства юстиції від серпня 2026 року існуючі права на публічність вже були витлумачені як такі, що поширюються на голоси, включаючи ті, що відтворюються за допомогою генеративної штучної інтелекту. Таким чином, це судове рішення перетворює відповідну тлумачувальну позицію на юридично обов'язковий висновок, сформований судовою практикою, а не законодавчим актом. Це відбувається в умовах, коли генеративний штучний інтелект дозволяє легко відтворювати голоси, а японське законодавство про авторське право вже допускає широке використання творів для навчання ШІ. Рішення також демонструє різницю між принципом і засобом правового захисту: хоча Цуді вдалося довести, що голоси можуть підлягати правовому захисту, він не отримав судової заборони на певні дії, а позов було спрямовано проти платформи, а не проти анонімного автора допису. ***(Tokyo court rules a person's voice can be protected by publicity rights // GIP Digital Watch (https://dig.watch/updates/tokyo-court-voice-publicity-rights-ai). 02.10.2026).***

***

7 жовтня Вищий суд Японії з питань інтелектуальної власності ухвалив рішення, згідно з яким муніципальна влада міста Сусакі в префектурі Кочі зобов'язана виплатити 18,87 млн єн (приблизно 120 000 доларів) у якості відшкодування збитків компанії, що володіє правами на популярного талісмана-видру «Чіітан», за перешкоджання її комерційній діяльності через безпідставні звинувачення у порушенні авторських прав. Цим рішенням було підтверджено попереднє рішення Окружного суду Токіо,

однак розмір компенсації було збільшено з 7,86 млн ієн у зв’язку з визнанням додаткових фінансових збитків, зокрема скасованих рекламних контрактів та упущеного прибутку від спільного випуску сувенірної продукції. Суперечка виникла через схожість між персонажем «Чіітан» та офіційним талісманом міста Сусакі — «Шіндзьо-кун», персонажем у вигляді японської річкової видри, якого використовують для промоції міста приблизно з 2002 року і який став переможцем «Гран-прі Юру-Чара» 2016 року. «Чіітан» з’явився у 2017 році після того, як на телебаченні поруч із «Шіндзьо-кун» з’явилася дрібнокліна видра, пов’язана з цією компанією. Після публікації в соціальних мережах відео, на яких Чіітан виконував суперечливі трюки, міська влада публічно заявила про порушення авторських прав та окремо звернулася до суду з вимогою видати судову заборону на використання цього персонажа. Однак суди дійшли висновку, що місто непрямо санкціонувало використання Чіітана, посилаючись на листування, яке свідчило про його попереднє схвалення, і не виявили порушення авторських прав. Спочатку компанія вимагала компенсації у розмірі приблизно 43 мільйонів ієн за завдану шкоду її бізнесу. Апеляційний суд відхилив заперечення муніципалітету та збільшив суму відшкодування, щоб врахувати комерційні збитки, які раніше не були визнані. Представники міста Сусакі заявили, що ретельно вивчать рішення суду, перш ніж визначати подальші дії. Це рішення підкреслює потенційні фінансові наслідки висунення безпідставних звинувачень у порушенні прав інтелектуальної власності, які перешкоджають законній комерційній діяльності. ***(Japan city hit with higher damages order for harming 'Chiitan' mascot's work // THE MAINICHI NEWSPAPERS(https://mainichi.jp/english/articles/20261008/p2a/00m/0na/023000c). 08.10.2026).***

***

Сучасний стан авторського права в Україні та світі

Україна

Авторське право на книгу виникає автоматично в момент її створення без реєстрації, свідоцтва чи публікації, і закон однаково захищає як зареєстровані, так і незареєстровані твори, включно з літературними творами, перекладами, збірниками та комп'ютерними програмами, проте на практиці автору критично важлива можливість довести своє право, чому сприяє попередня реєстрація. Права на твір поділяються на немайнові, які нерозривно пов'язані з автором, не підлягають відчуженню навіть після підписання договору з видавництвом і охороняються безстроково (право на зазначення імені чи псевдоніма, збереження цілісності твору, самостійне вирішення питання оприлюднення), та майнові, що стосуються комерційного

використання і охоплюють публікацію та розповсюдження книжок, аудіокниги, сценічні постановки, переклади, екранізації, електронні формати; вони діють за життя автора та 70 років після смерті, після чого твір стає суспільним надбанням. За договором із видавництвом автор зазвичай передає частину майнових прав у межах виключної чи невиключної ліцензії в обмін на гонорар або роялті, при цьому у ліцензійному договорі фіксуються вид ліцензії, строк, способи використання, територія та розмір винагороди, а альтернативою є збереження всіх прав за собою з самостійною організацією видання або делегування управління Українській агенції з авторських та суміжних прав. Твір, створений у співавторстві, належить співавторам цілісно, а розпоряджатися частками можливо лише за взаємною згодою, тож окремі нюанси варто прописувати в договорі; водночас плутанину з патентами слід усувати розумінням, що літературні твори захищаються саме авторським правом, а не патентним законодавством, яке стосується технологічних винаходів. Реєстрацією авторського права займається Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ), куди подають копію твору, заяву, документи про оприлюднення та сплату збору, а заявка розглядається близько двох місяців з можливістю усунення недоліків або оскарження відхилення. Хоча реєстрація не є обов'язковою, свідоцтво стає найпереконливішим аргументом у спорах і судах, полегшує укладення ліцензійних договорів, працює в міжнародному праві та спрощує спадкоємцям отримання майнових прав, тому має сенс для творів, які планують видавати чи адаптувати. Якщо ж твір використали без дозволу, автору слід зібрати докази (скріншоти, посилання, листування), звернутися до порушника та за потреби залучити юриста, адже авторське право діє з першого дня, але саме реєстрація, грамотний договір і контроль за використанням тексту перетворюють його з теоретичного на реально захищений. ***(Тетяна Єрмоленко. Що таке авторські права на книгу: та як автор може захистити свій твір // ТОВ «КОМУНІКАЦІЙНИЙ ХАБ "ЕКОНОМІКА» (https://delo.ua/creative-economy/shho-take-avtorski-prava-na-knigu-ta-yak-avtor-moze-zaxistiti-svii-tvir-474832/). 22.10.2026).***

***

Авторське право на музичний твір виникає автоматично в момент його створення і не вимагає обов’язкової реєстрації, проте для успішної монетизації та захисту інтелектуальної власності критично важливо розуміти природу прав, які поділяються на немайнові та майнові. Немайнові права, що гарантують авторство, недоторканність твору та право на ім'я, є невідчужуваними й належать творцю безстроково, тоді як майнові права дозволяють комерційно використовувати пісню, отримуючи винагороду у вигляді роялті або паушальних платежів протягом усього життя автора та 70 років після його смерті. Оскільки самостійно відстежити всі випадки використання музики неможливо, індустрія передбачає участь посередників:

дистриб'юторів та лейблів для збору стримінгових виплат, а також організацій колективного управління (ОКУ) для контролю за публічним виконанням у закладах чи на радіо, хоча синхронізацію музики в кіно чи рекламі артист може укладати напряму, зберігаючи максимальний відсоток доходу.

Особливу увагу слід приділяти укладанню договорів із лейблами, адже необережне підписання продюсерського контракту може призвести до повного відчуження прав або фінансової залежності через механізми повернення авансів. Важливо також пам’ятати, що музичні твори не підлягають патентуванню, а у випадку співавторства всі майнові права належать творцям спільно і потребують чіткого розподілу часток ще до релізу треку. Хоча державна реєстрація авторського права в УКРНОІВІ є добровільною, саме отримання свідоцтва стає головним і найпереконливішим доказом у судах, при укладанні ліцензійних угод та вирішенні спорів щодо піратства чи плагіату, перетворюючи абстрактне право на реальний інструмент захисту та комерціалізації творчості. ***(Тетяна Єрмоленко. Авторські права в музиці: як музиканти заробляють на піснях // ТОВ «КОМУНІКАЦІЙНИЙ ХАБ "ЕКОНОМІКА» (https://delo.ua/creative-economy/avtorski-prava-v-muzici-yak-muzikanti-zaroblyayut-na-pisnyax-475160/). 27.10.2026).***

***

Республіка Корея

Незалежний південнокорейський депутат Хан Дон-хун категорично відкинув звинувачення з боку Корейської демократичної партії (DPK) у тому, що його дочка порушила закон про авторське право і що він неналежним чином втручався у подальше розслідування. Відкинувши ці звинувачення як навмисну кампанію з дискредитації, Хан стверджував, що його дочка отримала попередній письмовий дозвіл від іноземного правовласника на використання згаданої електронної книги, і наголосив, що DPK була повністю обізнана з цим фактом під час його слухань щодо затвердження на посаді у 2022 році. Політична напруга загострилася після того, як депутат від DPK поставив під сумнів, чому Центральна окружна прокуратура Сеула раптово повернула США запит про міжнародне поліцейське співробітництво щодо цієї справи, що спричинило вимоги до Хана пояснити, чи не зловживав він своїми повноваженнями на посаді міністра юстиції, щоб зупинити розслідування. У рамках запеклої контратаки Хан звинуватив DPK у лицемірних політичних маневрах і перевів увагу на сім’ї провідних діячів партії. Він особливо наголосив на скандалах, пов’язаних із сином лідера партії DPK Кім Мін-сока, поставивши під сумнів законність семимісячного стажування в закордонному університеті, яке той пройшов під час навчання в середній школі, та розкритикувавши Кіма за те, що той виступив одним із авторів законопроекту про боротьбу з плагіатом, натхненного діями його сина, а також нагадав про колишні звинувачення на адресу колишньої лідерки партії DPK Чу Мі-е в тому,

що вона неправомірно сприяла наданню її синові спеціальної військової відпустки під час його служби в KATUSA. Не бажаючи поступатися, Хан закликав DPK застосувати такий самий суворий контроль до власних лав, назвавши поточний конфлікт продовженням традиції партії вдаватися до сфабрикованих політичних нападів. ***(*Park Ji-young. *Han Dong-hoon fires back at Democratic Party over copyright allegations, targets rivals' children // Herald Corporation (https://biz.heraldcorp.com/article/10898314). 10.10.2026).***

***

Республіка Індонезія

Індонезія активно виступає за посилення управління транскордонними роялті за авторські права з метою забезпечення прозорості, підзвітності та справедливої винагороди для творців у цифрову епоху. Підкреслюючи розбіжність між миттєвим глобальним охопленням сучасних технологій та відстаючими механізмами розподілу роялті, заступник міністра юстиції Едвард Омар Шаріф Хіарієй звернувся до керівництва Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) з проханням посилити міжнародну співпрацю. Під час нещодавнього «Глобального діалогу щодо управління транскордонними роялті за авторські права», що відбувся на Балі, експерти дійшли висновку, що головними перешкодами для справедливої винагороди є не відмінності в матеріальних правах, а фрагментовані дані, неточні метадані, відсутність договорів та роз'єднані цифрові системи, що порушують ланцюг платежів. Щоб вирішити ці проблеми, Індонезія пропонує встановити глобальні параметри для стандартизації тенденцій у зміні розміру роялті через Постійний комітет ВОІВ з авторського права та суміжних прав, відійшовши від залежності від окремих договірних відносин між учасниками галузі. Крім того, у цій ініціативі підкреслюється вирішальна роль взаємосумісності та відстоюється ідея спільних стандартів, які дозволять різним національним системам безперешкодно взаємодіяти, замість того, щоб нав'язувати єдину універсальну систему. Завдяки підтримці з боку інфраструктури ВОІВ, зокрема платформи обміну даними «WIPO Connect», ці спільні зусилля спрямовані на створення надійної, взаємопов'язаної глобальної системи, яка гарантуватиме належну винагороду творцям, оскільки їхні твори створюють економічну цінність за межами національних кордонів. ***(Indonesia advocates for interconnected systems in cross-border royalty management // PT. Bina Media Tenggara (https://www.thejakartapost.com/adv/2026/10/09/indonesia-advocates-for-interconnected-systems-in-cross-border-royalty-management). 09.10.2026).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

Художник звинуватив Консервативну партію у порушенні авторських прав після того, як вона використала його портрет політика з Лейбористської партії Енді Бернхема на пляшках з водою та цукерках, які роздавали на партійній конференції в Бірмінгемі; на пляшках були написи «Bottler Burnham» та «0% міцності», а на цукерках — «Andy Panders' People Pleaser Pick N Mix». Ілюстратор із Манчестера Стенлі Чоу, який створив цей образ для передвиборчої кампанії Бернхема на посаду мера Великого Манчестера у 2021 році, заявив, що партія ніколи не зверталася до нього за дозволом, що він був приголомшений і розлючений таким дитячим привласненням його твору, і що він звертається за юридичною консультацією, прагнучи привернути увагу до того, що твори художників не можна просто брати й використовувати без дозволу, особливо в час, коли творці й так вже борються з проблемами штучного інтелекту та високою вартістю життя. Речниця Консервативної партії відповіла, що пляшки не продавалися, а лише роздавалися у подарункових пакетах для представників ЗМІ. Чоу також заявив, що партія «Reform UK» кілька місяців тому аналогічним чином використала це зображення без дозволу у публікаціях у соціальних мережах, створених за допомогою штучного інтелекту, після чого партія видалила цей матеріал, не визнавши своєї провини. Сам Бернхем широко використовував цей портрет у своїх наступних кампаніях, зокрема під час червневих довиборів у окрузі Мейкерфілд. ***(Stewart Whittingham. Artist 'taking legal advice' over Tories' use of Andy Burnham portrait // BBC (https://www.bbc.com/news/articles/cj62yg157prxo). 05.10.2026).***

***

Сполучені Штати Америки

Підприємства повинні ретельно фіксувати джерела походження кожного твору, що підлягає авторському праву, який вони використовують — чи то програмне забезпечення, код, дані, текстовий контент, музика, фотографії чи відео — оскільки майбутні угоди, такі як продаж компанії, вимагатимуть запевнень та гарантій щодо отримання всіх необхідних прав, а незнання цих джерел походження створює потенційну відповідальність та зобов'язання щодо відшкодування збитків. Будь-хто, хто використовує творчі матеріали третіх осіб без передачі прав або ліцензії від власника, порушує авторське право, наражаючи себе на судові заборони, що припиняють використання, та присудження відшкодування збитків; цей ризик стає особливо гострим, коли потенційний покупець або ліцензіат вимагає передачі прав, які неможливо надати. Існують засоби правового захисту з ретроактивною дією — наприклад, отримання від поточного правовласника

угоди про передачу прав або ліцензії, що закріплює факт попереднього використання, — але пошук первісного власника може виявитися складним і дорогим, тоді як просте виключення гарантій щодо права власності в документах про угоди може призвести до відмови контрагентів або клієнтів від угоди. Також необхідно переглянути умови використання в Інтернеті, щоб переконатися, що будь-яка ліцензія, яка стосується програмного забезпечення або даних, дозволяє передбачувані види використання, передачу прав або надання субліцензій. Найбільш надійним запобіжним заходом є отримання з самого початку письмової домовленості від автора будь-якого твору, який не є «твором, створеним за наймом», що надає повне право власності або принаймні ліцензію, яка охоплює всі передбачувані види використання, а також ведення вичерпного обліку цих творів та угод, щоб права можна було перевірити та передати без перешкод. ***(Ned T. Himmelrich. Know Where You Obtained Every Copyrightable Work You Use // Gordon Feinblatt LLC (https://www.gfrlaw.com/what-we-do/insights/know-where-you-obtained-every-copyrightable-work-you-use). 08.10.2026).***

***

Племінник Доллі Партон, Браян Сівер, який тривалий час очолював її службу безпеки, 25 серпня 2026 року повідомив про смерть співачки у заздалегідь записаному відеозверненні. Однак наразі він втягнутий у гострий конфлікт із компанією «She’s Alive LLC», яку Партон заснувала для управління своїми бізнес-активами після своєї смерті. Компанія припинила співпрацю із Сівером і домоглася судової заборони щодо нього на тлі звинувачень у посиленні кампанії погроз — тверджень, які він сам заперечує. Цей конфлікт, пов’язаний із спадщиною Партон, вартість якої оцінюється в 450 мільйонів доларів США, ілюструє проблеми спадкоємства, що виникають, коли засновник помирає, але бажає, щоб інші продовжували його справу, особливо у випадках зі спадщинами знаменитостей, вартість яких значною мірою залежить від інтелектуальної власності, такої як авторські права на пісні та записи, а також права на публічне використання імені та зображення, що можуть приносити значний дохід ще довгий час після смерті. Без ретельного планування та подальшого управління такі активи можуть так і не реалізувати свою повну вартість, як це було у випадку зі спадщиною Принса, що перейшла у спадок за законом у 2016 році: на її оформлення пішло понад шість років, а згодом це спричинило судові суперечки між спадкоємцями щодо керівників його підприємств, що управляють інтелектуальною власністю, або у випадку професійно складеного заповіту Мерилін Монро, в якому вона залишила свої права на публічність своєму тренеру з акторської майстерності, чия вдова — людина, з якою Монро ніколи не зустрічалася — найняла фахівців, які перетворили покійну зірку на одну з найприбутковіших знаменитостей серед померлих. З подібними питаннями стикаються й набагато менш відомі сімейні підприємства: хоча родичі можуть володіти інституційними знаннями,

лояльністю та етикою довгострокового управління, що сприяє виживанню бізнесу, результати досліджень щодо того, чи сімейне управління є ефективнішим за управління професійними сторонніми фахівцями, залишаються неоднозначними. Одні дослідження виявляють короткострокові переваги для несімейних наступників після раптової смерті засновника, а інші доходять висновку, що обмеження кола потенційних кандидатів лише родичами в кінцевому підсумку шкодить результатам діяльності. Унікальні таланти засновника, особисті зв'язки та харизма — прикладом чого є сама Партон — часто є незамінними, а дослідження майже 1 500 стартапів після смерті засновників показує подальше зниження темпів зростання та прибутковості, зумовлене скоріше цією незамінною «особливістю», ніж самою зміною керівництва, причому менші компанії наражаються на ризик закриття. Партон, яка не мала дітей, а її чоловік помер раніше за неї, ретельно спланувала розподіл свого майна за допомогою трастів та юридичних осіб, а також зробила щедрі благодійні пожертви, зокрема на користь фонду «Imagination Library», який надсилає безкоштовні книги мільйонам дітей; проте остаточна сума коштів, яку отримають її родина, друзі чи благодійні організації, залежатиме від того, як ці активи та права будуть управлятися після її смерті. ***(Reid Kress Weisbord, Naomi Cahn. Turmoil within Dolly Parton's estate underscores the precariousness of family businesses after founders die // The Conversation Media Group Ltd (https://theconversation.com/turmoil-within-dolly-partons-estate-underscores-the-precariousness-of-family-businesses-after-founders-die-293745). 12.10.2026).***

***

Лікарні, які відтворюють музику або фільми у громадських приміщеннях, таких як вестибюлі, зали очікування чи кафетерії, можуть порушувати авторські права, якщо не отримають необхідних ліцензій на публічне виконання, оскільки Закон про авторське право надає власникам виключне право на виконання музичних та аудіовізуальних творів у будь-якому місці, відкритому для громадськості, або там, де збирається значна кількість осіб, що не входять до звичайного сімейного кола. Придбання нот, DVD-диска або передплати на потокове відтворення не надає такого права, тому піаніст, який грає святкові пісні, дитячий фільм, що демонструється у залі очікування педіатричного відділення, або поп-композиція, що транслюється в кафетерії, — все це вимагає окремого дозволу. Порушення наражає установу на ризик відшкодування фактичних збитків, а також прибутку порушника або встановлених законом збитків у розмірі від 750 до 30 000 доларів за кожен твір (сума зростає до 150 000 доларів у разі умисного порушення), разом із судовими витратами та гонорарами адвокатів сторони, що виграла справу; організації, що займаються ліцензуванням публічних виступів, активно стежать за діяльністю закладів охорони здоров'я та успішно домагаються значних компенсацій, про що свідчить справа щодо нічного клубу, в результаті якої

було присуджено 40 000 доларів встановлених законом збитків та понад 74 000 доларів витрат на юридичні послуги. Лікарні можуть знизити цей ризик, закуповуючи лише контент, що відповідає вимогам авторського права, у спеціалізованих постачальників та дотримуючись суворої політики, яка забороняє персоналу відтворювати неліцензовані матеріали, а також отримуючи генеральні ліцензії від ASCAP, BMI, SESAC та Motion Picture Licensing Corporation (що, хоча й не є вичерпним переліком, демонструє добросовісність і може зменшити розмір передбачених законом збитків), або обмежуючи демонстрацію контенту вузькими винятками, передбаченими Законом про авторське право, такими як певні види використання в телевізійному мовленні, що залежать від розміру приміщення, кількості пристроїв та розмірів екранів. Загалом, хоча музика та кіно можуть покращити враження пацієнтів, лікарні повинні розглядати публічне відтворення як діяльність, що вимагає ліцензії, а не як додаткову послугу, якщо вони бажають уникнути дорогих позовів про порушення авторських прав. ***(Catherine E. Maxson. Healthcare Facilities: Exercise Caution Before Performing Music and Movies in Public Spaces // Davis Wright Tremaine LLP. (https://www.dwt.com/insights/2026/10/healthcare-facilities-public-performance-copyright). 16.10.2026).***

***

Бюро з авторських прав США відзначило п’ятдесяту річницю Закону про авторське право 1976 року — першого значного перегляду законодавства США про авторське право з 1909 року, який набув чинності 19 жовтня 1976 року — гібридним заходом під назвою «Закону про авторське право виповнюється 50 років: Погляд зсередини від Бюро з авторських прав», що відбувся 23 вересня 2026 року в Бібліотеці Конгресу. У рамках заходу виступила реєстраторка з авторських прав Шира Перлмуттер, були показані відеозвернення від членів Палати представників Даррелла Ісси та Хенка Джонсона, а також сенаторів Адама Шиффа та Марші Блекберн; крім того, відбулися три панельні дискусії за участю колишніх співробітників Бюро та Конгресу, які брали участь у розробці, адмініструванні та оновленні цього закону. Перлмуттер підкреслила, що Закон добре витримав випробування часом, віддавши належне наміру його авторів забезпечити його «стійкість у майбутньому» завдяки гнучкому стандарту визначення оригінального авторства та доктрині добросовісного використання, які й досі слугують орієнтиром для Відомства, судів та спільноти фахівців з авторського права, водночас наголосивши на постійній ролі Відомства не лише у проведенні початкових досліджень, розробці законопроекту та лобіюванні його ухвалення, а й у подальшому адмініструванні, просвітницькій діяльності та наданні допомоги Конгресу щодо значних оновлень. Під час заходу було відзначено колишніх реєстраторів Ральфа Омана, Марію Палланте та Карін Темпл, а також було віддано особливу шану покійним Барбарі Рінгер та Мерібет Петерс. Перша

панельна дискусія під назвою «Розробка Закону» була присвячена аналізу законодавчого процесу та історичного контексту, підкреслюючи активну підтримку Управлінням Конгресу та подальше впровадження нормативних актів. Друга панель під назвою «Адміністрування закону» була присвячена оперативним змінам, таким як скорочення кількості бланків заяв з чотирнадцяти до чотирьох, розробка онлайн-збірника «Compendium of U.S. Copyright Office Practices» та розширення просвітницької роботи серед громадськості на тлі різкого зростання кількості запитів. Третій розділ, «Оновлення Закону», був присвячений пізнішим поправкам, зокрема Закону про авторське право в цифрову епоху (Digital Millennium Copyright Act), Закону про модернізацію музичної індустрії (Music Modernization Act) та Закону про альтернативні механізми захисту авторських прав у справах з невеликими сумами позовів (Copyright Alternative in Small-Claims Enforcement Act), а також пов'язаним з ними дослідженням та нормотворчим процесам. Учасники, які були присутні на заході особисто, мали змогу ознайомитися з історичними експонатами, зокрема із завіреною копією закону, ранніми реєстраціями від 1978 року та витягами з преси того часу, що ілюструють фундаментальний і тривалий вплив цього Закону на законодавство США про авторське право. ***(Nora Scheland. The Copyright Act Turns 50: An Inside View from the Copyright Office // Library of Congress (https://blogs.loc.gov/copyright/2026/10/the-copyright-act-turns-50-an-inside-view-from-the-copyright-office/). 19.10.2026).***

***

Заявка на реєстрацію авторських прав, подана 13 лютого 2025 року та нещодавно зареєстрована в Бюро авторського права США, привернула увагу шанувальників Майкла Джексона. У документі йдеться про передачу прав інтелектуальної власності, пов'язаних із Бредом Баксером — одним із давніх музичних соратників Джексона, — компанії Direct Approach Consulting, LLC. Документація містить 79 реєстраційних записів (39 із них класифіковано як звукозаписи, а 40 — як музичні твори; деякі назви збігаються) і охоплює значний масив матеріалів, пов'язаних із Баксером. Баксер, який тісно співпрацював із Джексоном як клавішник, продюсер, програміст і автор пісень — зокрема над такими композиціями, як «Stranger in Moscow», «Hollywood Tonight» та «Best of Joy», — передає певні права; однак точні наслідки цього залишаються незрозумілими. Авторське право на музичний твір і авторське право на конкретний звукозапис — це різні речі; до того ж, можуть існувати й інші власники прав. Крім того, подані документи не підтверджують, що компанія «Direct Approach Consulting» володіє всіма правами на ці записи або контролює невидану музику Джексона загалом, а також не свідчать про те, що будь-який із перелічених творів готується до офіційного випуску. Одна з помітних назв — «Monster» — збігається з назвою композиції з альбому Майкла 2010 року (під назвою «Michael»). Цей трек згодом став предметом суперечок через сумніви щодо того, чи справді на ньому звучить голос

Джексона, після чого його було вилучено зі стрімінгових сервісів. У реєстраційному записі звукозапису від 15 жовтня 2010 року фігурують Баксер, Майкл Дарем Прінс і Джексон (серед заявників також зазначено «Спадщину Майкла Дж. Джексона» — Estate of Michael J. Jackson), проте інформація, наведена в титрах альбому, вказує на те, що це інша версія композиції, відмінна від тієї, що увійшла до платівки. Дата подання документів — лютий 2025 року — передує масштабному витоку неопублікованих матеріалів Джексона, що стався у 2026 році; наразі жодного підтвердженого зв'язку між цими двома подіями не встановлено. Хоча документи містять детальний перелік творів, пов'язаних із Баксером, і порушують питання щодо подальшого управління відповідними правами, офіційних повідомлень про випуск альбому, збірки чи окремої пісні внаслідок цієї передачі прав не надходило. ***(Brad Buxer Transfers Rights to Michael Jackson-Related Works Listed in Copyright Records // MJVibe (https://www.mjvibe.com/brad-buxer-transfers-rights-to-michael-jackson-related-works-listed-in-copyright-records/). 23.10.2026).***

***

Ямайка

Ямайська музична традиція, зокрема в жанрі дансхол, базується на концепції «ріддіму» (riddim) — інструментальної основи, створеної не як ізольований, готовий продукт для окремого виконавця, а як спільний ресурс з відкритим кодом, над яким спільно працює вся спільнота. Ця спільнотна модель принципово суперечить західним системам авторського права, які виникли в колоніальну епоху в умовах динаміки володіння капіталом з метою забезпечення індивідуалістичних монополій на художнє самовираження та покарання за повторне використання. Хоча колективне обмін сприяло глобальному піднесенню дэнсхолла — від вуличних вечірок на низовому рівні, таких як «passa passa», до мейнстрімних хітів, таких як «Get Busy» Шона Пола, — на початку 1990-х років ця традиція зіткнулася з офіційним юридичним втручанням. Під тиском умов структурної перебудови, нав'язаних Міжнародним валютним фондом та Світовим банком, Ямайка ухвалила Закон про авторське право 1993 року, що змусило митців підкорятися жорстким системам реєстрації, які підірвали традиційні «угоди за рукостисканням» та поставили творців із меншими ресурсами у невигідне становище порівняно з великими корпоративними структурами.

Ці тривалі тертя між колективною творчістю та західною правовою доктриною були висвітлені у масштабному позові про авторське право в США, поданому Клівлендом «Clevie» Брауном та спадкоємцями Вайкліфа «Steely» Джонсона проти приблизно 150 виконавців, які писали 2000 треків. Позивачі стверджували, що їхній ріддім «Рибний ринок» (або «Покоман Джем») сформував фундаментальний ударний патерн мільярдного жанру реггетону. Однак окружний суддя США Андре Біротт-молодший відхилив позов,

постановивши, що позивачі не пов’язали свої претензії щодо захищеного відбору та аранжування з конкретним твором, захищеним авторським правом, спираючись на не захищене поєднання ритмічних елементів, розподілених по кількох творах. Хоча це рішення ілюструє вибіркову упередженість закону про авторське право проти ритму та його часту нездатність своєчасно віддати належне чорношкірим культурним творцям за інновації, що визначають жанр, воно також викрило палицю з двома кінцями: рішення на користь позивачів могло б встановити заборонні ліцензійні бар’єри, з якими можуть керувати лише заможні, мейнстрімні виконавці, тим самим підриваючи той самий спільний доступ, який визначає культуру ріддіму. Зрештою, хоча комерційні системи інтелектуальної власності намагаються заморозити та перетворити культуру на індивідуальну власність, ітеративна життєздатність денсхолу продовжує процвітати поза цими межами завдяки спільному розуміння. ***(Alexis Hancock. Riddims against copyright // STICHTING GLOBAL VOICES (https://globalvoices.org/2026/10/22/riddims-against-copyright/). 22.10.2026).***

***

Підсумки наукових конференцій, нарад та інших організаційних заходів

Європейське патентне відомство (ЕРО) підкреслило важливість ефективних патентних систем у перетворенні інтелектуальної власності та інших нематеріальних активів на можливості для фінансування, інновацій та економічного зростання під час іберо-американської конференції високого рівня, що відбулася в Мадриді 2 жовтня 2026 року. Цей захід, організований Іспанським відомством з патентів та торговельних марок у рамках головування Іспанії в Іберо-американській програмі з промислової власності та сприяння розвитку (ІВЕРІ), зібрав представників органів з інтелектуальної власності, міжнародних організацій, політиків та представників фінансового сектору для обговорення механізмів фінансування, забезпечених патентами та нематеріальними активами. У своїй програмній промові президент ЕРО Антоніу Кампінос наголосив на тому, як права інтелектуальної власності можуть допомогти інноваційним малим та середнім підприємствам, стартапам, університетам та науково-дослідним установам перетворювати знання на визнану економічну цінність та покращувати доступ до інвестицій. Він підкреслив, що високоякісні патенти, правова визначеність, надійна патентна інформація та достовірні методи оцінки мають вирішальне значення для заохочення банків та інвесторів до визнання нематеріальних активів у рамках угод про фінансування. Кампінос також підкреслив внесок ЕРО у вигляді експертизи патентів, баз даних про рівень техніки, інструментів патентної аналітики та економічних досліджень, згадавши спільне дослідження

з Економічною комісією ООН для Латинської Америки та Карибського басейну як основу для зміцнення передачі технологій, співпраці між університетами та промисловістю, а також регіональних інноваційних екосистем. Конференція ще більше зміцнила співпрацю між ЕРО та відомствами-членами ІВЕРІ, а обговорення були зосереджені на розбудові інституційної спроможності, покращенні доступу до патентної інформації та більш активній участі фінансових установ у розробці практичних рішень щодо фінансування, забезпеченого інтелектуальною власністю. Головний операційний директор ЕРО Анхель Аледо Лопес також взяв участь в обговореннях, присвячених аналізу міжнародного досвіду у сфері фінансування нематеріальних активів. Загалом, цей захід підкреслив зростаюче визнання патентів як цінних фінансових активів, здатних підтримувати інновації, розширювати інвестиційні можливості та сприяти сталому економічному розвитку в усій Ібероамериці. ***(EPO highlights the role of patents in financing innovation // European Patent Office (EPO) (https://www.epo.org/en/news-events/news/epo-highlights-role-patents-financing-innovation). 09.10.2026).***

***

7 жовтня 2026 року президент Європейського патентного відомства (ЕРО) Антоніо Кампінос взяв участь у круглому столі високого рівня в рамках Всесвітнього конгресу AIPPI в Гамбурзі разом із президентом Німецького відомства з патентів і торговельних марок Евою Шевіор, головою Єдиного патентного суду Клаусом Грабінським, директором з питань інтелектуальної власності СОТ Танує Гарде та директором Центру патентного посередництва та арбітражу Єдиного патентного суду Алешем Заларом. Модераторами зустрічі виступили генеральний репортер AIPPI (Міжнародна асоціація з охорони інтелектуальної власності) Ральф Нак та перший заступник генерального репортера Гійом Генрі. Учасники обговорили, як інституції у сфері інтелектуальної власності реагують на технологічні, економічні та геополітичні зміни, приділивши особливу увагу впливу штучного інтелекту на патентну систему. Однією з головних тем стало стрімке поширення дедалі більш автономного або «агентного» ШІ та виклик, який він кидає системі, що традиційно орієнтована на людську винахідливість; Кампінос стверджував, що основні поняття Європейської патентної конвенції — технічний характер, новизна, винахідницький рівень та промислова застосовність — вже адаптувалися протягом понад п’ятдесяти років технологічної еволюції, і що ШІ є скоріше «стрес-тестом», а не приводом для переробки системи; натомість він закликав до еволюційного підходу, що передбачає ретельний моніторинг та вдосконалення існуючих принципів, зберігаючи при цьому правову визначеність щодо нових питань, таких як авторство винаходу, винахідницький рівень, оприлюднення інформації та рівень техніки, сформований ШІ. Він також наголосив, що якість і своєчасність повинні взаємодоповнювати, а не конкурувати між собою, зазначивши, що

стандартні звіти про пошук зараз надаються менш ніж за шість місяців, а середній термін від подання заявки до видачі патенту становить 36,3 місяця проти запланованих 48 місяців, причому штучний інтелект підтримує, але не замінює експертів у питаннях класифікації, пошуку, перекладу та юридичних запитів, завдяки чому людська експертиза залишається ключовою для прийняття суттєвих рішень. Під час круглого столу також було наголошено на взаємодоповнювальних ролях національних та європейських патентних шляхів, а також на важливості тіснішої співпраці за допомогою спільних IT-інструментів, навчальних заходів та ініціатив щодо зближення, що дозволить забезпечити для користувачів простіші, більш гармонізовані та надійні процеси. Цей захід став частиною тривалого діалогу EPO з AIPPI, яка об'єднує понад 8 000 членів у більш ніж 110 країнах для обговорення таких питань, як якість патентів, цифровізація, єдиний патент та гармонізація міжнародного патентного права. ***(EPO President discusses future of global IP system at AIPPI World Congress // European Patent Office (EPO) (https://www.epo.org/en/news-events/news/epo-president-discusses-future-global-ip-system-aippi-world-congress). 12.10.2026).***

***

13 жовтня 2026 року в Бангкоку, паралельно з щорічними засіданнями Міжнародного валютного фонду та Групи Світового банку, Відомство Європейського Союзу з інтелектуальної власності (EUIPO) організувало круглий стіл високого рівня, присвячений фінансуванню під заставу інтелектуальної власності, на якому зібралися представники міжнародних фінансових інституцій, урядів, відомств з інтелектуальної власності та банківського сектору. Цей захід, що відбувся в рамках фінансованого ЄС проєкту SCOPE IPR, був присвячений дослідженню того, як патенти, торговельні марки та інші нематеріальні активи можуть покращити доступ до капіталу, зокрема для інноваційних стартапів, малих та середніх підприємств і компаній, що швидко розвиваються. Обговорення були зосереджені на подоланні перешкод для фінансування, забезпеченого інтелектуальною власністю, зокрема на труднощах, пов'язаних з оцінкою активів, оцінкою ризиків, надійністю даних, можливістю стягнення заборгованості та співпрацею між державними та приватними установами. EUIPO наголосило на значному розриві між зростаючим економічним значенням інтелектуальної власності та її обмеженим врахуванням у традиційних рішеннях щодо надання кредитів. Згідно з його дослідженням, щорічний дефіцит фінансування для малих та середніх підприємств ЄС може сягати 365 млрд євро, з яких 70–150 млрд євро припадає на підприємства, що інтенсивно використовують інтелектуальну власність, тоді як ефективні механізми фінансування під заставу інтелектуальної власності могли б забезпечити додаткове щорічне фінансування в розмірі від 30 до 120 млрд євро. Незважаючи на цей потенціал, лише 13 % власників інтелектуальної власності

намагалися залучити фінансування, використовуючи свої активи інтелектуальної власності. Економічне значення нематеріальних активів також зростає у всьому світі: у 2025 році обсяг інвестицій у 29 провідних економіках перевищить 10 трильйонів доларів, а з 2008 року ці інвестиції зростають утричі швидше, ніж інвестиції у матеріальні активи. Щоб вирішити ці завдання, EUIPO розширило співпрацю з європейськими та міжнародними фінансовими інституціями, зокрема налагодило партнерські відносини з Європейським інвестиційним фондом, Європейською банківською федерацією, Міжнародним валютним фондом та Світовим банком. Серед її ініціатив — Європейська дорожня карта фінансування на основі інтелектуальної власності, спеціалізовані робочі групи та угоди, спрямовані на створення практичних можливостей фінансування для інноваційних підприємств. Міжнародна діяльність також поширилася на Південно-Східну Азію, Південну Корею, Японію, Карибський басейн, Західні Балкани та Латинську Америку завдяки проведенню семінарів, розробці рекомендацій щодо оцінки вартості, наданню технічної допомоги та інституційному співробітництву. У країнах ASEAN ці зусилля включають публікацію практичного посібника з оцінки вартості інтелектуальної власності та проведення заходів за участю національних відомств з інтелектуальної власності та представників фінансового сектору. В рамках Альянсу з фінансування, забезпеченого правами інтелектуальної власності, та більш широкого Стратегічного плану до 2030 року EUIPO прагне зміцнити зв’язки між системами інтелектуальної власності та фінансовими ринками, сприяти запровадженню єдиних стандартів оцінки та заохочувати кредиторів визнавати нематеріальні активи як надійні джерела економічної цінності. Зрештою, ці ініціативи спрямовані на те, щоб зробити фінансування, забезпечене правами інтелектуальної власності, загальноприйнятим фінансовим механізмом, що дасть змогу інноваційним компаніям у всьому світі перетворювати інтелектуальну власність на інвестиції, комерційне зростання та підвищення конкурентоспроможності. ***(EUIPO puts IP into global discussion on financing innovation at IMF Annual Meetings // European Union Intellectual Property Office (EUIPO) (https://www.euipo.europa.eu/en/news/euipo-puts-ip-into-global-discussion-on-financing-innovation-at-imf-annual-meetings). 16.10.2026).***

***

Експерти застерегли, що посилення транскордонного та міжгалузевого обміну інформацією має вирішальне значення для протидії зростаючій загрозі, яку становлять підроблені, неякісні та неправильно марковані товари. Про це вони заявили на Міжнародній конференції з питань боротьби зі злочинами у сфері інтелектуальної власності, яка відбулася в Бангкоку з 27 по 29 жовтня 2026 року за участю 450 представників із 52 країн та 255 організацій. Конференцію спільно організували Інтерпол та Королівська поліція Таїланду у партнерстві з компанією UL Standards & Engagement. Під гаслом «Подолання кордонів: від регіональних заходів до глобального впливу»

(Bridging Borders: From Regional Action to Global Impact) захід, організований Глобальною академією Інтерполу через її Міжнародний коледж слідчих з питань злочинів проти інтелектуальної власності (IIPCIC), зібрав представників правоохоронних органів, прокурорів, лідерів приватного сектору, науковців та фахівців із злочинів проти інтелектуальної власності для обміну висновками, передовим досвідом та інноваційними методами розслідування. Під час заходу було підкреслено, що злочини проти інтелектуальної власності виходять далеко за межі порушення авторських прав, підриваючи легальний бізнес, послаблюючи місцеву економіку, завдаючи шкоди довкіллю та ставлячи під загрозу життя споживачів, а також сприяючи розвитку транснаціональної організованої злочинності, пов'язаної з торгівлею людьми, корупцією та відмиванням грошей. Доповідачі зосередилися на підробках, що становлять високий ризик, таких як вейпи, літій-іонні акумулятори, засоби пожежної безпеки, автомобільні запчастини та ліки, а також на тенденціях у сфері засобів особистої гігієни, спортивного одягу та товарів широкого вжитку. Генеральний секретар Інтерполу Вальдесі Уркіза наголосив, що злочинці використовують технології та глобальну взаємопов'язаність, тому жодна країна не може діяти самостійно — необхідні обмін інформацією, довіра, партнерство та скоординовані дії; президент ULSE Джефф Марутіан підкреслив цінність відносин, налагоджених між тими, хто захищає громади; а генерал поліції Татчай Пітанелабут із Королівської поліції Таїланду закликав до своєчасного обміну інформацією, скоординованих розслідувань та міцних партнерських відносин, щоб перетворити регіональні дії на глобальний вплив. Серед основних результатів — запуск нового навчального модуля IIPCIC щодо підроблених літій-іонних акумуляторів (на додаток до нещодавно опублікованих модулів про вейпи та засоби пожежної безпеки), заклик до брендів співпрацювати навіть із конкурентами шляхом об'єднання доказів щодо фальсифікованих товарів, щоб правоохоронні органи могли будувати більш переконливі справи, а також вручення нагород IIPCIC Корейському національному агентству поліції та Департаменту поліції Нью-Йорка спільно з Управлінням розслідувань у сфері внутрішньої безпеки за видатний внесок у боротьбу зі злочинами проти інтелектуальної власності та сприяння міжнародній співпраці й розбудові потенціалу. ***(Knowledge sharing key to counter threats from illicit goods, say global IP crime experts // INTERPOL (https://www.interpol.int/fr/Actualites-et-evenements/Actualites/2026/Knowledge-sharing-key-to-counter-threats-from-illicit-goods-say-global-IP-crime-experts). 29.10.2026).***

***